

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΕΥΧΗΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

μέχρι τούδε ὅ χρόνος ἀνέκδοτον.



Εν τῇ ΟΞΟΝΙΑ

Εξετυπώθη ἐν διαπρω τῷ ΣΚΗΛΑΔΗΝΟΥ

ἔτη τῇ διουγορίας αχπς



Dec. 12. 1685.

Imprimatur,

TIM. HALTON,

Vicecan. Oxon.

PRÆFATIO.

EXemplar nactus tractatus Origenis de Oratione, è re futurum duxi, si is publici juris fieret: atque hanc in rem sperabam mihi prasidio futuram Morelli editionem quam memorat Philippus Labbaeus, Lutetia A. D. 1601 prodiisse. Eam ergo in bibliothecarum angulis, & librariorum forulis diligenter requisivi, irrito autem conatu, donec, ante menses aliquot, illustrissimum virum & mihi amicissimum, Dominum Isaacium Vossium Vindefora agentem, salutatum accederem; is vero non modo desideratum libellum, seu potius cartulam, pagella enim una aut altera absolvitur, mihi ex instructissimo ejus librorum thesauro representavit, & indagini supervacanea modum statuit: sed & insuper certiore fecerat codicem illum MS, qui nunc Cantabrigia asservatur in bibliotheca Collegii S. Trinitatis, ex qua meum Apographum

a 2 graphum

Præfatio.

graphum derivatur, illud ipsum fuisse Holmienze spoliū, quod is olim redemerat, & quo Clariss. Huetius usus erat in egregia editione, quam olim adornavit, *Commentariorum Origenis in S. Scripturas*. Quæ cum mecum perpenderem, atque etiam observarem Clariss. Huetium in prædicto opere; spem fecisse erudito orbi se propediem tractatum *Adamantii de Oratione*, ex codice Holmiensi à se descripto, in volumine secuturo, quod *Syntagmata Origeniana* comprehenderet, typis commissurum; adjectis etiam dissertationibus: ampliandum esse duxi priusquam operi huic manus admoverem, ne forte viderer in alienam messem falcem immississe. Sed denuo apud me revolvens seculum fere transisse ex quo vir ille doctus de Origenianis tractatibus edendis fidem suam oppignorasset, quam tamen nondum liberavit, licet ab erudito Wetstenio provocatus, qui tractatus nonnullos Origenis prius ineditos ante annos aliquot typis mandaverat: putavi æquos rerum aestimatores non mibi

Præfatio.

mibi festinatam nimis editionem; at illi potius frustratas spes, & fluxam fidem objecturos. Aliud quidem & gravioris momenti opponebatur sufflamen, quod necesse esset in libelli hujus editione ex unius codicis MS. & apographi exinde non admodum feliciter descripti, arbitrio pendere. Scilicet codex lacunis non paucis hiabat, & perpetuis abbreviaturis implicitus, vatem potius quam lectorem desiderabat. Sed nec hoc me ab instituto dimovit, non enim meo nomini, sed publicis commodis rem typographicam procuro; & præstiterit scriptum istud navis utcunque deformatum prodire, quam bibliotheca pluteis, & perpetua nocti damnatum omnino delitescere. Apographo meo igitur fretus, illud, quantum possum fideliter, excudo: sed cum amici versionem adjiciendam instanter suaderent, & operis tædium pensis inter se distributis levaturos sponderent, accingimur porro: sed cum aqua sæpius haberet, ob apographi sphalmata frequentiora, quæ ex ingenio non videbantur

Præfatio.

restituenda: ad incitas redactū se opportune interposuit, vir ad rei literaria commoda natus, & inter paucos amicus, Reverendus Galeus, qui loca suspectiora ad exemplar MS. quod Cantabrigia habetur, exigenda obtinuit. Unde factum est, ut plurima in Græco textu perperam posita, in versione rectius se haberent, quod Lectorem celare nolui. Illum porro admonitum velim, me lacunas quæ in codice MS. occurrerunt, ex conjectura subinde supplerisse; sed ne id fraudi esset, adjectitia omnia uncinulis includenda curasse. Et si forte in istis, quod non raro contigit, sensus sine additamento bene constiterit, vacuum locum stellula apposita notavi. Ut vero studiosus Lector consistere aliquando & respirare possit, libellum in paragraphos breviores distinguendum duxi. Insuper cum in laudandis Scripturis multus sit Auctor noster, nec facile fuerit ratiocinia ejus satis implicata evolvere, nisi illuc oculus perpetuo intendatur, id egi ut sacri textus voces diligenter

Præfatio.

genter essent adnotata, qua fere commentarii vicem suppleverint. Ideoque adnotationibus omnino abstinui, nisi ubi dogmata qua olim Origeni invidiam fecere; aut apologiam, aut censuram, aut antidotum deposcere videbantur; qua tamen innuere potius volui, quam ingerere. In Scripturarum versione vulgatum interpretem secuti sumus, cujus non parva semper in Ecclesia Occidentali fuit auctoritas; sed cum subinde contigerit ut Origenis ratiocinia perirent in versionis vulgatae vocibus, in huius contextui Græco pressius insistendum esse putavimus. Isti, qualiacunque fuerint, boni consulat Lector, qui sentiat si aliquando experiatur, opus esse supra opinionem molestum, exemplari unici præsidio, Scriptorem veterem edendum suscipere.

Quod ad opus ipsum attinet, genuinum esse nemo iverit inficiari, qui salis critici tantillum degustaverit. Quilibet enim pagina auctorem profitetur. Scripto occasionem dederunt Ambrosius & Tatiana, illorum enim monitu hanc
de

Præfatio.

de Oratione disquisitionem suscepisse Origenem, testis ipse est locupletissimus. Quis fuerit Ambrosius, nescire non poterit quisquis de Adamantio aliquid inaudiverit; laborum quippe ejus exactor erat & patronus; vir non magis divitiis quibus affluebat, quam pietate, munificentia, confessione, & sacrarum literarum studio nobilitatus. Quanam vero fuerit Tatiana, non pariter cognitum. Elogia qua cum Ambrosio partitur, communia utrorumque mandata, & obsequium utrisque simul & ex aquo præstitum, summam inter illos intervenisse conjunctionem suaderent, quodque conjuges fuerint, nisi è contra apparuisset ex epistola ad Africanum, Ambrosii uxorem Marcellam fuisse appellatam. Relinquitur ergo ut in proximo conjunctionis gradu eam, sororis nimirum, statuamus: præsertim cum ex Origenis exhortatione ad Martyrium, Ambrosio in vinculis constituto inscripta, illum non modo natos atque fratres, sed & sorores habuisse constet. Quinetiam describitur ab Origene hoc
in

Præfatio.

in opere Tatiana tanquam proventa
etatis; atque ipsa & Ambrosius ibidem
ἡνωτάτοι ἀδελφοί, fratres germani
salutantur.

Ad pensum hoc Origeni imponen-
dum, quanquam argumenti dignitas,
& ultra quod dici potest summa utili-
tas, merito provocare potuissent: ta-
men Ecclesia tum temporis status, solli-
citudinem illam peculiari ratione de-
poscere videbatur. Qui alias pieta-
tis partes seculis istis invasit haretico-
rum furor, solennia Orationis jura
pariter violavit. Gnosticorum dira
proluvies, blasphemias pro precibus
venditavit, easque in magicum car-
men convertens, præ se tulit, vocibus
quibusdam (referente Irenæo) reci-
ratis, id effici, ut supplex à noxa
cujuscunque alea protinus immunis eva-
deret, & judici invisibilis redderetur.
Porro de Numinis majestate cui preces
dirigi deberent lis est intentata: Mar-
cion Deo legis abdicato, ceu mali
auctore, nullas illi preces fundendas
suasit. Quin & ultra se protendebat
nefaria

Præfatio.

nefaria impietas; inventi sunt qui preces omnes è medio tollendas statuerint, de quibus agit in principio fere operis Origenes; & præcipue Prodicum respexisse eum crediderim, quem Clemens Alexandrinus Origenis præceptor, nominatim exagitat; imputans porro, quod inventi à se dogmatis profani, gloria exidisset; quippe à schola Cyrennica, illud fuisset mutuatus.

Supereſt ut temeritatis notam à me amoliar, quod ſuſpecta dogmata, & hæreticam pravitatem ſpirantia, quibus auctor noſter ſcatet, publici juris fecerim. Ad leniendam hanc invidiam dicere licebit, quod nihil in hoc opere mali commatis occurrat, quod non in aliis qua circumferuntur ſcriptis paſſim reperiatur. Et certe ludit operam qui ut ea non cognoscantur adnititur, qua pridem increbuerunt. Quinimo qui lucis uſuram veterum ſcriptis denegandam volunt, ob erroris alicujus in iisdem deliteſcentis prætextum, ſecum recogitent, Tertullianum, Ireneum, & Scriptorum Eccleſia bonam partem,

Præfatio.

partem, eodem judicio casuros & pariter suppressi debere. Demum addiderim, si Origenis scripta edidisse nefas sit, in noxa simul fore sanctissimos Martyres, Confessores, Episcopos, qui in hoc opere desudarunt. Imo ejusdem criminis particeps renunciabitur Hieronymus ipse, Origeni, si quis alius, infestissimus: is enim scripta ejus aliqua non edidit tantum, sed, ut latius propagarentur, in linguam aliam transfudit. In communi ergo causa, eandem cum illo defensionem interponere liceat, ejusque in Epistola ad Pammachium & Oceanum verba proponere. Confitemini (inquit ille) in quibusdam errare Origenem, & vim ultra non faciam: dicite illum male sentire de Filio, pejus de Spiritu Sancto; animarum de cœlo ruinas impie protulisse; resurrectionem carnis verbo tantum confiteri, cæterum assertionem destruere; & post multa secula, atque unam omnium restitutionem, id ipsum fore Gabrielem quod diabolum,

Præfatio.

bolum, Paulum quod Caipham,
virgines quod prostibulas; cum
hæc rejeceritis, & quasi censoria
virga separaveritis à fide Ecclesiæ,
tuto legam cætera; nec venenum
jam timebo, cum antidotum præ-
bbero.

*Ex Pamphili, sive Eusebii Apologia pro
Origene à Ruffino edita, sub finem.*

In tam multis, & tam diversis
Origenis libris, nusquam omnino
invenitur unus ab eo liber proprie
de Anima conscriptus; sicut habet
vel de Martyrio, vel de Oratione,
vel Resurrectione.

ΩΡΙΓΕ-

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

ΠΕΡΙ ΕΥΧΗΣ,

ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

1. **Τ**Α Δὲ τὸ εἶναι μέγιστον καὶ ὑπὲρ
ἀνθρώπων τυγχάνειν, εἰς ὑπερβολὴν
τε ὑπερέχον τὴν ἐπικύρου φύσεως
ἡμῶν, ἀδυνατεῖ τὸ λογικῶς καὶ
διηγεῖσθαι καὶ λαβεῖν ἐν πολλῇ δὲ καὶ ἀμει-
τρήτῳ ἐκχρησθῆναι ἀπὸ θεῶν εἰς ἀνθρώπους χάρις
θεῶν, Δὲ δὲ τὸ ἀνωφελέστερον εἰς ἡμᾶς χάριτος
ὑπερέχοντος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι συνειργὺν πρὸς ἡμᾶς
τοῦ, βαλόντος θεῶν δυνατὸν γίνεται. ἀδυνατεῖ
γὰρ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ὑπάρχειν σοφίας
κτῆσις ἢ τὰ πάντα καθεστῆναι, πάντα γὰρ
κατὰ τὸ Δαβὶδ ^α· ὁ θεὸς ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν.
δυνατὸν ἐξ ἀδυνατίας γίνεται Δὲ τὰ κυρία
ἡμῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ. ^β· ὅς ἐξηγήθη σοφίᾳ ἡμῶν
· ἀπὸ θεῶν, διανοουμένη τε καὶ ἀγιασμός καὶ
· πολυτέρας. ^γ· τίς γὰρ ἀνθρώπος γνώσκει βυβλῶν
· θεῶν; ἢ τίς ἐξηγήσεται ἢ γέλοιον ὁ κύριος

^α Psal. 104. 24. ^β 1 Cor. 1. 30. ^γ Sap.
Solom. 9. 13.

Α

ἐπί,

ἐπεὶ, ^a· λογισμοὶ θνητῶν· δειλοὶ καὶ ἐπισηφαλεῖς
 · αἰ ἐπίνοιαί ἡμῶν· φθαρτὴν ἥ σῶμα βαρύνει
 · ψυχὴν, καὶ βρίθει τὸ γινώδεις σκλῆρος νοῦν
 · πολυφρονήδα, καὶ μόγις ἐκκλίσσεται ἐπὶ γῆς,
 [καὶ τὰ ἐν χερσὶν εὐείστον μὲν πᾶσι.]
 αὐτὰ δὲ ἐν ἔργοις· τίς ἐξιχνιάσει; τίς δὲ σὺν
 αὐτῇ ἀδυνατεῖ εἶναι ἀνθρώπου ἐξιχνιάσαι
 τὰ ἐν ἔργοις, ἀλλ' ὅμως τῷ τοῦ ἀδυνάτου,
 τῇ ὑπερβαλλόντι χάριτι τῇ θεῷ δυνατὸν γίνεσθαι.
 ὁ ἥδ' ἀρπαγείς εἰς τρεῖς ἔργων, ἐξιχνιάσει
 ταῦτα καὶ ἐν τοῖς τρισὶν ἔργοις, ἀλλὰ τὸ ἀκη-
 ρύσαι ἀρρήτου ῥήματος, ^b· ἀλλὰ μὴ ἐξοὺς ἀνθρώπου
 · λαλῆσαι ἦν· τίς δὲ δυνάται εἰπεῖν ὅτι δυνατὸν
 ἀνθρώπου γνωστῶν τῷ κυρίῳ νοῦν; ἀλλὰ
 καὶ τῷ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ χριστὸν χαρίζεται. * [εἶπε
 ἥδ', ^c· σὺν ἐπ' ὑμῶν λέγω δέχα, ὅτι ὁ δέχα
 · σὺν οἷδε· τί ποιεῖ ὁ κύριος, ὑμῶν δὲ εἰρηνο-
 · φίλος, ὅτι παῖνται ἅ ἡκούσας τῷ πατρὶ μὴ
 ἐγνώρισται ὑμῖν· λέγει ὅτι σὺν οἷδε] τὸ θέλη-
 μα τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν ἐκίπ, ὅτι διδάσκει
 αὐτὸς τὸ θέλημα τῷ κυρίῳ εἶναι θέλοιτος,
 ἀλλὰ εἰς φίλοι μεταβάλλοντας τέθεικε, ὡς κύ-
 ριος ἐκείνων ὡς. ^d· ἀλλὰ καὶ ὡς ἐδεῖς οἶδεν
 · ἀνθρώπων καὶ τῷ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πᾶσι
 · τῷ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ· ἔτι καὶ τῷ θεῷ
 ἐδεῖς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τῷ θεῷ. εἰ δὲ
 μηδεὶς οἶδε καὶ τῷ θεῷ, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τῷ
 θεῷ, ἀδυνατεῖ εἰδέναι ἀνθρώπου καὶ τῷ θεῷ.
 καὶ τῷ θεῷ δὲ καὶ ἐκείνου, πᾶσι δυνατὸν γίνεσθαι.

^a Ibid. v. 14, 15, 16. ^b I Cor. 2. 16. 2 Cor.
 12. 4. ^c Jo. 15. 15. ^d I Cor. 2. 11, 12.

α ἡμεῖς δέ, φησιν, ἔ τὸ πνεῦμα τῷ κρῶματι
 ἐλάττωμα. ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν τῷ θεῷ,
 ἢ α ἰδωμένον ἐν τῷ θεῷ χαριζόμενον ἡμῖν.
 β καὶ λαλῶμεν ἕκ ἐν διδασκαλίαις ἀληθινῆς
 σφίσι λόγους, ἀλλ' ἐν διδασκαλίαις τῷ πνεύ-
 ματι. Αλλ' εἰς, Αμβρόσιος διευκρίνεται ἐ
 φιλοπονώτατα, καὶ Ταπεινὴ χρησιμότητι καὶ
 ἀνδρείωτάτη. ἀφ' ἧς ἐκλειομένηται τῷ γυναι-
 κείᾳ, δι' τρέπον ἐκλειομένη τῇ Σαφείᾳ ἢ ἡδη εὐ-
 χρομαι. ὅμως ἀπορεῖν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
 θεωρητικῇ ἡμῖν τῷ λόγῳ, πᾶσι ἐν θεωρι-
 μίαις τοῖς τ' αἰδυνάτων ἀληθίνοις δυνατῶν
 χάριτι θεῷ γνωρίαν εἶρη]. ἐν τ' αἰδυνάτων
 ὅσοι ἐπὶ τῇ αἰδυνείᾳ ἡμῶν πείθομαι τυχαίως.
 τρεφόμενοι τ' ἐν τῇ εὐχῇ ἀκρίτως καὶ θεο-
 πσιπῶς πείνομεν λόγους καὶ τ' ἐν τῇ πᾶσι τρέ-
 πον εὐχόμενοι δέ, καὶ πᾶσι ἐπὶ τῇ εὐχῇ λέγειν
 ὡς θεῷ καὶ ποῖοι καμροὶ ποῖον καμρῶν ὡς
 πᾶσι εὐχόμενοι εἰσὶν ἐπιτηδεῖοι. *

2. [Οἰδωμεν τῷ Παύλῳ] τὸν ἀφ' οὗ τῷ ὑπερ-
 βολῇ τ' ἀποκαλύψαντο εὐλαβέμενοι, γ μή τις
 εἰς αὐτὸν λογίσσεται ὑπὲρ ὃ βλέπει ἢ ἀκούει
 δ ἐξ αὐτοῦ. ὁ μολογῶν κατὰ δέ τοῦ εὐσεβήματος μὴ
 εἰδέναι. δ ἐπὶ τῷ θεῷ εὐσεβήματος φησιν, κατὰ
 εἰς ὅσα οἰδωμεν. ἀνεκκαῖον δὲ ἔ τὸ εὐσεβή-
 ματος μέτρον, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐσεβήματος κατὰ δέ.
 καὶ εὐσεβήματος ὃ δέ. ἢ α γὰρ ἐπὶ τῷ εὐσεβή-
 ματι δυνήτωμεν κατὰ λαβεῖν, ἐκίπεις ἐπὶ τῷ
 τοῦ, εἰ μὴ καὶ τὸ κατὰ δέ εὐσεβήματος. πᾶ

α 1 Cor. 2. 12, 13. β Gen. 12. 11. γ 2 Cor.
 12. 6. δ Rom. 8. 26.

δὲ ἡμῖν ὁφείλει καὶ δὲ μὴ εἰδῶσι, εὐ-
 χροῖται αὖ δὲ, τὸ μὲν οὖν ἵππον τύπον, λέγει
 δὲ τὸ δὲ δέ, οἱ λόγοι εἰσι τ' εὐχῆς· τὸ δὲ
 καὶ δὲ, ἡ κατὰ τὴν τῶν εὐχῶν. οἱ οὖν ὡς ἐπὶ
 ὡς ἀδελφότητος· τὸ μὲν δὲ δέ, αὐτῶν τε
 μεγάλα, καὶ τὰ μικρὰ ὑμῖν ἀποστήσεται,
 καὶ αὐτῶν τε ἐκκαθαίρει, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν
 ὑμῖν ἀποστήσεται. καὶ, ὡς ἀποστήσεται ὑπὲρ
 ἐπιμελεζόντων ὑμῶν· καὶ, δέηται οὖν τῶν κυ-
 ρίων τῶν θεῶν, ἵνα ἐκβάλλῃ ἐργασίας εἰς τ'
 θεῶν αὐτῶν. καὶ, ἀποστήσεται μὴ εἰ-
 σελθῶν εἰς πειρασμόν. καὶ, ἀποστήσεται ἵνα
 μὴ γένηται ὑμῶν ἡ φυγὴ χειμῶνι μὴδὲ σαβ-
 βάτῳ. ε, ἀποστήσεται, μὴ βαπτισθῶ-
 γήσῃ· καὶ εἰ πὲρ τούτοις ἐπὶ ὡς ἀποστήσεται.

3. Τὸ δὲ καὶ δὲ, βύλομαι ἔν τῳ ἀποστήσεται
 τὴν ἀνδρῶν ἐν παντὶ τὰ πρὸς ἐπιμελεζόντων ὅσας
 χεῖρας καὶ ὁρῆς καὶ ἀφλογισμῶν. ὡς αὖ-
 τος καὶ γυναικὸς ἐν καὶ τῇ καὶ καὶ, μὴ
 αἰδῶν εἰς σφραγισμῶν καὶ καὶ αὐτῶν· μὴ
 ἐν πλεονεξίᾳ, ἢ χρυσῶν, ἢ μαργαρίταις, ἢ
 ἱματισμῶν πολυτελείᾳ· ἀλλ', ὅτι αὐτῶν γυναικῶν
 ἐπιμελεζόντων καὶ καὶ καὶ, δι' ἐργων ἀγαθῶν.

4. Τῷ δὲ καὶ δὲ διδασκαλικῶν ἐπὶ καὶ
 τῷ, ἢ ἐπὶ ἔν τῳ ἀποστήσεται τὸ δῶρον καὶ ἐπὶ τῷ
 ἱουδαίῳ, καὶ καὶ μνηστῆς ὅτι ὁ ἀδελφός
 καὶ ἐπὶ πὲρ καὶ σου, ἀφίς ἐκείνῳ τῷ δῶρον
 σου ἐμπεθεῖν τῷ ἱουδαίῳ, καὶ ὑπάρχει.

a Forte ex Evang. Nazar. quod sæpius laudat
 Origen. b Matt. 6. 33. c Matt. 5. 44. d Matt. 9.
 38. e Matt. 26. 41. f Matt. 14. 20. g Matt. 6. 7.
 h 1 Tim. 2. 8, 9, 10. Matt. 5. 23.

ἡ πορνηία ἀφ' ἧς ἀφάρτηται, καὶ τότε
 ἡ ἐλπίς ἐστὶν ὡς φερεται τὸ δῶρον σου. ποῖον ἦν ἡ
 δῶρον ἀπὸ τοῦ λογισμοῦ μείζον ἀναπίμπρομαι
 διὰ τὴν ἐνδόξου λόγου ἐν τῇ πορνηίᾳ
 ἀπὸ συνειδήσεως καὶ ἐνδοξίας δῶρον ἀπὸ τῆς
 καρπίας; ἐστὶν δὲ τὸ κατὰ θεὸν, τὸ, ἡ μὴ ἀποστρέφεται
 ἀπὸ τοῦ κατὰ θεὸν, ἐάν μὴ π[αύ]σῃ συμφωνίας
 ὡς καὶ ἐστὶν, ἡ καὶ ἀποστρέφεται [τῇ ἡσυχίᾳ καὶ] τῇ
 πορνηίᾳ, καὶ πάλιν ἡ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦν, ἡ καὶ μὴ
 ἐπιχαίρει ὑμῶν ὁ σατανᾶς ἀφ' οὗ τὸ ἀκροσίου ὁ
 μῦθος ἀφ' οὗ τοῦτο ἦν ἐμποδίζετο τὸ κατὰ θεὸν, ἐάν
 καὶ τὸ κατὰ τὸ γάμον σὺν πᾶσι καὶ ἀξίῳ μυστη-
 ρίῳ τὸ ἐξουσίᾳ σμυνομένοι καὶ βραδύποροι καὶ
 ἀπαίσιστοι γίνονται τὸ λογισμὸς ἐστὶν οὗτοι συμ-
 φωνίας, τὸ ἀσύμφωνοι τὸ πάλιν ἀφ' αὐτοῦ ἐξουσίας,
 καὶ τὸ ἀκροσίου ἀναλισκόμενης, τῆς σατανᾶς
 τὸ ἐπιχαίρει σὺν καὶ κωλύσεως.

5. Προς τὴν ἐξουσίαν κατὰ θεὸν ἐστὶν διδασκαλικήν,
 τὸ, ἡ ἐάν σὴν καὶ ὡς στυγερὸν μῦθος, ἀφ' οὗ ἐστὶν, ἐάν
 π[αύ]σῃ ἐξουσίᾳ κατὰ τὸν καὶ τὸ κατὰ τὸν Πάυλῳ
 δι, ἡ πᾶς ἀνὴρ ἐξουσίᾳ ἡ ὡς φησὶν κατὰ
 κεφαλῆς ἐξουσίᾳ, κατὰ τὸν καὶ τὸ κεφαλῆς αὐτῆς
 πᾶσι δὲ γυνὴ πρὸς στυγερὸν ἡ ὡς φησὶν ἐξουσίᾳ
 ἀφ' οὗ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, κατὰ τὸν καὶ τὸ κε-
 φαλῆς ἐξουσίας τῆς κατὰ θεὸν ἐστὶν ὡς φησὶν
 ἀλλὰ τῶν κατὰ τὸν ἐξουσίᾳ Πάυλῳ, καὶ τῆς
 πᾶσι κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν
 τῆς πᾶσι κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν
 ἀλλὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν
 ἀλλὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν κατὰ τὸν

a 1 Cor. 7. 5. textus recepit. πείραξις ὑμῶν.
 b Marc. 11. 25. c 1 Cor. 11. 4. 5.

διηγήσεως, ἀπὸ ἀφ' ἑστέας ἢ μεταμελλούσης
μόνον, ἀλλὰ ἔσται ἀληθινότης φησὶν.

6. Οὖν ἢ καὶ μὲν τοῦτο πάντα ὅσον ἀπὸ λείπει
τῷ εἰδέναι προσεύχεται ἢ δὲ καὶ διὰ τὸ δὲ ὅτι
προσεύχεται διὰ καὶ διὰ ἐν οὐδ' αὖτε, καὶ
τῷ τῷ λόγῳ προσέηται, ὅτι αἰσπληρῶν τὸ
ἐκείνου τῷ μὴ εἰδὲν μὲν, ταυτὸν ἢ ἄλλοις αἰσ-
πληρῶνται ἐν αὐτῷ τὸ ἐκείνου, παρακαλε-
σιν. λέγει γάρ, ὅτι αὐτὸ πνεῦμα στενωπῶν
ἐκκαλύπτει ὑπερνουχίαν τῷ θεῷ. ὁ δὲ ἐρωτῶν
πῶς καρδίας εἶδε πὶ τὸ φρόνησι τῷ πνεύματι
τῷ ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ αἰώνων
τὸ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις τῷ καρτερίῳ καὶ
ἐκείνῳ ὁ πατὴρ πνεῦμα, ἐπιστάμενοι ἐπιμαλῶς
τὸ ἐν τῷ σκώπῳ στενωπῶν, αἷμας τυγχάνουσι
ὡς τὸ βλαπτόν τὸς πνεύματις ἢ παρακαλε-
σιν, στενωπῶν ἐκκαλύπτει ὑπερνουχίαν τῷ
θεῷ. τὸς ἡμετέρους ἀφ' οὗ καὶ πολλὰ φιλα-
νθρωπίαν καὶ συμπάθειαν ἀποδοχόμενοι στε-
νωπῶν. κατὰ δὲ τὸ ἐν αὐτῷ σοφίαν ὁρῶν
πῶς ἐκκαλύπτουσι εἰς καὶ ψυχὰς ἡμῶν, ἔ-
στιν αὐτῷ αἷματι τῷ ἐκκαλύπτουσι καὶ στενωπῶν,
ἢ οὗς τυγχάνουσι στενωπῶν καὶ ὑπερνουχί-
αν τῷ θεῷ, ἀλλὰ καὶ ἐκκαλύπτει ἐκκαλύπτουσι
αἷματις λόγων, ὡς ἐν ἑστέας αἰσπληρῶν
ταῦτα δὲ τὸ πνεῦμα ἐκ ἐκκαλύπτουσι τῷ ἐντυ-
γχάνει τῷ θεῷ, ἐπιστάμενοι τὴν ἐκκαλύπτουσι
καὶ οὕτως ὅτι ἐκκαλύπτουσι ὑπερνουχίαν.
ὅπου πνεῦμα καὶ λέγει ὅτι αὐτὸ ἐν ταῖς πᾶ-

a Rom. 8. 26. b Galat. 4. 6. c Psal. 118.
25. d Rom. 8. 37.

[illegible]

7. Εἰς δὲ οἶκον αὐτοῦ ἐλθόντες πάλιν τὸ
 Ἰησοῦς μετρητῶν τὴν ἀνθρώπων αἰσθητικὴν ἀπολαύ-
 σιν τοῦ ὅτι τρέποντο ἐκείνου δεικνύων. καὶ μετρί-
 σκε τῶν ἐκγονήτων, ὅτι ἐπιστημῶν ἐν μαγεί-
 λων λόγων, καὶ καὶ ἐν ἐπιστημῶν καὶ ἐν τῇ σφαι-
 ρῇ ἐν τῇ ἐκείνου τὴν πεντήκοντα ἐκείνου, πωσα-
 μίον ἐν αὐτοῦ καὶ τῇ πεντήκοντα ἐκείνου ἐκείνου.
 καὶ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.
 Ἰωάννης ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.
 καὶ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.
 καὶ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.
 καὶ ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου ἐκείνου.

6 r Cor. 14. 15. 6 r Cor. 2. 10. 6 Luc.
M. A. B.

τῶν αὐτῶν ὡς αὐτὸν κύριον διδάξον ἡμᾶς
 πρὸς δὲ αὐτῶν καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκε
 ὡς δὲ αὐτῶν τὰς μαθητὰς αὐτῶν. * ἄρα
 ὅτι ἄνθρωπος ἐντετραμμένος τῇ νομικῇ
 κατηχήσει καὶ τῇ ἀκροάσει τῶν θεωρητικῶν λό-
 γων· τῷ τε σπουδαίῳ μὴ ἀπαιτούμεν, ὅτι
 ἡπίεστο ὅπως δέποτε εὐχόμενοι μέγιστοι ἔ-
 ἴδῃ· τῷ κύριον εὐχόμενον ἐν τῷ πνεύματι; ἀλλὰ τοῦτο
 αὐτοὶ φάσκουσιν· ἡμεῖς μὲν ὅτι καὶ Ἰουδαίων
 ἔστι. ἔωρα δὲ μέγιστον ἐπιστήμης ἰαυτὸν δεο-
 μένοι εἰς τὸ εἶναι τὸ εὐχόμενον τόποι.

8. Τί δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης ἐδίδασκε τὰς μαθητὰς
 ὡς τὸ εὐχόμενον, ἡ δὲ Ἰεροσολύμων καὶ πόλις τῇ
 Ἰουδαίᾳ καὶ τῇ τῆς ὁριζήσεως ἐρχομένης βαπτίζουσα
 ὡς αὐτὸν· εἰ μὴ πᾶσι καὶ τὸ βέλτερόν
 εἶναι θεωρήσει, ὅτι ἐπὶ τῷ εὐχόμενον ἄνω ἔστι
 ὅτι ἔστι πᾶσι τοῖς βαπτίζομένοις, ἀλλὰ τοῖς ὡς
 τὸ βαπτίζουσα μαθητευομένοις ἐν ἀπὸρήτων
 παριδίδου. αἱ τοιαῦται δὲ εὐχόμενοι αὐτοὶ
 πρὸς μαθητὰς, πρὸς μαθητὰς ἐν τῇ καρδίᾳ τῇ
 ἀγίᾳ τῇ πρὸς μαθητὰς ἀνιχνεύουσιν, πτωχ-
 οὐμένους ἀπὸρήτων καὶ θυμασίῳ δούλῳ
 ἐν μὲν τῇ τῇ τῇ βασιλείᾳ, ἐν μέγιστοι
 ἡ τῇ Ἀπὸ τῆς τῇ, ὅτι ἐκλήθην πρὸς μα-
 τῆς ἐν ὧν κινεῖται λαλῶσα ἐν τῇ καρδίᾳ
 αὐτῆς, ὅτι ἐκλήθην, καὶ τῇ. ἐν δὲ ψαλμοῖς
 ὁ ἐκκληθὲν ψαλμός, πρὸς δὲ τῇ Δα-
 βὶδ ἐκκληθὲν καὶ ὁ ἐκκληθὲν καὶ ὁ ἐκκλη-
 θὲν, πρὸς δὲ τῇ Μανὺσῃ ἀνθρώπῳ τῇ ἡ-
 καὶ ὁ ἐκκληθὲν καὶ ἐκκληθὲν, πρὸς δὲ τῇ πῶ-

a Matt. 3. 5. b Matt. 11. 9. c 1 Sam. 1. 12.

χαῖ· ὅταν ἀκηλυσθῇ, καὶ ἐναντίον κυρίου ἐ-
 χθῇ· πλὴν δέησις αὐτοῦ· αἰτήσεις ἀποδοχῆς·
 ἐπὶ ἀληθείᾳ ἦσαι ἀποδοχῆς καὶ γινώσκουαι πλά-
 μματι· λειψύμηναι τι καὶ τῷ δολύμω· τὸ δὲ θεῶ
 σοφίας πεπληρωμένῳ, ὥς ἐπείν ἂν πινεσθεῖς τῷ
 ἐν αὐτοῖς ἐπαγγελιοφόρῳ, ὡς σοφός, καὶ
 σωτήρ ταῦται· καὶ σωτὴρ, καὶ ἐπιγνώσεται
 αὐταί· ἐπὶ τοίνυν τηλικύτου ἐπὶ τὸ ἄλ· τὸ
 εὐχῆς ἀφελῶν, ὥς δεῖσθαι, τῷ καὶ εἰς τοῦτο
 φωντίζοντες πατρός, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀποστολικῆς
 λόγου διδάσκοντος, τῷ πλάμω· ἐνερ-
 γωῶς ὡς τὸ νοεῖν καὶ λέγειν ὡς τῷ τηλι-
 κύτου ἀποδόχου εὐχάρῳ ὡς ἀνδρα-
 πῳ· καὶ γὰρ περ ἐμμεντὴ διδῶμι χωρεῖν πλὴν
 ἀποδοχῆς τῷ πλάμω· ἀπὸ τοῦ λόγου το-
 χεῖν τὸ εὐχῆς, ὡς δεῖσθαι λόγου ἀληθείας·
 πλάμω πινὸς ἡμῶν διηρηθῇ, καὶ αἱ ἐν τοῖς
 ἐκκλησίαις ἀναστρεφόμεναι σκεπόμεναι ἐν-
 χαῖ· ἀρκετοὶ ὅν ἡδὴ τοῦ ἄλ· τὸ εὐχῆς λόγῳ. *

9. Πρῶτον δὲ τὸ ἄσμεν τὸ ἐν χῆτι, ὅστις ἐπὶ
 παρατηρήσει τῇ ἐμῇ δόξῳ καὶ κειμένῳ, λήξει ὁ
 Ἰακώβ φωνᾷ θροῦν τὸ ὄργη τὴν ἀδελφῶν
 αὐτοῦ Ησαΐ, ἀπ' οὗ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν
 ἤλπι πρὸς ἐνδοξοῦς Ἰσραὴλ καὶ Βαβυλῶνος. ὅτε
 ἦ ἔχει ἡ λέξις·^b καὶ ἤνυσεν Ἰακώβ ἐν χλῶ, λέ-
 γον· ἵαν ἡ κύριος ὁ θεὸς μετ' ἐμοῦ, καὶ λη-
 φυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἡ ἔγὼ πορεύο-
 μαι, καὶ δώῃ μοι ἄρτον φαγοῦν, καὶ ἰμάτιον
 φορέω· ἀλλόθεν, καὶ ἀποσρέψῃ με μετὰ σὺ-
 νθεῖας εἰς τὸ οἶκόν τοῦ πατρὸς μου· ἐξου-

4 Hof. 14. 9. 6 Gen. 28. 20.

‘ κύριός μοι ἐς θῖον, καὶ ὁ λίθος ὅτος ὃν ἔστησε
 ‘ στήλιν, ἔστη μοι οἴκτος θιῦ, καὶ πάντων ὧν ἐάν
 ‘ μοι δῶς, διεκρίτω ἀποδιδωμένω αὐτῷ σοι. *
 ‘ εἴητε καὶ σημειωταί ἐσὶν ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ἐυχῆς
 παρελήφθη πολλαχὺ ἐπὶ τῆς ἕως τοῦ τῶν
 πρῶτου δαχτύλου, ἐπὶ τοῦ μετὰ ἐυχῆς ἐπαχέλου μορῆς,
 καὶ δὲ πῶς ποιήσονται ἐν τυχῇ ἀπὸ θιῦ τῶν ὧν.

10. Τάσσει) μὴ τοι καὶ ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ στανήθει-
 αν ἡμῶν λεγόμενης ἡ οἰκονομία. ὡς περ ἐν Εξοδῷ
 ὁμοίως ἔπαι, μετὰ τὴν ἐπὶ ταῖς βατράχους
 μύστιχα τῇ πύξιδι τῇ δέχῃ ὅσον διυτέραν. *
 ‘ ἐκάλισσε Φαραὼ Μουσῶν καὶ Ααρών, καὶ
 ‘ ἔπειν αὐτοῖς, εὐξάσθαι πρὸς ἐμὲ πρὸς κύριον, ὅτι
 ‘ πρὸς ἐμὲ τὰς βατράχους ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι λαὸς
 ‘ μου καὶ ἐξέσται ὁ λαός, ὅτι ἵστυσι κυ-
 ‘ ρίον. ἐάν ᾧ διαπειλῶς πρὸς ἐχθρὸν ἀπὸ τοῦ
 Φαραὼ εἶναι φωνῶν τὴν εὐξάσθαι πρὸς τὸ
 σημαίνοντα ἀπὸ τῆς ἐυχῆς πρὸς τὸ πρῶτον καὶ
 τὸ σκάνηδες παρατηρητέον καὶ τὸ ἐξῆς ἔπαι
 ‘ ἔχον. * ἔπει δὲ Μουσῆς πρὸς Φαραὼν πύξας
 ‘ πρὸς μοι, ποτὶ εὐξομαι πρὸς σε καὶ πρὸς τῇ
 ‘ θιερὰ πόντων ὅτι καὶ τοῦ λαοῦ σου, ἀφανίσαν
 ‘ τὰς βατράχους ἀπὸ σου καὶ ἀπὸ τῆς λαοῦ σου
 ‘ καὶ ἐν τῇ οἰκῶν ὑμῶν πολλὸν ἐν τῇ ποταμῷ
 ‘ υπολειφθήσονται. παρατηρήσονται ᾧ ὅτι ἐπὶ
 ταῖς σκινίσι τῇ τρίτῃ μύστιχα, ὅτι Φαραὼν
 δαχτύλῳ γράσσει ἀχαιοί, ὅτι Μουσῆς εὐχεται
 καὶ ἐπὶ τῇ κυνομυίᾳ ᾧ ὅτι πεπέρτη λέγει
 ‘ ὅτι πρὸς ἐν πρὸς ἐμοῦ πρὸς κύριον. ὅτι καὶ

a Exod. 8. 8. b Ibid. v. 9. c Exod. 8. 18, &c.

ἃ ἐπὶ Μωϋσῆς ὅτι ἐγὼ ἐξελύσομαι ἀπὸ σου, καὶ
 ὀξομαῖ αὐτὸς τὸ θεῖον, καὶ ἀπιδύσεται ἡ
 κυρομένη ἀπὸ Φαραὼ ἐν τῷ θανάτῳ αὐ-
 τῷ καὶ τῷ λαοῦ αὐτοῦ αὔριον. καὶ μετ' ὀλίγα
 ἐξῆλθε ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραὼ, ἐνέατο αὐτὸς
 τὸ θεῖον. πάλιν δὲ ἐπὶ τῇ πύμῳ καὶ ἐκτῇ
 μείσῃ, ὅτε Φαραὼ ἀξιώσατο ἐν χιλὼ
 ἡλίου. ὅτε Μωϋσῆς ἐνέατο, ἐπὶ τῇ ἐξ-
 ὁμῇ ἀποστείλας Φαραὼ, ὁ καλίστος Μωϋσῆς
 καὶ Ααρὼν, καὶ ἄπαι αὐτοῖς ἡμέρηται τὸ ναῦ
 ὁ κύριος δίκαιος, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσε-
 βής. ἐνέατο ἐν αὐτῷ κύριον, καὶ παύσατο
 τῷ ἡλίου φωνῆς θεῶ καὶ χαλαζαν καὶ πύρ-
 κα μετ' ὀλίγα, ἐξῆλθε Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραὼ
 ἐκτὸς τῆς πόλεως, καὶ ἐξέπτεται πρὸς χεῖρας
 αὐτοῦ κύριον, καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύσαντο. Ἀφ' ἧς
 πὺν ὅσα εἴρηται καὶ ἡνέκατο, ὡς ἐπὶ τῷ αὐτῷ
 ἔκ, ἐξέπτεται πρὸς χεῖρας πρὸς κύριον,
 ὁ καλὸς ἐν αὐτοῖς ἐξέπτεται. καὶ ἐπὶ τῇ
 ὁ γδύς δὲ μείσῃ φησὶν ὁ Φαραὼ, καὶ αὐτὸς
 ἐνέατο αὐτὸς κύριον τὸ θεῖον ὑμῶν, ἐνέατο
 λέγει ἀπ' ἐμοῦ τὸ θάνατον τοῦτον. ἐξῆλθε ὁ
 Μωϋσῆς ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἡνέκατο πρὸς τὸ θεῖον.

11. Πολλαχῶς δὲ ὑπομνησθὲν τὸ ὄνομα τῆς δούλης,
 μὴ κατὰ τὸ συνήδες πεπείχθαι, ὡς ἐπὶ τῷ
 Ιακώβ. ἀλλὰ καὶ ἐν Δουλικῷ, ἐλάλησε κύ-
 ριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων, λάλησον τοῖς υἱ-
 οῖς Ισραὴλ, καὶ εἰπὲς πρὸς αὐτοὺς λέγων.
 ἄνθρωπος ὃς ἐξῆλθε ἐν χιλὼ ὡς πρὸς τῇ ψυ-

a Exod. 9. 27. b Exod. 9. 33. c Exod. 10.
 18. d Lev. 27. 1.

' χῆς αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, ἔσται ἡ πρὶν τῆς ἀρ' ε'-
 ' νου· ἀπὸ ἐκκοπιετούς ἔως ἐξηκοπιετούς, ἔσται
 ' αὐτοῦ ἡ πρὶν πιντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου
 ' τῷ σταθμῷ τῷ ἀγίῳ· καὶ ἐν Αἰθιοπείᾳ, καὶ ἐλά-
 ' λησιν κύριος πρὸς Μωϋσὴν, λέγων· λάλησον
 ' τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἑρᾶς πρὸς αὐτούς·
 ' ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅς ἐστιν μεγάλας εὐξην) δόχλους
 ' ἀφανίσαι αἰγνείαν κυρίου· ἀπὸ οὗ καὶ
 ' σκερὰ ἀγνιότησεται· καὶ τὰ ἐξῆς· ὡς τῆς
 ' καλῆς μέρους Ναζοραίου, εἶτα μετ' ὀλίγου· καὶ
 ' ἀγνίσθη τὸ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ' ἡμέρᾳ ἢ ἡμέρᾳ κυρίου πᾶς ἡμέρας τῆς δόξης.
 ' καὶ πάλιν μετ' ὀλίγου· ὅτε ὁ νόμος τῆς εὐξην) μέρους
 ' ἢ ἐν ἡμέρᾳ πληρώσῃ ἡμέρας δόξης αὐτοῦ· καὶ
 ' πάλιν μετ' ὀλίγου· καὶ μετὰ τῶν πίστεται ὁ
 ' ἡγούμενος οἶνον· ὅτε ὁ νόμος τῆς εὐξην) μέρους, ὅς
 ' ἐστιν εὐξην) κυρίου δῶροι αὐτοῦ ὡς τῆς δόξης,
 ' χωρὶς ἂν ἐν εὐρήᾳ χεὶρ αὐτοῦ, κατὰ δυνάμειν
 ' τῆς δόξης αὐτοῦ, ἥς ἐστιν εὐξην) κατὰ τὸν νόμον
 ' αἰγνείας· καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς αἰθιοπείας καὶ ἐλά-
 ' λησιν Μωϋσὴς πρὸς τοὺς ἀρχόντας τῶν φυλῶν
 ' υἱῶν Ἰσραὴλ, λέγων· τὸτο ἡ ρῆμα ὁ σπένταξ
 ' κύριος· ἀνθρώπου ὅς ἐστιν εὐξην) ἐν χλὼ
 ' κυρίου, ἢ ὁμότης ἔρηξις ὁρισμῶν, ἢ ὁρίσῃ) ὡς
 ' τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ βεβαιώσῃ τὸ ρῆμα αὐτοῦ,
 ' πάντα ὅσα ἐν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
 ' ποιήσῃ· ἵνα δὲ γυνὴ εὐξην) ἐν χλὼ κυρίου ἢ
 ' ὁρίσῃ) ὁρισμῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς πατρὸς αὐτῆς
 ' ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς, ὅτι ἀκούσῃ ὁ πατήρ αὐτῆς
 ' ὡς ἐν χλὼ αὐτῆς καὶ τοὺς ὁρισμούς αὐτῆς ὅς ἐστιν

a Num. 6, 1, &c. b Num. 30, 5.

σπῆ

αὐτοῦ. δυνάμει γὰρ τίς ὅσα ἀπειριῶς ἐν-
ταῦθα ἐπισήσας τῷ προσήυξατο ὡς κύριον
καὶ ἤυξατο δόχην εἰπεῖν ὅτι εἰ τὰ δύο πι-
ποίηκε· τέτῳ προσήυξατο πρὸς κύριον, καὶ
ἤυξατο δόχην, μήποτε τὸ μὴ προσήυξατο ἐπὶ
τῆς συνήθως ἡμῖν ὀνομαζομένης τίτια δό-
χης, τὸ δὲ ἤυξατο δόχην ἐπὶ τῇ ἐν Λευιτικῇ
καὶ Αριθμοῖς πιταγμένης σημασιμῶν. τὸ γὰρ
δῶσω αὐτοῖς κυρίῳ δοτὸν πάσης τῆς ἡμέ-
ρας τῆς ζωῆς αὐτῶν· καὶ σίδηρος ὅσα ἀνα-
βήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, κυρίως
ἢ καὶ ἐπὶ ὡροδολογίᾳ. ἀλλ' ἐκείνη ἡ εὐχὴ, λῆ-
πια καὶ ἱερὰ καὶ ἤυξατο ἐν τέλει, καὶ ἤυ-
ξατο ἱερὰ καὶ εὐχὴν τῷ κυρίῳ, καὶ εἶπεν,
ἐάν ποτε ἀδύσῃ παραδῶς μοι τὰς υἱὰς Αμ-
μὼν ἐν χερσὶ μου· καὶ ἔστιν ὅς ἐάν ἐξέλθῃ
ἐκ τῆς θυρᾶς τῆς οἴκου μου ἕως ἀπάντησίν μου
ἐν τῷ ἐπιστρέψαι μου ἐν εἰρήνῃ διὰ τῶν
υἱῶν Αμμων, ἔστιν τῷ κυρίῳ καὶ ἀνοίστω
αὐτὸν ὁ λογαύτωμαί.

13. Εἰ γὰρ βίβωμι μετὰ τοῦτο, ὡς ὅτε ἐκε-
λεύσεται, ἐκείνη τὰ πιθανὰ ὡς ὅτι τῶν οἰο-
μένων μηδὲν διὰ τῶν εὐχῶν ἀνίστασθαι, καὶ ἀφ' ὧν
τῶν φασκόντων ὡς ὅτι εἶναι τὸ εὐχεσθαι,
ὅσα ἐκνήσονται καὶ δυνάμει καὶ τῷ τοιοῦ-
τοι· κρινότερον γὰρ καὶ ἀπλότερον τῇ τῆς
εὐχῆς ὀνόματι ἡμῖν λεγόμενα. * [ὅτις μὲν
παντελῶς πᾶσι ὡροδολογίᾳ ἀναγρῶσι.] ἔτι
δὲ ὁ λόγος ἐστὶν ἀδύνατος· καὶ μὴ τυχὼν ἐπισήμων
ὧν προτίθεται αὐτῇ, ὥστε μὴ ὅτι πάντων εὐ-

ελοκισαζ ὅς τις ποτὲ τῷ πρὸ νοίαν ὡς ἀδίδα-
 μῶν κὺ θεὸν ἐπιστησάντων τοῖς ὅλοις, ὁχλὸν
 μὴ ἀποσπῆται. ἔστι γὰρ τὸ δογμα, ἥτοι πῶν πᾶν-
 τη ἀφῆαν κὺ τὴν ἐσῆαν τῷ θεῷ ἀρετῶν, ἢ
 τῷ μέλει οὐκ ὁμοίως πῆντων θεὸν, τὴν ἀφῆ-
 νοίαν ὃ αὐτῷ ἀποστρέφεται. ἡδὴ μὲντοι καὶ ἡ
 ἀντικειμένη ἐνέργεια πᾶς ἀποσπῆται τῷ δογμα-
 των ἀφῆται, γέναι θελοῦται τῷ ὁμῶς π τῷ Χρι-
 στοῦ, κὺ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ
 ἀφῆ τῷ μὴ δεῖν εὐχεσθαι δεδύνηται πᾶσι πᾶς
 ἢς γνώμης ἀφῆταιται οἱ πᾶς αἰσθητῆς πᾶντη
 ἀναφροῦντες, κὺ μήτε βακίσιμον, μήτε εὐ-
 χαριστῆς χρώμῳ, συκοφαντοῦντες πᾶς γε-
 φῆς ὡς κὺ τὸ εὐχεσθαι τῷ ἐ βυλομῶν, ἀλλ'
 ἐπεὶ π σημαγῶμῳ ὡς τῷ τῷ διδασκαλῶν.

14. Εἰς δ' αὖ οἱ λόγοι τῷ ἀφῆταιται πᾶς εὐ-
 χῆς, ἔστι· δηλονότι θεὸν ἐφῆταιται τοῖς ὅλοις
 κὺ ἀφῆταιται εἶναι λεγόντων. ἔστι γὰρ ἀφῆταιται
 νῦν ἐξῆταιται πᾶς λεγόντων ὑπὸ πῶν πᾶντη
 ἀφῆταιται θεὸν ἢ πρὸ νοίαν. ὁ θεὸς οἶδε πᾶς
 πᾶντα πρὸς ἡμῶν αὐτῶν κὺ ἐδῆν ἐκ τῷ
 ἐνῆταιται ὅτε ἐνῆταιται ἀφῆταιται αὐτῷ γινώσκει
 ὡς πρὸς τῷ μὴ γινώσκει. πᾶς ἔν χῆς ἀν-
 πίμπτῳ ὁχλὸν τῷ κὺ πρὸν εὐχῆς ἐπιστημῶν
 ὡς χῆς ὁμῶν· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὁ ἐρῶν ὡς
 χῆς ὁμῶν πρὸς τῷ ἡμῶν αἰτῆται αὐτόν.
 εὐλογοῦν ὃ πατέρᾳ κὺ δημιουργῶν αὐτὸν ὄντα
 τῷ πᾶντος, ἀφῆταιται πᾶς ὄντα πᾶντα κὺ μὴ
 βδελυστόμῳ ὡς πεποίηκε, σπηλῶν πᾶς ἀφῆ
 ἔχῃ κὺ χῆς τῷ εὐχῆς οἰκονομῆν, δῆλον

πατέρ^Θ νηπίων ποίσει μὲν, καὶ μὴ πα-
 ρόσι^Θ ἐκείνων τίν' ἀξίωσιν· ἤτοι μηδὲ-
 λως διωκόμενων αἰτεῖν, ἢ ἀφ' ἀγνοίας πολ-
 λάκις πρὸς ἐναντία τοῖς συμφέρεσι καὶ λυσιτε-
 λῶσι θελούντων λαβεῖν. ἀπολειπόμεθα δ' οἱ ἀν-
 θρωποι πλεον τοῦ θεοῦ ἢ ὡς ἐν κομιδῇ παιδείας
 τοῦ νῦν τ' ἐκζητηθέντων.

15. Εἰς τὸν θεὸν ἐμὸν προσηγνώσκ' πρὸς
 ἐσόμενα, ἀλλὰ ἐπεὶ οὐκ ἐπιτρέψεται, καὶ μηδὲν
 αὐτῷ ὡς θεῷ ἐπεδοικατέμελλεν γίνεσθαι. ὡς περ
 αὐτὸς ἐπὶ εὐχῇ ἀνέστηκεν τὸ ἥλιον, ἡλίθιοι
 ἂν νομίζοιτο τὸ καὶ χωρὶς τ' ὀχλῆς αὐτῷ ἐσόμε-
 νοι ἀφ' οὗ εὐχῆς γινέσθαι ἀξίων. ἔτι
 ἀνοήτοι ἂν εἴη ἄνθρωπος ὅστις οἶσται ἀφ' οὗ
 ἑαυτοῦ ὀχλῶν γίνεσθαι καὶ καὶ μὴ ἡγεμὸν
 αὐτοῦ πάντως ἐσόμενα ἂν. πάλιν τε αὐτῷ ὡς περ
 πάντας μαρτίαν ὑπερβάλλει ὁ ἀφ' οὗ ἐνοχλεῖσθαι
 ὑπὸ τῆς ἡλίου γρομῶν ἐν χειρὶ αἰσ τρεπῶν καὶ
 καυσθῶν, οἰόμενοι ἀφ' οὗ τῆς ὀχλῆς μεταστή-
 σθαι τὸ ἥλιον ἐπὶ τὴν ἐκρινὰ σημεῖα, ἵνα ὀ-
 κρούσῃ ἀπολαύῃ τῆς αἰρέσεως. ἔτι ἂν ἀναγ-
 γελίως συμπαύονται παρὰ τὴν ἀνθρώ-
 πων γλῶσσαν, εἰς οἷοιτο ἀφ' οὗ τὸ εὐχεσθαι μὴ
 πέσειν πάντας ὑπερβάλλει μελαγχολίαν.

16. Εἰ δὲ καὶ ἡ ἀποτρίψις ἀμαρτωλοῦ ἀπὸ
 μήτερος, καὶ ἡ ἀφώρισις ὁ δίκαιος ἐκ κυλίας
 μήτερος, μήπω μήτε γνησθέντων, μήτε προ-
 γέντων πατρὸς ἢ πατρὸς, ἵνα ἡ κατὰ ἐκ-
 λογίαν προθεσίς τοῦ θεοῦ μὴν ὅσα ἐξ ἑρ-

α Psal. 57. 3. β Gal. 1. 15. γ Rom. 9.
 11, 12.

ὡν, ἀλλ' ἐν τῷ κελῶντι^α λέγεται ὁ μέζων
 ὁδολόγος τῶν ἐλάττων, μέγιστον ὡς ἀφίσεως
 ἀμεταμέτων ἀξιῶν ἢ ὡς τοῦ πνεύματος
 ἰσχύος^β λαοῦν, ἵνα^γ πῦνται ἰσχύσιν ἐν δυνά-
 μει^δ ἡμῶν^ε χριστοῦ. ἐν μὲν γὰρ ἀμεταμέτοις
 ἐσμέν, ἀπὸ μητρὸς ἡμετέρας ὡμιῶν. ἐν δὲ
 ἀφωρίσθημεν ἐκ κοιλίας μητρὸς ἡμῶν, τὰ
 κελῶνται καὶ μὴ διχρημαῖς ἀπαντήσιν. πῦνται
 γὰρ διχρῶν προσευχαῶν ἱκανῶς, πρὶν γνησθῆναι
 προσφύσιν^ζ ὅτι ὑπερέξει τῷ Ἠσῶ, καὶ δε-
 λούσιν αὐτῷ ὁ ἀδελφός; τί δὲ ἀπεόησας ὁ
 Ἠσῶ μισῶται πρὶν γνησθῆναι; ἵνα^η ὅτι εὐ-
 χῶ^θ Μαυθῆς ὡς ἐν ὁδοιπόρῳ ἐν ἁπλῇ εὐρηται
 Ἑάλμω, ἐν^ι κελῶνται αὐτῷ ἐπὶ ὁ θεὸς πρὸ
 τῷ ὅρῳ ἐδραδίῳ καὶ πλάδιῳ τῷ γῆν καὶ
 τῷ οἰκονομίῳ. * ἀλλὰ καὶ ὡς πῦνται τῷ
 στήσομεν ἐν τῇ πρὸς Ἐφίσις ἀναγί-
 γραφῇ, ἐπὶ^κ ἐξελέξατο αὐτὸς ἐν αὐτῷ ἐν
 Χριστῷ ὁ πατὴρ πρὸ καταβολῆς κόσμου ἐν
 τῷ εἶναι αὐτὸς ἀγίος ἐν ἀμώμῳ καὶ ἐν ὡ-
 πον αὐτῷ ἐν ἀγάπῃ^λ προσερίσας αὐτὸς ἐν
 ὑιοθεσίᾳ^μ Διὸς Χριστοῦ ἐν αὐτῷ.

17. Ἡτοι ἐν πρὸς ἐν τῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου
 ἐπὶ ἐξελέξατο, καὶ ἀμήχανον αὐτὸν τῷ ἐκλογῇ
 ἐκπεσῆν, διότι^ν ὡς χρεῖα τῷ διχρῶν ἢ ἐκ ἐξεί-
 λεκται^ξ ἐν προσερίσας, ἐν μέγιστον εὐρηται, καὶ μν-
 ράκις εὐρηται ἐν ἐπακκοινοῦμεν. ἀλλὰ
 γὰρ προσερίσας ὁ θεός, τῷ καὶ προσερίσει συμ-
 μέτρως τῇ ἐκλογῇ^ο τῇ δόξῃ τῷ ὑἱῷ αὐτοῦ.

α Phil. 4. 13. β Pl. 89. 1, 2. γ Ephes. 1. 5-
 δ Rom. 8. 29, 30.

· ἔς ᾧ προῶρισι, τύτους καὶ ἐκφάσι, ἔ· ἔς ἐκφά-
 · λιτι, τύτους καὶ ἐδινάμωσι, ἔς ᾧ ἐδινάμω-
 · σι, τύτους καὶ ἐδδξωσι. τί γὰρ κρίματι ἰωσίας,
 ἢ ἀφ' οὗ δούλοιο· πεφρόνηκε δὲ τῷ πόντι-
 ρόν ποτε ἐστακκωθήσεται· ἢ μὴ· πρὸ πολλῶν
 γηραιῶν ὀνομαστὸς προφητυδεῖς, καὶ δὲ τῷ ὅτι
 ποτε προῶρις ἢ μένοι προγινωσκῶν, ἀλλὰ ἔ· ἔς
 ἐπὶ κροὶ πολλῶν προβηδεῖς· ἵνα πὶ δὲ καὶ ἰδῶν
 προσδύλαται, ὥς καὶ τῷ· προσδύλῳ αὐτοῦ
 · γηραιῶν αἰς ἀμαρτίαν, ἀπὸ τῶν Δαοιδ γη-
 ρῶν προσκηνυθεῖς ὡς ἀπολέσων τῷ ἐπιστη-
 πῶν, · εἰτέρῳ ληψομένη ἀντ' αὐτοῦ αὐτῷ.

18. Αὐτῶν ᾧ ἀπειμωμένη ἀντίπλη ὄντος τῷ
 γῆ καὶ τὰ ὅλα προσκαταληφτό· μόνοντός τε
 ἐν τοῖς προσδύλαται μόνον εὐχάδ, οἷον μόνον
 μετατρέψειν ἀφ' οὗ δούλοιο αὐτοῦ τῷ προ-
 δεῖσι, ἔ· ὡς μὴ προσδύλαται μόνον, ἀλλὰ δὲ
 μόνον τῷ ἐκφάσι δούλοιο ἐντοχάνειν· ἵνα
 διὰ τῷ εὐχάδ ἀφ' οὗ ἀξῆται τὸ ἀντίπλη τῷ
 γῆ μόνον, τότε τῶν τὸ δοκιμαζοῖν εἶναι εὐ-
 λογοῖν ἢ πρὸς τὸν αὐτῷ πεδινωμένην. καὶ οὕτω
 δὲ ἐν τοῖς παρῶν αὐτῶν λέξωσι ὡς ἀφ' οὗ
 τῶν πρὸς με γράμματα ἐκφάσι ἔ· ὡς ἐκφάσι.
 πρὸς τὸν, ἔ· προσδύλαται ἐστὶν ὁ θεὸς ὅ· μελλόντων.
 καὶ δὲ αὐτὰ γίνεσθαι, ματαίᾳ ἢ προσδύλαται. δ· οὐ-
 πρὸν, ἔ· πᾶν τῷ βέλησι δὲ γίνεσθαι, ἔ· ἀφ' οὗ
 ῥῶν αὐτῷ ἐστὶ τὰ βελεῖμα, ἔ· ἐδὲν τραπεζῶν
 ὡν βέλεται δυνάται, ματαίᾳ ἢ προσδύλαται.
 γῆσιμα ᾧ, ὡς οἷμα, πᾶν πρὸς λύσιν τῶν
 ἀποκρῶν πρὸς τὸ εὐχάδ ποιῶντων, προσ-
 δύλαται πῶν.

α Pfol. 108. 7.

19. Τῶν κινεμένων τὰ μὲν πᾶσι τὸ κινουμὲν
 ἔξωθεν ἔχει, ὡς περ τὰ ἀψυχα, καὶ ὑπὸ ἑξέως
 μόνης συναχόμενα· καὶ τὰ ὑπὸ φύσεως καὶ ψυ-
 χῆς κινεόμενα· ἕχῃ ἢ τοιαυτὰ ἴδιον ὅτι κινε-
 μένα, ἀλλ' ὁμοίως τοῖς ὑπὸ ἑξέως μόνης
 συναχόμενοις. λίθος γὰρ καὶ ξύλα καὶ συναχθέντα
 ἢ μεταίθεα, ἢ τὸ φύειν ἀπολωλενῆσθαι ὑπὸ
 ἑξέως μόνης συναχόμενα, τὸ κινουμὲν ἔξωθεν ἔχει.
 ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ζώων σώματα καὶ τὰ φορητὰ
 ἢ πεφύλακτα ὑπὸ πινος μεταπηγόμενα, ἕχῃ
 ἢ ζῶα καὶ φυτὰ μεταπηγεται, ἀλλ' ὁμοίως
 λίθοις καὶ ξύλοις τοῖς τὸ φύειν ἀπολωλενῆσθαι
 καὶ κινήτε, καὶ ἴσως τὰ ῥέοντα εἶναι πάντα καὶ
 σώματα φθίνοντα, ὡς ἀπολαμπητικὸν ἔχει
 πᾶσι ἐν τῷ φθίνειν κίνησιν. δεύτερον δὲ ὡς
 ἴσως ἐστὶ κινεόμενα, τὰ ὑπὸ τῆς ἐνυπερρεχού-
 σης φύσεως ἢ ψυχῆς κινεόμενα· ἢ καὶ ἐξ αὐτῶν
 κινεῖσθαι λέγεται ὡς ἴσως τοῖς κυριώτερον χρω-
 μένοις τοῖς ὀνόμασι. τρίτον δὲ ἐστὶ κίνησις ἢ ἐν
 τοῖς ζώοις, ἢ περ ὀνομαζέσθαι ἢ ἀπ' αὐτῶν κί-
 νησις. οἷμα δὲ ὅτι ἢ τῶν λογικῶν κίνησις, δι'
 αὐτῶν ἐστὶ κίνησις. εἰάν τ' ἀφ' ἐλάμιν ἀπὸ τῆς
 ζώας πᾶσι ἀπ' αὐτῆς κίνησιν, ἐπεὶ ζῶον ἔστι ὃν
 ὑπονοηθῆναι δυνάμει, ἀλλὰ ἔστι ὁμοίον ἢ τοῖς
 φυτῶν ὑπὸ φύσεως μόνης κινεόμενα, ἢ λίθος
 ὑπὸ τοῦ ἰνὸς ἔξωθεν φερομένου. εἰάν τ' ὡς ἀπολα-
 μβῇ ἢ περ τῇ ἰδίᾳ κινήσει, ἐπεὶ τῆς τοῦ αὐτῆς κι-
 νησὶς ὀνομαζομένη, ἀνάγκη τοῦτο εἶναι λογικόν.
 20. Οἱ τοίνυν θέλοντες μηδὲν εἶναι ἐφ'
 ἡμῖν, ἀναγκάως, ἐλπίσασθαι πᾶσι τοῖς ἐξ ὅτι
 ἀποφθῶν μὲν, ὅτι οὐκ ἐστὶν ζῶα, δεύτερον δὲ
 ὅτι ἐπὶ λογικῇ· ἀλλ' οἷον ὑπὸ ἑξέως κινεῖν τοῖς
 αὐτοῖς

αὐτοὶ ἐδάμωσιν κινέμενοι, ποιεῖν ἴσ' ἐκείνῃ
λεγειόμενα, ἃ ποιεῖν νομιζόμενα. ἄλλως τε καὶ
τοῖς ἰδοῖσι παῖσι ἐπισήσεις τις ὀρέσται, εἰ μὴ
ἀναμδῶς ἐρεῖ· μὴ αὐτὸς θέλειν καὶ μὴ αὐτὸς
ἰδοῖεν· ἔμὴ αὐτὸς πατατῆν μηδὲ αὐτὸς
συγκρατῆσαι καὶ ὡςδεῖσθαι ὅποιά ποτε
τῶν δομῶν, μηδὲ αὐτὸς ἀνασθεῖν πρὸς
ἔτερον ὡς ψυδῇ. ὥσπερ οὐδ' πρὸς πικρὰ δο-
μῶν ἀμύχανον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀνθρώπου, καὶ
μυριάκις αὐτὸ κατὰ κράτος ὁρῶντων ἐν
πικρὰ τοῖς λόγοις χρώμενον· ἔτι δ' αὖ αὐτὸν
ἀφ' ἑαυτοῦ πικρὰ πρὸς τῶν ἀνθρώπων ὡς μη-
δάμωσιν τῷ ἐφ' ἡμῖν σωζομένῃ. τίς γὰρ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ πρὸς τῷ μηδὲν εἶναι κατὰ κράτος, ἢ ἔτι
βιοῖ ὡς ἐπὶ τῶν πρὸς πάντας ἐπιστομῶν τίς δὲ
οὐκ ἐπιπλήττει φαντασίαν ἀμαρτήσαντων
οἰκίτης λαῶν τῷ διεσπῶντι; καὶ τίς ἐστιν ὃς μὴ
αἰτιάται ὑπὸν τὸ πρὸς ἑαυτὸν κατὰ κράτος μὴ
ἀποδιδόναι; ἢ μὴ μέμψεται καὶ ψέγει ὡς αἰ-
σχρὸν πεποιηκῶν τῶν μεμψιγενέων; βιά-
ζεται γὰρ ἡ ἀλήθεια καὶ ἀναγκάζει, καὶ μυ-
ριάκις τίς ὁρῶντων, ὁρῶν καὶ ἐπιμαρτῆν καὶ
ψέγειν ὡς τηρεμένης τῷ ἐφ' ἡμῖν καὶ τῷ
ἐπιμαρτῆν ἢ ψεκτῆν γινόμενης παρ' ἡμῶν. εἰ δὲ
τὸ ἐφ' ἡμῖν σώζεται μυριάς ὅσας ἀποδίδου-
σιν πρὸς ἀρετὴν ἢ κακίαν· καὶ πάλιν ἢ πρὸς
τὸ κατὰ κράτος ἢ πρὸς τὸ ὡςδεῖσθαι τὸ κατὰ κράτος,
ἀναγκάσας τῷ μὴ τῶν λοιπῶν πρὸν γίνεσθαι,
τῷ διεῶν ἔγνωσται ἀπὸ κτίσεως καὶ κατὰ κράτος
κρίσθαι, ὅπως εἴται· καὶ ἐν ταῖς οἷς ὡς
ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ θεὸς ἀκατάκτως ὡς ἰώσκει
ὡς ἐκείνου ἔργα τῶν ἐφ' ἡμῖν ὡς ἀφ' ἑαυ-
τοῦ

παλιν καὶ ἀξίαν ἐκείνην κινήματα πῶν ἐφ'
 ἡμῖν τὸ καὶ ἀπὸ τῆς προνοίας αὐτῇ ἀπαντη-
 σόμενοι, ἐπὶ ᾧ καὶ καὶ τὸ εἶρμόν πῶν ἐσόμενων
 συμποσόμενοι. ἔτι τῆς προνοίας τοῦ θεοῦ
 αἰτίας γνωστέας τῶν ἐσόμενοις πᾶσι, καὶ ἐκ τῆς
 ἐφ' ἡμῖν κατὰ τὴν ὁρμὴν ἡμῶν ἐνέργηστο-
 μένοις. εἰ γὰρ καὶ καὶ ὑποτίθεται μὴ γνωστέας
 ὁ θεὸς τὰ ἐσόμενα, καὶ ὡς τῶν ἀπειλῶν
 τὸ καὶ δὲ πᾶσι ἐνέργησειν καὶ τὰ ᾧ θελήσειν.
 πάλιν ᾧ ἀπὸ τῆς ἀπογνωσεως γίνεται τὸ κατὰ
 τῆς λαμβάνειν εἰς τὴν τῆς πάντων διοίκησιν
 χραισθή τῇ τῆς ἡσυχίας κατὰ τὸ ἐκείνη
 ἐφ' ἡμῖν.

21. Εἰ τοίνυν τὸ ἐκείνη ἐφ' ἡμῖν αὐτῇ ἔγνω-
 σαι, καὶ ἀπὸ τῆς προνοίας αὐτῇ, ἀπα-
 ντίσεται ἀπὸ τῆς προνοίας τὸ καὶ ἀξίαν πᾶσι
 τῶν ὑποσέων καὶ τὸ τί ἐύχεται. ποῖαν ἀπὸ τῆς
 σὺν ἔχον ὁ δὲ αἰτίας ἔως πιστεύων καὶ τὴν βολή-
 μεν αὐτῇ γνῶσις προκατέληπται. καὶ προ-
 κατελήφθη, ὅτι τοῦτον π ἀπολύτως ἐν
 τῇ ἀπὸ τῆς πεπαισμένη. ὅτι τῆς ᾧ μὲν ἐπα-
 κέσται σιωπῶνς ὁρμῆς, δι' αὐτὴν τὴν
 ὁρμὴν αὐτῇ ἐύχεται. τῆς δὲ ὅτι ἐπακέσται,
 ἥτοι ἀπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτὴν ἔσται τῆς ἐπα-
 κέσταις, ἢ ἀπὸ τῆς πᾶσι αὐτὴν ἐύχεται
 καὶ μήτε τῶν ὁρμῶν λυσιτελεῖ λαβεῖν, μήτε
 ἐμὲ πρέπον παρῆλθαι καὶ κατὰ τὴν ᾧ μὲν
 τὴν ὁρμὴν φέρεται εἶναι τῆς δὲ αὐτῇ, ὅτι ἐπα-
 κέσται αὐτῇ κατὰ τῆς ᾧ ἐπακέσται-
 μαι.

22. Εὖν δὲ πᾶσι παρῆλθαι ἀπὸ τὸ μὴ ἐν
 ψεύδει τὸ θεὸν τὰ μέλλοντα προσηγορεῖν.

ὡς τὸ πρῶτον κατηναίχασθαι· λιγύτοιον
 ὡς τὸ δεύτερον, ὅτι αὐτὸ τοῦτο τῷ θεῷ
 ἔγνωται ἀναρρώτης, τὸ μὴ ἀναρρώτης τὸ δὲ
 πῶς τὸ ἄνθρωπον ἐ βεβαίως βεβαίως τὰ
 κρείττονα, ἢ ἔτω θελήσῃ τὰ χείρονα· ὥστε
 ἀντιπιδέκλειον αὐτὸν ἔσεσθαι μεταβολῆς τῆς ἐπὶ
 τὰ συμφέροντα· καὶ πάλιν πᾶς ὃ μὲν πῶς ποι-
 ῆσιν τῷδε ἐνδεκάμην, ἐμοὶ γὰρ τοῦτο πρέπον
 ἐστὶν ἐ ψικίως μοι δεκάμην, ἐδὲ ἀμειλῶς
 ὡς τὸ πᾶν ἀναρρώτησιν· τῷ δὲ ἐπὶ
 πόσον ἐνδεκάμην, ὑπερεκπερισσὸν ὡς αὐτῷ
 ἢ νοεῖ δωρήσασθαι τὰ δὲ πῶς· ἐμοὶ γὰρ τὸ δὲ
 πρέπον νικᾶν ἐν ταῖς εὐποιΐαις καὶ χορηγῶν
 πλεονεξία ὡς αὐτῷ καὶ χεῖρα καὶ τῷ δὲ μὲν
 πῶς τοῖςδε ἐσομένοις τὸ δὲ τὸ ἀγγεῖλον λευτε-
 ρον ἐπιτίμῃ· ἀπὸ τῷδε ἀρχαίμην· ὅτι χρόνος
 σωτηρίαν αὐτῷ τῇ σωτηρίᾳ καὶ μέγχι· τῷδε
 σωτῆσθαι· τῷδε δὲ, τὸ δὲ φέρεται ἐπὶ τὸ
 τοῦδε πμῶν· πῶς τῷδε ἐσομένοις κρείττο-
 νι· τῷδε δὲ πῶς μὲν τὸ ἐπιδεδωκέναι αὐτὸν
 λόγους τοῖς ἀφαιρέσειν ὑπεκλυθησομένη καὶ
 παλινδρομήσαντι· ἐπὶ τῷ ὑλικώτερον, ἀπο-
 στήσω τὸ δὲ τὸ κρείττονα σωτηρίαν· ἐ δὲ ἀποστάντες,
 κατὰ ἀξίαν αὐτόχειρ ὡς πῶς, ἢ δὲ ἡ δυνάμεις
 κατὰ δὲ ἀρετήν· ὅτι ἐπιδοκίμειν τῇ βαθυμῆτι
 ἐπιστάτω ἐπὶ τὰ δὲ πῶς πᾶς ἀμαρτήματα αὐ-
 τὸν ἔτοιμον, αὐτὸν ὡς τὸ ἀμαρτάνειν διδω-
 κέναι ὡς καλέσεται.

23. Οὕτως ἐν ἡδὴ οἰοῦνται εἶναι ὁ ὡς ἀφαιρέσει-
 σθαι· πᾶς ὅλα· ὅτι Ἀμὼς γρηγόρησεν τὸ ἰσχύειν
 ὅτις ἐ γρηγόρησεν πᾶς ὁ πατὴρ πλάσματος,
 ἀλλὰ τυχὼν τὸ δὲ τῆς ἐπὶ ἀρετῇ προσηγορίας
 ὁ δὲ

ὁ δὲ ἄλλ' τῶνδε τ' σωτισομένων, καλὸς ἔσται
 καὶ ἀγαθὸς ὅστις κατακαύσει τὸ ἔξω ἱεροδοῶν
 κακῶς οἰκοδομητὴν θυσιαστήριον. οἶδα δὲ καὶ
 Ἰσδαν ἐπιδημήσαντες μοι τοῦ υἱοῦ τοῦ τ' ἀν-
 θρώπων ἡγ' καὶ ἡ μὲν τὰς ἀρχάς, ἐσόμενον
 καλὸν καὶ ἀγαθόν· ὑπερον δὲ ἐκτετακτοῦ μένον καὶ
 εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἀμαρτήματα ἐκπεσόμενον·
 ὃν πᾶς ἐπὶ τέτοις εὐλογεῖ ἔσται παῖς ὃν
 πᾶς. ἡ δὲ ὡς γινώσκεις αὐτὴ τάχα μὲν ἐπὶ πάν-
 των, πάντως δὲ ἐπὶ Ἰσδαν καὶ ἑτέρων μυστηρίων,
 καὶ ἐν τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ γίνεται· ἐνταῦθα τῇ
 κατανόησιν τῆς ἐξελεῖσθαι τ' ἐσομένων, τ' Ἰσ-
 δαν καὶ τὰ ἀμαρτήματα τὰ ἀμαρτηματομένων
 αὐτῶν· ὥστε μὲν καταλήψει αὐτὸν καὶ πρὸν
 ἡγίασθαι τ' Ἰσδαν ἄλλ' τῆς Δαβὶδ ἐρηκέναι· ὁ
 θεὸς πῶν ἀνέσιν με μὴ ἐν ῥασιωπήσει, καὶ
 τὰ ἐξ ἧς· εἰδὼς δὲ τὰ μέλλοντα καὶ ὁποῖον
 τόνον ἔξει σὺ πῶν θεοστέειαν ὁ Παῦλος,
 ἐν ἐμαυτῷ μὲν πρὸν κτίσται τ' κόσμον ἐπὶ ἀλ-
 λόμην τῇ ἀρχῇ τ' χρησιμοποιῖας αὐτὸν ἐπι-
 λείξομαι· καὶ ταῦς δὲ σωεργύσας ἀνθρώπων
 σωτηρίᾳ δυνάμεισιν, ἅμα τῷ ἡννοηθῆναι
 ἐν ῥασιωπείᾳ, ὡς φορέων αὐτὸν ἐν καρδίᾳ
 μητρὸς, καὶ ἐπιτίθειν κατὰ τὰς ἀρχάς ἐν
 νεότητι ἡλὼν μὲν ἀγνοίας ἐν ἡννομῆν, προ-
 φάσθαι θεοστέειας διώκειν τὰς εἰς τ' Χριστὸν
 με πιστεύοντες, ὡς καὶ τηρεῖν τὰ ἡμέτερα τῶν
 ἐλθόντων ἐν τῇ θεοπροφητίᾳ με καὶ μετ' ἑαυτοῦ
 ἐστίφανον· ἵνα νεανίστοισιν ὑπερον ὡς φο-

α Psal. 108. 1. β Gal. 1. 15. γ Αθ.
 22. 20.

μῆς λαοὶ ὁμοῦ καὶ μετὰ ἀλλήλους ἐπὶ ταῖς
βίβλοις, μὴ καυχῆσθαι ἐνώπιον ἑμῶν. ἀλλὰ
λίγῃ, ^α ὅσα ἡμῖν ἱκανὸς καλεῖται Ἀπόστολος,
ὁ δὲ ἰδὼν ἔα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. καὶ
αὐτοὶ ὁμοῦ τῆς ἐσομένης μετὰ αὐτὸν ὁρι-
στοῦ μετὰ τὰς ἐν νότητι προφάσει θείας
ἐκείνης πλάσματος, ἔπει, χάριτι ἡ Θεοῦ ἡμῖν ὁ
ἡμῖν καὶ κωλυόμενος ἡ ὑπὸ τοῦ συνεκδοῦ
ἀλλὰ τὰς ὑπὸ ἡμεῖς αὐτοῦ ἐπὶ τῇ χάριτι
πεπραγμένα κατὰ Χριστοῦ, ἔχ' ὑπερπαρη-
σεται τῇ ὑπερβολῇ τῇ ἐπ' ὁριστοῦ φανε-
ρωθησομένων αὐτῶν ἀποκαλύψαν.

24. Καὶ ὡς τὸ πρὸς τῆς ἐπὶ τὸ ἀνα-
τίκτειν τὸ ἥλιον ὁ Χρῆς, ἱερώτα λαλῶν ἐπὶ ἡ
καὶ τῷ ἡλίῳ ἐφ' ἡμῖν, καὶ αὐτοῦ ἀνιῶντος μετὰ
τῆς σελήνης τὸ Θεόν. ^β αἰνῶντι γὰρ αὐτόν, φησιν,
ἡμεῖς καὶ σελήνη. δὴλον δὲ ὅτι καὶ τῆς σε-
λήνης, καὶ ἀπολαύτης πάντων τῶν ἀστέρων, αἰνῶ-
ντι γὰρ αὐτόν πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς.
ὡς οὖν οὐκ ἐρήκοντες τὸ ἐφ' ἡμῖν ἐκείνης πῶν
ἐπὶ γῆς καὶ ἀεθέριον τὸ Θεόν εἰς ἡμεῖς ἡμε-
ων τῇ ἐπὶ γῆς καὶ ἀεθέριον εἰς Θεόν αὐτὰς
ἔως ὑποληπτόν τῷ ἐφ' ἡμῖν ἡλίῳ καὶ σε-
λήνῃ καὶ ἄστρον ἀερόσι καὶ βιβλίοις ὄντι καὶ γε-
νησθαι καὶ σοφῶς ἀλλὰ πλάττειν πάντα τὰ ἅγια
τοῦ ἔρανος καὶ τῶν τῶν ἄστρον ἀερόσις τῶν
παντὶ παρέαν καὶ κίνησιν. καὶ ἐὰν πρὸς τῷ ἐφ'
ἡμῖν ἔτι μὴ μισθῶν εὐχρημα, πολεῖ πᾶσι
πρὸς τῷ ἐφ' ἡμῖν τῷ ἐν ἔρανος σωτηρίας τῶν
παντὶ χρεούοντων ἀστέρων καὶ τοιγα ἔστι ἐν

πᾶν πρὶ τ' ἐπὶ γῆς· ὅπ τ' ἴαι δὲ πνεῦσιν
 γλῶσσαι ἐκ τ' ἀδελφῶν φαντασίαι προ-
 χαλῶν τὸ ἀδέσμιον ἡμῶν, ἢ τὸ ἐπὶ τὸ κρείτ-
 τον ἐπιπλεονῶν ἡμῶν ὡς τὸ ποιῆσαι ἢ ἐπιπλεον-
 δεῖναι, ἢ πᾶσι ἐπὶ τ' ἐν ἑαυτοῖς, ποῖα
 δυνάμει ἐγγειομένη φαντασία ἐκστῆσαι καὶ με-
 τακινήσῃ ἀπὸ τῆς ἀφελίμου τῷ κόσμῳ πο-
 ρείας, ἔκαστος τ' τοιαύτης ψυχῆς ὑπὸ λόγου
 κατηρητομένη, καὶ πρὶ τῶν αὐτῶν αἰσῶν
 ἐχόντων, καὶ τοιούτων σῶματι αἰθερίῳ καὶ καθα-
 ρωτάτῳ γλωσσίῳ;

25. Ἐπὶ τ' ὅσα ἄλογον καὶ τοιούτων πνεύματι
 ἀέριον γλῶσσαι, ὡς τὸ ἀποτρεψαὶ ἐπὶ
 τὸ εὐχῶν καὶ ἀποτρεψαὶ τῷ ἀμειλίῳ τῶν
 δυχῶν. ὡς τὸ ὅσα ἐπὶ παρομοιότητι χωρὶς
 γνωστικῶς καὶ τῆς εἰς παρομοιότητα χρησίμου
 παραλογισμοῦ ἐνεργείας· ὥτως τ' δὲ
 πινὼν ὅσα ἂν πρὸς μὴ ὥς δυχῶν, καὶ
 μετὰ ἀφελείας τοιαύτης πρὸς ὅσα ὥς, καὶ
 ὡς τῆς δυχῆς τ' ἢ βιώσας τ' τρέπον· καὶ
 βασιολογητέον οὖν ἐστὶ μικρὰ αἰτησίον· ἐστὶ
 πρὶ ἐπιγείων προσδύχίων· ἐστὶ μετὰ ὁρῆς
 καὶ μεταφυσικῶν λογισμῶν ἐπὶ τῶν προσδύ-
 χων ἐλθετέον· ἀλλ' ἐστὶ χωρὶς κατὰ φύσιν
 ἐστὶ ἐπινοῶν γλῶσσαι τῇ προσδύχῃ χο-
 λῶν· ἀλλ' ἐστὶ ἀφελείας ἀμετρημάτων οἷον
 τε τυχεῖν τ' δυχῶν, μὴ ἀπὸ τῆς καρδίας
 ἀφίενται τῷ πτωχῇ μελετητῇ καὶ συζητήσας τυ-
 χῶν ἀξιοῦσι ἀδελφῶν.

26. Ωφέλειαν τ' ἐγγίναται τῷ ὅν δὲ τρέπον
 δυχῶν, ἢ ἐπὶ τῷ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπειρη-
 μένῳ, πολλὰ καὶ ἡγεῖμαι συμφοραῖν καὶ
 C
 ὡς τῶν

αὐτῶν γε πάντως ἀνατόπῃ ὁ αὐτὸς τὸ εὐχέλως
 παθεῖς κρατῇ τ' νοῦν δι' αὐτῆς τ' ἐν τῷ εὐχέλως
 χαλκιστοῦσι θεῷ παρῆσθαι ἑαυτὴν· καὶ παρὼν
 ἐκείνῳ λίγειν χημώσας ὡς ἐφορῶντι καὶ πα-
 ρόντι ὡς περ γὰρ αἱ τοιαυτὲς φαντασίαι καὶ
 ὑπομνήσεις, τ' δὲ πινὼν ἀελταὶ ὧν γεγνησιν αἱ
 ὑπομνήσεις, μολυώσιν τὰς λογισμὸς τὰς ἐν
 ταῦςδε ταῖς φαντασίαις γεγνημένους· τ' αὐτὴν
 τρεῖς περὶ, ὀνησιφόρον ἔσται μνήμην πε-
 πησιδμήν· ὅς θεῷ, καὶ χαλκιστοῦσι τ' ἐν τῷ
 ἀδύτῳ τ' ψυχῆς κινήματα· ρυθμίζεσθαι ἑαυ-
 τῷ ἀρίσκειν ὡς παρὼν καὶ ἐποπτεύοντι καὶ
 φησὶν ἐπὶ πάντα νοῦν, τὰ ἑστῶν καὶ κερ-
 ρίας καὶ ἐρῶντων μεφές· ἵνα γὰρ καὶ ὑπὸ θεοῦ
 μηδεμίαν ἐπὶ ὧν ταύτῳ ὠφίλει γήνηται
 τῷ κρατήσῃ αὐτοῦ· τ' λογισμὸν εἰς τὸ εὐ-
 χέλως, ἐπὶ τὸν ἐνοητὸν λαοῦν τ' ἔτι δὲ
 λαοῦς ἑαυτὴν ρυθμίσαντα ἐν τῷ τ' εὐχῆς
 καὶ τῷ· τὸ γὰρ γινώσκον πολλάκις ὅσων ἀφί-
 σις ἀμαρτημάτων, καὶ ἐφ' ὅσων φέρει τ' κα-
 τέρημάτων, ἵσται τῇ πείρᾳ οἱ σιωπῆσθαι
 τῷ εὐχέλως ἑαυτὸς ἐπιδιδυκότες.

27. Εἰ γὰρ ὑπομνήσεις καὶ ἀναπόλησεις ἐλ-
 λογίμους ἀνδρὸς καὶ ὠφελήμας ἐν σοφίᾳ, ἐπὶ
 ζῆλον ἡμῶς αὐτῷ ἀποκαλέει, καὶ πολλάκις
 ἐμποδίζει ὁρμῆς πᾶς ἐπὶ τὸ χῆρον· πόσῳ
 πλείον θεῷ ὅς ὅλῳ πατρὸς ὑπομνήσεις· μὴ
 τ' πρὸς αὐτὸν ὁρμῆς, ὀνήσῃ τὰς πείσιν
 ἑαυτὸς, ὅτι παρόντι καὶ ἀκρόντι παρῆσθαι
 καὶ λέγει θεῷ;

28. Καί σκοδασίον ἢ δὴ τὸ θεῖον γραφόν
 τὴ ἐρημίᾳ, τοῦτον τὸ τρέπον. ἡ ἐπαίρει δ' αἰ
 ὁσίας χεῖρας τὸ δούλον. ἀλλ' ὅτι ἡ ἀφίειναι
 ἐκείνῳ τὸ εἰς αὐτὸν πτωχὸν μελενέτων, τὸ τῆς
 ὀργῆς πᾶσι. ἐξαφανίσαι δὴ τὸ ψυχῆς καὶ
 μηδενὶ θυμῷ. πάλιν τε δ' αἰ ὑπὲρ ὅτι μὴ
 ἐπιπολεῖται τὸ νοῦν ὑπὸ ἐτέρων λογισμῶν,
 πῶς τὴν ἐπιλελῆσθαι τὸ ἐξω τὸ δούλον καὶ τὸ
 κερδοῦν ἐν τῷ πνεύματι. τοῦτον ἢ εἶναι, πῶς
 ἐκ ἐστὶ μακαρίων, ὡς διδάσκει Παῦλος ἐν
 τῇ ὑποτίτῃ. ὡς Τιμόθεον, λέγων, ὅτι βε-
 λομαί σου ὑποστύχας τὴς ἀνδρῶν ἐν παντὶ
 τόπῳ ἐπαρῶν ὁσίας χεῖρας καὶ οὐκ ὀργῆς
 ἀλλ' ἀπολογισμῶν. ἀλλὰ ὡς τέτοις τὸν γυναι-
 κα καὶ ἔχει μάλιστα ἐν ἑαυτῇ τὸ κερδοῦν
 καὶ τὸ κέρμιον ψυχῆς καὶ σώματος, πάντων
 μάλιστα ἐκείνῳ καὶ ὅτι εὐχεται αἰδοῦν
 τὸ θεὸν καὶ πάντων ἀγλαῶν καὶ γυναικῶν
 ὑπομένην ἐξορέσασθαι δὴ τὸ ἡμερικῶς καὶ
 κερδοῦν καὶ ὅτι ἐν τῇ ἐκείνῳ καὶ χρυσῷ ἢ
 μαργαρίταις ἢ ἡμιτισμῷ πολυπλῆ. ἀλλ' ὡς
 περὶ ἐν τῇ κερδοῦν γυναικῇ θεοσέβειαν
 ἐπαγγελλομένην. θαυμάζω ἢ εἰ διδάξει τις
 ἐν μακαρίων ἐκ μέρους τῆς τοιαύτης καλῆς
 σπουδῆς ἀποφύγεσθαι τὸ εἰς τὸ εὐχεται τοιαύτην
 ἐαυτῷ παραστήσασθαι, ὡς ἐδιδάξει ἐν τῇ αὐ-
 τῇ ἐπιστολῇ ὁ Παῦλος λέγων. ὅτι γυναικῶς
 ὡσαύτως ἐν καλῇ κερδοῦν μετὰ αἰδῶς
 καὶ σωφροσύνης κερδοῦν ἐαυτῆς. μὴ ἐν τῇ
 ἐκείνῳ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἡμιτισμῷ

α 1 Tim. 2. 8. β Mat. 6. 14. γ 1 Tim. 2. 8.
 δ 1 Tim. 2. 9.

πολυτελεῖ· ἀλλ' ὁ πρὶν γινωσκὼν ἐπαγγέλ-
 ῃ λομδράς θιστέειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν.

29. Καὶ ὁ θεωφύτης ᾧ Δαβὶδ πολλὰ μὲν
 καὶ ἄλλα φησὶν ἔχειν εὐχόμενον τῷ ἄρχον, καὶ
 πάντα ᾧ οὐκ ἀκαίρως παρεμβατέον· ἵνα φανε-
 ρῇ ἡμῖν γὰρ τὴν μέγιστον ἀφελῶσαι καὶ μόνον
 κοηδῆ ἢ χρείας καὶ εἰς τὸ εὐχόμενον παρεσκόδῃ
 τῷ ἀναπιδεσθῆναι ἑαυτὸν τῷ θεῷ· φησὶν γὰρ
 α· πρὸς σε ἦρα τὴν ὀφθαλμὸς μου τῷ καρ-
 κωῦτα ἐν τῷ ἔρανῳ· καὶ β· πρὸς σε ἦρα τὴν
 ψυχὴν μου ὁ θεός· ἐπαρρόμμοι γὰρ οἱ ὀφ-
 θαλμοὶ τῷ ἀγνωστικῷ ἀπὸ τῷ θεωσαυτε-
 βειν τοῖς γήϊοις, καὶ πληρῶσαι φαντασίας τῆς
 ἀπὸ τοῦ ὑλικωτέρων, καὶ ἐπὶ τοσούτοι ὑψέμμοι.
 ὥστε καὶ ὑπερκύπτειν τὴν γήϊον· καὶ πρὸς μέ-
 γιστον τὸν οὐρανὸν τῷ θεῷ καὶ κείνῳ σεμνῶς καὶ πρεπόν-
 τως τῷ ἀκούοντι ὁμιλεῖν γίνεσθαι, πῶς ἔχει τὴν μέ-
 γιστον ἡδὴ ὠνησῶν αὐτὴν τὴν ὀφθαλμὸς α· ἀνα-
 κεικλυμμένη θεωσάτω τὴν δόξαν κυρίου κα-
 τοπλεζόμενος, καὶ τὴν αὐτὴν εἰκόνα μελαμρ-
 φεμένην ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν. ἀπορροῆς γὰρ
 κοηδὸς τινος θεοπύου μελαμαρβάνεσι τόπ-
 οῦ δὲ δηλῶ· ἐν τούτῳ, δ' ἐσημειώθη ἐφ' ἡμῶς τὸ
 ὡς τοῦ θεωσάτω σε κύριε. καὶ ἡ ψυχὴ ᾧ
 ἐπαρρόμμοι καὶ τῷ πνεύματι ἐπομνή, ὅτι πὶ σῶ-
 ματι· χωρίζομνη, καὶ ἐ μόνον ἐπομνή τῷ
 πνεύματι, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ γινόμενη ὡς
 δηλῶ· ἐν τούτῳ, πρὸς σε ἦρα τὴν ψυχὴν μου·
 πῶς ἔχει ἡδὴ ἀπιδεσθῆναι τὸ εἶναι ψυχὴν

α Pſal. 120. 1. β Pſal. 14. 1. γ 2 Cor. 3. 18.
 δ Pſal. 4. 7. ε Apos. 1. 10.

πνδυστικὴ γίνεται.

30. Εἰ ὃ μέγιστον ἐστὶ κατόρθωμα ἀμνησι-
κηκία, ὡς κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ἱερειμίαν πάντα
ἀνακεφαλαιῶνται τὸ ἰόντων ἐν αὐτῷ, λέγεται·
α· ἐ γὰρ ἐντεταμένω τοῖς πατέρεσιν ὑμῶν
ἐκ πορδουμῶν αὐτῶν ἐκ τ' Αἰγύπτου· ἀλλὰ
ἐφ' οὗτο ἐντεταμένω, ἔκαστος τῷ πλησίον ἐκ
τῇ καρδίᾳ μὴ μνησικακίᾳ· ἀπὸ μνησικα-
κίας ὃ ἦσαντες ἐπὶ τὸ εὐξαδαί τὸ εὐ σωτηρῶ
φυλάσσομεν ἐν ὅλῳ, λέγεται· β· ἐὰν σῆκητε
ἐπεσοδουμῶν, ἀφίεσθαι ἐπὶ ἔχετε κατὰ πρὸς,
δηλοῖται τοῖς τοῖς ἱσχυροῖς πρὸς τὸ εὐξαδαί, πρὸ
κακίας ἢ κακότητος.

31. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς κατὰ τὸ ὑπόθεσιν ἔρη),
καὶ ἐκ μηδὲν ἔπειτα ἡμῶν ἐπακροβήσῃ δόχο-
μῶν, ὅτι καὶ κακίας καὶ δόχου, τὸ κατὰ
δὲ εὐξαδαί, ἰσχυροῖς καὶ κατόρθωτες· σα-
φές ὃ ὅτι ὁ ἔτι δόχου ἐκ λαλῶν, ἀκρί-
σταται τῇ ἐνέργειᾳ ἐκ πακῶν ἐν ὁρᾷ τὸ,
ἰδὲ πάρεται πᾶσαν τὴν πρὸς τὴν πρὸς
δυσπρίστην πρὸν εὐξαδαί ἀποβιβληκῶς· τὰ
καὶ ἐστὶ δὲ λαλῶν ἐκ τῇ, ἐὰν ἀφίεσθαι ἀπὸ
ἐκ σὺν δόχου καὶ χειροτονίαν, καὶ ῥῆμα
ἐκ γῆς· ἐκ δὲ ἀρετῶν πρὸς γινόμενους,
ἐκ δὲ ἀπὸ πᾶν δόχου καὶ γῆς, καὶ
μὴ ἀνὴρ κατόρθωτος τῷ θεῷ, ἀλλὰ βλάττει πρὸς
γινόμενους ἡμῶν ἀρετῶν· ἀλλὰ καὶ κατὰ
τὸ κατὰ τὸν λογισμὸν γῆς· ὅντιν·
καὶ ἀκρίστα ἀνθρώποις φωνῆς· ὅντιν·

a Priora habentur Jer. 7. 27. reliqua Zach.
7. 10. b Marc. 11. 25. c Ef. 58. 6.

γυγυσμὸν δίκλῳ ποιηρῶν οἰκιστῶν ὅτε ἐν
 φανερωτέρῳ αἰπωμαρίῳ τὰς παλαιάς τῶν
 διωκτῶν γυγύζουσιν, οἱ μὴ ἑλμυῶντες μὲν
 φωνῇ ἔσθλη ψυχῇ κακολογεῖν, ἐπὶ τοῖς συμ-
 βάουσι τῶν παλαιῶν· οἱ οὐκ ὅ βυλοῦμοι καὶ
 τὸ ὅλῳν κύριοι ἐφ' οἷς δυσπαρεῖνται λα-
 θῆναι· καὶ οἷμαι τοῦτ' εἶναι καὶ τὸ ἐν τῷ ἰσθ-
 μῷ ἐν ταῖς πᾶσι τοῖς συμμοῖσιν ἐδὲν ἡμερ-
 εῖν ἰσθμὸς τοῖς χέλεσι συνάπτον ὅ θει· ἐπὶ ὅ
 παρ' αὐτοῦ πικροσμοῦ ἀναγερημύδης· ἐν
 ταῖς πᾶσι τοῖς συμμοῖσιν ἐδὲν ἡμερ-
 εῖν ἰσθμὸς συνάπτον ὅ θει· ὁ δὲ παλαιῶν μηδὲν
 γίνεσθαι ἐν τῷ Δωπερνομίῳ ὁ λόγος, φησί·
 παλαιὰ μὴ ποτε γένηται ἡμεῖς, ἀνόμημοι
 κρυπτοὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σε λέγων, ἐγγίξει τὸ
 ἐπὶ τὸ ἐδδμεν, καὶ ἔξῃς.

32. Ο τοίνυν ἔτι δὲ ἀρχόμενος Ἰσαῦτος
 προσωφελιδῆς ἐπισηδειότερος γίνεσθαι ἀνα-
 κρεῖσθαι τῷ πτωχευκόπῃ τῶν πᾶσαν οἰκνο-
 μίαν τῷ κυρίῳ πλούτῳ· καὶ τῷ πᾶσι τῶν
 γῆν καὶ τὸ ἐραὸν πτωχευκόπῃ ἀφ' ὧν παρ' ἡ-
 τας λέγουσιν ἔτι· ἐξὸς τὸ ἐραὸν καὶ τὴν
 γῆν ἐν πτωχεῖ, λέγει κύριος· ἐπὶ ὅ ἀφ' ὧν
 τὸ παρ' ἡμεῖς κατὰ κράτος, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς
 μέσης καὶ τὸ μὴ γνωσκόντων αὐτὸν ἐσηκόν-
 λόγος θει, ἐδιδόντες ἀπολειπομένης τὸ ἀρχῆς με-
 γίστης σπουδαρχίας πρὸς τὸ πατέρα τῷ ἰσθ-
 μῷ αὐτοῦ μοιστοδωμῶν· ἀρχιερέως ὅς τ' παρ' ἡ-
 μεῖς ἡμῶν καὶ πρὸς τὸ πατέρα ὁ ἀρχιερέως
 ἐστι ὁ υἱὸς τοῦ θει· ἀρχόμενος ἰσθμὸς τὸ ἐν-
 τὸν

a Job. 1. 22. b Deut. 15. 9. c Jer. 23. 24.

μύδης

μύρων, καὶ συμπροσκυνῶν τοῖς ἀρχαῖς.
 ὅσα ἂν ὡς ὑπερ οὐκείων δὲ ἀμύμων· ἥ μὴ δι'
 αὐτοῦ σωτηρίαν ἐν ἡμῶν, ἐπὶ ἂν ὡς ὑπερ
 ἡδὴ ἰδίῳ παρὰ κλητος ἐστὶ μύμων· πρὸς τὸ θεὸν
 ἥ μὴ περὶ μύμων τῶν εἰς τὸ θεῖον πάντοτε
 θεωσόμενοι, καὶ μὴ ἐκκαλεῖν διδασκαλίαν·
 ἡ ἐλεγε γάρ, φησι, παρὰ ὁλῶ πρὸς τὸ θεῖον
 πάντες θεωσόμενοι, καὶ μὴ ἐκκαλεῖν κερτι-
 πς ὡς ἐν τινι πόλει· καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ ἐν τοῖς
 πρὸς τέτων καὶ ἐπὶ πρὸς αὐτὸς· ἡ πὶς ἐξ ὑμῶν
 ἡ ἐξ ἐφίλου καὶ πορεύσε· πρὸς αὐτὸν μεσσην-
 ἡ πόν. ἡ ἐπὶ αὐτῶν· φίλοι, χρῆσιν μοι τῶν
 ἡ ἄρτες· ἐπειδὴ φίλοι· μὴ παρηνεῖς ἐξ ὁδοῦ
 πρὸς με, ἡ ὅσα ἡ ὁ ἀρχαῖς αὐτῶν· καὶ
 μετ' ὁλίγα, ἡ λέγω ὑμῖν εἰ καὶ ἐ δώσῃ αὐτῶν
 ἀναστὰς, ἀλλὰ τὸ εἶναι φίλοι ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὴν
 ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἐν τῶν δώσῃ αὐτῶν, ὅσων
 χρῆζει· τίς ἡ μὴ περὶ τῶν πρὸς αὐτῶν· ἡ
 τῶν πρὸς αὐτῶν· ἡ ὁ ἀρχαῖς αὐτῶν· ἡ
 ἡ αὐτῶν λαμβάνει. ἐπὶ ὁ ἀρχαῖς πατὴρ τὸ
 ζῶντα ἄρτον αὐτῶν ἡμῶν αὐτὸν, ἐκ ὁ βύ-
 λισται· ἡ λίθον τῶν ἡμῶν αὐτῶν· ἡ τῶν
 μαθητῶν αὐτοῦ ὁ ἀντικείμενος, δίδωσι τοῖς
 τὸ πνεῦμα τῆς ὑποδείσεως εἰληφόσι ἀπὸ τοῦ
 πατρὸς· καὶ, ἡ δίδωσι ὁ πατὴρ ὑμῶν ἐξ ἐρανῶν
 τὸ ἀγαθὸν δόμα, τοῖς αὐτοῖσι αὐτόν.

33. Οὐ μόνον ἡ ὁ ἀρχαῖς τοῖς μαθηταῖς
 ὁ ἀρχαῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ οἱ ἐν ἐρανῶν

^a Luc. 18. 1. ^b Luc. 11. 5. ^c Ibid. v. 10.

^d Luc. 11. 11. ^e Matt. 4. 3. ^f Luc. 15. 7.

'χαίροντες ἄγγελοι ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῶν μετάνο-
 'ουσι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταετία δικαίοις, οἱ δ'
 'χρεῖαν ἔχουσιν μετάνοίας· ἄτινα δηλῶν Ρα-
 φαὴλ μὲν παροφείροντο [αὐτοῦ] παρὰ τῶν
 καὶ Σάρρας λογικῶν ἱερεργίαν τῷ θεῷ· μετὰ
 γὰρ τὴν εὐχὴν ἀμφοτέρων· εἰσηκούσῃ, φησί,
 'ἢ γὰρ φησὶ, [ἢ] προσδύχῃ ἀμφοτέρων ἐν-
 'ώπιον τῆς δόξης τοῦ μεγάλου, καὶ Ραφαὴλ
 'ἀπειτέλη ἰάσασθαι τὰς δύο· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ρα-
 φαὴλ φανερῶν ἑαυτοῦ ὡς ἀγγέλου τὴν κατὰ
 παλαιότητα τῆς θεῆς πρὸς ἀμφοτέρους οἰκονομίαν,
 φησί, 'καὶ νυνὶ ὅτι προσεύξω, συ, καὶ ἡ νύμφη
 'σε Σάρρα, ἐγὼ προσήγαγον τὸ μνημόσυνον
 'τῆς προσδύχης ὑμῶν ἐνώπιον τοῦ ἀγίου· καὶ
 μετὰ ὀλίγα, 'ἐγὼ εἰμὶ Ραφαὴλ εἰς τῶν ἐπὶ τοῦ
 'ἀγγέλων οἱ προσπαμφέροντες [τοῖς προσδύχαις· τῶν
 'ἀγίων] καὶ εἰσπορεύονται ἐνώπιον τῆς δόξης
 'τῆς ἀγίας· κατὰ τὴν λόγον γενοῦν τῆς Ραφαὴλ,
 b 'ἐκείνην προσδύχῃ μετὰ νηθείας καὶ ἰλημο-
 'σύνης καὶ δικαιοσύνης.

34. Αἱ τε τῶν προκειχυμένων ἀγίων ψυχαὶ
 [σωρεύονται]. Ἰερειεῖς δὲ ὡς ἐν τοῖς Μακκαδαϊ-
 κῶς ἐπιφανομύρις, 'πολλὰ καὶ δόξη λαμβάνον-
 'τος· ὡς θαυμάσιον τινα καὶ μεγαλοπρεπείαν
 'εἶναι τὴν παρὰ αὐτὸν ὑπεροχὴν· καὶ προστείνον-
 'το τὴν δειξάν· ἐκθαδιδόντο πρὸς τὴν ἰδέαν
 'ρομφαίαν χρυσῇ· ἢ ἐμαρτύρη ἀλλοτρίᾳ· ἢ
 προκειχυμένων, λέγων· 'ἐπὶ τῇ ἐστὶν ὁ προσ-
 'δύχου πολλαὶ παρὰ τῆς λαοῦ, καὶ τῆς ἀγίας

a Tob. 3. 17. rectius, ἰπτεῖαλη ραφαὴλ, ut in
 impress. 12. 13. b Ib. 12. 8. c 2 Maccab. 15.
 15.

· πόλεις, Ιερουσαλὴμ ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης· καὶ ἡ πόλις ἡ αὐτὴ τῆς γνώσεως δι' ἐσπέριον καὶ ἐν αἰ-
 νίγμασι ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῖς ἀγίοις φανε-
 ρα μὴν, τότε ὅτε πρόσωπον πρὸς πρόσωπον
 λαλοῦμεν ἀλλήλους, μὴ τὸ ἀνάλογον καὶ ἐπὶ τοῖς
 λοιπῶν ἀρετῶν νοεῖν τε κυρίως τοῦ προπαρω-
 σκαυομένου ἐν τῷ βίῳ τέτταρ' τελειωθῶν·
 μία δὲ κυριωτάτων ἀρετῶν καὶ ὅτι θεῶν
 λόγον ἔστω, ἡ ὡς τὸ πᾶν ἀγάπη· ὡς πολ-
 λῶς μᾶλλον προσῆται τοῖς προκεχειρημένοις
 ἀγίοις πρὸς τὰς ἐν βίῳ ἀγωνιζομένας, ἀνα-
 κρινόντες, παρὰ τὰς ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἀδι-
 κείᾳ τυγχάνοντες, καὶ συναγωνιζόμενες τοῖς ὑπο-
 δεικνύουσιν· ἔμμενον ἐν ταῦτα τοῦ, ^a· ἐν πάχει
 ἐν μέλει· ἐν, συμπάχει πάντα τὰ μέλη, καὶ οἱ
 ἐν δόξῃ ζῆται μέλει· ἐν, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη
 τοῖς φιλαδελφοῖς, ἐν γίνονται· πρέπον γὰρ ἐστὶ
 καὶ τῇ τῶν ἑξω τῇ πυρρῆς ζωῆς ἀγάπῃ λέ-
 γειν· ^b· [ἡ ἐπιστάσις μου ἡ καὶ ἡμῶν]· ^c· ἡ
 μερὲν ἀπὸ πάντων τῶν ἐκκλησιῶν· ἡς ἀδινεῖ, καὶ
 ὅτι ἀδινεῖ; πῶς σκανδαλίζεται, καὶ ὅτι ἐγὼ
 πύρρμαι; καὶ ταῦτα τῷ Χριστῷ ὁμολογούμεν
 καὶ ἔχουσιν τῶν ἀδινέντων ἀγίων ἀδινεῖν.
 ὁμοίως καὶ ἐν φυλακῇ εἶναι, καὶ γυμνιτῆσαι
 ξενιτεύειν τε καὶ πεινᾶν, καὶ διψᾶν· πῶς ἡ
 ἀγνοεῖ τοῦ ἐντυγχάνοντων τῇ δοκίμῳ τῇ ἐφ'
 ἑαυτὸν ἀναφορᾷ τοῦ συμποσώοντων τοῖς πιστεύουσιν
 λογίζομενον τῷ Χριστῷ ἰδίᾳ εἶναι πατήματα;

35. ^d· Οἱ δὲ ἀγαλλοι τῷ θεῷ ὡσεὶ ἀλλήλους

^a 1 Cor. 12. 26. ^b 2 Cor. 11. 28. ^c Matt. 25. 36. ^d Matt. 4. 11.

· τῷ Ἰησοῦ, διηκόνου αὐτοῦ· καὶ μὴ πρέπον ἐστὶν
 ἡμῶς πρὸς ὀλίγον χρόνον νοεῖν γενεῖσθαι τὸ
 τῷ ἀγγέλων πρὸς τῷ Ἰησοῦ ἀφ' ἑκτονίαν, τῆς
 σωματικῆς αὐτοῦ ὡρᾶς ἀνθρώποις ἐπιδημίας·
 α· καὶ αὐτοῦ ἐπὶ ἐν μείσῳ τῷ πιστευόντων ἔχ' ὥς
 α· ἀκακίαν, αἰκ' ὥς ἀφ' ἑκτονίαν· β· πόσῳ εἰκὸς
 ἀγγέλους ἀφ' ἑκτονίαν τῷ Ἰησοῦ βελομήνῃ· στω-
 α· ἀγειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ κατὰ ἐνὰ ἕνα, καὶ ἀθροί-
 ζειν τὰς δὲ τῷ ἀφ' ἑκτονίαν, τὰς πεφθεμένους
 καὶ ἐπιπλεονέκτους σωζόντων· μάλλον τῷ δὲ πλείων
 συνειργεῖν τῇ αὐξήσει· γ· τῷ πληθυσμῷ τῷ ἐκ-
 κλησιαί. ὥς καὶ πρὸς τὰς πικρὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 ἀγγέλους λέγεσθαι παρὰ τῷ Ἰωάννῃ ἐν τῇ
 Ἀποκαλύψει· δ· οἱ ἄγγελοι τῶν
 θείων ἀναβάντων καὶ καθεσάντων ἐπὶ τῷ υἱῷ
 ε· ἀνθρώπων ὁρώμενοι· τῶν τῷ φῶτι τῆς
 γνώσεως πεφωτισμένοις ὁφθαλμοῖς· καὶ παρ'
 αὐτὸν οὐκ τῷ κατὰ τῷ δυνάμει ὑπομνησκό-
 μοι· ὑπὸ τῷ δυνάμει, ὃν δέεται ὁ δυνάμειος,
 αὐτὸν δυνάμει ὥς κατὰ τὸν εἰληφότες ἐν τῇ
 ἐπιπλεήσει.

36. Χρηστὸν ὅτι εἰρήνη πνι τοιαύτη εἰς τῷ
 λόγῳ τοῦτον πρὸς τὸ ὡρᾶς ἐκδοῦναι τὸν νεο-
 μένον ἡμῶν παρὲς πρὸς ἐκτὸς διηκονίας
 πεφωτισμένους, δυνάμει κάμνοντες πρὸς τῷ ὑγιείας·
 ἐπιστήμῳ ἔχοντες ὅτι δέει τὸν πνι θεοπνεῦσται·
 πρὸς ε· ὁ δὲ ἀναφέρει πνι δυνάμει ὑγιείας
 πνι, φανερόν· διὸ ὅτι κινήσῃ ἔτι πρὸς
 τὸ ἰάσασθαι τῷ ἐνέκτῳ πνι· πρὸς ε· μάλλον
 ὑπολαβὼν ὅτι τῷ αὐτὸν γένει ἐν τῷ ε· θεῷ

α Luc. 22. 27. β Jo. 12. 52. γ Apoc. 1. 19. 2.
 δ, &c. δ Johan. 1. 51.

ἐπακούσας τὸ εὐχῆς τὸ πλὴν ἀπαλλαγὴν τῶν νόσων ῥησέσθαι αὐτῶν ἐν ξαμνῶν. ἢ τῶν κεκλημένων ἕως πρὸς τῆς τῆς βίβης ῥησέσθαι ἐπὶ πλείονος καὶ κρησινικός, ἀκρίτως εὐχῆς πίνηςτος. Ἐπειδὴ τῶν ῥησέσθαι ἀναφύεργιτος ἐν τῷ δειῶ. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν δὲ εὐχῆς ἐκπληρώσθαι τῶν πίνηςτος ὑπερέτης γνώμης τῶν πατρικῆς βουλῆς, συναγαγόντος κατὰ τὸ καμνὸν τῆς εὐχῆς τῶν ῥησέσθαι διωάμνους ἐπὶ τῷ αὐτῷ τῶν ἐν ξαμνῶν, ἀλλὰ τὸ δεξιὸν τῆς ῥησέσθαι μὴ διωάμνους παρρησὶν τὸν δεδεημένον τῶν δειῶ πινῶν. ὡς οὖν οὕτως ταῦτα ἐκπληρώσθαι συναγαγόντος νομίζουσιν γίνεσθαι ὅτε γίνεσθαι. ἢ τῶν ἐκπληρώσθαι πᾶσας πρὸς τρεῖς τῆς τῶν ἀγίων κεφαλῆς. ἢ ῥησέσθαι συναγαγόντος ῥησέσθαι τῶν καμνὸν τῆς εὐχῆς τῶν ὑπερέτης ἐπὶ μνῶν τῶν δεδεμένων τῆς εὐποιίας τῆς ἐκ αὐτῶν εἰσακούσας, τῶν πρὸς δεδεμένων, ὅπως ὑποληπτός συναγαγόντος ποτὶ τῶν ἐπισκοπῶντων καὶ λειτουργῶντων τῶν δειῶ ἀγγελῶν παρρησίων. τῶν δὲ πρὸς τῶν εὐχόμενων ἵνα συμπνέσωνται οἷς ὁ εὐχόμενος ἤξειωσεν. ἀλλὰ ἢ ὁ ἐκείνους ἀγγελῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μικρῶν, ἀλλὰ πάντες. ἢ βλέπων τὸ ῥησέσθαι τῶν πατρὸς τῶν ἐν τοῖς ἐράνοῖς, καὶ ἐσθλῶν τῶν κλίματος ἡμῶν πλὴν δειότῳ, συναγόντες τῶν ἡμῶν καὶ συμπνέσθαι ἐν οἷς διωκτῶν ἐπὶ δειῶ ὡς εὐχόμενα.

37. Πρὸς δὲ τούτοις διωάμνους πωληρωμένους νομίζω τὸς λόγους τῆς τῶν ἀγίων εὐχῆς, μέλινται ὅτε ῥησέσθαι μνῶν, ἢ πρὸς μνῶν ῥησέσθαι ἢ τῶν νοῖ, φωνὴ εὐκόςτι ἀνατέλ-

α Psal. 68. 38. β Matt. 10. 30. γ Matt. 18. 10. δ 1 Cor. 14. 15.

λοιτι δὲ τῆς τῆς εὐχόμενης ἀθανάσιας, καὶ
 παροῦντι ἐκ τούτου αὐτοῦ, ὑπεκλύειν διω-
 αμει θεῷ τῷ ἐν ἐμῶν νοητῶν ἰόν, δὲ τῶν
 ἀντικειμένων διωάμεων, τῶν ἡμερικῶν τῶν
 αἰμελῶν τῶν εὐχόμενῶν καὶ τῶν ἀδελφείπλων
 ὡς σεύχοντες, ἀπολαύει τῆς τῆς ἰησοῦς πατρὸς
 πατρὸς εἰρημίνου πατρὸς τῶν Παύλων μὴ φυλατ-
 τόντων, ὡς πατρὸς ἡ βελῶ δὲ τῆς τῆς εὐ-
 χόμενης ψυχῆς τῇ γνώσει καὶ τῶν λόγων ἢ τῇ
 πίστι ὡς πατρὸς δὲ τῆς αἰγίς, πατρὸς πατρὸς ἐπὶ
 καὶ πατρὸς καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
 πνέουσα, τοῖς τῆς ἀμαρτίας δισμοῖς πατρὸς
 βαλῶν ἡμῶς θέλοντες. ἀδελφείπλων δὲ πατρὸς
 εὐχόμενῶν καὶ τῶν ἔργων τῆς ἀρετῆς, ἢ τῶν ἐν ἐλπίδι
 τῶν ἐπιπλημείων εἰς εὐχῆς ἀναλαμβανόμενων
 μέρῶν, ὁ συνάπλων τοῖς δικαίω ἔργοις τῶν
 εὐχόμενῶν καὶ τῇ εὐχῇ πᾶς πρὸς πρὸς
 ξει, οὕτω ἡ μόνως τὸ ἀδελφείπλων πατρὸς
 χοντες, ἐκ δεξιῶν διωάμενῶν ὡς δυνατὸν ὃν εἰ-
 ρημῶν, εἰ πάντες τῷ βίον τῷ αἰγίς, μίαν συν-
 απλομένην μεγαλύνειν εὐχόμενῶν ἢ εὐχῆς
 μέρῶν ἐπὶ καὶ ἡ συνήθως ὁμομαζομένη εὐχή.

38. Οὐκ ἔλαττον τῆς τῆς ἐκείνης ἡμέ-
 ρας ἐπιπλημείων ὁφείλουσιν, ὅπως δὴ λὸν ἐπὶ
 ἐκ τῶν καὶ τῶν Δανιὴλ τηλικύτους ἐπηρημίνους
 αὐτῶν κινδύνους εὐχόμενῶν, τῆς τῆς ἡμέρας. καὶ
 ὁ Πέτρος ἡ ἀναδάρων εἰς τὸ δῶμα πατρὸς ἐκ τῶν
 ὡς πατρὸς ἐκ τῶν ὅτι πατρὸς τὸ ἐξ ἔργων καὶ
 διεμῶν σκεῖται πᾶσαρον ἀρχαῖς καὶ διεμῶν

a 1 Thess. 5. 17. b Dan. 6. 13. c Act.
 10. 11.

[illegible]

39. Εἰ ὅ Ἰησοῦς ὡς σὸν λέγει, καὶ μὴ πρὸς τὸν
ὡς σὸν λέγει τοῖς ἰσχυροῖς ὅτι αἱ τρεῖς εὐχόμενοι
πρὸς σὸν ὅτι αὐτοὶ ἐκλήφθητε χάρις εὐχόμενοι, πρὸς
ἐμὸν ἀμελῆσαι τὴν εὐχόμενοι Ματθαῖος μὲν γὰρ φησιν
ὅτι ὅτι ὡς σὸν ἔννοχον λέγει ἀνέστης ἐξ ἡλίου καὶ
ἀπῆλθες εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἐκείθεν ὡς σὸν λέγει
ὅτι ὅτι Δακτύλος, ὅτι καὶ ἐξήλθεν ἐν τῇ ἑνὶ αὐτοῦ ὡς
τόπῳ πρὸς ὡς σὸν λέγει ἰσχυροῖς, ὅτι ἐκλήφθη, ὅτι
πρὸς τῶν μαθητῶν ὡς σὸν ὡς σὸν αὐτοῦ καὶ ὡς
ἐκλήφθη ὅτι καὶ ὡς σὸν λέγει πρὸς τῶν ὡς σὸν
ὡς σὸν λέγει τῶν ὡς σὸν ὅτι Ἰωάννης εὐχόμενοι αὐτοῦ ἀνέ-
στη ἐκ τῶν ὡς σὸν λέγει. ὅτι αὐτοὶ ἐκλήφθησαν ὅτι Ἰησοῦς, καὶ
ἐκλήφθη τὸς ὅτι ὡς σὸν λέγει αὐτοῦ εἰς τὴν ὡς σὸν λέγει,
ὅτι ὡς σὸν λέγει, πρὸς τῶν ὡς σὸν λέγει ἡ ὡς σὸν λέγει, δόξα αὐτοῦ σὺ τῇ

a Pfal. 5.3. b Pfal. 140.2 c 1 S 62. d Act.
16.25. e Marc. 1.35. f Luc. 11.1. g Luc 6.
15. h Jo. 17.1.

• υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱὸς σε δοξάσῃ σε καὶ τῇ
 2^α ἥδεν ὅτι πάντοτε με ἀκούς, ὡς καὶ τῷ
 αὐτῷ ἀναγινωσκόμενον, ὑπὸ τῷ κυρίῳ ἐρη-
 μῶν, δηλοῖ ὅτι πάντοτε ἀκούμεθα πάντοτε
 ἐπιτιμῶνται.

40. Τί δὲ δὲ καταλείμειν, τὸς ἀφ' οὗ
 δὲ τρεῖς ποὶ ὡς ἀκούσας, μετρίων ἐπιτιμῶν
 ἀπὸ θεῶν; παρὲν ἰσχύει τ' αὐτῶν ἀπὸ τ' γρα-
 φῶν ἀνελίκοις πλείονα. Ἀναγὰρ ὑπερέστη τῇ
 ἡγοῖσθαι Σαμουὴλ ^b τῷ Μανυῶν σιωπῶντι μὴ γί-
 νηται. ^c ἐπὶ μὴ πάλιν πρὸς οὐρανὸν ὡς οὐ-
 ξατ' ὡς κύριον. Ἐξαιτίας ὅτι ἐπ' ἀπας
 τοῖς ἡμεῶν ^d μετρίων ἀπὸ τῷ Ἡσαΐα πεινῶνται,
 ὡς ἀκούσας εἰς τὴν τῷ σωτῆρι ἡγοῖται.
 λογίαν ἀνέληπται. ἥδη ὅτι ὑφ' ἐν ὡς ταῖς
 ἐξ ἐπιθυμίας τοῦ Ἀμμοῦ ἀπὸ πρὸς μέλαν-
 τος τοῦ λαοῦ, ὡς ἀκούσας μετρίων ἡγοῖται. Μαρο-
 χαίς καὶ Εὐδὴρ ἐπακουσάτω, ὡς ταῖς κατὰ
 Μωσῆα ἱστορίαις, ^e τὴν Μαροχαίαν ἐλθόν-
 τιν ἐν φρεσίν τοῦ λαοῦ ἡμεῶν. ἀλλὰ καὶ
^f ἰουδαῖοι ἀγίαν ἀνελίκοις ὡς ἀκούσας, τοῦ
 Ὀλοφέρνη μετρίων θεῶν (ὡς ἡγοῖται). καὶ μία ἡγοῖται
 ὡς Ἐβραίων, αἰχμάλωτον ἐποίησε τῷ οἴκῳ τοῦ
 Ναβουχοδονόσορος. ^g Ἀναίτας πρὸς Ἀζαρίαν καὶ
 Μισαὴλ πνεύματι δρόντος ἀφ' αὐτοῦ ἐξοὶ εἰ-
 σιργεῖν τὴν φλόγα τοῦ πυρός, ἄξιον γε-
 γνησιν ἐπακουσάτω λαοῦ. ^h οἱ ὅτι ἐν τῷ
 λαῷ Βαβυλωνίων λίαντες φημιγὼνται ἀφ' οὗ

4 Joh. 11. 42. ^b Jerem. 15. 1. ^c 1 Reg. 1.
^d 4 Reg. 20. 2. ^e Hest. 9. 27 ^f Jud. 13. 8.
^g Cantic. trium puer. 20. ^h Dan. 6. 22.

· πῶς τὸ Δαυὶδ ὡς οὐρανός· καὶ Ἰωάννης δ' ἐκ
ἀποβύς τὸ ἐπακρυθῆσθαι ἐκ καρδίας τῆ καρ-
τεπρότος αὐτοὶ κήτης, τὸ ἐκίπτε τ' ὡς
· τὸς Νινυίους ὡς φητίαι, ἐξαλθὼν πλὴν τοῦ
· κήτης γαστέρα, ἀναπληροῖ.

41. Ὅσα ἡ καὶ ἐκείνη ἡμῶν εἰς ἐνδύσεως
μιμνησθῆναι τ' εἰς αὐτὴν, ἐνδύσεως αὐτῇ τε-
ται αἶψα ἀναπέμπει τὴν ἡδὺ βελή, ἔχει
ἐκδιδυγῆσθαι ἄγνοι, πὶ τὸ ἐπιπολὺ γρηγο-
ρῶσαι ψυχαί, ἡδὺ ἡδύται τ' εἰσελάσσει τ' ἰδίαν
ἡγεμονικῶν καὶ τῆς ἀγρίας τοῦ νῦ αὐτῶν, ἀπὸ
τοῦ ἀγρία πιδύμεθαι ἀπὸ ἐπιπολὺς ἐνδύς κυ-
σεσαι, σωτηρίας λόγους, θεωρηματικῶν ἀληθείας
πεπληρωμένους, γρηγορήσας πιν· ὅσοι ἡμῶν πολ-
λάκις μυριάδι ἀντικειμένων διωκτικῶν κατα-
στραφικῶν καὶ ἐξαφαισῶν ἀπὸ τῆς θείας
ἡμῶν πίστεως βελομένων πολέμους διελύθησαν.
Ἰαρόρησάντων ἡμῶν ὅτι ἔτσι ἐν ἁρμῶσι, ἔτσι
· δὲ ἐν ἱππῶσι, ἀλλὰ ἡμεῖς ἐν ὀνόματι κυρίου
· ἐπικρατέμενοι, ὁραμεν ὅτι ἀληθῶς · ψαύδης
· ἱππῶν εἰς σωτηρίαν. ἀλλὰ καὶ τ' ἀρχιστρα-
τηγὸν τοῦ ἀντικειμένου ἀπατῶν καὶ πηλαῶν
λόγον καὶ πηλῶσεν ποιῶντες πολλὰς, καὶ τῶν
πιστευτικῶν νομιζομένων, ὁ τῶν ὡς θείον
αἶνον πιστῶς ἀφ' ἡμῶν πολλὰκις, Ἰουδαῖοι τὸ
ἐρμηνεύει αἰνῶσι· ὅσοι πὶ πίστεως φλογὸς
καυστικώτερος ἀειπῶντες δις ἀειγλήταις
πολλὰκις περφορῶσι. ἔδιν' ὑπ' αὐτῶν πεποι-
θῶσι, ἀλλὰ παντὶ ἀδελφῶς τούτοις διεξελ-
λύθωσι, ἔδιν' τὸ τυχόν ὁσμῆς τοῦ πολέμου

α Jonas 2. 11. β Psal. 19. 7. γ Psal. 32. 17.

D 2

πυρὸς

ἐμφανισμένης κατὰ τὴν λέξιν γαρύνην ὅτις
 προσδύαμένοις ενεργείας· καὶ ἐν ἡμῖν ᾧ
 ἀσκητίῳ μὴ ἐγχεῖσθαι ἄγριον ἢ στίραν ἀ-
 κούσι·^α τοῦ πνυμμενίου νόμου ὡς πνυ-
 μμενίου· ἵνα ἀποπλήρωται τὸ ἄνω ἄγριον ἢ
 στίραν, ἐπακουθῶμεν ὡς Ἀνα Εὐαγγελίου· καὶ
 ἵνα ἀπὸ ἐπιθυμιῶν ἐχθρῶν τῶν πνυμμενι-
 κῶν τῆς ποικίλης ρυθμῶν ὡς Μαργαρίτου
 καὶ Εὐδίου, καὶ Ἰουδίου· καὶ ἐπεὶ^β· κερμαίος ἐστὶ
 ὁ σιδηρὸς Αἰγυπτίου, σύμβολοι τυχεύουσι παι-
 τοὶ τῶν ἀδελφῶν τόπου, πᾶς ὁ ἐκπεφθυὺς
 τὴν τῶν βίβων τῶν ἀνθρώπων κακίαν καὶ μὴ
 πιπυρμαίνουσαν τὴν τῆς ἀμελείας, μηδὲ ὡς
 κλίμακος πλήρη πυρρῆς τὴν καρδίαν ἐχθρῶν,
 μὴ ἑλπίσιν ευχαριστεῖται·^γ ἐν πυρὶ δρόσου
 πιπυρμαίνων ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τῇ εὐχέᾳ καὶ
 ἐρηκίᾳ· μὴ ὡς δὲ τοῖς θηρίοις ψυχῇ
 ἐκμοχλογυμνίᾳ σοι, ἐπακουθείς,^δ· ἔμε-
 δῇ ἀπὸ τῆς ἀφίδος καὶ τῆς βασιλείου κα-
 τῶν, τῶν ἀφ' ἑλπίσιν αὐτῶν ἐπιδοκί-
 ναι, καὶ κατὰ κατὰς λείοντα καὶ θρόνοντα, τῇ
 τε καλῇ ἐξουσίᾳ ὑπὸ Ἰησοῦ διδασκίῃ καὶ κα-
 τῶν, καὶ τῶν κατὰ ἐπὶ τῶν ὀφειλῶν καὶ σκορ-
 πῶν καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ,
 καὶ μηδὲν ὑπὸ τῶν τούτων ἀδικηδῆς, πλὴν
 τοῦ Δανιὴλ ευχαριστεῖται, ὅτε ἀπὸ φοβέ-
 ρων καὶ ἐπιδοκίμων ρυθμῶν θηρίων.
 ὅτις τέλει, ὁ πιπυρμαίνων ποῖα κατὰ τὴν
 τὴν καρδίαν καὶ τὴν ἰσχύοντα καὶ κατὰ

^α Rom. 8. 13. ^β Deut. 4. 20. ^γ Psal. 73. 20
^δ Psal. 91. 13. ^ε Luc. 10. 19.

λαβὼν τε ὅτι ἐάντις ἔσθ' ὑπὸ τῷ ἰωβ ἐρη-
 ρήνῃ. ἡ καὶ ἐρρίσθη αὐτῷ ὁ κατὰ νόμον
 τῷ ἡμέραν ἐάντις, ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆ-
 ρον χερμάσαι. ἵαν ποτε γλῶσσαι ἀφ' ἱνα
 ἀπειδίαν ἐν τῇ τῷ κήτε κυλίσαι μετὰ νοῶν
 ἐνζάδω, καὶ κῆδω ἐξελύσθῃ. ἐξελθὼν τε
 ἐπιμύρειν τῷ πάτριον τοῖς προσημύτοις τῷ
 θιῷ, διωκόμενος κατὰ τῷ χρηστέῳ τῷ πνύ-
 μωτον, προφητεύσας καὶ νῦν Νινυίταις ἀπλ-
 λυμύροις, πῶς φασὶς αὐτῶς γλῶσσαι σπηλαί-
 μη δύσπερ ἐμύρῃ τῇ χρηστέῳ τῷ θιῷ,
 μηδὲ ζητῶν ἐπιμύρειν αὐτοῖς πῶς τὸς μετε-
 νοῦντας τῇ ἀπονομίᾳ. ὅσα δὲ μέγα π-
 ποιηκίαι λέγει Σαμουὴλ ἀφ' οὐρανῶν
 τῷ πνύμω πῶς διωκόμενος ἐστὶν ἐκείνῳ πῶς
 ἀντακίρῃων γνησίως τῷ θιῷ, καὶ νῦν ἐπιτελῶν,
 ἄξιον ἔστι παρὰ τῷ γλῶσσαι γλῶσσαι γλῶ-
 σσαι καὶ νῦν ἔστι καὶ ἰδοὺ τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τῷ
 τῷ ὁ κύριος ποιῇ καὶ ὁφθαλμοὺς ὑμῶν οὐχ
 ἡρεσμοῦ πυροῦ σήμερον, ἐπικαλίσματα τῷ κυ-
 ριον καὶ δόσι φωνὰς καὶ ὑστὴν αὐτῶν μετ' ὀλίγα,
 καὶ ἐπικαλίσματα φησι Σαμουὴλ πῶς κύριον,
 καὶ ἰδοὺ κύριος φωνὰς καὶ ὑστὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 ἐκείνῃ. παντὶ γὰρ ἀγῶν, καὶ τῷ ἰησοῦ γνησίως
 μαθητεύοντι, ὑπὲρ τῷ κυρίῳ λέγεται ὅτι ἐπὶ
 ὅτι τὸς ὁφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ ἡ ἀποδοὺ πῶς
 ἡρώς ὅτι λαοὶ αἱ πῶς ἡρεσμοῦν ἡδὲ καὶ
 ὁ διερίζων μετὰ λαμῶν καὶ σιμῶν καὶ κα-
 πὸν ἐς ζώων αἰώνιον ἐν τῷ καίρῳ δὲ τῷ
 ὅτι ἡρεσμοῦ, μέγα ῥῆμα ὁ κύριος ποιῇ καὶ

a Job. 3. 8. b 1 Reg. 12. 17. c Jo. 4. 35.

ὁφθαλ-

ἐφθνημένους ἢ ἀκούοντων τὰς ἐκφύσεις ἐπι-
 κλησιμῶν γὰρ τῷ κηροσημῶν τῷ αἰγίῳ
 πιδύματι ὡς ἢ κύριον, δίδωσι ὁ θεὸς ὑπε-
 ρόθεν φωνὰς καὶ τὸ ποτίζοντι τὸν ψυχῶν
 υἱόν· ἵνα ὁ πρότερον ἐν τῇ κηρίᾳ ὢν, φο-
 βηθῇ σφόδρα τὸ κύριον, καὶ τὸ ὑπερήκων τῆς
 ἐνεργασίας τοῦ θεοῦ αἰδοῖσθαι καὶ σέβασθαι, δι'
 ὧν ἐπακρίσται πεφανερωμένος. ^a καὶ ἡλίας δὲ
 ἑρσιῶν ἔτι καὶ ἐξ μηνῶν κελαισπόρον τοῖς
 ἀστέροις τὸ ἕρπον δέει λόγῳ ἀνοίγει ὕστερον·
 ὅπως τῷ παντὶ κηροδύται αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ ἐν ᾧ
 λαμβάνονται τὸ υἱὸν τῆς ψυχῆς, ἢ ἀλλὰ τὸν
 ἐμμερῶν πρότερον αὐτοῦ ἐστρημῶν.

43. Τῶν δὲ ἡμῶν ἐμμερῶν αἰσθάνων εἰς τὰς
 ἀλλὰ τὸ ἐκφύσεων κηροσημῶν τοῖς αἰγίοις
 ἐνεργασίας, κηροσημῶν τῷ, ^b αἰτῶν τῷ με-
 γάλῳ καὶ τῷ μικρῷ ὑμῶν ἐκφύσεται, καὶ
 αἰτῶν τῷ ἐκφύσεται, καὶ τῷ ἐκφύσεται ὑμῶν
 ἐκφύσεται· πῦναι τε τῷ συμβολαῖ καὶ
 τυπικῶν συχρίσας ἢ ἀληθινῶν ἐκφύσεται, μι-
 κρῶν ἐκφύσεται καὶ ἐκφύσεται, ὅτι ὁ θεὸς ὑμῶν
 λόγος ἐκφύσεται ἐπὶ τῷ μεμῶναι πῦναι
 ἀγίων ἐκφύσεται, ἢ αἰτῶν αὐτοῖς κηρὶ τῷ ἀλη-
 θείᾳ ὧν ἐκφύσεται ἐκφύσεται τυπικῶν, φησὶ τῷ
 ἐκφύσεται καὶ μεμῶναι διδηλωμένῳ ἀλλὰ τῶν
 ἐκφύσεται ἐκφύσεται καὶ μεμῶναι πῦναι λέγων
 ὑμῶν οἱ πιδύματι εἶναι βυλόμενοι ἀλλὰ τῶν
 ἐκφύσεται αἰτῶν ἢ αὐτῶν τυπικῶν, ὡς
 ἐκφύσεται, βασιλείαν ἐκφύσεται κληρονομήσεται,
 καὶ ὡς μεμῶναι τῶν μεμῶναι ἐκφύσεται ἀπολαύ-

^a Jacob. 5. 17. ^b Math. 6. 33. Ut sup. ex
 Evang. Naz.

σητι· πᾶς ὃ ἐπίσταται καὶ μικρὰ καὶ ἀνὰ τὰς
συνωπικὰς ἀνάγκας χρῆζεται, μίσην δὲ δόξαν
τοῦ ἐπιχρηγήσου ὑμῖν ὁ πατήρ.

44. Ἐπεὶ δὲ παρὰ τῆς Ἀποστόλου τίσεως
ὀνόματι καὶ προσάροι παλαμῶνται γαλιλαιῶνται,
τὸ ὡς τῆς εὐχῆς λέγειν ἐν τῇ ὑποτίτῃ πρὸς
Τιμῳθειον εἴρηται, χρῆσιμον ἔσται παρὰ τὴν ἰδίαν
αὐτοῦ πλὴν λέγειν ἰδὲν ἔχεται τὸν προσάροι
κυρίως ἀνὸς νομῶν ἐκλάδοις καλῶς, λέγει
ὅτι ἔσται· ὁ παρὰ καλὰ οὐκ ὡς τὸν πᾶσι
ποιῶν δόσεις, προσάροι, ἐκτιθεῖς, ἐν-
χαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, καὶ πᾶς ἐξῆς
ἡρώδης τὸν δόσι μὴ εἶναι πλὴν ἐκλάδοις
τὸν μὴ ἐκτιθεῖς ὡς τὸν ἐκλάδοις τυχῶν
ἀντιμπαρῶν ἐκτιθεῖς. πλὴν δὲ προσάροι
πλὴν μὴ δόσεις, ὡς μὴ ἐκτιθεῖς μεγα-
φυῖστοι ἀντιμπαρῶν ὑπὸ τῷ [ἐκτιθε-
δωσάροις]. ἔκτιθεν δὲ πλὴν ὑπὸ παρὰ τῶν
πᾶς πᾶσι ἔχεται, ὡς πᾶσι ἐκτιθεῖς πρὸς
θεόν ἐκτιθεῖς δὲ, πλὴν ἐπὶ τῷ πτυχίῳ
ἐκτιθεῖς δὲ θεῷ μὴ ἐκτιθεῖς ἀντιμπαρῶν, ἀν-
τιμπαρῶν τῷ ἀντιμπαρῶν τῷ μὴ ἐκτιθεῖς,
ἢ τῷ ἐκτιθεῖς μὴ ἐκτιθεῖς πᾶσι, τῷ ἐκ
αὐτῇ ἀντιμπαρῶν ἐκτιθεῖς.

45. Παρὰ τὴν γὰρ δὲ τῷ μὴ ὡς τὸν ὁ
Γαβριὴλ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν ὡς τῆς γνήσεως
Ἰωάννου ὡς ἐκτιθεῖς, λόγος ἔσται ἔχεται
μὴ φοβῶ Ζαχαρία, διότι ἐκτιθεῖς ἡ δόσι-
σις σου καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γνήσεως
ἐκτιθεῖς σου, καὶ καλῶς τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάν-

ἡνὺν καὶ τὰς ἐν τῇ Εξόδῳ ἐπὶ τῇ μορφοποιίᾳ
 ἀναγεγραμμένα τὰ ἑσπέρην τούτων· ἡ ἐδιδήθη
 Μαυσῆς κατέτασεν κυρίου τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν·
 ὅτι πᾶσι τοῖς ἰσραὴλ κύριος οὗτός ἐστι λαός σου, ὅς
 ἐξήγαγας ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν ἰσχυρί μισθώλῃ.
 καὶ ἐν Δούτερονομίῳ, ἡ ἐδιδήθη ἡνὺν κυ-
 ρίου δούτερον κατέτασεν καὶ τὸ ἐσπέρην, πᾶσι
 ὁμολογῶντες ἡμέρας καὶ πᾶσι βράχυνται ἡνὺν καὶ
 ἄρτον ὅτι ἐφάρων καὶ ὕδωρ ὅτι ἔπαιον, ὡς
 πασὶν τῷ ἀμάρταν ὅτι ὡς ἡμάρταν. καὶ
 ἐν τῇ Εξόδῳ Μαυσῆς ἐδιδήθη τοῦ θεοῦ,
 μνημονεύων· ἡ πᾶσι τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου, καὶ
 ἔπειτα, κύριος, κύριος βασιλεὺς πάντων ἡμῶν· καὶ
 αὐτὴ ἡ Εξόδος ἐδιδήθη κυρίου τῷ θεῷ Ἰσραὴλ.
 καὶ εἶπε κύριος ὁ βασιλεὺς ἡμῶν.

46. Τῷ δὲ διευτέρῳ, ἐν τῇ Δανιήλ· ὁ καὶ
 συστὰς Ἀζαρέας προσήγαγον ἡμῶν, ὁ ἀντί-
 ζῆς τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἐν μίση πυρός, ἐπὶ
 καὶ ἐν τῇ Τωβίτ· ὁ καὶ προσήγαγον μετ'
 ὁ δὲ ἡμῶν λέγων, διηγάτω εἰ κύριος, ὁ πᾶσι
 τῷ ἔργῳ σου, πᾶσι αἱ ὁδοὶ σου ἐλεημοσύνη
 καὶ ἀληθεία, καὶ κλέπτει ἀληθινῶς καὶ δικαιοσύνη
 συκρίνεις εἰς τὸ αἰῶνα. ἐπὶ δὲ τὸ πρῶτον ἐν τῇ
 Δανιήλ ἡνὺν ὁ εἰλίσσων ὡς μὴ κοίμῳ ἐν τῇ
 Εξοδικῇ, τῇ δὲ τῷ Τωβίτ βίβλῳ ἀντιπρί-
 νουσι οἱ ἐν πᾶσι τῷ, ὡς μὴ ἐν ἀληθείᾳ,
 ἐδιδήθησιν ἐκ τῆς πρῆτης τῇ βασιλείᾳ τὸ
 τῆς Ἀπῆς, ὁ καὶ προσήγαγον πρὸς κύριον καὶ

α Exod. 32. 10. β Deut. 9. 18. γ Esther. 4.
 18. δ Esdr. 4. 19. ε Cantic. ver. 1. ς Tob. 3.
 1. ζ Reg. 1. 11.

κλαυθμὸν ἔκλαυσε ἑ ἡύξατο ἐν χλῶ, καὶ ἔπει,
 κύριε τῶν δυνάμεων ἐὰν ἰφορέσῃ ἐπιδέης ἐπὶ
 πλὴν ταπεινώσει τῆς δόξης σου, καὶ τὰ ἐξῆς
 ἑ ἐν τῷ Αἰῶσιν, αἰ προσδύχῃ Αἰῶσιν
 τοῦ προσφύτου μὲν ὡδὴς κύριε ἑστακήκα τῇ
 φωνῇ σου, ἑ ἰφοδῆθῃ κύριε κατενόησα
 τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστη, ἐν μέσῳ δυο ζώων
 γνωσθήσῃ, ἐν τῷ ἐγγίξει τὰ ἑπὶ ἐπιγνωσθήσῃ.
 σφοδρὰ δὲ αὐτῇ ἐμφανίτ τὸ κατὰ τὸ ὅρα τῆς
 προσευχῆς, ὅτι μὲν δοξολογίας τῷ προσευχο-
 μένῳ ἀνέπιμπεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Ιωνᾷ
 β᾽ προσήύξατο Ιωνᾶς πρὸς κύριον τὸ θεὸν αὐ-
 τοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κητιος, καὶ ἔπει,
 ἐξόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸ θεὸν
 μου, καὶ εἰσηκούσε μου ἐκ κοιλίας ἁδου κρα-
 γῆς μου, ἤκουσε φωνῆς μου. ἀπὸ πύλας με-
 εἰς βαθὺ καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐν-
 κλωσαν με.

47. Τοῦ δὲ τρίτου, παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ ἐν-
 λόγι. πλὴν μὲν προσευχῇ ἐφ' ἡμῶν πᾶσι, πλὴν
 δὲ ἐντελὲς ἐπὶ τῷ πνεύματι, ὡς κρείτ-
 τον ὄντο. καὶ παρρησίαν ἔχοντο, ὡς πρὸς τὸν
 ἐστυχάει δὲ γὰρ ἑ πρὸς ἐξομείδα, φησι, κατὰ
 δεῖ σοι οἰδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα το-
 ναίμοις ἀλλήλοις ὑπερεντυχάνει τὰ θεῶ.
 ὅ δὲ ἐρδανῶν ἱς καρδίας, οἶδε πρὸ φρονή-
 μα τῷ πνεύματι, ὅτι κατὰ θεὸν ἐστυχάνει
 ὑπὲρ αἰγῶν ὑπερεντυχάνει γὰρ καὶ ἐστυχάνει
 τὸ πνεῦμα, ἡμεῖς δὲ προσδοχόμεθα.

a Habac. 3. 1. b Jon. 2. 4. c Rom. 8. 26.

48. Ευτυχίς δὲ μοι εἶναι δοκεῖ, καὶ τὸ ὑπὸ
 Ἰησοῦ ἡρημῶν, ὅτε τῷ εἶναι τῷ ἡλίον κατὰ
 Γαββαὼν. ^a τότε ἐλάλησεν Ἰησοῦς πρὸς κύριον
 ἡμῶν παρίδωκεν ὁ θεὸς τῷ Αμωραῖον ὑπο-
 χεῖριον Ἰσραὴλ. ἠνέκα σωθήσεται αὐτὸς ἐν
 Γαββαὼν. καὶ σωθήσεται ἀπὸ πρὸς πᾶν τῶν
 οὐκ Ἰσραὴλ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἴπω ὁ ἡλίος
 κατὰ Γαββαὼν, καὶ ἡ σελήνη κατὰ Φάραζα
 Αἰλῶν. καὶ ἐν τοῖς Κριταῖς ὁ Σαμφὼν ἠγά-
 μαι ὅτι ἐντυγχάνων εἶπε, ^b σωμαποθάνειν ἡ
 ψυχὴ μου κατὰ τὸ ἀδοφύλων. οὐκ ἐκλινεν
 ἐν ἰσχυρί, καὶ ἐπισιν ὁ οἶκος ἐπὶ τὴν σαρκοῦς,
 καὶ ἐπὶ πάντα τὰ λαὸν τὸ ἐν αὐτοῖς. εἰ καὶ μὴ
 καὶ δὲ ὅτι ἐντυγχάνουσιν, ἀλλ' ὅτι εἰρήνησιν
 ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Σαμφὼν, ὁ λόγος αὐτῶν εἰκεν
 εἶναι ἐντυχίς. ἥτις ἐπὶ τῷ ὄντι τῷ πρὸς οὐ-
 χλῶ, εἰ κυρίως ἀπὸ οἰκῶν τῶν ὀνομαζέμεν εἶ-
 ναι ἡμῖν νομίζε).

49. Ευχαριστίας δὲ ὁ ὁμοῦς ἡμεῖς ἢ κυ-
 εῖς ἡμῶν φωνή, λέγοντος. ^c ἐξομολογῆμαί
 σοι πάτερ κύριε τοῦ ὑψοῦ καὶ τῆς γῆς. ὅτι
 ἐπέκρυψας τὸ πρὸς σφῶν καὶ σωμάτων, καὶ
 ἀπεκάλυψας αὐτὰ ἡπίοις. τὸ γὰρ ἐξομολο-
 γῆμαί ἴσον ἐστὶ τῷ ευχαριστεῖν. δέησιν μὲ οὐκ
 καὶ ἐντυχίαν ἐν ευχαριστίαν, ὅτι ἀποποι καὶ ἀν-
 θρώποις πρὸς οὐρανὸν, ἀλλὰ καὶ μὲ δύο, λέγω δὲ
 ἐν οὐρανῷ καὶ ἐν γῇ, καὶ ἐν μένοι ἀγίοις, ἀλλὰ
 δὲ καὶ ἀνθρώποις. τὸ δὲ δέησιν μένοι ἀγίοις,
 ἥτις εὐρεθεῖν Παῦλος ἢ Πέτρος ἵνα ἀφελή-
 σουν ἡμῶς, ἀξίως, ποιῶντες τῷ τυχεῖν τῆς

^a Jos. 10. 12. ^b Jud. 16. 31. ^c Luc. 10. 21.
 d Act. 7. 60.

διδασκῆς αὐτοῖς ἐκείναι πρὸς τὸ ἀμφοτέρω-
 μαζα ἀφίνααι. εἰ μὴ ἄρα καὶ μὴ ἄγχις ἦς
 ἢ, ἀδικησάμεν δὲ αὐτοῖς διδῶν σὺν αἰσθηθῆ-
 ναι τῆς εἰς αὐτὸν ἀμφοτέρω τὸ διηδύλωαι καὶ τῷ
 τοῦτον· ἢ ἡμῖν ἀδικησὶς συγγνώμην δῶ-
 νάμην· εἰ δὲ ἀνθρώποις ἀγίοις ἴδωται προσ-
 τίκτοι, πόσω πλείον τῷ Χριστῷ εὐχαριστησὶν
 τοσαῦτα ἡμεῖς βαλίσσας τῷ πατρὶος εὐεργετή-
 σαι, ἀλλὰ καὶ ἐνδοκτίον αὐτῷ, ὡς ὁ ἐσθλὸς
 Στήφανος^α· κύριε μὴ σῆσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρ-
 τίαν τούτων· μισοῦμενοι πὶ τῷ πατρὶος τοῦ
 σιλλω, αἰσθησάμενοι ἐξ ἑαυτῶν·^β· δέομαι κύριε, ἐλπί-
 σαι ἢ τῷ υἱῷ ἢ ἐμὶ αὐτῷ, ἢ δι' ἀπὸ τοῦ.

50. Εἰ δὲ ἀκούμεν ὅτι ποτὶ ἐπὶ προσκυ-
 λῆ, μήποτε ἐδίδω τῷ γλοιητῶν προσκυκτίον
 ἐστίν, ἐπὶ αὐτῷ τῷ Χριστῷ· ἀλλὰ μέγα τῷ
 θεῷ πῶν ὅλων ὁ πατὴρ, ὅς ἐστι αὐτὸς ὁ σωτὴρ
 ἡμῶν προσήυχετο ὡς προσπαρημέμεθα· καὶ δι-
 δάσκει ἡμεῖς προσάχαλ· ἀκούσας γὰρ^α· διδου-
 ζοι ἡμεῖς προσάχαλ, καὶ διδάσκει αὐτῷ
 προσάχαλ, ἀλλὰ τῷ πατρὶ, λίγιστος· Πά-
 ρε ἡμῶν ὁ ὢν τῶν ἐρανοῖς, καὶ τῶν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ
 ἐπὶ^β, ὡς εἰς ἡμῶν διέκινε, καὶ ὅτι ὅτι καὶ
 ὑποκείμενος ἐστὶν ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ, ἡμεῖς προσ-
 κυκτίον τῷ υἱῷ ὁ ὢν τῷ πατρὶ, ἢ ἀμφοτέροις,
 ἢ τῷ πατρὶ μέγα· τὸ μὲν οὖν τῷ υἱῷ καὶ ὁ
 τῷ πατρὶ, πᾶς ὅς τις οὐκ ὁμολογήσῃ εἶναι
 ἀποκρίπτον, καὶ ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ ἐνέργειαν λιχθη-
 σάμενος εἶναι· εἰ δὲ ἀμφοτέροις δηλοῦσι καὶ
 μετ' ὅσους προσκίχμεν ἀληθινῶς, ὁ υἱὸς.

^α Act. 7. 59. ^β Matt. 17. 15. ^γ Luc. 11. 13.

ἁποδοῖς ὁ εὐεργετήσας καὶ ἐπιχαρηγήσας, καὶ
 σώσας, καὶ ἅπ' τούτων ὅμοιον διὰ τῶν προσ-
 δούχων λήγοντες ὁμοῦ καὶ αὐτῶν ἀπὸ μὲν φαινοῦ
 ἐδὲ ἐν ταῖς γραφαῖς ἔχει τις διῆξαι κέρμενος
 ὑπὸ πινυ ληρόμενον· λέγεται τοίνυν προσδού-
 χας μόνον τὸ θεῖον τῶν ὅλων πατερί· ἀλ-
 λά μὴ χωρὶς τοῦ Αἰχμηρέως ὅστις μὲν ἱερων-
 μισίας κατεστάθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν
 αἰῶνα, ὁ δὲ μετεμειληθήσεται· οὐδεὶς γὰρ
 αἰῶνα κατὰ τὴν ἑαυτοῦ Μεταχυσίδην· εὐχα-
 ριστοῦντες οὖν οἱ ἄγιοι ἐν ταῖς προσδούχαις
 ἑαυτῶν τὰ θεῖα διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ, χαρίζε-
 ῖσθαι ὁμολογῶντες αὐτῷ· ὡς δὲ τὸ ἀκριβοῦς
 τὸ προσδούχας ἔχει τὰ εὐχόμενα προσδού-
 χας, ἀλλὰ τὰ ἐν ἐδόξῃ ἐπὶ τῶν εὐχῶν
 καλῶν πατρί· ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὅπως
 ἔχει χωρὶς αὐτοῦ προσδούχων πᾶσι προσενεκτίον
 τὰ πατρί· ὡς αὐτοῖς τὸ πᾶν ὡς ἐκείνους σα-
 φῶς ἔσω λέγων· ὁ ἀμὲν ἀμὲν λέγω ὑμῖν, ἂν
 τί αἰτήσῃτε τὸν πατέρα μου, δώσῃ ὑμῖν ἐν
 τῷ ὀνόματι μου· ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε ἐδὲν
 ἐν τῷ ὀνόματι μου· αἰτεῖτε καὶ λήψετε, ἵνα ἡ
 χαρὰ ὑμῶν ἡ πληρωμένη· ἔστι ἡ ἀπὸ
 αἰτεῖσθαι μου, ἐδὲ αἰτεῖσθαι τὸν πατέρα ἀπολῶς,
 ἀλλ' ἐάν τι αἰτήσῃτε τὸν πατέρα, δώσῃ ὑμῖν
 ἐν τῷ ὀνόματι μου· ἕως ἡρὶ δὲ διδάξει ταῦτα ὁ
 Ἰησοῦς, ἐδὲ ἡγήσῃ τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι
 τοῦ υἱοῦ· καὶ ἀληθὲς λέγει ὑπὸ Ἰησοῦ ληρόμενον τὸ
 ἕως ἄρτι οὐκ ἤτήσατε ἐδὲν ἐν τῷ ὀνόματι μου·
 ἀληθὲς ὅτι καὶ τὸ, αἰτεῖσθαι καὶ λήψετε, ἵνα ἡ
 χαρὰ ὑμῶν ἡ πληρωμένη.

a Psal. 109. 4. & Heb. 7. 20. b Jo. 16. 24.

E

51. Εἰς

52. Μαθηται ἔτι ὅστω δυνάμει λόγῳ τῷ πατρὶ
 με ἀλήφατε διὰ τὸ ἐν ἐμοὶ ἀναγκυνήσας, τὸ
 τῆς υἱοθεσίας πνεύματος ἀποληφότες, ἵνα χρη-
 ματώσῃτε υἱοὶ θεῶν, ἀδελφοὶ δὲ ἐμῶν ἀνέχοντες
 ὅς τις διὰ τῷ Δαβὶδ ὑπὲρ ἐμῶν ἐρηδύμενος
 εἴη ὑμῶν ὡς τὸ πατέρα φωνῶν, ἡ ἀπαγγελία
 τὸ ὄνομα σε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκ-
 κλησίας ὑμνήσωσιν· ἀδελφοὶ δὲ ὡς οὐρανὸν
 τὰς κρητιξιν ὡς τοὺς αἰετὰς πατέρες ὅσοι ἐσιν
 εὐλόγηται· μέγα γὰρ τὸ πατερι μετ' ἐμοῦ καὶ δι'
 ἐμοῦ ἀναπεμπέτοι ἐσιν ὑμῖν ὡς οὐρανὸν καὶ
 οὐκ οὐκ, λέγουσι τὸ ἀκούοντες Ἰησοῦ, τὸ θεῶν δὲ
 αὐτοῦ εὐχόμεθα, τὸ αὐτὸ λέγοντες πάντες,
 μηδὲ εἴη τῷ τρεῖς τοῦ τῆς εὐχῆς σχηζομένοι·
 ἢ ἐπὶ σχηζομεθα, ἵνα οἱ μὲν τὸ πατερι, οἱ δὲ
 τὸ υἱὸν εὐχόμεθα; ἰδιωτῶν ἀμερτίαν κατὰ
 ποταλὴν ἀκρεατότητα διὰ τὸ ἀβυσσύνειν καὶ
 ἀνιέμενοι ἀμερταίνοντι τὸ ὡς οὐρανὸν καὶ
 υἱῶν, ἔπει μὲν τὸ πατρός, ἔπει καὶ τὸ πα-
 τρός.

53. Προσδύμεθα κρίνου ὡς θεῶν, ἐντολ-
 γάμων δὲ ὡς πατέρων, δυνάμεθα δὲ ὡς κυρίων,
 εὐχαριστῶμεθα δὲ ὡς θεῶν καὶ πατρί καὶ κυρίῳ,
 καὶ πάντως δέλωσθαι κυρίῳ· ὁ γὰρ πατήρ εὐ-
 λόγως ἀνιέμεθα τὸ υἱὸν καὶ κύριον, καὶ
 τὸ δὲ αὐτὸν ἡγεμόνων υἱῶν κύριον, ὡς οὐρανὸν
 καὶ ὡς ἱερὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώοντων, ἔτι
 ὡς ὡς κύριον ἀγῶνι δέλων, ἀλλὰ τὸ κατὰ
 μὲν τοὺς ἀρχαίς φῶσιν διὰ τὴν ἡγεμονίαν ἐξου-
 σίαν, ἡγεμόνων· μετὰ δὲ τὴν ἀρχαίαν

μακροχαιτέρῃ τῆς ἐν φόβῳ δουλείας δουλείῳ-
των· ἔστι γὰρ καὶ ἐν τῇ ψυχῇ μένη τῇ καρδίᾳ
βλέπουσα μακροτέρῃ φανεροὶ δύναισι γὰρ, καὶ
ὕμῃ αὐτῷ· πᾶς τοιαυτοῦ ὁ πᾶς ἐπίγειος καὶ
μικροὶ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ γὰρ. ὁ δὲ θεὸς τῷ ἐν-
σταλάττον· ἰσχυροῦσα καὶ μεγαλύνει αὐτῶν ἀπὸ
τοῦ, μηδὲν ἐπύκειν, μηδὲ μικροὶ χαρίζεται
ἐπισταλάττον γὰρ.

54. Ἐάν τις ἀνθυποφέρει τὰ κατὰ τὸ
σῶμα πρὸς τὰ πνευματικὰ τοῖς ἀγίοις διακηρύ-
πτει, ἀλλὰ καὶ τὴν τῷ εὐαγγελίῳ φωνὴν διδάσ-
κοντ^α· ὅτι πᾶς ἐπίγειος ὑμῖν ἀντιθέτω καὶ τὰ
μικροῦ ἀπαιτητοῦ ὡς αὐτοῦ, ὅτι ὅσοις ἔ-
λεκτοὶ δωρεάν πρὸς ἡμῖν ὅτι διδοὶ σῶμα,
ὅτι ὁ δῶκε τὴν σκηνὴν ἡμῶν τοῦ σώματος ἐδω-
ρίσθη· καὶ γὰρ ἀντιθέτω· δύο πᾶσι χαρίσται
σῶμα ὁ σκηνὴν, δίδωκε τὸ σῶμα· ἀλλ' ἡ ἀν-
τίθεσις τῷ διδόντι ἐστὶ διδόναι σῶμα, ἰσχυροῦ-
σα γὰρ τῇ δόσει τῷ σώματι καὶ τὸ τὴν σκηνὴν
αὐτῷ ἡμᾶς λαβεῖν· ὥστε ἐκ μεγαλοφυσίᾳ
ὑποδράμῃ ἡμῶν τὰ κατὰ τὸ σῶμα καὶ πνευματικῶν, ὡς ἀν-
θυποδράμῃ κατὰ τὸν θεόν ἡμῖν διδομένης δωρεάς,
οἰκειότητα ἐρεῖ μὲν τῷ ἀντιθέτῳ· ὅτι μεγα-
λύνει καὶ ἰσχυροῦσαι πνευματικῶν χαρισμάτων
εἶναι τὰ σωματικὰ· ἰσχυρὰ διδομένη καὶ ἀγίαν
ὡς τὸ συμφέρον· ἢ δ'· καὶ ἀναλογίαν τῆς
πίστεως, ἢ καὶ βέλτεται ὁ διδὼς· βέλτεται
ἢ σοφῶς, ἐκ καὶ ἡμᾶς μὴ δυνάμεθα ἰσχυρὰ καὶ
διδομένην αὐτῶν ὁ λόγος· ἔτι τοῦ διδόντος
ἐπ' αὐτῶν.

a Ex Evang. Nazar. ut sup. b Matt. 6. 33.
c 1 Cor. 12. 7. d Rom. 12. 6.

55. Μᾶλλον οὖν ἂν κειροσφορήκη δὲ πρὸ
 • πρὸ τειρώσας μετὰ βαλῶσαι ἢ τῆς Ἀννης
 • ψυχῆς, ἥτις τὸ σῶμα κυήσας τὴν Σαμυῆλ. καὶ
 μᾶλλον ὁ β' Εὐαγγελίας θάνατος γνησὶ καὶ τέκνα τοῦ,
 ἥτις τὸ ἐκ τοῦ σωματικῶς ἀπέρμεττον αὐτῶν
 γνησὶ καὶ ἡμῶν ἐπιπλάσσειν τε δὲ τοῖς νοητῶν ἐπι-
 βελῶν νοοδύντες ἐπὶ σχῆμασι. Ἐδὴ δὲ Μακεδ-
 • χαῖται καὶ ὁ λαὸς, ἥτις δὲ τοῦ Ἀμαρ καὶ
 τὸ συμπίοντων τῶν ἀφ' ὧν τὸ πᾶν ψυχῶν
 αὐτῆς ἰσθῆθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος τὸν δυνάμειν
 ἀφ' ὧν τὸ πᾶν, ὅτι ἐκείνῃ τῶν Ὀλοφίρων. τίς δὲ
 οὐκ ἂν ὁμολογήσῃ τῶν Ἀζαρίων καὶ τοῖς σὺν
 αὐτοῖς, τὸν νοητὸν ἐκλογιστὴν φησὶν οὖν ἐπὶ
 πᾶσι τῶν ἀγίων, ἀρημνίαν ὑπὸ τῶν Ἰσραὴλ
 τοῦ Ἰακώβ τὸν, ὅτι δόξῃ σοι ὁ Θεὸς δὲ τῆς
 ἐδὴ δὲ τῶν ἔργων, ἐπὶ πᾶσι ἐγερθεῖν
 ἥτις τὸ πᾶν σωματικῶς δόξῃ τὸν φλογα καὶ
 καὶ τῶν Νεμεσίωνος καὶ μᾶλλον δὲ πρὸ
 φησὶν οὖν τῶν ἀφ' ὧν τὸ πᾶν Δανιὴλ οἱ ἀγιοὶ
 λείοντες, ἐδὴ ἐγερθεῖν δυνάμειν καὶ τῆς
 ψυχῆς αὐτοῦ, ἥτις οἱ ἀγιοὶ, ἀφ' ὧν πᾶσι
 οἱ ἐκτοχάσιοι αὐτῶν τῇ γραφῇ ἐκείνη φη-
 σὶν. τίς δὲ ὅπως ἐκπύσει τὸν κειροσφωρῶν
 ὑπὸ τῶν Ἰσραὴλ τοῦ αὐτοῦ ἡμῶν καὶ τῶν γα-
 σίων, πάντα τὰ φυλάδα τοῦ Θεοῦ κατεπίνοντες,
 ὡς Ἰωνᾶς κειροσφωρῶν γινώσκων, ὡς ἔργων
 ἀγίου πλάσσειν.

56. Οὐ θαυμάσει ὁ ἀλλοτρίος πᾶσι ὁμοίως
 τοῖς λαμβάνουσιν, ὅτι ὅπως ἔγω, πᾶσι ποιητῶν

a i Reg. i. 20. b Isai. 38. 2. c Esth. 7. 10.
 d Jud. 13. 8. e Cant. trium puer. i. f Gen. 27. 28.
 g Cant. trium puer. 20. h Dan. 6. 22. i Jon. i. 17.

τῷ τοιούτων σκιῶν σώματι ἢ ὁμοίον. ἡ δὲ διδοται
 σκιά, τίσι δ' ὁμοίως δίδωται σκιά; πούτῃ γὰρ
 τῆς θειοῦσι πρὸς γινώσκοντα ἐκδοθήσεται καὶ τῷ
 τῷ σκιῶν ὅτις τὸ φωτίζον σώμα λόγον, σκιάς
 παρίσταται συμβαίνει καὶ καὶ τῷ σώματι, ποί
 γινώσκοντες εἰσιν οἱ γινώσκοντες καὶ τῷ πρὸς
 τοῖς δὲ, ἢ ἕως ἔστω, βραχυόσκιον καὶ ἐπὶ
 τοῖς παρ' ἐτέρους μακροσκιώτερον ἢ μέγα
 πίνω αὐτῆς ἐκδοθήσεται τῷ δυνάμει πρὸς
 πρὸς γινώσκοντα χαλαροῦν καὶ τῶν αὐτῶν
 λογίας ἀπὸ τῶν καὶ μυσησὶς ἀρμολόγους
 τῆς λαμβάνουσι καὶ τῆς γινώσκοντες ὅτι δίδεται
 τῷ πρὸς γινώσκοντα ὅτι μὲν ἐκδοθήσεται αὐτῶν τοῖς
 λαμβάνουσιν ἔπειτα, ὅτι δὲ ἡ πάντα, ἀλλ'
 ὁλίγων ὅτι δὲ ἐλάττους συκρίσις ἐτέρων με-
 ζόνων ἄλλοις ἐπαχθεῖται. ὡστε οὐκ ἔστι
 ζητῶνται πρὸς ἡλικίας ἀκτῆας, ἔπειτα πρὸς
 ἔπειτα ἀπὸ τῶν καὶ τῷ σκιάς ἐκδοθήσεται ἢ
 λυπῶν ἔπειτα τὸ ἀναγκαστικὸν ἐπὶ πρὸς
 τισιν ἢ τῷ ἐπὶ τῷ σκιάς, ἢ τῷ πρὸς
 ἢ ἐλάττους ἔχει τῷ σκιάς. ἔπειτα αὐτῶν πρὸς
 τῷ πρὸς γινώσκοντα καὶ φωτίζοντα πρὸς τῷ
 ὅτις τῷ παντὶ καὶ τῷ αὐτῶν τῷ ἀληθινῶν ἀγα-
 θῶν, ἢ μικρολογισμοῦ πρὸς ἐκδοθήσεται πρὸς
 τῷ πρὸς τῷ σκιάς πάντα γὰρ πρὸς
 ὅτις καὶ τῷ σκιάς ἢ πρὸς πρὸς αὐτῶν τῷ
 σκιάς ἀμύνει καὶ ἀδρανούς ἔχει λόγον, ἐκδο-
 μῶς δυνάμει πρὸς ἀνάγκη πρὸς πρὸς σκιάς
 τῷ τῷ τῷ ὅτις ὅτις καὶ ἀγίας δυνάμει. ποί
 ὅτις συκρίσις σκιάς πρὸς πρὸς τῷ
 παντὶ λόγῳ πρὸς τῷ πρὸς σοφίᾳ; πρὸς δὲ
 αὐτῶν μὴ μανόμεν πρὸς ἀλλοί ὅτις σκιάς
 καὶ

τὸ διωκτὸν τριῶς ἰδὼν καὶ κατεληφώς δύ-
νασθ' ἰσοψήσου ὧρα ἔ πατρὸς ἐκείνοις τυ-
χεῖν· πῶς ἔχ' καὶ σκῆς ἀδρανέστερος, ἢ καὶ
τάτων ἢ παρὰ ταῖς ἀνοήτοις θυμαζομένων
ὡς ἀμαυρωτάτων καὶ ἐδεδὸς λόγου ἀξίων συ-
κρίσῃ κατὰ φρονῶν· καὶ διδῶται^α ταῦτα πάντα,
ὑπερέψεται ὑπὲρ ἑ^β ἢ ἀληθινῶν ἀρχῶν καὶ
θεοτέρων ἐξουσιῶν μὴ λήπτουχαι;

59. Εὐκτεῖον τίνων, εὐκτεῖον αὖτε ἢ αὐτο-
γυμνῶν, καὶ ἀληθῶς μεγάλων ἔ ἐπυρραγίων·
καὶ ταῖς αὖτε ἢ ἐπικηλευουσὶν σκῆς τοῖς προ-
ηγυμνῶσι θειῶ ἐπιστασίειν, τῶ ἐπισταμῶν ὦν
χρεῖαν ἀλφ^α τὸ ἐπικηροὶ σῶμα ἔχοντες, αὐτῶ
ἡμῶς αἰτῶσαι αὐτόν· αὐτῶς δὲ ἐν ταῖς
κατὰ τὴν διδομένην χάριτι, ὡς κεχωρήκων
ὑπὸ θειῶ ἀλφ^α τοῦ αὐτοῦ· ἀλλ' ἔτι καὶ
ἐν αἷμα πλάσμα^α ἔτι ἔτις ἔχει, κρινεῖται
ἐντοχάνοιτες τῇ γρηφῇ ἡμῶν ἐρημνῶσι, ἐξ-
πίσταται τὸ αὖτε ἐνυχῆς αὐτοῦ λημῶν.

[Εξύμνησις τῆς αὐτοδουχῆς κυριακῆς.]

Ι. **Η** ΔΗ ἔ ἐπὶ τῇ ἐξῆς ἀλλοι ἐλδοσίμους,
τὴν ὑπογραφεῖσιν ὑπὸ τῇ κυρίῃ
αὐτοδουχῇ, ὅσης διωκόμεως πεπλήρω^α, θει-
οῦσιν βεβλόμενοι· καὶ αὐτῶ πάντων γε παρεστη-
ρητῶν ὅτι ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Λουκᾶς δόξαν
ἐν τοῖς πολλοῖς τὴν αὐτῶ ἀναγραφεῖναι
ὑποπινυμένην αὐτῶ τὸ δὲ ἐν ἔτις αὐτοδου-
χεῖς προσδουχῇ· ἔχουσι δὲ αἱ λίξεις τῇ καὶ
Ματθαίῳ ἢ τρέπον τοῦτοι· ^β Πάτερ ἡμῶν ὁ

^α Ματθ. 4. 9. ^β Ματθ. 6. 9.

ἐν ταῖς ἐρημίαις, ἀγαθά τω τῷ ὀνόματι σου,
 ἔλθτω ἡ βασιλεία σου· ἡγογήτω τὸ θέλημα
 σου ὡς ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ γῆς· τὸ ἄρτον ἡμῶν
 τὸ ἐπιύσιον δὲς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν
 τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν
 τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμῖς
 εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι ἡμῶς ἀπὸ τοῦ
 ῥυ. τῷ δὲ Λυκαῖ ὕψους· ὁ Πάτερ ἡμῶν, ὁ
 ἐν ταῖς ἐρημίαις, ἀγαθά τω τῷ ὀνόματι σου
 ἔλθτω ἡ βασιλεία σου· τὸ ἄρτον ἡμῶν τὸ
 ἐπιύσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν, καὶ ἄφες
 ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίκαμεν
 παντὶ τῷ ὀφείλοντι ἡμῖν, καὶ μὴ ἐσενέγκῃς
 ἡμῶς εἰς πειρασμόν. λεκτὸν δὲ πρὸς τὴν
 ὕψους ὑπολαμβάνοντες, ὅτι πρῶτον μὲν τὸ
 μακάριον ἐστὶ καὶ γενησὶν ταῖς ψαῖς ἔχθ' ἀλλήλοις,
 ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἀναφέρειν φαίνεται ὡς
 ἐρδωνόντες αὐτὰ περὶ στήθεσιν· ὁ δὲ πρῶτον δὲ
 ὅτι ἔχ' οἷον τι ἐν τῷ αὐτῷ πρὸς δουλῶν
 καὶ ἐν τῷ ὅτι λέγει· ὁ δὲ ἴσθαι ἰδὼν τὴν ὁχλὸν
 αὐτοῦ, ὅτι κηδεύωντος αὐτοῦ πρὸς ἡλίου αὐτῷ
 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ
 ἐδίδασκεν· ἐν γὰρ τῷ εὐαγγελίῳ τῷ πρῶτῳ
 κηδεύωντος ἀπαγγελίας, καὶ τῷ ἐξῆς ἐν τοῖς πρῶτοις
 τῷ Ματθαίῳ, αὐτὴ ἀναγέγραμμένη ἐν ἐπιστολῇ·
 καὶ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ αὐτὸν ἐν τόπῳ πρὸς δουλ-
 ῶν ὡς ἐπαύσατο, ἐρῶντος πρὸς τῶν
 μαθητῶν αἰξιώνεται διδοὺς διδάσκει πρὸς ὅλους
 τοὺς, ὡς καὶ Ἰωάννης ἐδίδασκε τὴν μαθητείαν
 αὐτοῦ· πῶς γὰρ εἰδὶχθῇ τὴν αὐτὴν λόγον

a Luc. 11. 2. b Matt. 5. 1. c Luc. 11. 1.

χωρίς

χωρὶς πίστεως προφητομῆνης πόσεως λήπεται
 τικῶς ἐρεῖα, καὶ τοῦ ἀξίωσιν μνηστῆρ ἀπαγ-
 γέλλει :

2. Ἀλλ' ἵσως τις ἔποι ἂν τοῦ τῦτο, ὅτι
 ἰσοδυναμοῦσαι εἰσιν αἱ εὐχαὶ εἰρημῶν ὡς
 μία· ὅτι ᾧ ἐὶ ληστικῶ λόγῳ· ὅτι δὲ τοῦ
 ἔπερσι τῷ μνηστῆρι τῷ ἀξίωσινται κατὰ τὸ
 εἶκος τόπι μὴ παρῶνται, ὅτι ἔλατ τὸ κατὰ τῷ
 Ματθαῖον, ἢ μὴ κεκρατησῇται εἰρημῶν πύ-
 λαι· μή ποτε δὴ βέλτιον ἢ ἀφ' ὅρου νομί-
 ζειται πᾶς προσδύχαις ἰσὶν ἄτινα ἐχέουσιν μέρη
 ζητησάντες δὲ καὶ παρὰ τοῦ Μάρκου, μή ποτε
 λαυγάνοι ἡμῶς ἢ τριακῆ ἰσοδυναμοῦσαι ἀπα-
 γαγῆς μῆρας ἢ τῷ ἔχοντι ἐκείμηνον προσευχῆς
 εὐρομῆρ.

3. Ἐπεὶ δὲ ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέραις εἰρημῶν
 τοῦτο δὲ καὶ κατεστηται πῶς ἐ ἀπὸ τοῦ
 προσδύχαις, εἰδ' ἔτις εὐχεται· ἰδὼν τοῦ
 ἐκείμηνος προσευχῆς παρὰ τοῦ Ματθαῖου τὴν
 αὐτῆς ὑπὸ τῷ σπηρῷ ἡμῶν ἀπηγαγῆς
 [λόγους] ὅστις ἔτις ἔχουσιν· ὅτις προσεύ-
 χεται ὡς ἔστιν ὡς οἱ ὑπεκρίνται, ὅτι
 φιλοῦσιν ἐν τῇ συνωγαῇ καὶ ἐν τῇ γω-
 νίαις τῷ πλάτειν ἰσὶν προσδύχαις, ὅπως
 φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὲν λίγω ὑμῖν ὅτι
 ἀπὸ χυσι τῷ μισθῷ αὐτῶν· σὺ δὲ ὅτις προσ-
 εύχη, ἔσθλ' εἰς τὸ πνεῦμα σου καὶ κλέσας
 πᾶν θύραν σου, προσεύχαι τοῦ πατρὸς σου τοῦ
 ἐν τοῦ κρυπῆ, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων σε
 ἐν τῷ κρυπῆ, ἀποδώσει σοι [ἐν τῷ φανερῷ]

α Ματθ. 6. 5, 8c.

προσου-

προσευχόμενοι δι' μὴ βαπτισθήσῃτε ὡσπερ
οἱ ἰδιῶται, δοκῶσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ
αὐτῶν ἐσταχυώθησονται· μὴ οὖν ὁμολογήτε
καὶ ἡμεῖς, οἷδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὡς ἡρώων
ἔχει τὸν ὑμῶν αἰτήσαν· ἔτις οὖν
ἐσθ' οὐχὶ ὑμεῖς.

4. Πολλὰ γὰρ τίνων φαίνεται ὁ σωτὴρ ἡμῶν
ἐνιστάμενος, ὡς ὥστε ὁ λείριον πείθει τὸν φι-
λοδοξίαν, ὅπως καὶ ἐνθάδε πεποίηκεν, ἀποτρέπων
κατὰ τὸ κρηθὲν τὸ εὐχῆς ὑποκριτῶν ἔργον ἐπι-
πλεῖν, ὑποκριτῶν γὰρ ἔργον ἐστὶ, τὸ τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἐνδοξασθῆναι ἐπ' ἀσθενείᾳ θύλει, ἢ τῷ
[ἡμῶν] κρηθῆναι· δεῖον γὰρ μεμνημένων ἔσθ', ὡς
δυνατὸς πιστεῦσαι ὑμεῖς δόξαν ὡς ἀνθρώ-
πων λαβόντες, καὶ τὸν δόξαν τὸν παρὰ τοῦ
μόνυ θεοῦ ἐζητῶτε; πέσης τὸ ὡς ἀνθρώ-
ποις δόξης καὶ ἐπὶ τῷ χαλῷ γινώσκοντι νομίζεται
καταφρονεῖν, καὶ ζητῶν τὸν κυρίαν δόξαν καὶ
ἀληθῆ τὸν λόγον ἔσθ' ὡς καὶ τὸ δόξης ἀξιον
σφραγίσας ἑαυτῷ ὑπὲρ τὸν ἀξιαν ἔσθ' ὡς ἀξί-
ον δόξαν δόξαζοιτο. καὶ αὐτὸ οὖν τὸ νομίζον
ὡς χαλόν εἶναι καὶ ἐπιμετῶν μεγάλῳ· νομι-
ζόμενοι γινώσκοντες ὅτι ὅπως δόξα ὡς ἀνθρώπων
ἀνθρώπων, ἢ ὅπως φανώμεθα τοῖς ἀνθρώποις,
ποιῶμεν αὐτὸ διότι ἐδεμίκα ἐπὶ τῷ λόγῳ
θεοῦ ἀμνησθῆναι ἡμῖν ἐπὶ.

5. Αὐτοῦ γὰρ πῶς ὁ Ἰησοῦς λέγει, καὶ
ἐν δὲ βιαζόμενοι εἰπὺν, ἀψαδίστε γί-
νεται ἐπὺν μὲν τοῦ σωτήρος αὐτοῦ ὅρκου λέ-
γει· φησὶ δὲ ὡς τὸ δι' ἀνθρωπίνῳ δόξαν

ὅτι τὴν πύλας δεικνύται ποιεῖν, ἢ ἐν ταύτῃ συνα-
γωγαῖς καὶ ταύτῃς γυναικαῖς τῶν πωλατῶν πρὸς
ἀρχιερεῖς, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις, τὸ
αὐτὸ ^α· ἀλλὰ λίαν ὑμῖν ἀπίχουσι τὸ μισθόν
αὐτῶν ὡς περὶ τὸ ἀπίχον, ὁ κατὰ Λευίαν, πλὴ-
σι ^β· τὴν ἀζαζὴν ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ,
ἀλλὰ τὸ ἀπιχῆναι ταῦτα, οὐκ ἐστὶν χωρὶς τυ-
χοῦ αὐτῶν, μετὰ τὸ ἐκτελεσθῆαι βίον· ὅπως ὁ
ἀπίχων ἑαυτοῦ τὸ μισθόν, ἀπιδώσει πνί, ἢ ἐν
ἐνχαῖς, ἀπὶ μὴ ^γ· ἀπείρας εἰς τὸ πνεῦμα, ἀλ-
λὰ εἰς τὴν σάρκα, θείσθαι μὲν τὴν φθορὰν, καὶ
θείσθαι δὲ τὴν αἰώνιον ζωὴν· εἰς τὴν σάρκα δὲ
ἀπείρει ὁ ἐν ταύτῃ συναγωγῇ καὶ ταύτῃς ρύμας
ὅπως δέξασθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ποιῶν ἐλεη-
μοσύνην, μετὰ σκαλισμῷ ^δ· ἐμπροσθεν ἑαυ-
τοῦ, ἢ ὁ φίλων ἐν ταύτῃ συναγωγῇ· ἐν ταύτῃ
γυναικαῖς τῶν πωλατῶν ἐπὶ πρὸς ἀρχιερεῖς, ὅπως
φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις, οὐδεὶς τις καὶ ὅστις
εἶναι παρὰ τοῖς ἑωρακῶσι νομιεῖται· ἀλλὰ καὶ
πᾶς ὁ τὴν πωλατείαν καὶ ἐνὶ χερσὶν ὀδεύων ὀδόν,
τὴν ἀπὸ γυναικὸς ἐπὶ τὴν ἀπώλειαν, ἐδὶν ὀρεῖται
καὶ οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πᾶσαν σκολιὰν τυχεῖ-
ναι καὶ γενομένην· κέλευται γὰρ ἐπὶ πλεῖ-
στον ἡ διδασκαλία, ἐν αὐτῇ ἔστηκεν ἡ καλῶς, ἐν ταύτῃ
γυναικαῖς τῶν πωλατῶν πρὸς ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ τῆς
φιληδονίας· ἐχθρὸν ἐν μισῷ, ἀλλὰ ἐν πλεονεξίᾳ γινώ-
μεται πωλατείας· ἐν αἷς οἱ ὡς ἀνθρωποι
δοκίμοι, ἀλλὰ τὸ τὸ θεοπλήθους ἀπαιτήσι-
μον, τυχεῖται δὲ δόξαν καὶ μακαρίζοντες
τὰς ἐν ταύτῃ πωλατείᾳ ἀσθενῶν αὐτοῖς γενο-
μενῶν.

α Luc. 16, 25. β Galat. 6. 8.

6. Πολ-

6. Πολλοὶ ὅτι οἱ φαρισαῖοι ἐν τῇ πρῶ-
 τῃ, ² φιληδοῖοι ἦσαν ἢ φιλόδοτοι ἐν μέ-
 τοις ταῖς συμπόσις. ὅθεν τῆς μείζους
 ἐμπροσθεν τῇ αὐτοδυναμείᾳ ἐν ταῖς
 γυνάεσι τῶν πλατειῶν ἐσώτες καὶ αὐτοδυναμοί.
 πᾶς γὰρ ὁ κρατὶ τῶν ἰδίων βίβας τὸ δυνά-
 μωρον ἀναστήσας, ἐκπέμπει τῆς σφίγος καὶ
 πεδλιμερῆς ὁδοῦ ἰησοῦ χριστοῦ, ἐπὶ τῶν τοῦ
 αὐτοῦ ἐχέουσι ἡμετέροι, καὶ ἐπὶ ὅλῃς γενοῖται ἡμέρας.

7. Εἰ δὲ ἐὰν περ ἀφ' ὧν ἐκκλησίας
 καὶ συναγωγῆς, τῶν καὶ κελεύει ἐκκλησίας οὕτως
 ἐχέουσι αὐτοὺς ἢ ῥυτίδα, ἢ ἢ τῶν τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ
 ὡς καὶ καὶ ἀνάμνησις τοῦ αὐτοῦ. εἰς τὴν ἡμέραν
 ἐκ πύργου ἐκείνου, ἐπὶ ὁ δὲ λαὸς ἢ ἀπὸ
 κορυφῆς. ἀπὸ ἐπὶ Ἀγαπῆς ἢ ἰδὲ καὶ
 ἰδὲ καὶ ὡς ἡμετέροι γινώσκονται αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν τε
 τῶν ἡμετέροι, μέλλει διωκῆσθαι ἐφ' ὧν τῇ
 ἐκκλησίᾳ. ὅθεν ὁ Μωυσεῖος καὶ Ἀμαλῆος
 ἰδὲ καὶ δεικνύει ἡμετέροι πλεονεξία καὶ ὁ αὐτοῦ
 πλεονεξία τῇ συναγωγῇ καὶ χριστοῦ ἐκδομῇ
 ἡμετέροι, ἐν ταῖς αὐτοῖς τῆς ἰησοῦ ἐκδομῆς ἡμετέροι
 [αὐτοῖς ἐκδομῇ] τῇ ποιότητι, ἡμετέροι πλεονεξία
 ἡμετέροι, ὁποῦν ὅτι ἐπὶ αὐτοῖς ἐν τῇ ἐκδομῇ
 ἐπὶ ὁ υἱὸς τῆς θεοῦ. ὁ φιλοῦν τῇ αὐτοδυναμείᾳ
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ὁ μετὰ ἐπὶ τῇ γυνάεσι
 τῶν πλατειῶν. ἀπὸ ἐπὶ ὁ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
 φιλεῖ γὰρ αὐτοδυναμείᾳ, ἀπὸ ἀγαπῆς καὶ οὕτως
 ἐν συναγωγαῖς, ἀπὸ ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ οὕτως ἐν
 γυνάεσι πλατειῶν, ἀπὸ ἐν τῇ ἐκδομῇ τῆς

α 2 Tim. 3. 4. ὁ Eph. 5. 27. ὁ Deut. 32. 7. ὁ Ibid.
 3. ὁ Matt. 8. 10. Locum hunc prorsus luxatum ita
 supplemus, tantisper donec rectiora quis afferat.

τεινῆς καὶ πειθαρχίας οὐδ' ἄλλ' καὶ ἔχ' ἵνα
φαιῇ τοῖς ἀνθρώποις, ἄλλ' ἵν' ὁφείῃ εὐώπιον
κυρίῃς ἔῃ θεῷ. ^α ἄρ' ἔτι καὶ ἐπὶ τῷ δικτῶν εὐ-
ώπῳ κυρίῃς νοῶν, καὶ τὴν εὐεργεσίαν τῶν
λέγουσιν. ^β τέλος ἔῃ εὐωπίας ὁφείσῃ πᾶν
ἄρ' ἔτι καὶ εὐώπιον κυρίῃς τοῦ θεοῦ.

8. Επμελῶς ἢ ἀκροῦται ἔ, φανῶσιν· ἐπεὶ
ἐπὶ φανόμορφοι καλὸν εἰσι, οἷον δόκησιν ὅτι καὶ
εὐεργεσίᾳ καὶ τὴν φαντασίαν πλανῶν, ἄλλ'
εὐεργεσίᾳ καὶ ἀληθείᾳ ἐκτυποῦν. ἄπειρε ἢ
οἱ εὐ τοῖς θεάτοισι δρᾶμαίτων πᾶν ὑποκρι-
ταί, ἔχ' ὅπως λέγουσιν εἰσι, ἐδ' ὅπως βλέπει
καὶ δ' ὁφείσῃ ὁφείσῃ, τῷ τοῦ καλῶσιν
ἔτι καὶ πάντες οἱ ἐπιμετρώοντες τὴν δόξαν
τὴν ἔχ' καλῶ φαντασίαν, ἔδ' ὅπως, ἄλλ' ὑπο-
κριταί εἰσι δικαιοσύνης, καὶ αὐτοῖ, εὐ εὐ
θεάτοισι ὑποκρινομένοι, ταῖς συνωμοταῖς καὶ ταῖς
γωνίαις τῷ πλάττειν.

9. Ο ἢ μὴ ὑποκριτής, ἄλλ' πᾶν τὸ ἀλ-
λότριοις ἀποφύγει, εὐ τὴν παντός ἔῃ ὁφεί-
σῃ θεάτοισι καὶ ὑπερβολῶν μέζον, εὐ τὴν
ἀρίστην εὐεργεσίαν, ἔδ' ὅπως εἰς τὸ εὐεργε-
σιμῶν, ἐπὶ τῷ εὐεργεσιμῶν εὐεργεσίᾳ
τῷ εὐεργεσίᾳ ἔῃ γνώσεως θεάτοισι εὐ τὴν
καλῶσιν, καὶ μηδὲν ἔξω νοῶν, μὴ ἢ ὁφεί-
σῃ ἔξω καλῶσιν, πᾶσιν τε τὴν ἴσῃ πᾶν
ἀποφύγειν ἀποφύγειν, ἵνα μὴ ἔλκη ὑπὸ
τῷ αἰσθητοῖ, μηδὲ εὐεργεσίᾳ ἢ φαντασίᾳ τὴν
εὐ αὐτοῦ ἐκπορεύεται, ὁφείσῃ τὴν, τὸ
τοῦτο κρυπτόν μὴ φανῇ μηδὲ ἔλκη.

α Luc. 4. 19. β Deut. 16. 16. γ Coloss. 2. 3

λείποντι

λείποντι πατρὶς ἀλλ' ἐν αὐτῷ κατισχυοῦσι,
 συμπαρόντος αὐτῷ καὶ ὁ μνηστῆρς. ἡ γὰρ
 φησὶ, ὁ πατήρ τοις αὐτῷ ἐλδοσόμεθα, καὶ
 μνηστῆρς παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. δῆλον ὅτι
 τῷ δικηγόρῳ ἐὰν ὅτις ἐτὼς δοχούμεθα, ἢ μόνον
 θεῶν, ἀλλὰ καὶ πατρὶ ἐνδοξόμεθα ὡς υἱῶν
 μὴ ἀπολειπομένης, ἀλλὰ παρόντι ἡμῶν τῷ
 κρυπτῷ, καὶ ἐφορῶντι αὐτῷ, καὶ πλείονα τῷ ἑ
 τῷ ταμίᾳ ποιῶντι, ἐὰν αὐτοῦ τὴν ἡμέραν
 ἀποκλείσωμεν.

10. Αἱ δὲ ἀποσκευαί μὴ βαπτολογήσωμεν,
 ἀλλὰ θεολογήσωμεν. βαπτολογῶμεν ὅτι μὴ
 μωροσκοπῶντες ἑαυτοὺς, ἢ τὰς ἀνωπιμολογίας
 τῶν δοχῶν λόγους, λέγωντες διεφθαρμένους ἔργα, ἢ
 λόγους, ἢ νοήματα ταπεινὰ τυγχάνοντα, καὶ ἐπιλη-
 πτικὰ, τῶν ἀφθαρσίας, ἀλλότριαι τῷ κυρίῳ. ὁ μὲν
 βαπτολογῶν ἐν τῷ ὕδατι, ἢ δὴ καὶ ἐν τῷ χέρτι
 τῶν σφοδρημάτων ἡμῖν, συναγωγικός ἐστι, καὶ
 τῶν τε χαλιπυτέρων τῶν ἐν ταῖς πλατείαις γε-
 νιῶν, ὅδε. ἐδὲ ἔχοντες σῶζον καὶ ὑποκρίσεως
 ἀγαθῆς. βαπτολογῶσι γὰρ καὶ τὴν λέξιν τῆς
 ἀκαθαρσίας μόνον οἱ ἱδνικοὶ, ἐδὲ φαντασίας
 μεγάλων ἱερῶν, ἢ ἐπυρωμένων ἀτημέλων πῦ-
 ρος δόχλῳ τῶν σωματικῶν, καὶ τῶν ἐκτὸς ἀνα-
 πίμποντες. ἱδνικῶς οὖν βαπτολογῶντι ὁμοιῶ-
 ται, ὁ παρ' ἡρώδῃ τῷ ἐρανοῖς, καὶ ὑπὲρ τῶν
 ὑψῆς τῶν ἑρῶν καὶ οὐρανῶν κυρίως αὐτῶν
 καὶ τοιαῦτα ὁ πολυλογῶν βαπτολογῶν, καὶ ὁ βαπ-
 τολογῶν πολυλογεῖν. ἐδὲν γὰρ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῶν
 σωματικῶν, ἀλλ' ἔχοντες τῶν νομιζομένων ἐν

ἔχουσι καὶ ἀφ' αὐτῆς, καὶ διὰ τὴν εἰς πλείονα
 τὴν ἡμῶν ἀπολειψάμεν. ἔν τῳ τῷ ἀγαθῷ,
 πολλὰ ἢ τὰ αἰσθητὰ, καὶ ἐν ἡ ἀληθείᾳ, πολλὰ
 δὲ τὰ ψυχρὰ, καὶ ἐν ἡ ἀληθείᾳ διανοητικῇ,
 πολλὰ ἢ ἔξω τῶν ὑποκειμένων, καὶ ἐν ἡ τῷ
 θεῷ σοφίᾳ, πολλὰ ἢ αἱ ἡ καταργηταί τῷ
 αἰῶνι τούτου, καὶ τῷ ἀρχόντῳ τῷ αἰῶνι τού-
 του, καὶ εἰς μὲν ὁ τῷ θεῷ λόγῳ, πολλοὶ ἢ
 οἱ ἄλλοι, τῷ θεῷ ἀφ' τῷ ἑδῆς ἐκφρά-
 ζει ἁμαρτίαν ἐκ πολυλογίας, καὶ ἑδῆς δὲ-
 κῶν ἐκ πολυλογίας ἐσκαυθήσεαι, εἰστικῶ-
 σαι δὲ αὐτῶν. διότι ἔχ' ὁ ὁμοιωτὴς ἐπὶ τοῖς
 εὐχαῖς ἡμῶν τίς ἐθνητικὴ βασιλολογεῖσιν ἡ πο-
 λυλογεῖσιν, ἡ ὁ πᾶσι περὶ τῆς κατὰ τὴν
 ὁμοιωσιν τῷ ὅφειος. οἶδε γὰρ ὁ τῷ ἀγίῳ ὁ
 θεός, πατὴρ ὢν, ὢν χρεῖαν ἔχουσιν οἱ υἱοὶ
 αὐτοῦ, ἐπὶ αἷμα πύχαι τῷ πατρὶ καὶ γνώ-
 στας οἱ δὲ ἡ ἀγνοεῖ τῷ θεῷ, καὶ τῷ τῷ θεῷ
 ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖ ἢ τῷ ὢν χρεῖαν ἔχῃ. διηγε-
 τηρὶν γάρ ἐστι τῷ ὢν χρεῖαν ἔχῃ νομίζῃ ὁ
 ἢ περὶ τῶν ὢν ἐστιν ἐδῆς, κρατῆρας καὶ
 θεοτόκῳ, γινώσκοντων τῷ θεῷ τῷ αἷμα ὢν
 περὶ τῶν καὶ ἡ γινώσκοντων τῷ πατρὶ καὶ περὶ
 τῷ αἰσθητῶν. τούτων δὲ οἱ τῷ πατρὶ τῷ ὢν τῷ καὶ
 ματῶν αὐτοῦ αὐτοῦ εἰρημῶν ἡδη διανοήματα
 ἐπὶ τῷ διὰ τῶν ὢν τῷ αὐτοῦ.

11. Πάτερ ἡμῶν ὁ εὖ τοῖς ὑποκειμένοις αἷμα
 ἐπιτελείσθῃ ἐπιτηρήσῃ τῷ λαγῶν τῷ πα-
 τέρῳ ἀφ' αὐτοῦ, οἱ ἐπὶ τῷ ὢν ἐν αὐτῇ ὁ-
 χλῷ πρὸς λίαντος τῷ θεῷ πατρί. ἐπὶ γὰρ τῷ

παρὸντες κατὰ δυνάμιν ἐξιπύσαντες, ἔχ' εὐ-
 ρομῶν· ἔ τῷτο δὲ φάρμ' ὅτε ὁ θεὸς πατὴρ
 σοῦ ἔρη)· ἢ οἱ πεπισδύκεια νομιζόμενοι θεῶν,
 υἱοὶ σοῦ ἀνομιώσθησαν θεῶν· ἀλλ' ὅτι ἐν ὧσπ-
 δυχῇ τὴν δὲ τοῦ σωτῆρος κατηχησάμενοι
 παύρησίαν παρὶ τῆς ὀνομασίας τῆς θεοῦ πατρός
 ἔχ' εὐρομῶν πῶ· ὅτε δὲ ἔρηται πατὴρ ὁ θεός,
 καὶ υἱοὶ οἱ τῆς λόγου τοῦ θεῶς ἀποσεληλυθότες,
 πολλαὶ ἐστὶν ἰδέαν, ὡς αὖτε ἐν Δούπερνομίᾳ
 α· θεὸν τὸν γινώσκοντά σε ἐξητέλιπες, καὶ ἐπε-
 λάθου θεῶν τοῦ τρέφοντός σε καὶ πάλιν· β· ἔκ
 αὐτὸς ἕως σ· πατὴρ ἐκτίσας σε, καὶ ἐποί-
 ησέ σε, καὶ ἐκλήσέ σε· καὶ πάλιν· γ· υἱοὶ οἵς ἔκ
 ἔστι πίσις ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐν τῇ Ησαΐα, δ· υἱὸς
 ἐξήνησα ἐν ψαύσῃ, αὐτοὶ δὲ με ἠγάπησαν·
 καὶ ἐν τῇ Μαλακίᾳ· ε· υἱὸς δόξα σοὶ πατέρα, καὶ
 δ' ἔλθ' τὸν κύριον αὐτοῦ· καὶ εἰ πατὴρ εἰμι
 ἐγὼ, πῦ ἐστιν ἡ δόξα μου, καὶ εἰ κύριος εἰμι
 ἐγὼ, πῦ ἐστιν ὁ φόβος μου· εἰ λήγητι τί-
 νων, πατὴρ ὁ θεός, εἰ υἱοὶ οἱ τῆς λόγου τῆς
 αὐτὸν πίστεως μαρτυρημένοι· τὸ βέβαιόν τε καὶ τὸ
 ἀμεταπίπτων τὸ υἱότητος σοῦ ἐστὶν ἰδέαν παρὰ
 τοῖς ὄρχαίοις· αὐτὸν γινώσκοντα παρὰ τὴν μέγα
 ὑπακοήν· ἐμφανὲς εἶναι τὴν λειτουργίαν υἱῶν·
 ἐπεὶ κατὰ τὴν Ἀπόστολον, ἕως ὁ κληρονόμος· ς· ἡ-
 πίας ἐστιν, ἔδδ' ἐν ἀφ' ἑρῆ δούλων, κύριος
 πάντων ὢν, ἀλλ' ὑπὸ ἐπιτρόπης ἐστὶ καὶ οἰκ-
 νόμος ἄχρι τῆς ἀποδομίας τῶν πατρῶν· τὸ
 ἵ πληρώμα τῶν χρόνων ἐν τῇ τῆς κυρίου ἡμῶν,

α Deut. 32. 18. β Deut. 32. 6. γ Deut. 32.
 20. δ Isai. 1. 2. ε Malac. 1. 6. ς Galat. 4. 1.

Ἰησοῦ χριστοῦ ἐπιδημία ἐστιν, ὅτι τὸν υἱοθε-
 σίαν λαμπρύνουσιν οἱ βυλόμενοι, ὡς ὁ Παῦ-
 λος διδάσκει ἀπὸ τούτων. ^α· ἢ ἡ ἐλάττει
 πνεῦμα δουλείας εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάττει
 πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κροῖζομεν Αἰῶνα ὁ
 πατήρ· καὶ ἐν τῇ κατὰ Ἰωάννην. ^β· ὅστις δὲ
 ἐλάττει αὐτὸν, ἰδούκει αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα
 θεοῦ γινώσκει, τίς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 καὶ ἀπὸ τούτου τὸ τῆς υἱοθεσίας πνεῦμα ἐν τῇ
 καρδίᾳ τῷ Ἰωάννῃ ἐπιστλήσεται ὅτι ἐὰν θεὸς
 γεννηθῇ μὲν μεμαρμένον· ^γ· ὅτι πᾶς ὁ γεννη-
 ῖται ἐκ τοῦ θεοῦ, ἀμεμαρμένον ἔσται, ὅτι
 ἀπέριστα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ ἔδωκεται
 ἀμεμαρμένον, ὅτι ἐὰν τὸ θεὸς γεννηθῇ. εἰ μὲντοι
 νοσησόμεθα ἢ ἐν τῷ, ὅπου ὡς ἀρχαῖς λέγεται,
 Πάτερ, ὡς ὅτι τῷ Λογῷ γένηται, ἀκνή-
 στα μνησόμενοι υἱοὶ γήσιοι, ὡς ἐν ἡμετέροις
 ταῦτά τινος τῶν φωνῶν αὐτοῦ, μήποτε ὡς τοῖς
 ἄλλοις ἡμῶν ἀμεμαρμένον, καὶ ἀσθενείας ἐκλή-
 μενος ἵνα γινώσκωμεν· ὅδε λέγω τοῦτον ἐν
 φασὶν ἐν τῇ αὐτῇ ὡς Κορινθίους ὁ Παῦ-
 λος, ^δ· ἐδὲς δὲ πᾶν κύριον Ἰησοῦν,
 εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἔδὲς ἐν πνεύματι
 ἁγίῳ λαλῶν λόγῳ ἀνάδειγμα Ἰησοῦ, τὸ αὐτὸ
 ὀνομαζόμενον ἅγιον πνεῦμα, καὶ πνεῦμα θεοῦ· τί δὲ
 τὸ ἐπὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ κύριον Ἰησοῦν, ἔ-
 πάντων ἐν σαφεί, ὡς φησὶν ἡμετέροις τὸ φωνῶν
 ὑποκαταῖν μελῶν, ἔτι περὶ δὲ πνεύματος
 εἴοιτο καὶ δαμνῶν, νικηθῶν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ

^α Rom. 8. 15. ^β Jo. 1. 12. ^γ 1 Jo. 3. 9.
^δ 1 Cor. 12. 3.

ὀνομαζόμενος

διόματι δυνάμει· ἔδειξεν οὖν τολμήσας πινά-
 τεων ἀποφήνας, ἐν πλούτῳ ἀγία λέγων
 κύριον Ἰησοῦν. διότι ἔσθ' ἂν δεχθεὶς λέγων
 κύριον Ἰησοῦν, μένων τ' ἀπὸ ἀλγιστοῦ λείπον-
 ται ἐν τῇ δουλείᾳ τῇ λόγῳ τοῦ θιῦ, καὶ
 μηδὲν παρὰ τούτοις ἐν τῇ ὀπισθοῦ προπίπτει
 ἀναγροδόντων κύριον, τὸ κύριον Ἰησοῦς. εἰ
 ἦ τοῦτοι οἱ λέγοντες κύριον Ἰησοῦς, πᾶσα
 πᾶς ὁ ἀμαρτάνων, ἀλλ' τὸ ὁριστικῶς ἀνα-
 θεματίζων τ' ὁμοῦ λόγον, ἀλλ' τ' ἔργον κεί-
 κρωται ἀνάδειμα Ἰησοῦς. ὡς οὖν οὐδ' ὁ τοιοῦτος
 λέγων κύριον Ἰησοῦς, καὶ ὁ τῆς ἐναντίας
 ἀλγυμῆδος, τὸ ἀνάδειμα Ἰησοῦς· ὅπως πᾶς
 ὁ ἐκ τοῦ θιῦ γνησιμῶς, καὶ μὴ ποιῶν ἀμαρ-
 τάν· τῷ, ἀνέμενος μετέχει θιῦ πάσης
 ἀμαρτίας ἀποκρίπτης, δι' ἂν προπίπτει, λέγει,
 Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἔργοις· ἂ· αὐτοῦ τῷ
 ἂ· πλούματι συμμετρωσώμενος τῷ πλούματι
 αὐτοῦ, ὅτι ἐστὶ τίς ἐκ τοῦ θιῦ, καὶ κληρονομία
 αὐτοῦ, συκληρονομία τι τῷ χριστῷ· ἐπὶ
 συμπαρόντες καὶ συνοδοξάζοντες ἐλπίζουσι αὐ-
 λόγως· ἵνα ἢ μὴ ἐξ ἡμῶν λέγων τὸ Πάτερ
 ἡμῶν, οἱ τοῦτοι· μετὰ τ' ἔργον, καὶ ἡ· κληρονομία
 ἡ τ' κληρῶν ἔργον πηγὴ καὶ ἀρχή, πιστεύει οἷς
 δικαιοσύνης, οἷς συμφώνως τὸ σῶμα ὁμολογεῖ
 εἰς σωτηρίαν· πᾶν οὖν ἔργον αὐτοῖς, εἰς λόγον
 καὶ νόημα ὑπὸ τῷ μηνολύτῳ λόγῳ μεμερφω-
 μένῳ κατὰ αὐτὸν, μιμνήσκον τῷ εἰσθῆναι τοῦ
 θιῦ τοῦ ἀποκρίτου· καὶ γάρ ἐκ κατὰ εἰσθῆναι τῷ
 κλήματι, ἂ· ἀντιπρόθετος τ' ἡλίου ἐπὶ ποιηρῶν

α Rom. 8. 16, 17. β Rom. 10. 10. γ Matt. 5. 45.

· καὶ

ἡ ἀγαθὴ, ἡ βέλους ἐπὶ δολοφύας καὶ
 ἀδικίας. ὡς εἶναι ἐν αὐτοῖς τὸ ἐκόντα τοῦ
 ἐπουρανίου, ἡ αὐτοῦ ὄντος εἰκόν. θεῷ· εἰκὼν
 οὐκ εἰκόν. οἱ ἄνθρωποι τυγχάνοντες, τῆς εἰκόν.
 ἕως οὗ, ἀπομνησθῶν ὑπόστασις, ἡ μόνον τῷ σώ-
 ματι τῆς δόξης τῷ χρυσῷ γινόμενοι σύμμορ-
 φοι, ἀλλὰ ἡ ὄντι ἐν τῷ σώματι, γίνονται δὲ
 ὡς σύμμορφοι τῷ ἐν σώματι τῆς δόξης, μετα-
 μορφώμενοι τῇ ἀνακαταστάσει τῷ νοῦ. εἰ οἱ
 τοιοῦτοι δὲ ὅλων φασὶ τὸ, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν
 τοῖς ἔσχατοις· δηλονότι ὁ ποιῶν τὸ αἰμαρτάν.
 ὡς φησὶ ἐν τῇ κρητικῇ ὁ Ιωάννης, ὅτι ἐν τῷ
 ἀβρόλῳ εἰσι, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ ἀβρόλ. α-
 μαρτάνει· ἡ ὡς ἀπὸ ἀνέμου τοῦ θεοῦ ἐν τῷ
 γρηγορήσει ἐν τῷ θεῷ μόνον, αἱ ποὶ τῷ μὴ
 δυοῦσαι αἰμαρτάνει γίνεσθαι, τῷ κατὰ τὸ μόνον
 λόγον μεταμορφώμενοι· ἔτι ἐν πνεύματι τῷ
 ποιῶνι τὸ αἰμαρτάν, ἀνέμου τοῦ ἀβρόλου
 εἰσι, ὅσοι ἐν πνεύματι τῇ ψυχῇ, μὴ ἔνι δύ-
 ναμι κατὰ τοῦτο ἔχοντες αὐτὸν· ἀλλ' ἐπὶ εἰς
 τὸ ἐφανερώσθαι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὴν
 ἔργα τοῦ ἀβρόλου· διωκτὴν τῇ εἰς τὸν ψυχὴν
 ἡμῶν ἐπιδημία τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ, λυθέντων τῶν
 ἔργων τῷ ἀβρόλῳ, ἐξαφανισθῶναι τὸ ἐντελεῖν
 ἡμῶν ἀνέμου πνεύματος ἡ γνῶσις ἡμῶν τέκνα
 τοῦ θεοῦ. μὴ λέξεις τοῖνυν νομίσαντων διδασ-
 καλὸν λέγειν ἡμῶν ἐν πνεύματι τῷ εὐ-
 χαριστῷ κατὰ τὸν αἰῶνα· εἰ σωτήριον τῷ ἡμῶν σωτη-
 ρίᾳ, εἰς τὸ, ἀβρόλῳ πνεύματι σωσθῶμεν,
 πᾶς ἡμῶν ὁ βί. ἀβρόλῳ πνεύματι σωσθῶμεν

α Rom. 12. 2. β 1 Jo. 3. 8. γ 1 Thess. 5. 17.

λεγόμενα

λίσσεται τὸ Πάτερ ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, α' τὸ
 πολίτευμα ἔχει, ἐδαμῶς ἐπιγῆς, ἀλλὰ παν-
 τὴ τρεῖς ἐν ἔθνεσιν, ἑθνεσιν τυράννοι τῷ
 θεῷ διὰ τὸ ἰδρυαὶ πᾶσι τοῖς θεῷ βασιλείαν ἐν
 πᾶσι τοῖς φορέσιν τῶν ἐθνῶν τοῦ ἐπουρανίου,
 καὶ διὰ τοῦτο ἡσυχάζουσιν ἐκ τῶν ἐθνῶν.

12. Ἐπὶ λέγει ὁ πατήρ ὅτι ἄξιον εἶναι
 ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἐκ τῶν ἐθνῶν ὡς αὐτὸν ἡ-
 μεῖς συμπαροῦς ὑποληπίον, καὶ ἐν ἔθνεσιν κα-
 τοικεῖν ἐπὶ τοῖς ἐκείνων ἐλάττων ὅτι ἔθνε-
 τῶν ὁ θεὸς ἐκρήσθη, ἐκείνων αὐτὸν τῶν
 ἔθνεων. διὸ τῇ ἀφάτῃ δυνάμει ὅτι θεοῦ
 αὐτῷ πατρί, ἐκείνων καὶ συνήχεται τὸ
 πάντα ὑπὸ αὐτῷ καὶ κατὰ τὴν, πᾶσι, ὅστις ἐπὶ
 τῷ ῥήτι, λέγεις τοῖς νομιζομένοις, τοῖς ἀπλο-
 ῖστοις ἐν τῇ φάσει εἶναι ὅτι θεοῖ, μετα-
 ληπίον σκεπάζουσιν τῆς μεγαλείας καὶ πλού-
 τησκειας ἐνοίας τοῦ θεοῦ, αἱ εἰσὶν ἐν τῇ
 κατὰ ἰωάννου αὐτῶν. β' ὅτι τῆς ἰουδαίας τῷ
 Πάτρι, εἰδὼς ὁ ἰουδαῖος ὅτι ἦλθεν αὐτῷ ἡ ἔρη-
 νον μετὰ ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ τέτυκτο ὅτι πα-
 τέρ, ἀγαπήσας τὸν ἰδίον τὸν ἐν τῷ κόσμῳ.
 γ' εἰς τὸν ἡγάπησεν αὐτὸν καὶ μὴ ὀλίγον
 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς
 τὸν κόσμον, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθε, ὅτι
 θεὸν ὑπᾶν καὶ μὴ ἔπρε, γ' ἡκούσας ὅτι
 ἐγὼ εἶπον ὑμῖν ὑπᾶν καὶ ἐρχομαι ὅτι
 ὑμῶν εἰ ἡγάπησέν με, ἐκείνητι ἂν, ὅτι πο-
 ρεύομαι ὅτι πατέρ καὶ πάλιν μὴ
 ἔτι, δ' ἐν τῷ ὑπᾶν πρὸς τὸν πῶς αὐτῶν.

α Phil. 3. 20. β Jo. 13. 1. γ Jo. 14. 28. δ Jo. 16. 5.
 καὶ

ἢ ἐδίδεις ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, πῦ ὑπάγαις; εἰ
 γὰρ ἱσθῶς τοπικῶς ἐκδικεῖται, δηλονότι καὶ τὸ,
 ἢ ἀπικρέθη ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔπει ἀπὸ τῆς ἰσθμῆς ἀγα-
 γὰς μοι, τὸ λόγον με τηρήσῃ, καὶ ὁ πατήρ μου
 ἀγαπήσῃ αὐτόν, καὶ πᾶς αὐτὸν ἐλυσόμεθα, καὶ
 μολὼν παρ' αὐτοῦ ποιησόμεθα. ἐγὼ δὲ γὰρ
 ταῦτα, τοπικῶς μετὰ δόξας νοεμῶν, ἀλλὰ τὸν
 πατέρα καὶ τὸν υἱόν, πρὸς τὸ ἀγαπᾶν τὸν λόγον
 ὅτι Ἰησοῦ γίνε; ἐπὶ ἡμῶν τοπικῶς ἱσθῶς ἐκδικε-
 τίον, ἀλλ' ὁ λόγος τῷ θεῷ ἡμῶν συγκαταβαίνει,
 καὶ ὡς πρὸς τὸ ἰδίαν ἀξίαν, ὅτι παρὰ ἁν-
 θρώποις ἐπὶ πεπινέμεθα, μετὰ δόξας λέγει
 ὅτι τοῦ κῆρυγος τῷ πατρί, ὅπως
 καὶ ἡμεῖς ἐκείνῃ τίλειται αὐτὸν διανοήμεθα ἀπὸ
 τῆς παρ' ἡμῶν κινήσεως, ὡς ἐκείνῃ ἑαυτὸν
 ἐπὶ τὸ ἰδίον πλήρωμα παλινδρομουῦμεν, ἔνθα
 καὶ ἡμεῖς αὐτὸν ὁδηγῶν χρώμεθα, πληρηθεῖτες,
 πάσης κινήσεως ἀπαλλαγόμεθα, ἀπὸ τῶν
 τῶν πρὸς τὸν πῶντα αὐτόν, ἀφ' οὗ τὸ κῆ-
 ρυν ὁ τῷ θεῷ λόγος, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα πο-
 ρεύεται. καὶ τὸ ἐπὶ τίλει τῷ κατὰ Ἰωάννην
 ἀναγγελίαν. ὅτι μὴ με ἀπ' αὐτοῦ, ἔγωγε ἀναστρέφω
 πρὸς τὸν πατέρα μου, μυσηκώτερον νοήσῃ
 ζητησώμεν, τῆς ἀναστάσεως πρὸς τὸν πατέρα
 τοῦ υἱοῦ θεοπεπίστου μετὰ ἀγίας τρανότητος
 ἡμῶν νοεμῶν, ὡς ἀνάστασιν ἡμῶν μετὰ
 ἀναστάσεως σώματι. ταῦτα ἡρώμεθα σιωπῇ
 ἱσθῶς πᾶσι, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τῇς ἐξουσίαις,
 ὑπὲρ τοῦ πεπινέμεθα ἀλλὰ θεῷ ὑπολάβῃ τῶν
 νομιζόντων αὐτόν ἔνθα τοπικῶς ἐν ἐξουσίαις

α Ἰο. 14. 23. β Ἰο. 20. 17.

ἀλλ'

ἀπειλῶν, καὶ μὴ εἶναι πῦρ ἐν σωματικῷ τόπῳ
 εἶναι τὸ θείον· ἐπὶ τούτῳ ἀκρόαθον εἶσι, καὶ σῶ-
 μη αὐτὸν εἶναι λέγουσιν, ὃ ἐπιτετα δόγματι ἀσι-
 βίσταται, τὸ ἀφίεσθαι, καὶ ὑλικόν, καὶ φθαρτόν
 αὐτὸν εἶναι ὑπολαμβάνουσιν· πῶς γὰρ σῶμα
 ἀφίεσθαι εἶσι, καὶ ὑλικόν, καὶ φθαρτόν· ἢ λογίτω-
 σαι ἡμῖν μὴ κινεσθαι οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τῶν αὐτῶν κα-
 ταλαμβάνουσιν φάσκοντες, πῶς οἶόν τε εἶναι εἰσὶν
 φύσεως ὡς τὴν ὑλικὴν· ἐπεὶ δὲ καὶ πρὸς τὸ
 σωματικὴς χρυσῷ ἐπιδημίας, χρημμάτων πολ-
 λὰ, τὸ ἐν σωματικῷ τόπῳ εἶναι τὸ θείον λέγουσιν
 δεκά, ὅτι αὐτοὶ μὲν φαίνεται ὀλίγα καὶ κεί-
 νων παρεσχάξ, ὑπὲρ δὲ πάντα ἀπεισκαμψὺν
 ἀφελῶν ἀπὸ τῆς ἀφ' ἧς ἰδιωτοῦ τὸ ὅσον ἐπ'
 αὐτοῖς, μικρὰ καὶ βραχέα τόπων ἐμπελαμ-
 βανόντων τὸ ἐπὶ πάντων θείον· καὶ ὡς τὸ γὰρ
 ἐν τῇ γῆσι Αδάμ καὶ Εὐα, φησὶν, ἰ' ἡγουσιν
 τῆς φωνῆς κυρίου· θεὸς ἀπεισκαμψύτος τὸ
 δειλὸν ἐν τῇ παρεσχάξ, καὶ ἀκρόαθον, ὅτι
 Αδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κυρίου
 τοῦ θείου, ἐν μέσῳ τῆς ξύλας τῆς ὡραίου.
 ἐξ ὧν ὡς τὰς εἰς τὰς ἡσυχίας τῆς λέξεως
 ἐλθὲν μὴ βυλομήνης, ἀλλὰ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν
 κρύπτει τὴν ἡσυχίαν αὐτῆς, εἰ δυνάμει παρα-
 στήσιν κύριοι τὸ θείον, τὸ πληρύνει τὸ ἔρανον
 καὶ τὴν γῆν, τὸ, ὡς αὐτῇ ὑπολαμβάνουσιν σωμα-
 τικώτερον ἔρανον θρόνον ἡρώδη, καὶ τῇ γῇ
 ὑποποδίσαι τὸ ποδῶν αὐτῆς, ὑπὲρ ἔσω βραχίονα
 συκρίσας τῇ παντὸς ἔρανον καὶ τῆς γῆς ἀει-
 χράς τόπου, ὥστε ὅτι ὑπολαμβάνουσιν σωματι-

κόν ὡς ἀνέστησαν μὴ ἐκ τοῦ νεκροῦ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
 ἀλλὰ τοσούτοις αὐτοῖς ἐκ τῆς μεγάλης μείζονος,
 ὡς καὶ περὶ αὐτῶν χωρεῖν αὐτὸν, ἀπενομήσης
 φωνῆς ἀπὸ τῆς βάσιος τῆς ποδῶν αὐτοῦ. ἐπὶ ᾧ
 καὶ ἐκείνους ἀτεκνώτους τὸ, ^α αἰδουμένους τῷ
 θεῷ ἀλλὰ τῷ ὡς ἀνέστησαν, τῷ Ἀδάμ καὶ τῷ
 Εὐάν κενύοντες ἀπὸ τοῦ σώματος τῷ θεῷ ἐν μέ-
 σῳ τῷ ζύλῳ τῷ ὡς ἀνέστησαν. ὅθεν γὰρ λέγει
 ὅτι ἕως ἡμέρας κενύοντες, ἀλλὰ ὅπως
 ἐκείνους πᾶσι καὶ αὐτοὺς κενύοντες τῷ
 Ἀδάμ ὁ θεός, λέγει, ^β ποῦ εἶ; καὶ τῶν τῶν
 ἐπιπλῆον διελύφαι μιν, ἐξαιρέτες τὸ ὡς τῷ
 Γένεσι. πλὴν καὶ νῦν ἴσα μὴ τέλει παρρησι-
 ασι μιν τὸ τηλικούτων ἀποδοχῆς, αὐτοῦ καὶ
 ἀναμνηθῆσθαι τῷ, ^γ ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ
 ἐμεστέπω καὶ ἐν αὐτοῖς, λεγόμενος ἐν Δουλι-
 ροιαιμῷ ὑπὸ τῷ θεῷ ὡς ἀνέστησαν γὰρ αὐτοῦ ὁ
 ὡς ἀνέστησαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, τοῦτοίς καὶ ὁ ἐν
 τῷ παρρησίῳ, κενύοντες θεὸν καὶ φάσματός
 τῷ ἐπισκοπῶν αὐτῷ, καὶ ἀφιστάμενος τῆς παρ-
 ρησίας πάντες τῷ ἀπορρίπτοντες. ἕως γὰρ καὶ
^δ Καὶ ἐξῆλθεν ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σώματος τῷ θεῷ, καὶ
 ἀκίνητος ἐν γῇ Ναὺδ ἡσυχάζων ἐδίμε. ὡς οὐκ ἐν
 τοῖς ἀνθρώποις ἐνοικήσῃ, ἕως καὶ ἐν ἔραν, ἡτοι-
 κασμένη ἀγία καὶ φοροῦν τῷ ἐκείνῳ τῷ ἐπου-
 ρανίῳ, ἡ τῷ χειρὶ ἐν ᾧ οἱ πάντες οἱ σωζό-
 μενοι φασήσιν ὅτι ἀγίους τῷ ἔραν. ἡ καὶ ἀλλὰ
 τῶν ἐν ἔραν ἀγίους καὶ οἱ καὶ τὸ ἐκείνῳ,
^ε ὡς οἱ ἴσα τῶν ὁφθαλμῶν μου τῷ καὶ οἱ.

^α Genes. 3. 9. ^β Deut. 23. 14. ^γ Gen. 4. 16.
^δ Psal. 122. 1.

' κρηῖνται ἐν τῇ ἔραυτῃ· καὶ τὸ ἐν τῇ οὐκ ἐλευθε-
 ρίᾳ δὲ· ἂ μὴ ἀποδοῖς ἐξουσίαν λόγον σου
 ' ἀποδοῖς τῷ θεῷ· ὅτι εἰ θεὸς εἶ τῇ ἔραυτῃ
 ' ἂν, καὶ σὺ ἐπὶ γῆς κῆρυξ. ἀφ' ὧν βέλῃ
 διὰ τὴν δόξαν σου· ὅτι οὕτως εἶ τῇ σπουδῇ τῆς
 ἡμετέρας, ὥς εἶ, παρὰ τῆς ψυχῆς σου καὶ τῆς
 ἀφελείας καὶ τῆς λόγου ἀνυπακοῆς καὶ δυνάμεως
 ἀνάγκης αὐτῇ τῇ χρείᾳ· εἰ γὰρ ἂν ποιοῖς αὐτῇ
 μὴ ἂν καὶ κενώσῃς· ὁ δὲ θεὸς τῷ πατρὶ, ἀκατα-
 κήρυτος, ἀφανὴς, ἀκατάληπτος. τὸ δὲ οὐκ ἐλευ-
 θεῖαν αὐτοῦ τὴν ἀποδοῖς· ὅτι οὕτως εἶ τῇ
 χρείᾳ· ὅτι παρὰ αὐτοῦ· ἀποδοῖς ἀνυπακοῆς δὲ ἐλί-
 γει καὶ τῆς καλαῖας ἀφελείας ῥήθι, νομιζέ-
 ρημα εἰς τόσον· ἀποδοῖς τῇ θεῷ, καὶ τῷ
 πάντῳ σου κατὰ τὴν διδασκαλίαν ἡμῶν διανοή-
 σαι τῇ ἐκτελέσει, ὅτι οὕτως εἶ τῇ
 μετὰ πάντων ἀκέραια τῆς θέας γρηγοῦς, ὅτι
 δικῇ εἰς τόσον διδασκαλίαν σου τῇ θεῷ. ὅτι
 ὅτι τὸν σου συνεισέλαβεν καὶ, Πάτερ ἡμῶν εἰς
 τοῖς ἔργοις· οἷον ἀφελείας τὴν ἡμετέραν τῷ θεῷ
 ἀπὸ πάντων τῇ γρηγοῦς· οἷον γὰρ εἰς ἡμετέραν
 αὐτῇ δόξα πρὸς θεῷ καὶ δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ
 ἐν ὅτῳ ἂν, ἀπὸ τῆς θέας ἡμετέρας ἐργασίαν
 αὐτῇ.

13. Ἀρχιδίππου τὸ ἄσμα σου· ὅτι εἰ παρὰ
 σοὶ τὸ μὴ γρηγοῦναι πρὸς θεῷ εἰς ἡμετέραν, ὅτι
 τῷ σου τῷ μὴ τῷ ἡμετέραν αὐτῇ καὶ τῷ
 ἀξίῳ φανερὸν ὅτι ἐπὶ τῇ λείᾳ ἐκτελέσει, οἷον
 μετὰ πάντων ἀρχιδίππου τῷ ἡμετέρας τῷ πατρὶ.
 κατὰ τὴν λέγει ἡμετέρας κατὰ τῇ Μωϋσῇ καὶ

α Eccles. 5. 1. β Heb. 1. 8. Αβ. 7. 49.

τῷ Λουκῷ τὸ, Ἀγαθὴν τὴν ὁνομασίαν σου καὶ
 πῶς ἔπει τις αἰν. ἀνθρώπων ἀξιοὶ ἀγαθῶν
 τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ὡς μὴ ἡμισυμόροι; ἢ τὸ
 ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ π τὸ ἀγαθὸν αὐτὸ
 κραταιοσύνην ὄνομα τίνων ἐστὶ κεφαλαιώδης
 θεωρηγία τῆς ἰδίας ποιότητος τοῦ ὀνομαζο-
 μένου παραστατική· οἷον ἐστὶ τις ἰδέα ποιότητος
 Παύλου τοῦ Ἀποστόλου. ἢ μὲν, τίς, τῆς ψυχῆς
 καὶ ὡς τοιάδε ἐστὶν· ἢ δὲ τίς τοῦ νοῦ, καὶ ὡς
 τοιῶνδε ἐστὶ θεωρητική, ἢ δὲ τίς τοῦ σώματος
 αὐτοῦ, καὶ ὡς τοιῶνδε ἐστὶ. τὸ τίνων τέτων τῶν
 ποιότητων ἰδίον εἰ ἀπωλεσθήσεται πρὸς ἑπὶ
 ἀλλοῦ γὰρ τις ἀπαρρέταται Παύλου ἐν τοῖς
 ὕσιν οὐκ ἐστὶ, δηλοῦται ἀλλ' τῆς Παύλου ὀνο-
 μασίας· ἀλλ' ἐπὶ ἀνθρώπων, οἷον ἀλλοσμομένων
 τῶν ἰδίων ποιότητων, ὅπως καὶ τὴν γραφίαν
 ἀλλοοῦται καὶ τὴν ὀνόματι· μεταβάλλουσης γὰρ
 τῆς τοῦ Ἀβραάμ ποιότητος· ἢ ὡς καλῶς Ἀβραάμ,
 καὶ τῆς τοῦ Σίμωνος, ὁ Πέτρος ἀνομώθη,
 καὶ τῆς τοῦ δώκοντος τοῦ Ἰησοῦ Σαὺλ, θεωρη-
 τῶς ὡς ὁ Παῦλος ἐπὶ τοῦ θεοῦ, ὅς τις αὐτός
 ἐστὶν ἄσπερος, καὶ ἀνεκλείωνται ἀπὸ τυφλῶν,
 ἔστιν ἀπὸ τοῦ, οἷον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὄνομα τὸ
 αἰν. ἐν τῇ Εξέδῳ ἐρημόν, ἢ π ἔτις αὐ-
 λισχυσόμενοι· ἐπεὶ οὐκ ὡς θεοῦ πάντες μὲν
 ἀπολαμβάνομεν π ἐνοῦντες ἄπινε δὴ ποτε πε-
 ς αὐτοῦ. ἢ πάντες τῶν ὅ ἐστι σωάνιοι γὰρ, καὶ ἢ
 καὶ λέγειν, τῶν σωάνιων σωανιώτεροι οἱ τὴν ἐν
 πῶσι ἀγίοτητα καὶ λαμβάνοντες αὐτοῦ· εὐλό-

α Gen. 17. 5. β Marc. 3. 16. γ Act. 13. 9.
 δ Exod. 3. 14.

ἡμῶς διδασκόμεθα τὸ ἐν ἡμῖν ἵπποιαν εἶναι
 θεῷ ἁγίαν ἡγοῦν, ἵν' ἰδωμεν αὐτῷ τὸν ἀγίο-
 τητα κλῆρον, καὶ σωθῶμεν, καὶ κεραιώμεν,
 καὶ ἐκκλησούμεθα, καὶ ἐκκλησιασθῶμεν, ἀποδο-
 μέν τε καὶ ἀποκριθῶμεν, καὶ ἡμῶς ἀξιωματώμεθα.
 καὶ χαλάζοντες ἔσμεν κατὰ τὸν ἀγίον. ὅτι
 ταῦτοι καὶ τοῖς παρεκκλησίοις, ἵν' ἕως
 αἴωνος, χαρὰ κληρονομήσωμεν ἰδίᾳ ποιήσας τῷ θεῷ.
 ὡς πᾶσι νομίζω ὅτι θεῷ λέγοντες κατὰ τὴν
 γραφάαν ἵν' ἡμεῖς τῇ Εξοδῷ, α' ε' ληψή τὸ ὄνο-
 μα κυρίου τοῦ θεοῦ σε ἐπὶ ματαίᾳ ἵν' ἡ
 τῇ Δουλονομίᾳ, β' εὐσεβείᾳ ὡς ἵππος
 τὸ ἀποφθίγειν μου, κατὰ τὸν ὅτι δρόσος
 τὴν ῥήματι μου ὡς ἵππος ὁμοῦ ἐπ' ἀγρωσι, ε'
 ὡς ἵππος ἐπὶ χόρτον, ὅτι ὄνομα κυρίου
 ἐκκλησίου. ἵν' ἡμεῖς ἑαυτοῖς, ε' ἐκκλησιασθῶμεν
 τῷ ὀνόματι σε ἵν' ἡμεῖς ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς
 ὅτι καὶ οἷς μὴ δεῖ ἀφαιρέσθαι τὸν ἵππον
 τοῦ θεοῦ, λαμβάνει τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
 ἐπὶ ματαίᾳ ὅτι διωκόμεθα ἀποφθίγειν κατὰ
 ἑαυτοὺς, τοῖς ἀκούσι σπυριτοῦ τῇ καρποφο-
 ρίᾳ τῇ ψυχῶν ἑαυτῶν, καὶ ῥήματα δρόσος ἑοι-
 κῶτε παρακλητικῇ εὐσεβείᾳ τῇ ῥύμῃ
 τῆς οἰκονομίας, τῇ λόγων ὁμοῦ ὡς ἐκκλησιασθῶ-
 μεν ἐπὶ τῶν τοῖς ἀκουσίων, ἡ ἑαυτοὺς ἀκουσι-
 μώπειον, ἀφ' οὗ τῷ τοῦ τοῦ διώκται ἑαυτοῖς,
 ἐκκλησιασθῶμεν ἑαυτοὺς διότι θεῷ τῷ πλεονε-
 κῶ, κατὰ παρ' ἑαυτοὺς τὸν τῶν εὐσεβειῶν
 κυρίως χρηστῶν πᾶσι τε τοῖς, ε' κατὰ τὴν
 θεῷ ὑπομιμνήσκται μετὰ τοῦ ἡμεῖς κατὰ

α' Exod. 10. 7. β' Deut. 32. 1. ε' Psal. 44. 19.

ἡμῶν μὲν ἐν ἡμετέροις ἐστὶν ἱερεῖον, ἐδὲ
 ἐν ὑμῖν ἰδὲ οὐδὲ, ἢ ἰδὲ ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ ἡ βασι-
 λεία ᾧ θιῶ ἐστὶς ἡμῶν ἱερεὺς, " ἰγγὺς ᾧ
 τὸ ῥῆμα ἱεὺς ἐφ' ὅδε ἐν τῷ ῥήματι ἡμῶν, Ἐ
 ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν. δηλονότι ὁ δὲ ῥῆμα ἐλ-
 θὼν τὸν βασιλέα ᾧ θιῶ, καὶ ᾧ τῇ ἐν αὐ-
 τῷ βασιλείᾳ ᾧ θιῶ ἀνατίλλει, καὶ κατεπα-
 ρήσκει καὶ πλεονάζει, ἀλλότως ἰσχυρῶς. παντὶς
 μὲν ὅτι ἐν θιῶ βασιλευμενός, καὶ τοῖς πνευ-
 ματικαῖς νόμοις ᾧ θιῶ πνευματικός, οἰοῦν-
 τομεν μὲν πάλιν οἰκονομεῖται ἐν αὐτῷ. παντὶ
 τῷ αὐτῷ ᾧ πνευματικός, καὶ συμβουλευόμενος τῷ
 πατρὶ ᾧ ἡγεῖται ἐν τῇ πνευματικῇ ψυχῇ
 κατὰ τὸ εἰρημνόν, ὅτι ἐν βροχίῳ ἐμνημόνευσε,
 ὅτι αὐτὸν ἐλδοσόμεθα καὶ μνησθῆναι παρ' αὐ-
 τῷ ποιησόμεθα. καὶ οἷμαι νοῦν θιῶ μὲν
 βασιλείᾳ τὴν κατελείπει ᾧ ἡγεμονικῶς κατέ-
 σκευσε, καὶ τὸ πνευματικόν ᾧ σφῶν ἀπολογισμῶν
 ἡγεῖται ᾧ βασιλείᾳ, τὰς ἐν αὐτῷ συνεκρίβησε
 τοῖς ἀκούσι λέγουσι, Ἐ καὶ μὲν ἐπιτελέσει ἡγε-
 μονικῶς καὶ τῷ λοιπῷ ἐρετῶν λέγουσι ᾧ
 Ἐ διανομή ὁ υἱὸς ᾧ θιῶ, παντὶς ἀπορρι-
 λῶ κατελεγεμενός ἐν τῷ ᾧ ἡγεῖται ᾧ αὐ-
 τῷ τέλει ἐπὶ πᾶσι ἀπορριλῶς τῷ ἐν αὐτῷ
 αὐτῷ. παντὶς ἀπορριλῶς μὲν ἐμνημόνευσε αὐτὸν
 ὅτι τῷ ἀντὶ αὐτὸν καὶ τῷ ἀπορριλῶν ἡ-
 μῶν, ὅπως ἐξέλεγε ἡμῶς ἐν τῷ αὐτῷ
 ᾧ ἐν αὐτῷ πνευματικῷ, καὶ τὸ ἡγεμονικόν
 ᾧ θιῶ καὶ πατρὸς ἡμῶν. κατὰ τὸ ἐν τῇ ἐν
 Γαλάτῃς ἐρεμνίᾳ ἐπιστάλῃ. ὁ ᾧ κατελεγεμενός

a Deut. 30. 14. b Jo. 14. 23. c Galat. 1. 4.

μῆρος

οὐδὲν τί ἐστιν, ἐὰν μὴ ἔλθῃ καὶ τὸ πρὸς τὴν γυναι-
 σιν καὶ σφίσις τέλειον· πᾶσα ὅτι καὶ τὸ λοιπὸν
 ἀρετῶν. ἐδ' αὖτοισιν ὅτι ἐπὶ τῷ πλησιότατον, ἐὰν
 α' τὸς ἑμμελῶς ἐπικλησόμενοι τὸ ὅτι οὐδὲν ἐπι-
 λαμβανόμεθα· τῇ οὐκ ἐν ἡμῖν βασιλεία εἴ
 θις, ἡ ἀρετῆς ἀλλ' ἀλλοτρίως προσκοπίουσι ἐν-
 ῥησιν, ὅταν πληρωθῇ τὸ παρὰ τῆς Αποστολῆς
 ἐρημίας· ὅτι ὁ β' χρῆσις, πάντων αὐτῶν τῶν
 ἐκ τῶν ὑποταγμένων, ἐν τῇ οὐκ ἐπὶ τῷ βασι-
 λείῳ τῷ θις καὶ πατρὶ, ἡ καὶ ὁ θις τῷ
 πάντων ἐν πᾶσι. ἀλλ' οὐκ ἀλλοτρίως προσ-
 κοπίουσι, καὶ ἀλλοτρίως τῷ λόγῳ θεοποι-
 ούμενοι, ἀλλοτρίως τῷ ἐν ἡμεῖς πατρὶ ἡμῶν
 Αἰσθητῶν τὸ ὅτι οὐκ ἐστὶν. Ελθέτω ἡ βασιλεία
 σου. ἔπ' ὅτι πρὸς τὸ εἴθις βασιλείας καὶ τῷ
 ἀλλοτρίως· ὅτι ὡς αὖτε ἐστὶν μετὰ δι-
 κομοσύνη καὶ ἀνομία, ἐδὲ κοινῶς φωνῇ
 πρὸς σόφους, ἐδὲ συμφωνήσις χρῆσις πρὸς
 βελίαν· ὅταν ἀσυνέπαραλόν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ
 εἴθις βασιλείᾳ τὴν ἀμαρτίαν· ἐν τῷ οὐκ ἐπὶ τῷ
 ἐπὶ θις βασιλείᾳ, καὶ μετὰ μὲν βασιλείᾳ
 ἡ ἀμαρτία ἐν τῇ θις ἡμῶν σῶματι, μετὰ
 ὑποταγμένων τοῖς προστάγμασιν αὐτῆς ἐπὶ τῇ
 ἔργα τὴν σφίσις καὶ τῇ ἀλλοτρίᾳ εἴθις, προσ-
 κοπίουσι ἡμῶν τῷ ψυχῶν, καὶ ἀλλοτρίως
 σφίσις τῇ μέλει τῇ ἐπὶ τῇ γῆς, καὶ προσκοπίουσι
 σφίσις καὶ πρὸς τῇ ἀλλοτρίᾳ, ἡ καὶ ἐν πρὸς
 δέισιν πρὸς ἀλλοτρίως καὶ ἡμῶν ἐμμελῶς ἐπὶ
 βασιλείᾳ ἡμῶν μὲν σφίσις τῇ χρῆσις αὐτῶν
 ἐν ἡμῖν ἐκ δέξιων καὶ ἡμῶν, ἡ καὶ ἀλλοτρίως λα-

α' Phil. 3. 13. β' 1 Cor. 15. 28. γ' 2 Cor. 6. 15.
 δ' Rom. 6. 12. ε' Colos. 3. 5.

ὅταν διακίμῃς πνευματικῆς, καὶ καρδιζομένη
 ὡς πάντες οἱ ἐν ἡμῖν ἐχθροὶ αὐτοῦ γινώσκουσι
 ὑποπόδιον τῷ ποδῷ αὐτοῦ, καὶ καταργηθῇ ἀφ'
 ἡμῶν πάντα ἐρχή, καὶ ἐξουσία, ὁ δυνάμεις δινα-
 τὸν γὰρ τοῦτον καὶ ἔκτισεν ἡμῶν γνοιάς, καὶ τὸ
 ἔκτισεν ἐχθρὸν καταργηθῆναι τὸ θανάτου, ἵνα
 ὅς ἐν ἡμῖν λέγεται ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. α' τοῦ σὺ
 θανάτου τὸ κέντρον, πῶς σὺ αὐτὸ τὸ νικᾷς
 ἥδη τίνων τὸ φθαρτὸν ἡμῶν ἐνδυναμώσῃς
 ἐν αἰγνίᾳ καὶ πάσῃ κατήρασιν ἀγανακτικῇ καὶ
 ἀφθαρσίᾳ, καὶ τὸ θιγτὸν ἀμειψιστόν, ὅ
 θανάτου καταργηθῆναι, τὸ πάλαιον ἀναιμα-
 ρτία· ὡς ἡμεῖς βασιλευσόμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἥδη
 ὅταν ἐν τοῖς παλαιουργίαις ὁ ἀναστασις ἀνέστη.

15. Γινώσκω τὸ θέλημα σου, ὡς ἐν ἔργ-
 οῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὁ Λαὸς μετὰ τὸ, ἐλθὲν ὁ
 βασιλεὺς σου, ἡμεῖς ὡς ἀποστολῆς, ἵνα
 τὸν ἀρετῇ ἡμῶν τὸ πνεῦμα διδοὺ ἡμῖν καὶ
 ἡμῖν, διότι ὡς ἀποστολῆς καὶ λέξεις, ὡς
 παρὰ μόνον τῷ Ματθαίῳ κεφάλαιον, ἐκτείνω-
 ρον ἀπολύτως τοῖς ἀπὸ τῶν ἐν ὅτις ἐπὶ
 γῆς οἱ ἀρχιερεῖς, τοῖς ἐν ἐργῷ μαρτυροῦν τὸ
 θέλημα τοῦ Θεοῦ ὡς πᾶσι τοῖς οἰκείοις τῶν
 ἑρανοῦ, οὐκ ὡς καὶ ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς ὁμοίως
 οἰκείοις, καὶ πάντες γινώσκουσι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
 ὅτι συμβόληται, μηδὲν ἡμῶν ὡς τὸ θέλημα
 περικείμενον αὐτοῦ. ἐπὶ γὰρ, ὡς ἐν ἔργῳ τὸ
 θέλημα ἐστὶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ὡς
 ἡμῖν, ὁμοιωθέντες τοῖς ἐν ἑρανοῖς, ἀπὸ φορη-

a 1 Cor. 15. 55. b Hæc olim in exemplaribus
 S. Lucæ desiderata, passim in nostris codicibus
 reperiuntur; sed versio vulgata omittit.

συντὶς

σταντες ὡς παλαιστίνης ἐκείνοις ἂν τὸ εἶδος
 ἐν ποταμοῖς, βασιλείαν ἔρανεν κληρονομήσο-
 μιν ἢ μὴδ' ἡμεῖς ἐπὶ γῆς, καὶ ἡμῖν ἡγομῆνοις
 ἐν ἔργῳ ὁμοιωθῆναι δοχμήρων. δύναται μὲν
 τοῖς κατὰ μένον ἢ Μαβιδάων, ἀπὸ κρινῶ τὸ
 ὡς ἐν ἔργῳ καὶ ἐπὶ γῆς λαμβάνουσιν· ἢ ἢ τοι-
 ῶν τὸ πρὸς παλαιστίνης ἡμῖν ἐν τῇ δοχῇ λέγει.
 Αἰμαδιῶτα τὸ ὄνομα σε, ὡς ἐν ἔργῳ, καὶ ἐπὶ
 γῆς. Ελθίτω ἡ βασιλεία σε, ὡς ἐν ἔργῳ, καὶ
 ἐπὶ γῆς. Γενήτω τὸ θέλημά σε ὡς ἐν ἔργῳ
 καὶ ἐπὶ γῆς· τότε γὰρ ὄνομα ἔσθ' ἡμεῖς ἡμέτερον
 ὡς τοῖς ἐν ἔργῳ, καὶ ἐν ἑαυτοῖς ἢ ἔσθ' ἡμεῖς
 βασιλεία, καὶ ἡμεῖς πᾶσι ἐν αὐτοῖς τὸ θέλημά
 ἡμεῖς, ὡς πᾶσι ἡμῖν λέγει· τὸ ἐπὶ γῆς, δι-
 νάμεθα ἡμῖν ὑπαρχόμεθα ἐν τῷ ἄλλῳ ἐαυτοῖς
 καὶ παλαιστίνης, ἐπὶ τῷ ἄλλῳ πᾶσι τῶν
 ἡμεῖς τοῦ αἵματος. Ζητήσας δ' αἱ πρὸς, ἀλλὰ τὸ ἡγομῆται
 τὸ θέλημά σε ὡς ἐν ἔργῳ καὶ ἐπὶ γῆς, λέγει·
 πῶς ἡγομῆται τὸ θέλημά τῷ ἡμεῖς ἐν ἔργῳ, ὅπου
 ἐστὶ πᾶσι πᾶσι καὶ τῷ πονηρίᾳ, ἀλλὰ ἡμεῖς
 ἐν ἡγομῆται ἡ μετὰ τῷ ἡμεῖς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ
 ἡμεῖς· ἢ ἢ ἡμεῖς ὡς ἡμεῖς ἡγομῆται ἐπὶ τῷ γῆς
 τὸ θέλημά τῷ ἡμεῖς, ὡς ἡμεῖς ἡμεῖς ἐν ἔργῳ·
 μήποτε λεληθότες διζώμεθα μὲν ἐπὶ γῆς
 καὶ πᾶσι ἐν αὐτοῖς, ὅπως ἐπὶ ἔργῳ καὶ ταῦτα ἔργῳ,
 παλαιστίνης φαύλων καὶ ὡς ἐπὶ γῆς ἀλλὰ πᾶσι
 πᾶσι πᾶσι πᾶσι τῷ πονηρίᾳ ὅπως ἐν τοῖς
 ἐκ παλαιστίνης. ὁ μὲν οὖν πᾶσι ἀλλὰ τῷ ἔργῳ,
 καὶ φαύλων αὐτοῖς ὅπως τῷ ἔργῳ, γῆς ἢ τῷ ἐκ
 παλαιστίνης. πᾶσι γὰρ ἔργῳ [ἐκ παλαιστίνης] ἡγομῆται
 ὡς ὡς ἡγομῆται; ποῖον ἢ ὑποπόδιον τῷ ποδῷ τοῦ

α 1 Cor. 15. 49. β 1 Pt. 34. 5.

ρόγια, ἐδὲ ἐν τοῖς ἔργοις ἀφ' ὧν μεχρησά-
 μεθα· οἱ καὶ οὐκ ἐστὶν οὐκ ἀλλ' ἐστὶν οὐκ ἀλλ' ἐστὶν
 τὸ θέλημα σου ὡς ἐν ἔργῳ καὶ ἐπὶ γῆς, ἐκεί-
 νους ἐδὲ ἐν ἔργῳ εἶναι λογιστὸν, τὸ φρονή-
 ματι μὴ τῷ πνεύματι· ἐξ ἔργου δὲ κλέω ἀσθενῆς
 πεπληρωτάς· καὶ τὸ καὶ λέγει δὲ, ἐν ἔργῳ ὁ σωτὴρ
 ἡμῶν, ἵνα γένηται τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ὡς ἐν
 ἔργῳ, ὥστε καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ πάντως ἐπὶ τῷ
 ἐν τῷ πνεύματι τῷ γῆς κελόει γίνεται πᾶς δόξα,
 ὅπως ὁ μετρίως τοῖς ἐν τῷ πνεύματι ἔργοις·
 ἀλλ' ἐστὶν αὐτῷ ἡ ἐκείνου τῷ δόξῃ, βυλομύρα
 ὁ μετρίως πᾶντα ἐπὶ γῆς, τυτσί τῷ κα-
 ρίᾳ καὶ τοῖς γῆσις ὁ καὶ μετρίως, τοῖς κρείττοσι,
 καὶ ἔργῳ τὸ πολίτευμα ἐν ἔργοις, πᾶσι γῆσι-
 μοις ἔργῳ· ὁ μὲν γὰρ ἀμετρίως, ὅπου πο-
 ῖν, ἐστὶν ἡ γῆ, εἰς τὸ συνηθῆ, ἐν μὴ μετρίως,
 ἐπὶ μετρίως πᾶν· ὁ γὰρ ποῖν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, καὶ
 μὴ ἐκείνου τῷ σωτηρίᾳ πᾶν μετρίως νό-
 μων, ἔργος ἐστὶν· ἔπειτα οὐκ γὰρ εἶναι ἔργῳ ἀφ'
 τῶν ἀμετρίων, ἀλλ' ἐστὶν καὶ ἐπὶ ἡμῶν ὥστε τὸ
 θέλημα ἀφ' ὧν διορθωτικῶς, ὡς ἐπὶ ἔργῳ
 ἐπὶ τῷ ἐπὶ ἡμῶν γῆσις ἔργον, ἡ ὅτι
 ἔργον· ἔπειτα μὴ γὰρ, ἀλλ' ἔργον ἡ δὲ λογι-
 σμῶν τῷ θεῷ, ἀξιώσῃ μὴ ἵνα καὶ ἐπὶ τῷ γῆς
 ὁ μετρίως τῷ ἔργῳ, λέγει γὰρ ἐπὶ τῷ καί τῳ, πᾶν
 ἔργῳ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ εἰς τὸ, ἵνα ὥστε ἔργῳ,
 ἔργον ποιῇ αὐτῆς, ὥστε μετρίως πᾶν εἶναι γῆν,
 ἀλλὰ πᾶν γῆσις ἔργον· ἐν γὰρ ὡς ἐν
 ἔργῳ, καὶ τῷ ἡμετέρῳ, τὸ θέλημα τῷ
 θεῷ ὥστε γίνεται καὶ ἐπὶ γῆς, ἡ γὰρ ἐπὶ μὴ γὰρ
 εἰς εἰ λέγει· ἐπὶ ἀλλὰ ἐπὶ γῆσις· σφί-

4 Luc. 10. 18. 6 Philipp. 3. 20.

H

τις

πρὸς· ἰὼν ὅπου μελόντων τὸ θάνατον ὁ θς
ἐπὶ τὰς σφραγίδας, ἔτω θλῆναι καὶ ἐπὶ τὰς ἀπο-
λάσεις, οἱ ἀπὸ τῶν σφραγίδων ἔσονται· ἢ, ὡς
μελόντων τὸ θάνατον ὁ θς ἐπὶ τὰς διασώσεις, καὶ
ἐπὶ τὰς ἀδικίας, οἱ ἄλλοι δικαιοὶ ἔσονται· ἀλλὰ
τῷ πρὸς τὸν θς, ὡς ἐν ἀρχῇ μελόντων τὸ θάνατον
τῷ θς, ὡς ἐπὶ γῆς, ἐσονται πάντες
ἀνθρώποι· ἢ μὴ ἀφιλύσσης σφραγίδας· ἢ σφραγίδας
αὐτῷ αἵματι, μὴ δυνάμενοι κληρονομεῖν
βασιλείαν θς κληρονομεῖν ὅτι ἐν λιχνησι-
σμοῖς, ὡς μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀπὸ τῶν σφραγίδων, καὶ γῆς, καὶ
τοῦ, καὶ ἀφιλύσσης ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς.

16. Τὸν ἄρτον ἡμῶν ὃ ἐπιτίθει δὲς ἡμῶν
σφραγίδας· ἢ ὡς ὁ Λακτάντιος, Τὸν ἄρτον ἡμῶν ὃ
ἐπιτίθει δίδου ἡμῶν καὶ ἡμῶν· ἐπὶ πᾶσι
ὑποταγμένοι οὗτοι τῷ σωματικῷ ἄρτιον λί-
γαλιν αὐτῶν ἡμῶν, ἄλλοι, αὐτῶν τῷ ψυχικῷ
δίδου ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς, ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς
ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς
ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς, ὅτι πᾶσι ὁ λίγαλιν, ὁ δὲ αὐτῶν ἐπὶ
ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς, ὅτι ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς ὅτι τῷ πρὸς τὸν θς
τῷ πρὸς τὸν θς ἡμῶν ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς ἄρτιον, ὅτι μὴ
λίγαλιν αὐτῶν τῷ πρὸς τὸν θς ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς, ὡς ἐπὶ
ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς, ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς
ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς ἡμῶν ὅτι ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς αὐτῶν διδο-
σθῆναι διδοσθῆναι ὅτι ὅτι τῷ πρὸς τὸν θς ἄρτιον, ἀλλὰ
πληροῦν πᾶσι ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς. φησὶ ἐν τῷ
πρὸς τὸν θς, ὡς ἐπὶ τῷ πρὸς τὸν θς εἰς Καπρινοῦ
ζητῶν αὐτῶν· ὅτι Ἀμὲν Ἀμὲν λίγαλιν ἡμῶν ὅτι
τῷ πρὸς τὸν θς ὅτι ὅτι ἀλλὰ τῷ πρὸς τὸν θς.

νην, ὅπε μὲν ὡς παρὶ ἐπίρου πινὸς παρ' αὐτὴν
 ἀφ' ἀλήθης, ὅπου δὴ, ὡς αὐτὸς ὁ ἄρτ^{ος} ὦν
 ὡς μὲν παρὶ ἐπίρου ἀφ' αὐτῶν. ^α Μωϋσῆς δι-
 ὄδωκεν ὑμῖν τὸ ἄρτοι ἐκ τοῦ ἔρανος, ἔ τ' ἀλη-
 θινόν, ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσι ὑμῖν τὸ
 ἄρτοι ἐκ τοῦ ἔρανος τὸ ἀληθινόν. ὡς ὅ παρὶ
 αὐτῶ φησι σωτὴς ἐπὶ τῶν αὐτῶν, πάντοτε δὲς
 ἡμῖν τὸ ἄρτοι τῷ ἴδιον. ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτ^{ος} τ^{ος}
 ζῶης, ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, ἔ μὴ πενήτη,
 καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔ μὴ διψήσῃ πύποτε.
 Ἐ μετ' ὀλίγα, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτ^{ος} ὁ ἐκ τοῦ
 ἔρανος ἡσυχαστής, ἐάν τις φάγη ἐκ τούτου τοῦ
 ἄρτου, (ζήζεις) εἰς τὸ αἰῶνα, καὶ ὁ ἄρτ^{ος} ὅς, ὅν
 ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστίν. ὡς ἐγὼ δώσω
 ὑπὲρ τὸ τοῦ κόσμου ζῶης. ἐπεὶ ὅ πάντες τρε-
 φῇ ἄρτ^{ος} ἀλήθης) κατὰ τὴν γραφὴν, ὡς δὴ-
 λον ἐκ τοῦ παρὶ Μωϋσέως ἀναγεγράφται, ^β ἄρ-
 τος σὺν ἱφάρῃ πτωχεύοντες ἡμέρας, καὶ
 ὑδὼρ σὺν ἱππῇ. ποικίλ^{ος} δὲ ἐστίν, καὶ ἀφ' ὅ-
 ρ^{ος} ὁ τρεφόμενος λόγος, ἔ πάντων διωαμμένων
 τῇ τέρροσιν καὶ αὐτοῖα τρέφει τῶν θείων
 μαθημάτων. ἀφ' αὐτοῦ βυλόμην^{ος} τῷ ὁμο-
 σῶν ἀδελφικῶν πλειοτέροις ἀρμόζουσιν τρε-
 φῶν φησὶν, ^γ ὁ ἄρτ^{ος} ὅς ὅν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ
 μου ἐστίν, ὡς ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τὸ τοῦ κόσμου
 ζῶης. καὶ μετ' ὀλίγα. ἐάν τις φάγη τὴν
 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίνηται αὐτοῦ
 τὸ αἷμα, σὺν ἔχει ζωὴν εἰς αὐτοῖς. ὁ
 τρώγων μου τὴν σάρκα, ἔ πίνων μου τὸ αἷμα,
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν

^α Jo. 6. 32, &c. ^β Deut. 9. 9. ^γ Jo. 6. 51, &c.

τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· ἡ γὰρ σπέρξ μου ἀληθὴς ἐστὶ
 βρωσις, καὶ τὸ πῶμα μου ἀληθὴς ἐστὶ πόσις· ὃ
 τρώγων μου τὴν σπέρξ, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα
 ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ κηρὶς ὁπί-
 σται· μετὰ δὲ ὁ ζῶν πατήρ, καὶ γὰρ ἐγὼ ἀφ' οὗ πα-
 τέρω, καὶ ὁ τρώγων με, καὶ πίνων (ζῆσι) δι' ἐμέ.
 αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἀληθὴς βρωσις, σπέρξ κρητῦ,
 ἥ τις λόγος ὕπαι, γάρτοι σπέρξ κρητὶ τὸ ἀρετηρῶν,
 καὶ ὁ λόγος σπέρξ ἐλθέτω· ὅτι ὃ πῶμα ἐν αὐτῇ,
 καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἐπὶν ὃ ἀναδιδύται,
 παληρεῦται τὸ, ἐγκαταμίχεται τὴν δόξαν αὐτοῦ.
 ὅς τις ἐστὶν ὁ ἄρετος ὁ ἐν τῷ ἔργῳ κρητῶν,
 ὃ κηρὶς ἐφωρὸν οἱ πατέρες, καὶ ἀπὸ τῶν οὗ
 τρώγων τῷ τῷ ἄρετι, (ζῆσι) ἄς τ' αὐτῶν.
 ὃ ὃ Παῦλ· ἡπίοις ἀφελισμῶν, καὶ κρητὶ
 ἀνθρώπων ἀφελισμῶν Κορινθίοις, φησὶ, ὃ γὰρ
 λαὸς ὁμοῦς ἐπὶ ποσὶ, ὃ βρωσις, ὅπου γὰρ ἰδύ-
 νουσι, ἀλλ' ἐδὲ ἐπὶ τῷ δυνάμει· ἐπὶ γὰρ ἐστὶ
 σπέρξ κρητῶν. καὶ ἐν τῇ σπέρξ Ἑβραῖοις, καὶ γὰρ
 γάρτοι κρητῶν ἔχοντες γὰρ κρητῶν, ὃ σπέρξ
 τρώγων· πᾶς γὰρ ὁ μετίζων γὰρ κρητῶν ἀπὸ
 ἐγὼ λόγῳ δικαιοσύνης, ἡπίοις γὰρ ἐστὶ π-
 λῶν δι' ἐστὶν ἡ σπέρξ τρώγων, τ' ἀφ' οὗ τὴν δόξαν
 ἐν αὐτῇ κρητῶν γαμνησμῶν ἐκρίτων σπέρξ
 ἀφελισμῶν κρητῶν πὶ καὶ κρητῶν. ἐγὼ ὃ ἡγῶμαι
 καὶ τὸ, ἐ· ὃς μὲ πτωχεύει φανερῶν πέντε, ὃ ὃ
 ἀδυνῶν λάτρεται ἰδίῳ, μὲ ἀφελισμῶν σπέρξ
 τρώγων αὐτῷ σπέρξ κρητῶν ἀφελισμῶν, ἀλλὰ ἀφελισμῶν
 τ' τρώγων τὴν ψυχὴν λόγῳ γὰρ, τὸν μὲ

a Sic in MS. non αἷμα. b Jo. 1. 14. c Jo. 6. 59.
 d 1 Cor. 3. 2. e Heb. 5. 12. f Rom. 14. 2.

πιστεύετε καὶ πλεονάτε δυναμίδας πάντων
 μεταλαμβάνει, ὅπως δηλοῖ ἀλφ' ε', α' δ' ε' μ' πι-
 'ς αὖτε φησὶν πάντες. ε' ἢ ἀδυναστεύου, καὶ
 ἀπειστέρας, ἀπαιστέροις, καὶ μὴ πᾶν δυνάμει
 ἐμπούσῃ μαθήμῃσι ἀρχαυμένην ὅτι καὶ αὐτὸς
 σημήναι θέλων, λέγει, α' ἢ ἀδυνάτων, λέξαντες
 ε' ἰδίῃ. καὶ τὸ παρὰ τῷ Σολομώντι ἢ εἰ ταῖς
 Παροιμίαις λεγόμενοι, ἡγούμενοι διδάσκουσιν ὅτι
 βελτίον ὁ μὴ χωρεῖν ἐν δυνάμει καὶ μείζονα
 τ' δαίμονων ἀλφ' τὴν ἀπόληται. ὅτι ἐσφαλ-
 μένη μάλιστα φρονῶν ε' ἐντεταλμένοι μ', καὶ ὅτι
 πῦρ, καὶ μεζόνων ἐπιβάλλοντες τοῖς πρῶτοις,
 τ' ἢ τ' ἀρήνης καὶ συμφωνίας τῶν ὅλων λόγον
 μὴ τρωποῦσιν. ἔχει ἢ ἔως αὐτῶν ἡ ἐξέλιξις,
 α' κρείσσων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φιλίαν καὶ
 α' χάριν, ἢ μὴ α' ἀπὸ φάτης μετὰ ἔχθρας.
 πολλάκις γὰρ ἀπιδιξάμεθα ἰδωπικῶν καὶ
 ἀπαιστέραν μετὰ δυνάμειος ἐξέλιξις, ξενι-
 ζόμενοι πρὸς ε' πᾶσι ἡμῖν παρεχόμεν μὴ
 δυνάμειος ἡπὸς λόγον ὑψῶν ἐπαρμενίων κατὰ
 τ' γνώσεως τοῦ θεοῦ, μετὰ πολλῆς παιδείας
 ἀλλότριον καὶ ἀγγέλου τῷ, τ' νόμον καὶ τὴν
 ἐσφύλου διδασκῶν, πατρὸς τῷ κυρίῳ ἡμῶν
 Ἰησοῦ δούλῳ. ἵνα τοίνυν μή τι δι' ἑνδεῖαν
 πρὸς τὴν ψυχὴν νοσήσωμεν, μή τι ἀλφ'
 α' λ' μὴν λόγον κυρίου τῷ θεῷ ἀποθνήσκον, τ'
 ζῶντες ἄρτοι, ὅτις ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ ἐπιστάτῃ, πι-
 θόμενοι τῷ διδασκάλῳ σωτῆρι ἡμῶν, πιστεύον-
 τες καὶ βιοῦντες δι' ἐξέλιξιν, αὐτῶν τῷ
 τῷ πατρὶ. ἢ ἢ, καὶ τὸ ἐπιστάτην, ἢ δὴ καὶ ἐνο-

a Rom. 14. 2. b Prov. 15. 17. c Matt. 22. 40.
 d Amos. 8. 11.

τίον.

τίον· ὡς γὰρ ἔστιν ἰσὶν, ὅτι ἡ λείξις ἢ, ἐπι-
 σιον, παρ' ἐδὲν τῶν ἐκλήων, ἔτι τῶν σφῶν
 ὀνόματι, ἔτι ἐν τῇ τῶν ἰδιωτῶν σιωπῇ
 τίτρεται, ἀλλ' εἰς κε πτωχῶν ὑπὸ τῷ
 ἀρχιεπιστῶν συνάχῃσιν ἡ Μαρτῖνος καὶ
 ὁ Λυκῆς ἐπὶ αὐτῆς μεθ' αὐτῶν ἀφ' ἑαυτοῦ
 αὐτῶν ἐκλυπρόντες. τὸ ὄμοιον ἔτι καὶ ἄλ-
 λων, οἱ ἐρμηνεύοντες πρὸ ἑβραϊκῶν πεποιήκασιν.
 τίς γὰρ ποτε ἐκλήων ἐξήρατο τῇ, ἐν ἡλικίᾳ,
 ὡς ἡγερέα, ἢ τῇ, ἀκυπνία, ἀντ' ἧς, εἰς πρὸς ὅταν
 διεξά, καὶ ἀκυστα ποιῆς, ἰσχυρῶς τῇ ἐπιστάτῃ
 ὡς ἡγερέα εἰς παρὰ Μαυρίῃ γαργαμυρία.
 ὑπὸ τῆς ἐρημίας, ἡ ὕμνους ἔστιν ἐν ἡλικίᾳ
 ἐπὶ αὐτῇ καὶ δικαίως ἐκπύρως λείξις παρὰ
 τῶν ἐσίων πεποιήσας ἢ μὲν τὸ εἰς τῶν ἐσίων
 συμμοχλοῦντες ἄρτι δηλῶσαι, ἢ ἔτι, τὸ ἐπὶ τῇ
 ἐσίων κατὰ γινόμενον λαόν, καὶ καὶ ἐν αὐτῇ
 σημαίνονται. ἢ μὲν γὰρ κυρίως ἐσίων, τίς μὲν ὡς
 ἡγερέα τῶν τῶν ἀσχυρῶν ὑπὸ τῶν ἐσίων
 φάσκουσι, νομίζουσι καὶ πρὸς αὐτῶν τὸ εἶναι
 βιαιώτως ἔχοντες, ὅτι ἔτι ὡς ὁ δὲ καὶ ἡγερέα
 ἔτι ἀφαιρέσιν πύχοντες. Ἰούτο γὰρ ἰδίον συ-
 μμῶν, ὡς ἡ ἀλγία ἢ αὐξήσεις ὅτι φθίσις, ὡς
 τὸ εἶναι αὐτῶν ῥόσας, διόμοις ἢ ὑποσηρίζοντες
 ἐπιστόντες καὶ τρέφοντες, ὅτι εἰς ὅταν πλεον ἐν
 κατὰ ἐπιστάτῃ τῶν ἀπὸ ῥέοντες, αὐξήσεις γίνονται.
 εἰς ἢ ἑλαττον, μέγιστος πύχας δὲ πύχας ἐδδλως
 ἢ ἐπιστόν λαμῶνται, ἐν ἀκρότῳ, ἢ ἔτι
 ἔτι, μειώσιν γίνονται. ὅτι ἢ ἐπὶ κατὰ γινόμενον
 αὐτῶν εἶναι νομίζουσι, ὡς ἡγερέα τῶν τῶν τῶν

ἔτις ὁ ζῶν, καὶ ἐξ ἑρμῆς κατὰ τοῦτον ἄρτος
 ἀναδιδόμενος ἐς τὸ νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν, μετα-
 δίδει τῆς ἰδίας δυναμείας, καὶ ἐμπνεύσας
 αὐτὸν τῇ ἀπ' αὐτοῦ τροφῇ, καὶ ἔτις ἐστὶν ὁ
 αὐτῷ ἄρτος ἐπίσσιον. καὶ πάλιν δι' τροφὴν
 κατὰ τὴν ποιότητα τῆς τροφῆς, περιεσῶς ἔσθης καὶ
 ἀθλητικῆς ἀρμεζύσης, ἢ γαλακτωδύς πινὸς
 καὶ λαχανώδης, ἐν ἀφύρῳ δυναμὶς ὁ τριφύ-
 ρον γίνεσθαι. ἔτις ἀκόλυθόν ἐστι τῷ λόγῳ τῷ
 θιῷ, ἔτοις γαλακτος πυλῶν ἀρμεζόντως
 διδόμενος, ἢ ὡς λαχάνες ἀδινῶσιν ἐπιτηδεύς,
 ἢ ὡς σαρκεὶς ἀγωνιζομένοις, πρὸς ἐκείνῳ τῷ
 φορῶν κατὰ τὴν ἀναλογία, ὁ ἐμπνεύσας
 αὐτὸν λόγῳ τίς π, ἢ τίς δυναμὶς, καὶ
 τοιόνδε ἢ θιόνδε γίνεσθαι. ἐστὶν μὲν τοιγαύτως το-
 μιζομένη τροφή, ἔστι δηλητήριον, καὶ ἰππεύ-
 νοσπείας, καὶ ἄλλα μὲν ἀναδιδόμενα δυνα-
 μίαν. ἅπαντα κατὰ ἀναλογίαν μετεκτίον
 ἐστὶ καὶ ἐπὶ ταῖς ἀφύρῳ τῶν τομιζομένων
 τροφίμων μεθ' ἑαυτῶν ἐπίσσιος τοίνυν ἄρτος,
 ὁ τῇ φύσει τῇ λογικῇ κατὰ πολλόπερος, καὶ τῇ
 ἑστίᾳ αὐτῇ συνηθὺς, ὑγίαν ἄμα καὶ δειξιαν
 καὶ ἰχυὸν πεποιθὴν τῇ ψυχῇ, καὶ τῇ ἰδίᾳ ἀγα-
 νασίᾳ (ἀγνῶσθαι γὰρ ὁ λόγος τοῦ θιῷ) μετε-
 δίδους κατὰ ἰσότητα αὐτοῦ. ἔτις δὲ ὁ ἐπίσσιον
 ἄρτος, ἄλλω ὀνόματι δοκεῖ μοι ἐν τῇ γρῳφῇ
 ζύλοι ζωῆς ὀνομασθῆναι, ὡς ἐφ' ὅπως ὁ ἐκτίνας
 τὴν χάριν, ἐκ λειψῶν ἀπ' αὐτοῦ, ζήσεται ἐς
 τὸ αἰῶνα καὶ τρέψεται ὀνόματι τῶν τῶν ζύλων,
 σοφία τοῦ θιῷ ὀνομαζέσθαι ὡς καὶ τῇ Σολο-

κρετίονων καὶ χειρόνων, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων
 τὸ δύνασθαι τρέφειν ἐπὶ πάντων τέτων ἵνα
 ἔκαστη ἡμῶν· κριναιῶν γὰρ τὰ ἐκείοντιέχον
 Κορινθίαν, καὶ τοῖς ἄλλοις συναχθεῖσιν ἐν τῇ
 Καισαρείᾳ ὁ Πίτερ· μέλλων, μὴτι ἢ παύσῃ
 καὶ τοῖς ἱδνιστοῖς μετέδωκεν τῶν λόγων τοῦ διῶ,
 ὅτι τὸ τίτις ἐστιν ἀρχαῖς καὶ διέμνηται ἐρωτῶν
 οὐκ οἶδεν, ἐν ᾧ πάντες τὰ πτωχὰ καὶ ἐν
 πτωχῇ καὶ θρησκείᾳ τῆς γῆς, ὅτι καὶ κελεύει ἀνα-
 τρεῖν ἡσυχίαν· ὁ φανερὸν, ὁ κατασκόμμενος μὴ τὸ,
 παρὰ τὴν ἐκείοντι αὐτῶν, ἐρηκέναι, οὐ οἶδας ὅτι
 ἐδίδου καὶ κρινόν· ἢ ἀκαθάρτοι ἐσθλὴν εἰς τὸ
 εὖ με μὲν, μηδὲν κρινόν· ἢ ἀκαθάρτοι λέγειν
 ἀνθρώπων· τὰς τὰ καὶ κρινόντι καὶ ὑπὸ μὴ
 δὲν ὑπὸ Πίτρου κρινόντι· φησὶ γὰρ ἡ λέξις, ὅτι
 ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, οὐ μὴ κρινόν. οὐκοῦν τὸ κα-
 θάρτι βρῶμα, ἐπὶ τὸ ἀκαθάρτοι καὶ τὸ Μα-
 σίως νόμον ἐν ὁιομασίαις ἀκαθάρτοι
 πλεόνων ζῶν, τίς ἀναφορὰν ἔχει ἐπὶ τὰ
 ἀκαθάρτοι ἢ τῶν λογικῶν, διδάσκει, τὸς ἢ μὴ
 τρεφόμενος ἡμῖν τυχεῖν, τοὺς δὲ ἢ ἐκείοντι
 ἔχει, ὡς καὶ κρινόντι πάντες, ποιήσῃ τρε-
 φόμενος ὁ θεὸς, ἢ τὸς δὲ πάντες ἄλλους. τέ-
 των δὲ ὅπως ἐκείοντι, καὶ τοσαύτης ἀκαθάρτου
 βρωμάτων ὕψους, εἰς παρὰ πάντας τὸς ἐρη-
 μίους ἐστὶν ὁ ἐπίσκοπος ἄρτος, ὡς ἐκείοντι διῶ,
 ἵνα ἐκείοντι ἀξιοῦν, καὶ τρεφόμενος τὰς ἐν
 ἀρχῇ ὡς θεὸν διῶ λόγῳ θεοποιήτων. ἐκείοντι
 δὲ πρὸς τὸ ἐπίσκοπον παρὰ τὸ, ἐκείοντι, καὶ ἐκείοντι
 καὶ τὸς ὡς αὐτῶν ἡμῶν κελεύει τὸ ἄρτον

τ' οἰκῶσι τῷ μέλλοις αἰῶνι, ἵνα φυλάξωσιν
 αὐτὸν ὁ Θεὸς ἥδη ἡμῖν δυνάστη, ὥστε τὸ, οἰοῦν
 αὐτοὺς διδασκάλους, σήμερον ἡμῖν δυνάστη, σή-
 μερον μὲν ὅτι οὐκ ἔστι αἰῶν λαμβάνειν, αὐ-
 τοὺς δὲ ὅτι μέλλοις ἀλλὰ βελτίον' ἔσθαι
 τ' ὡς τῆς ἐκδοχῆς, ὅτι ἐπ' ἡμῖν κριτῆς, τῷ
 αὐτῷ τ' σήμερον παρὰ τῷ Ματθαίῳ· τούτοις
 ὡς κέμερον καὶ τὸ κατ' ἡμέραν ὡς τῷ Λευκῷ
 γεγραμμένοι ἐξισπόμεν· ἔστι δὲ πολλαχῶς τ'
 γραφῶν τ' πάντες αἰῶνες σήμερον καλεῖσθαι,
 ὡς τῷ ἐν τῷ, ὅτι πᾶσι πατὴρ Μωυσοῦ ἐως
 τ' σήμερον ἡμέρας καὶ ἔτι πατὴρ Αβραά-
 μ· τῶν ἐως τ' σήμερον ἡμέρας καὶ ἐφ' ἡμῶν
 ὁ λόγος ὅτι ὡς ἱεροδοκίαις ἐως τ' σήμερον
 καὶ ἐν ταῖς ψαλμοῖς· σήμερον ἐὰν τ' φωνῆς
 αὐτοῦ ἀκούσῃ, μὴ σκληρυνῇ πρὸς καρδίαν
 ὑμῶν· ἐν δὲ τῷ Ἰησοῦ σφραγίσματα ἔσονται τῷ
 ἔργῳ, ὅτι μὴ λήσῃτε διὰ καρδίαν ἐν ταῖς σή-
 μερον ἡμέραις· ἐν δὲ σήμερον ὁ πᾶς ἔτι
 αἰὼν, μήποτε ὁ ἐχθρὸς ὁ παρεληλυθὼς ἐστιν
 αἰὼν· τῷτο δὲ ἐν ψαλμοῖς, ὅτι ὡς τῷ Παύ-
 λῳ ἐν τῇ ἐπιστολῇ Εβραίαις λέγειν ὑποσχεσόμεν
 ἐν ψαλμοῖς ἔσθαι, ὅτι χάρις ἔστι ἐν ὁφθαλμοῖς
 σου, ὡς ἡμέρας ἢ ἐχθρὸς, ἥτις διήλθεν, ἥτις
 ποτὲ ἐστιν ἡ ἀφ' ὧν ἡμεῖς ἀφ' ὧν ἡμεῖς, ὁμοῦ
 τῇ ἐχθρῇ ἡμέρας ἀφ' ὧν ἡμεῖς τ' σήμερον
 παρὰ δὲ τῷ Αποστόλῳ γεγραπταί· ἵνα Ἰησοῦς
 ὡς καὶ καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ ἐν τῷ
 αἰῶνι καὶ ἐν τῷ θανάτῳ, τῷ θανάτῳ τ' ὅλο,

α Gen. 19. 37, 38. β Matt. 28. 15. γ Psal. 94. 8.
 δ Jos. 22. 16. ε Psal. 89. 4. ς Heb. 13. 8.

εὖ αὐτῷ νόμῳ πληρωθησόμενος ἀλαλιῦντες,
 ἐδιδόντες ἑαυτὸν τῷ πατρὶ καὶ βελὸν ὡς καὶ τὸ εὖ
 ἄπειται τοῖς αἰῶσι ἀγαπίως κατὰ τὰ ἐνδε-
 ρύνηται αὐτοῦ κρείμματα, καὶ τοῖς ἀντιχριστιάνοις
 αὐτῷ ὁδόν τιμωρησάμενος. πολλὰ καὶ δὴ μοι
 ἀπῆλθον λόγοι συκρύοντι δύο λίξεις Ἀποστο-
 λικῆς, πῶς σωτήρια αἰῶσι ἐστὶν, ἐφ' ἣ ἄπειξ
 ἄς ἀγέτησιν τῷ ἀμωρηνῷ Ἰησοῦς πιφανέρωνται,
 ἃ μέλλουσιν αἰωναῖως μετατέσθαι ἐκ τῶν ἡμερῶν·
 ἔχουσιν ἡμεῖς λίξεις αὐτοῦ ἕως· εὖ μὲν τῇ ὡρῇ
 Ἐσχατίας, αἰωνοῦ ἡ ἄπειξ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν
 αἰώνων ἄς ἀγέτησιν τῷ ἀμωρηνῷ ἀφ' ἧς θυ-
 σίας αὐτῷ πιφανέρωνται· εὖ ἡ τῇ ὡρῇ Ἐφι-
 στίας, ἡ ἵνα ἐνδιέξῃ εὖ ὅτις αἰῶσι τοῖς ἐκτε-
 ρωμένοις, τὸ ὑπερβόλαιον πληθύνει τὸ χροῖον·
 αὐτοῦ εὖ χροῖον ἐστὶν ἐφ' ἡμέρας καὶ πρὸς πηλι-
 κῶν τεταρτάκιον, νομίζω ὅτι ὡς σωτή-
 ρια εὖ εἰσαυτῷ ὁ τελευτῶν ἐστὶν μὲν μετ' ὅν
 ἀρχὴ μέλλος ἐπίρου εἰσέλθῃ, ἔτι μῆποσι πλαι-
 νων αἰώνων, οἷον εἰσαυτῷ αἰῶνι συμπλη-
 ρύνται, σωτήρια ἐστὶν ἡ εἰσέλθῃ αἰῶνι, μετ' ὅν
 μέλλοις ἵνα αἰῶνες ἐκτελέσονται ὡς ἀρχὴ ἐστὶν ὁ
 μέλλων, καὶ εὖ ἐκείνοις τῶν μέλλουσιν ἐκτελέσονται
 ὁ θεὸς τὸ πλεονεξῶν τὸ χροῖον αὐτοῦ εὖ χροῖον
 τῷ ἀμωρηνολογίᾳ καὶ ἄς τὸ ἄγειν πνεῦμα δι-
 σφρημώσαντες, κρατυμένους ὡς τῷ ἀμωρηνῷ
 ἐν ὅλῳ τῷ εἰσαυτῷ αἰῶνι, καὶ ἀρχῇ μίχρῃ τί-
 λος τῷ μέλλοντι μεταπύσσει ὅτι οἱ ὅπως
 οἰκονομησόμενοι. πύσσει τοῖσι καὶ ἰδὼν, καὶ τῇ
 ἀγαθῇ αἰῶνι ἐκτελέσονται ἵνα σωθῶμεν

a Heb. 9. 26. b Ephes. 1. 7.

ραν· ὁμως τι ἐξέσται πῶς ἡμῶν ἐσιν ὁ ἄρτος
 ἕτος· διδάσκει ὁ Ἀπόστολος ὅτι, ἅτι ζῶν,
 ἅτι θάνατος, ἅτι οὐρανός, ἅτι μέλλονται,
 πάντες τῶν αἰώνων ἐσιν, ὅσα ἀνακρίθωσι ἐπὶ τῷ
 πατρὶος λέγουσι.

17. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν.
 ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
 ἢ ὡς ὁ Δαυὶδ, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας
 ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφήκαμεν παντὶ ὀφειλόντι
 ἡμῶν· ὅτι τὸ ὀφειλημένον καὶ ὁ Ἀπόστολος
 λέγει·^β δαπιδόντι πᾶσι τοῖς ὀφειλάς· τῷ, τῷ
 φόρῳ, τῷ φόρῳ, τῷ φόρῳ, τὸν φόρον, τῷ,
 τὸ τίλθ, τί τίλθ, τῷ, τῷ πῶ, τῷ π-
 μῶ· μηδενὶ μηδὲν ὀφείλητε, ἀλλὰ τὸ ἀλλή-
 λους ἀγαπᾶν· ὀφείλομεν τοις ἀλλοῖς ἔχοντες πᾶν
 κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ δικαιοσύνῃ, ἀλλὰ καὶ λέγουσιν
 ὡς οὐκ ἔστιν, ὡς οὐκ ἔστιν τοῖς ἔργοις, ἀλλὰ καὶ
 ἀφέντες πᾶν τοῖς ὀφειλομένοις ἔχοντες ὡς
 αὐτοὶ· ὡς οὐκ ἔστιν, ὡς οὐκ ἔστιν, ὡς οὐκ ἔστιν, ὡς οὐκ ἔστιν,
 τῷ ἐπιτελεῖν τὸ ὀφειλόμενον ὑπὸ τῷ δικαιο-
 νόμῳ, ἢ τῷ κατὰ τὴν ἐξουσίαν τῷ ὑπερῷ λέγουσιν μὴ
 δαπιδόντες, μὴ οὐκ ἔστιν τῷ ὀφείλει· τὸ ὀφείλει
 πᾶσι καὶ τοῖς ὀφειλομένοις ἐν τοῖς ὀφείοις ἀδελφοῖς
 ὀφειλήματα, τὸς πᾶσι καὶ τῷ ὀφειλομένοις λόγον
 ἐν χρεῖ· ἡμῖν σιωποῦμεν καὶ ὀφείλομεν, ὡς οὐκ ἔστιν
 μὴ οὐκ ἔστιν ὁμοπατέρας ἡμῶν· ὅτι πᾶς καὶ ὡς
 πολὺς ὀφείλει, καὶ ἄλλοι καὶ ὡς πολὺς
 ἀνθρώπους, ἰδοὺ μὲν ξένους, ἰδοὺ καὶ καὶ καὶ καὶ
 πατέρας ἔχοντες· καὶ ἄλλοι ὡς πᾶς, ὡς οὐκ ἔστιν
 ὡς οὐκ ἔστιν ἢ ὡς ἀδελφοὺς πᾶσι· ὁ οὐκ ἔστιν

α 1 Cor. 3. 22. β Rom. 13. 7.

ὀφειλόμενα ἀδελφοῖς ἐπιτιλοῦν μὴ ποιῶν,
 μηδὲ ὀφειλέτης εἶναι μὴ ποιήσαν· ἔτις δ' ἂν
 καὶ ἀνθρώποις διὰ τὴν φιλανθρώπου τ' σφίσι
 πλούματα ἐπιβαλλόντων πᾶσι ἀφ' ἡμῶν ἐλ-
 λείπειν, πλεονάζειν καὶ ὀφειλῇ. ἀλλὰ καὶ
 εἰ τις ἂν ἡμῶς αὐτοῖς ὀφείλοιν, τοῖς μὲν σῶματι
 αὐτοῦ ῥησὺς, ἀλλ' ἂν τὸ καρτερῶσαι σῶμα
 σῶματος διὰ τ' φιλελευθίας ὀφείλοιν δ' καὶ
 τῇ ψυχῇ τίνοςδε τίνος ἐπιμέλειαν ἀποσπῶν,
 ὅτι τῷ τῷ τῷ ἐξύτητος ἀποσπῶν ποιῶν, τῷ τε
 λόγῳ ἵνα κίνηται καὶ ἀφίλιμ^α δ' καὶ μηδελ-
 μῶς ὁρῶν· ἐπὶ δὲ καὶ τοῖς ἡμῶς ὑφ' ἡμῶν
 αὐτοῖς ὀφειλόμενα μὴ περιττώμεν, βαρύνοντες
 ἡμῶν τὸ ὀφείλημα γίνεται καὶ ἐπὶ τέτοις, πᾶσι, τὸ
 ὑπερβαίνειν ποιήματα καὶ πλάσματα ὅντις τοῦ
 θεοῦ, ὀφείλομεν πᾶσι ἀφίλιμ^α σῶμα ἀφ' αὐ-
 τοῖς, ὡς καὶ πᾶσι τῷ ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ ἐξ
 ὅλης ἰσχύος, ὅτι ἐξ ὅλης ἀφροσύνης, ὅπως ἐάν
 μὴ καρτερῶσμεν, ὀφειλέται μένομεν θεῷ, ἀ-
 μαρτανόοις εἰς κύριον· καὶ τις ἐπὶ τέτοις ἐν-
 ξιται ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἐάν γὰρ ἀμαρτανόοι ἀμαρ-
 τῇ ἀπὸ εἰς ἀνδρα καὶ ἀποσπῶνται ἀφ' αὐτοῦ,
 ὅτι καὶ κύριον ἀμαρτανόοι, πᾶσι ἀποσπῶνται ἀφ' αὐ-
 τοῦ; ὡς φησὶ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ ῥησὺς ἀποσπῶν ἡμῶς τὸ ἴδιον
 σῶμα, ὀφειλέται ἐσμεν. ὡς καὶ καὶ πᾶσι οἰ-
 κίῃς τῷ ἀποσπῶν ἐπὶ ὀφειλέτης τοῦ τοσούτου
 διδόν^α ὑπερβαίνειν ῥησὺς. ὅτι πᾶσι ἡμῶν
 καὶ ἀφ' αὐτοῦ τὸ ἀγαθὸν πνεῦμα ὀφειλὴ διδομένη,

α Ματθ. 12. 30. β 1 Κορ. 2. 25. γ Αθ. 20. 18.
 δ 1 Κορ. 6. 30.

διδόντες χρηταχιστάματα, ἢ ἀποδιδόντες ἐλα-
 τερωτάτα. πάλιν οὖν ἔστιν ἐν ταῖς βίαις ὄντα,
 πείσας ὥρας, τυκτὲς, καὶ ἡμέρας μὴ ὀφείλειν.
 ἀλλ' ἐν ταῖς ὀφείλειν, ἥτοι ἀποδίδωσιν πρὸς, ἢ
 ἀποστρέφει τὸ ὀφείλω, ἔδωκεν γὰρ ἐν ταῖς
 βίαις ἀποδιδόναι, δυνάμει δὲ καὶ ἀποστρέφειν καὶ
 πρὸς μὴ ἔδωκεν ὀφείλουν ἔδωκεν, πρὸς δὲ τὰ πλεον-
 εῖα ἀποπίνυνται, εὐλίστα ἀποδιδόντες, ὅτι πλεον-
 εῖα ὀφείλουν, καὶ τὰς ἐν οὐ μὴδὲν ἀποδιδόντες,
 ἀλλὰ πάντα ὀφείλουν, καὶ ὁ ἀποδιδὼς μὴδὲν
 πάντα ὥστε μὴδὲν ὀφείλειν, χρόνον ποτὶ τοῦτο
 χρηταχιστῶ. διότι μὲν ἀφίσταται ἀπὸ τῶν
 ὀφείλων, ἡς πρὸς ἀφίσταται ἀλόγως δυνάμει
 τυκτὴν ὁ φιλοπνησιμὸς. ἀπὸ πρὸς χρόνου
 τυκτὸς γὰρ ὡς, ὥστε μὴδὲν ὀφείλειν ἢ ἐπι-
 βαλλόντων ὡς οὖν ἀποδιδόντες αὐτῶν δὲ αἱ
 ἐν τῷ χρόνῳ ἐνέργειαι ἐν ταῖς ἡμερικῶν τυκ-
 τῶν, τὸ καὶ ἡμῶν γίνονται χρονογραφῶν, ἀπὸ
 τῶν δικαιοσύνην, οἷον βίβλων ἢ ὑπὸ πάντων,
 ἢ ἔτι αὖτε ἄλλων, καὶ χρονογραφῶν, ἀπὸ χρο-
 νογραφῶν, ὅτι ὅτι πάντες ἀπὸ χρονοτάτων ταῖς βί-
 ας καὶ χρόνῳ, ἢ καὶ χρονοτάτων ἢ καὶ ταῖς
 ὀφείλων, ὡς αὖτε ἢ ἐπὶ τῶν, ἢ καὶ ἀπὸ τῶν, ἢ καὶ
 ὀφείλων καὶ ταῖς ταῖς πρὸς ὀφείλων καὶ τὸ ἐν
 ταῖς πυρομύαις λέγει. ὅτι μὴ δίδου σταυτὸν
 εἰς ἐγγύλην αἰσχυρόν. ὡς οὖν, ἢ γὰρ ἐκ
 ἐκ τῆς πυρὸς ἀποδιδόντος, ἀπὸ τῶν τῶν
 καὶ τὸ ὑπὸ πρὸς πλεονεξίας. εἰ δὲ τοσούτοις
 ὀφείλων, πάντως καὶ ἡμῶν πρὸς ὀφείλων. οἱ
 μὲν γὰρ ὀφείλων ἡμῶν ὡς ἀπὸ τῶν, οἱ δὲ ὡς

α Coloss. 2. 14. β 2 Cor. 5. 10. γ Prov. 22. 27.

πολίτης

παλίτῃς, ἄλλοι δὲ ὡς πατέρες· καὶ πῆν ὡς
 υἱοῖς· καὶ μὴ τέτῃς, ὡς ἀνδρῶσι γυναικες, ἢ
 ὡς φίλοις φίλοι· ἐπὶ οὖν λέγει τὸ πλεον
 ἡμῶν ὀφειλῶν ἀδινέστερον πῆν πρὸς τὴν ἀπὸ-
 δοχὴν τῆς χάριτος ἡμῶν καὶ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ
 φιλανθρωπότερον ποιήσας ἀμνηστίας ἐν-
 χρίστου πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἰδίῳ μεμνημένοι
 ὀφειλῶν, ὅσας παλαιὰς ὀφειλάς ἐπὶ
 μόνον πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸ
 θεῖον· μεμνημένοι γὰρ ὅτι ὀφειλέται ὅτις ὅτις
 ἀποδιδώμεθα, ἀλλὰ ἀπιστήσας ἐπὶ τῇ
 χάριτι τῆς χάριτος ἐν ἡμῶν ταῦτα πο-
 νὰ πρὸς τὸ πλεον πειθαρχεῖν, πρὸς τοὺς
 ἐσθίου πρὸς τοὺς ὅτι ἡμῶν ὀφειλάς, καὶ μὴ
 ἀποδιδώμεθα τὴν ὀφειλὴν, καὶ μάλιστα εἰ μὴ
 ἐπιλαυνώμεθα τὸ εἰς τὸ θεῖον ἡμῶν ὀφειλάς
 μεμνημένοι, καὶ τὸ εἰς τὸ ὑψὺ ἀδικίας ἡμῶν λε-
 λαλημένης, ἥτοι κατὰ ἀγνοίαν τὴν ἀληθῆς ἢ
 κατὰ ὀκνηρότητα πρὸς τὴν συνουσίαν
 ἡμῶν πρὸς τὴν χάριν· εἰ δὲ μὴ βυλόμεθα πρὸς τοὺς
 γὰρ πρὸς τοὺς ἡμῶν ὀφειλάς, πεισώμεθα
 τὰς τὰς ἐκ τὸν δυνάμει τὰς ὀφειλάς μὴ
 συζηρήσας, ὅτινα πρὸς τὴν χάριν κατὰ
 τὴν καὶ τὴν δυνάμει τὰς ὀφειλάς, ἐπεισώμεθα
 ἐκ τῆς χάριτος ἐκ τῆς χάριτος τὰς πρὸς τὴν
 χάριν, λέγει αὐτὸς· ὁ ποιητὴς δυνάμις, καὶ
 ὁ ποιητὴς, ὅτις ἐκ τῆς χάριτος ἐκ τῆς χάριτος
 ὡς καὶ ὅτις ἐκ τῆς χάριτος, βάλει αὐτὸν εἰς τὴν
 φυλακὴν, ὡς ἀποδοῦναι τὸ ὀφειλόμενον
 ἐκ τῆς χάριτος τὸν κύριον ὡς καὶ ἡμῶν ὅ

πατὴρ ὁ ἑρμῆς, ποιῆσαι, εἰ μὴ ἀφῆτι, ἔκ-
 ς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς καρδοῦν ὑμῶν.
 λέγετε μὴ τῆς μετριοῦν τοῖς εἰς ἡμῶς ἡμερ-
 τηροῖν ἀφιεῖν, καὶ πολλάκις τῆτο ὁ ὀφειλέτης
 ἡμῶν ποιῇ. αἰ μὴ γὰρ ἐπὶ αἰσῶν τῆς ἡμέρας ἀμεί-
 ς τῆ, φησὶν, ἄς σε ὁ ἀδελφός σε, καὶ ἐπὶ αἰσῶν ἐπι-
 ς ἑρψῆ, λέγων μετριοῦν, ἀφίσεις αὐτῶν. ὅτι
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς πρὸς τῶν μὴ μετριοῦντας,
 ἀλλ' αὐτοῖς οἱ τοιοῦτοι εἰσὶ πονηροί, ὁ γὰρ ἀπὸ
 τῆς μὴ μετριοῦν μισοῖ αὐτοῖν. πολλὰ καὶ ἐπὶ
 τῆς ποιῆται τῶν ἡμερῶν παντὶ τῶν ζῴ-
 οντων, ἐγγυῖοι τῶν πᾶσι πᾶσι ἀφιεῖται
 ὡς μὴδὲ συναγῶν τῆς ἰδίας καρδοῦν, μετριοῦν
 ἡμεῖς μὴδὲ ἀφιεῖται τῶν ὅτι οἱ μὴ τῶν ἀπὸ
 τῆς σκοποῦν τῆς καρδοῦν. ὁ ἡμεῖς ἀπὸ
 Ἀφίσεις ἡμῶν τῶς ἀμείρας ἡμῶν. ἐπὶ τῶν ἀμεί-
 ς τῶν ὀφειλόντων ἡμῶν, καὶ μὴ ἀποδιδόντων,
 συναγῶν τὸ αὐτὸ λέγει τῶν Ματθαίου. ὅτι
 ὅτι οἱ καὶ χῆρον διδόναι τῶν βυλοῦν μετ-
 ροῦν ἀφιεῖται, τοῖς ὀφείλεσι μόνον λέγων
 ὑπὸ τῆς συνῆς νεομετριοῦν τὸ, μὴ δὲ αὐτὸ
 τῆς ἀφίσεις ἀφιεῖται, καὶ ἡμῶν ἀφιεῖται
 παντὶ ὀφείλοντι ἡμῶν. πάντες μὴ τῶν ἐξουσίαν
 [ἐξουσίαν] ἀφιεῖται πρὸς εἰς ἡμῶς ἡμερῶν μὴδὲ
 ὅτι ἐπὶ ἐκ τῆς, ὡς εἰ ἡμεῖς ἀφιεῖται τοῖς ὀφεί-
 λουσι ἡμῶν, καὶ ὅτι, καὶ ἡμῶν ἀφιεῖται
 παντὶ ὀφείλοντι ἡμῶν. ὁ ἡμῶν ἀφιεῖται ὑπὸ
 Ἰησοῦ, ὡς οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἀπὸ τῆς καρδοῦν γινώ-
 σκει τῶν δυνάμεων, ὡς καρδοῦν τὸ πνεῦμα τῶν
 ἀφίσεων, καὶ ἡμῶν ἀφιεῖται τῶν ὑπὸ τῆς
 ἀφίσεων ἀφιεῖται τῶν ὑπὸ τῆς, ἐφ' ἧς

a Luc. 17. 4. b Prov. 16. 3.

ἢ κατὰ λόγον προκρίων, ἀφίησιν αὖ ἐν ἀφῇ
 ὁ θεὸς, καὶ κρατῇ πᾶς ἀνάθε τῇ ἀμνηστειᾷ
 ὑπερηστῶν, ὥστε οἱ ὀρθῶνται ἐν τῇ λέγειν αὐ-
 τοῖς ἰδίᾳ, ἀλλὰ πᾶς τῷ θεῷ βουλήματος τῷ θεῷ.
 ἔτω καὶ αὐτοὶ, τῷ μόνῳ ἔξουσιν ἔχοντι ἀφίειν
 θεῷ. ἔχουσι ὅτι ἐν τῇ κατὰ Ἰωάννην δύναμις
 αὐτῶν τῆς τῇ Ἀποστόλων γνομένης ἀφίειν
 φωνῇ ἔτῳ. ἡ λαοῖσι πνεῦμα αἰνῶν. ἂν π-
 νων ἀφῇ πᾶς ἀμνηστειᾷ, ἀφίενται αὐτοῖς,
 ἂν πῶν κρατῇ, κακότητι. εἰ δὲ πᾶς ἀφί-
 σις ἐκλαμβάνῃ τῶν, ἐκλαμβάνῃ πᾶς
 τοῖς Ἀποστόλοις μὴ πᾶσι ἀφίειν ἵνα πᾶσι
 ἀφίειν, ἀλλὰ πῶν πᾶς ἀμνηστειᾷ κρατῇ.
 ὡς δὲ αὐτοὶ καὶ ὀρθῶνται κρατῇ αὐτοῖς.
 ἡ γὰρ ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἀνέγειν ἀπὸ τοῦ λαοῦ
 ὡς τὸ νοσηθῆναι τὸν δὲ ἀνθρώπων ἀφίειν ὑπὸ
 θεῷ γνομένην ἀνθρώπων ἀμνηστειᾷ. οἱ
 κατὰ νόμον ἱερεῖς, καλῶν τῇ πῶν ὀρθ-
 φέρει ἀμνηστειᾷ θυσιᾷ, ἵνα ἀφίειν τοῖς
 αὐτοῖς αἱ θυσιᾷ, πᾶς πλημμελίᾳ. ὁ δὲ πᾶς
 τῶν αὐτῶν πῶν ἔξουσιν ὁ ἱερεὺς ἀκροῖν ἢ
 πλημμελίᾳ ἀναφορῶν ἔχον ἢ δὲ καὶ ὡς
 μνηστειᾷ, ἢ ἐκροῖν φόνος, ἢ πᾶς ἀλλὰ καλῶν
 πᾶς πᾶς πᾶς ὀρθφίει ὁλοκαύτωμα, ἢ
 αὐτοῖς ἀμνηστειᾷ. ἔτω πᾶς πᾶς καὶ οἱ Ἀπόστολοι
 καὶ οἱ τοῖς Ἀποστόλοις ἀμνηστειᾷ ἱερεῖς ὄντες,
 κατὰ τῇ μίαν ἀρχιερεῖα ἐπιστήμῳ λαβόντες
 τῆς τῇ θεῷ θεοκρατίας, ἵστασι, ὑπὸ τῇ πᾶς
 διδασκαλῶν, αὐτοῖς ὡς καὶ ἀναφίειν θυ-
 σίας ἀμνηστειᾷ, καὶ πᾶς, καὶ πᾶς τῶν.

χροῦ μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμὸν· ἡ γὰρ ἐσθλὴ
 ἐπὶ γῆς ἀπεικείμενοι· τὴν σφαλισμένην στή-
 ρα κατὰ τὸ πλῆθος, ἥς τὸ φρονημα ἔχ-
 ομεν ἐπὶ εἰς θεόν, μεθ' αὐτὸς διακρίνης ὑπο-
 κρίσεως τῷ νόμῳ τῷ θεῷ, ἐν πειρασμῷ ἐσθλῶ.
 ὅτι ἡ πειρασθεῖσι πᾶς ὁ ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων
 βίβλος, ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ μακροχρόνου αἰῶ-
 τος ποτὶ ἔχει πειρασθεῖσι ἐπὶ ὁ βίβλος τῶν ἀν-
 θρώπων ἐπὶ γῆς· καὶ ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ τὸ αὐτὸ
 δηλῶν, ἐν τῷ, ὅτι σινοδισμῶς ἀπὸ πειρα-
 σθεῖσι· ἀλλὰ καὶ ὁ Παῦλος Κορινθίους γρά-
 φων, ἔχει τὸ μὴ πειράζεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὴ
 ἐξουθενώμεν πειράζεσθαι, φησὶ, χαρίζεσθαι τῷ
 θεῷ, λέγων· πειρασμοὺς ὑμεῖς εὖ ἀληθεῖς
 εἰ μὴ ἀνθρώπων· πιστὸς γὰρ ὁ θεὸς εὖ κρίσει
 ὑμεῖς πειρασθεῖσι ὑμῶν ὁ δυνάμις, ἀλλὰ
 ποιήσει ἐκ τῶν πειρασμῶν καὶ τὴν ἐκδοσιν, τῷ
 δυνάμει ὑμῶν· ἢ τὸ ἡ πάλιν ἐπὶ τοῦ
 τὴν ἐπιθυμίαν ἢ σφαλισμένην κατὰ τὸ πλῆ-
 θος στήρως, ἢ ἀπὸ τῶν ψυχῶν πάσης σφί-
 κτος, ἥτις ἐπὶ ὁ μανύμενος ὁ ἰσχυροῦς στήρως, τὸ
 ἡμαρτηθὲν ὁ κολῶται κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπὶ ἡ
 πάλιν, τοῖς τὴν ἀνθρώπων πειρασμοῖς πει-
 ρασμοῖς, ἅπτε ὡς ἀβελήθησιν καὶ πλεονέχεις
 ἀδελφότης, ὅτι εὖ ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ στήρως πα-
 λαίμεν, ἐπὶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις πειρασμοῖς
 ἐξουθενώμενοι, ὡς καὶ ἐπιπλήρησιν ἡδὴ, ἀπὸ
 τοῖς δόξαις, καὶ τοῖς ἐξουσίαις, καὶ τὴν χρυσῶ-
 κροῖσταις ὁ σκότος τῶν, καὶ τὴν πλῆθος

* Gal. 5. 17. & Jam. 4. 4. c Job. 7. 1 d Psal.
 17. 30. e 1 Cor. 10. 13. f Eph. 6. 12.

ἡ ποιεῖται εἰς ἡμῶν τὰ ἀγωνίσματα, ὅ
 περιφρονῶν ὅτι ἀπηλλάγμεθα. πῶς οὖν κελόει
 ἡμῶς ὁ σωτὴρ εὐχεσθαι μὴ εἰσελθεῖν εἰς περιφρο-
 μὴν, περιφρονῶντος πῶς πάντας ὁ θεὸς ἰαμνήσθητε
 ἡμεῖς (φησὶν ἡ ἐκδιδῶ, ἡ πρὸς τὴν τοῦ πρῶτου
 τυπῆρας μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντας τὴν ἐκ-
 τυπῆρας αὐτῆς τῇ γραφῇ) ὅσα ἐποίησε μὴ
 ἡμεῖς, καὶ ὅσα ἐπέτελλε ἡ Ἰουδαία, καὶ ὅσα ἐλά-
 λει τῷ Ἰακώβ ἐν Μισσοποταμίᾳ τῆς Συρίας
 ποιμαίνοντι Δάβαν τὰ πρόβατα ὁ ἀδελφοῦ
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἡ κατὰ τὴν ἐκείνης ἐπύρω-
 σεν εἰς ἐπιστῆμην καρδίας αὐτῶν, καὶ ἡμῶς ὅτι
 ἐξεδίκησεν, ἀλλὰ εἰς νεησίαν μεταστῆναι κύ-
 ραται τὴν ἐγχείροντας αὐτῶν καὶ ὡς κυριαρχῶν
 ἀποφαίνει) πρὸ πάντων δικαίων ὁ μὲν Δαβὶδ
 λέγων, ὅτι πολλὰ καὶ ἐλάττω τῶν δικαίων ὁ δὲ
 Ἀποστόλος ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὅτι πολλὰ
 ἐλάττω δὲ ἡμῶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασι-
 λείαν ὁ θεός καὶ ἐὰν μὴ σωθῶμεν, ὅτι τὴν πολ-
 λὴν λαοφάνειαν, πρὸ ὅτι μὴ εἰσελθεῖν εἰς περιφρο-
 μὴν πρὸς ὅλους. ὅρα λέγειν, ὅτι οἱ Ἀποστολοι
 οὐκ ἐπὶ πᾶσι, μυρία ὅσα ἐν παύλῃ
 τῷ χρόνῳ ἑαυτῶν πεποιθότες, ὅτι ἐν κήποις
 ἀεισώπτερος, ἐν πηγάσιν ἀεισώπτερος, ἐν
 φυλακῇ ὑπερεκκλόντως, ἐν παντί πολ-
 λάκις ὁ ὅτι Παῦλος ἰδίᾳ ἐπὶ ἰουδαίων πε-
 πηκίς πασάρεθοντι παρὰ μίαν εἰληφί. τρεῖς
 ἐρεβδίδθη, ἅπαξ ἐλιδάθη, τρεῖς ἐναυάγησε,
 ἐνυχημήμερον ἐν τῷ βυτῷ πεποίηκεν, ἀνθρω-

a Judith 8. 22. b Psal. 33. 20. c Act. 14. 22.
 d 2 Cor. 11. 23.

π^ο ἐν παντὶ θλιβόμενον, καὶ λυγρόμενον, καὶ
 διωκόμενον, καὶ καταδικασόμενον, ὡς ὁμοιο-
 γῶν π^ο, ἀλλ' ὅτι ἔστι ὡς πεινῶμεν καὶ δι-
 ψῶμεν, καὶ γυμναστούμεν, καὶ κλαφρίζομεθα,
 καὶ ἀστατέμεν, καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς
 ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι, ἀλογούμεν, διω-
 κόμενοι ἀνέχομεθα, βλασφημούμενοι παρο-
 καλῶμεν. τῶν δ' Αποστόλων ἐν τῷ εὐχριστῷ μὴ
 ἐπιπτασθέντων, τίς ἐλπίς τῶν ὑποδιεστῶν πρὶ
 πατρὸς ἐκείνης ἀρχομένη ἐπιτυχῆς θεῶν τοχῆν; τὸ
 δ' ἐν τῷ εὐχριστῷ πέμπτῳ ψαλμῷ· ^β· δοκίμα-
 σάν με κύριε, καὶ πείρασόν με, πύρωσον τὴς
 νεφρὸς μου καὶ τὴν καρδίαν μου· ἀλόγως τις
 ὑπολήψει τῶν μὴ ἀκρεβέντων τί τὸ βέλημα
 τῆς ὠσπείας ὁ σωτὴρ, ἐναντίως μηχανήσας
 οἷς ὁ κύριος ἡμῶν παρὶ ἀρχῆς ἐδίδαξε· ποτε
 δὲ τις νομίζειν εἶναι ἐξω πειρασμῶν ἀνθρώ-
 πους, ὡς ἡδὲ τὸ λόγον συμπιπλησέναι; καὶ
 ποῖον καμρός ἐστιν, ἐν ᾧ ὡς μὴ ἀγωνίζομενον
 παρὶ τοῦ μὴ ἀμετρήτου καταπεφρονηκε; ^ε· πῶ-
 ντα τις, ἀλαβείδω, μήποτε κλέψας ὁμῶς
 τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ πλεπῆ; μὴ κατα-
 φρονεῖται· διώκει γὰρ πληθεῖς ψαλμοῦ γε-
 νέσθαι, καὶ ἐπαρθεῖς εἶπεν, ἵς με ὁρῶ; ἐδὲ
 Παῦλος γυνὴ πλετῶν ἐν παντὶ λόγῳ ἐπίσθη
 γνώσει· κινδυνὸς ἀπήλακε τοῦ, ὡς ἐπὶ τέτοις,
 ἐν τῷ ὑπεραίρεται ἀμειβόμενος, ἀλλὰ διτίπαι
 ἐσθλόπον· ὁ σπλιναὶ κλαφρίζοντες αὐτὸν, ἵνα
 μὴ ὑπεραίρηται. καὶ συνεδὲ τις ἐαυτοῦ πρὸ

α 1 Cor. 4. 11. β Psal. 25. 2. γ Prov. 30. 9.
 δ 2 Cor. 12. 7.

πρετίονα, καὶ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τῶν χρησῶν, ἀνα-
 γινωσκίτω τὸ ἐρημῶρον ἐν τῇ δούτρεα τῶν
 Παρελαίπορμων καὶ Εξελίξ· ^α ὅστις πειπλω-
 κέναι λέγει· ^β ἀπὸ τῆς ὕψους τῆς καρδίας αὐτοῦ·
 καὶ ἵ, ἐπὶ μὴ πλείονα καὶ· ^γ πίνης· ἐρέκημιν,
 καὶ πειφρονεῖ πρὸς, ὡς μὴ πειρασμῷ· ^δ καὶ τῆς
 πινίας, ἵνα ὅτι ^ε ἐπιουλούων ἐπιουλούει ὑπὲρ· ^ς
 καὶ πειουλαῖν πλωχόν καὶ πίνης, καὶ μέλισται ἐπὶ
 καὶ τῇ Σολομώντι, ^ε ὁ πλωχός ἐχ' ὑφίστα·
 ἀπειλῶ· τί ἵ δι' λέγειν, ὅστις ἀφ' τῆς σωμα-
 τικῆς πλῆτοι, μὴ καλῶς αὐτὸν οἰκονομήσωσιν,
 τίνι μὲν· ^ς ἐν τῷ δυνάμει πλυσίς χώραν ἐν
 τῇ καλῶς εἰλήφασιν; καὶ ὅστις ἀγνοῶς τίνι πι-
 νίαν φέρουσιν, δουλοπρεπίστει καὶ πεπεισμέ-
 ρον ἢ καὶ τὴν ἐν τοῖς ἀγίοις πρέπονται ἀνα-
 στροφίμοι, τὸ ἐπουρενίαν ἐλπίδος ἀποπείλονται·
 σιν; ἐδὲ οἱ μετὰ τὸ ἵ τέτων καὶ ἐκπέρου,
 πλῆτοι καὶ πινίαν, ^ς καὶ τίνι σύμμετρον
 κτῆσιν ἀμφοτέρων πάντως εἶσιν ἀπηχαλμῶροι·
 ἀλλὰ ὑμῶν τὸ σῶμα ἐν δυνάμει, ἔξω
 πάντως πειρασμῷ καὶ αὐτὸ τὸ ὑμῶν καὶ
 δυνάμει ὑπολαμῶν τυχάνει· καὶ τίνι ἄλ-
 λων, ἢ τῶν δυνάμει καὶ ὑμῶν, ἐστὶν ἀ-
 μέρημα· ^α τὸ, φθίρειν τὸ καὶ τῆς θεοῦ; ἢ
 τολμῶσι πρὸς, ἀφ' τῆς ἐκκῆλξ πᾶσι σαφῶς τὴν
 καὶ τὸ τόπον ἅπαν· νοσῶν δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸ
 φθίρειν τὸ καὶ τῆς θεοῦ ἐριδισμῶς ἐκπεί-
 ρωσι; καὶ λαλῶν καὶ ἐκκῆλο καὶ, καὶ πίνης
 ἐκκῆλο τὴν καὶ τῶν ἀκαθάρτων πρεμῶ-
 των λογισμῶς· ἀλλ' ὅστις παρὰ τέτους παρὰ τῆς

^α 2 Chron. 32. 25. ὁ P^{al}.
^δ 1 Cor. 3. 17.

^ς Prov. 13. 8.

αὐτὸν^α εἰάν μὴ πάσῃ φυλακῇ τηρῇ τὴν καρ-
 ᾶδιαν, πῶς οὐκ ἐλάττωσι πολλοὶ γὰρ ὑπὸ τῶν πῶν
 νικῶντων, ὅτι ἀνδρείως νόστιμα φέρειν ὅσα ἐπι-
 τεύμενοι, μᾶλλον τὴν ψυχὴν ἡλίγησθαι ὅτε
 νεοσηκός τις, ἢ ὅτι σῶμαται. πολλοὶ γὰρ οὐκ ἀλλὰ τὸ
 φύγειν τὴν ἀδελφίαν, ἀπαχυνόμενοι τὸ χρι-
 στὸν εὐχρηστῶς ὀνομαζόμενοι, εἰς αἰχμάλωτον αἰώ-
 νιον καταπεπῶκεσιν. ἀλλ' οἷεται τις ἀναπαύ-
 εσθαι, ὡς μὴ πειρασθὲν ὅτε διδύκασται ὡς ἔστι
 τοῖς ἀνθρώποις· καὶ πῶς ἔχει λατρεῖν τὸ, ὅτι ἀπέχεται
 ὅτι μισθὸν λαμβάνει ἀνθρώπων, ἀπαχυνόμενον τὸν
 ἐπαχυνόμενον, ὡς ἐπ' ἀγαθῶν, τῇ παρὰ τοῖς
 πολλοῖς δόξῃ; πᾶς οὐκ ἐπιτολῇ κλητὸν τὸ
 ὡς δυνάσται ὑμῖν πιστεύσας, δόξαν παρ' ἄλ-
 λων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν ὡς
 ὅτι μένει θεὸς ἐξ ηὐτῆς; καὶ τί με εἰς καταλείπει
 πᾶς ὅτι νομιζόμενον εὐχρηστῶν ἐν ὑπερηφανίᾳ
 πλάσσωται, καὶ ὅτι λεγόμενον δυσχερῶν, ἀλλὰ τὸ
 ἀνεπιστήμον, τὴν ὡς τὸν ὑπερέχει νομιζο-
 μένος ὑπέπλυνσιν δουλοπικρὴν ἀφιστάσθαι θεῷ,
 τὸν γνησίαν μὴ φιλίαν ὅσα ἔχοντες, τὸ γὰρ ἡλ-
 λισιν ὅτι ἐν ἀνθρώποις, τὴν ἀγάπην ὑποκρινό-
 μενοι; πᾶς τίνων ὁ βίος, κατὰ τὴν ὡς εἰρηται,
 ὅτι ἀνθρώπου ἐπὶ τῇ γῆς ἐστὶ πειρασθῆναι. διό-
 τος οὐκ ὁμολογεῖται ρυθιμῶς πειρασθῆναι, ὅσα ἐν τῇ
 μὴ πειρασθῆναι. (τὸ γὰρ ὅτι ἀμύχανον μέγιστα τῶν
 ἐπὶ γῆς) ἀλλὰ ἐν τῇ μὴ ἡττιῶσθαι πειρασθόμενος.
 ὅτι γὰρ ἡττιῶμενον ἐν τῇ πειρασθῆναι εἰσέρχεται εἰς
 τὴν πειρασθῆναι, ἐν τῇ πειρασθῆναι τοῖς δικτύοις αὐτοῦ,
 ὑπολαμβάνων εἰς ὅτι δίκτυον ἀλλὰ τὸν ὡς.

^a Prov. 4. 23. ^b Matt. 6. 2. ^c Jo. 5. 44.

χρησιμημύους ἐν αὐτοῖς ἀσπλῶν ὁ σωτὴρ, ὁ ὡς
 κύπλιον ἀφ' ᾧ διακύνει, καὶ τὸ ἐν τῇ ἀσμφίᾳ
 τῇ ἀσμφίᾳ ἐρημύον, ἀπαλείφεται τῆς αἰ-
 χρησιμημύους ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἀσπλῶσι ἐς
 τὴν πύργον, καὶ λίαν ὡς νόμῳ αὐτοῦ. ἀνά-
 στω, ἔλθι ἡ πόλις μου, καὶ μὴ μου, ἀσπλῶ
 μου. ἀσπλῶσι ὅ, ἐς τὴν πύργον ἵσταται πύργον
 καὶ πύργον πύργον ἔχει τῆς ἀσπλῶσι, καὶ
 τῶν, ἐδὲ τὴν νόμον ὅ, ἡ μάλιστα ἡμῶν
 καὶ πύργον, ἐ ἀσφῶν καὶ πύργον τὸ ἀσπλῶν,
 ἐ τῶν διακύνει μάλιστα σφίαν, τῶν πύργον
 ἵσταται ἀσπλῶσι. ὅσοι γὰρ παρὰ δὲ
 μύοι, ἐν τῇ ἀσπλῶσι αὐτὸς τῇ ἔξοχῃ
 τῇ θείῃ γὰρ, καὶ ἐν νόμῳ καὶ ἀσπλῶσι
 ἀσπλῶσι, ἀσφῶν καὶ ἀσπλῶσι δὲ μύοι ἐαυ-
 τὸς ἀσπλῶσι, ἐλπίς καὶ γὰρ ὡς. ἡ δὲ
 καὶ λίαν, τῇ ἀσπλῶσι τῇ τῇ ἀσπλῶσι τῇ ἀσ-
 πλῶσι μύοι, ἐκλήμην μὴ ἔχει ἐν νόμῳ, μύοι
 ὅσοι καὶ τῶν πύργον, τὸ δὲ αὐτὸ ἐ ἐπὶ
 τῇ ἀσπλῶσι ἐ ἐκλήμην ἀσπλῶσι μύοι
 πολλοὶ πύργον, ἀφ' οὗ ἰδὲ ἀσφῶν, ἀσ-
 πλῶσι τῶν ἐπὶ πύργον τῇ θεολογῶν καὶ
 καὶ τῶν ἀσφῶν πύργον τῆς ἀσφῶν ὡς
 ἡ πατὴρ. ὁ γὰρ μὴ καὶ ἀσφῶν φρενὸν ἀσφῶν
 ἡ καὶ τῇ αὐτῇ, τῇ μὴ ἀσφῶν ἀσπλῶσι
 θεοῦ, καὶ τῇ μύοι αὐτοῦ. ὅσοι ἀσπλῶ-
 σιν ἡ ἀσφῶν αὐτοῦ νομίζουσι ἔχει πατὴρ καὶ
 ὡς, ὅσοι ὡς ἀσπλῶν τῇ πατὴρ ἀφ'
 τῇ, τῇ ἐν τῇ ἀσπλῶσι καὶ ἀσφῶν πύργον
 μὴ πύργον, μύοι ὡς ἀσφῶν καὶ τῇ

αὐτῶν ἐνισχυθεὶς ὁπλισάμενος. καὶ γὰρ. ἤδη
 τοίνυν εὐχόμενος, ἔχ' ἵνα μὴ περιεσθῶμεν, τὸ
 ὃ δ' ἀδυνάτων, ἀλλ' ἵνα μὴ ὑπὸ τῷ περιεσθμῷ
 ἀφελῶμεθα. ὅπως πάχυσιν οἱ ἐνισχυμένοι αὐ-
 τῶν καὶ νικημένοι. ἵπτα οὐκ ἔξω μὲν τὸ ἀλγὺς
 γάλακτος. ἢ μὴ ἐσελθεῖν εἰς περιεσθμὸν, ὅπως οὐ
 ἔσθ' ἐρημῶν δυνάμεως πῶς ἔστιν σφίσι. ἐν δὲ
 τῇ ἀλγῇ λέγειν ἡμῶς δ' αἶ, μὴ ἐσθ' ἐν γὰρ ἡμῶς
 εἰς περιεσθμὸν, τὸ πατρὶς θεοῦ. ἄξιον ἰδεῖν
 πῶς ἤδη τοῦτον, τὸ διὸν ἐσθ' αἶ, μὴ ἐσθ' ἐν γὰρ
 ἢ τὸ μὴ ἐπικυρόμενον εἰς τὸ περιεσθμὸν. ἀπι-
 φαίνετο γὰρ, τὸ νικημένο ἐσθ' ἐν γὰρ εἰς τὸ πε-
 ριεσθμὸν, τὸ διὸν νομίζειν ἐσθ' αἶ, πῶς εἰς πε-
 ριεσθμὸν, οἷον αἶ τὸ νικημένο αὐτὸν ἐσθ' ἐν γὰρ, ἢ δὲ
 αὐτὸν ἀπὸ μὲν σφίσι, καὶ τὸ ὅπως ποτὶ
 ἐξ ηὐχόμενον τὸ, εὐχόμενος μὴ ἐσελθεῖν εἰς πε-
 ριεσθμὸν. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἐμπεριεσθμὸν εἰς περιεσθμὸν,
 ὅπως ἵνα μὴ παύμεθα ἀλγόμενα, πῶς οὐκ ἔξω-
 σται τοῦτον τὸ ἀλγὸν θεοῦ μὴ δυνάμενος καὶ πῶς
 φέρει πονηρὸς, ἀφελῶμεθα πῶς ταῖς κακίαις
 καὶ σφίσι οὐκ εἰς ταῦτα ἐσθ' ἐν γὰρ πῶς ἐν τῇ
 ἐσθ' Ρωμαῖος ὑπὸ τῷ Παύλῳ ἐρημῶν τῶτον
 τὸ τρέπον. ἢ φάσκοντες ἔστιν σφίσι ἐμπεριεσθμ-
 οῦ, καὶ ἢ καὶ τὸν τὸν δόξαν τῷ ἀφελῶμεθα
 ἢ εἰς ἐμπεριεσθμὸν εἰσὶν ἐσθ' ἐν γὰρ ἀνθρώ-
 πῳ, ἐπικυρόν, καὶ τρέπον, καὶ ἐπικυρόν
 διὰ παρὲς αὐτὸς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυ-
 μίαις τῷ κακίῳ αὐτῶν εἰς ἀκαρπία, τοῦ
 ἀπὸ μὲν σφίσι τὰ σφίσι αὐτῶν ἐν ταῖς
 καὶ μὲν ὅλγῳ. ἀλλ' ἐν τῷ παρὲς αὐτὸς ὁ

α Luc. 22. 40. β Rom. 1. 22, &c.

ὁ θεὸς εἰς πᾶσιν ἀπημίας· αὐτὸν γὰρ ἡγούμενος
 αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς
 τὴν παρὰ φύσιν ὁμοίως καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέν-
 τες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς ἡλείας ἐξεκαύ-
 θησαν, καὶ οὕτως· καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα, αὐτὸν καὶ
 κατὰ τὴν εὐκρίμειαν τὴν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπι-
 γνώσει, παρέδωκεν αὐτὸς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκι-
 μον νομῶ ποιῶν πρὸς μὴ κατήκοντα. πολλὰ ταῦ-
 τα πάντα ὁμοεικέλει τοῖς ἀγαθοῖς τὴν θεό-
 τητα, καὶ λεκτὴν ὡς αὐτὸς, ἵπτεον νομίζον-
 τας εἶναι τὸ ἀγαθὸν πατέρα τῶν κυρίων ἡμῶν,
 παρὰ τὴν νόμον θεόν· εἰ ὁ ἀγαθὸς θεὸς τὸ
 μὴ τυγχάνοντα τῆς οὐχὺς εἰσαγωγῆς εἰς πειρασμόν
 καὶ εἰ ὁ πατὴρ τῶν κυρίων ἐξουσιάζει ἐν ταῖς
 ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν τὰς ἀσημασθηκότας
 ἢ εἰς ἀκαθαρσίαν τῶν ἀπὸ μὲν ἐξουσίας πρὸς σώματα
 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς; καὶ εἰ, ὡς αὐτοὶ φασί, τῶν κρι-
 νειν καὶ κολάζειν ἀπὸ κατὰ φύσιν ἐξουσιάζει
 εἰς πᾶσιν ἀπημίας, καὶ εἰς ἀδόκιμον νομῶ ποιῶν
 πρὸς μὴ κατήκοντα, ὅπως ἂν ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
 τῶν καρδιῶν ἑαυτῶν γαλήνη μὴ πρὸς μὴ παρα-
 δόχῃ τῶν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ἐστὶν ἂν πᾶσι
 ἀπημίας ὑποπιπλυνόντων τῶν μὴ ὑπὸ τῶν θεῶν
 παραδοχῇ τῶν αὐτῶν· ἐστὶν ἂν εἰς ἀδόκιμον
 νομῶ κατὰ πλόντων κυρίων τοῦ παραδιδόναι
 αὐτῶν ὑπὸ θεῶν τὰς ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ἐξουσι-
 αίων, μὴ οὐκ εἶδον, ὅτι σφόδρα βλάπτει
 ταῦτα· ἀλλὰ τὸ ἄλλο ἀναπλάσαντες παρὰ
 τὴν ποιητικὴν ἐραντὴν καὶ γῆς θεόν, ἐπὶ πολλὰ
 τοιαῦτα δόλοισι ἐν τῇ νόμῳ καὶ τῇ ἐξου-

a Ibid. 28.

φήτης ὡσεὶ ἔχον, ὡς οὐκ ἐξαδ' αὖ τῷ τοι-
 αύτῳ ὡσφρομένη φανείας. ἡμῖν δὲ ἤδη ἀλφ-
 τὴ ἐπαπορηθῆναι ἀπὸ τῆς, 'μὴ εἰσινέγκης εἰς
 'πιδρασμοὶ ἡμᾶς, δι' ἧς ἔστι τὸς Αποσταλῆς
 λίξας παρηγεῖν, θεωρητῶν, εἰ καὶ ἡμᾶς ἀ-
 ελοπορῶν ἀξιολόγους τῶν ἀπιμφάσεων λύσεις
 ἡγῶμα ἢ τ' διὰ ἐκείνῳ λογιῶν οἰκτιρομένων
 ψυχῶν, ἀφορῶνται εἰς τὸ αἰδοῖν αὐτῆς. ζῶν
 αὐτὴ ἔχουσιν τὸ αὐτεξέσται καὶ ὡς τὸ ἰδίαν
 αἰτίαν. ἥτοι εἰ τις κρείττοσι κατεπελάσσεται
 εἰς τῆς ἀκρότητος τῶν ἀγαθῶν γινόμενων, κα-
 ταδραίνουσιν ἀλφύρας ἐξ ἀποσιτίας ἐπὶ τὴν
 τοσούτῃ ἢ τοσούτῃ τῆς κακίας χάσιν. ἐπὶ ἣν
 ἡ περὶ αὐτῶν διεκτελεῖ καὶ συνθροοντέρη καὶ ἀφρο-
 νησὶν ἵσον ἐμποῖα τῶν εἰς αὐτὴν ἐμπιπλῶντος νο-
 σημάτων, ὡς ἀδιεραπείων, ὥστε καὶ δ' ἄλλοι
 αὐτῶν μὴ τὰ ὑγιᾶσθαι τοῖς αὐτοῖς ἀδικεῖν, ἐν-
 λόγως ἐπὶ τῶν βιῶντων ἀδικεῖν τὸ ἐπὶ τῇ
 κακίᾳ αὐξάνου, καὶ ἐπὶ πλείονι χρομῶν ἐν
 αὐτοῖς καίεται ὑπεροχῶν, ἵνα τὰ ὡσφρο-
 τέρηται τῇ κακίᾳ, καὶ ἐμφορεθῶνται ἢ ἐπιθυ-
 μῶσιν ἀμειβίας καριδίντης αἰδομένης τῆς
 βλάβης, καὶ μισήσας ὅσῃ ὡς ἄλλοι ἀπιδί-
 ξαντο, διωκῶσι διεκπελάθοντες βίβαιοτερον
 ὄντα τῆς ἐν τῇ διεκπελάθῳ ὑπερχύσης
 ὑγείας τῶν ψυχῶν αὐτῶν. ὡς οἶον ὅ ἐπιμειλίας
 ' ποτὲ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐπιθυμῶσιν ἐπιθυ-
 ' μίας, καὶ καδίσκοντες ἐκλαγον, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσ-
 ' ραὴλ, καὶ αὖτις. ὡς ἡμᾶς ψωμιεῖν χρεὶς
 ' ἐμνησθῆναι τὴν ἐκείνης ὡς ἐκείνου διωκῶν

ἐν Αιγύπτῳ, καὶ τὰς σκηνάς, καὶ τὰς πίπτας,
 καὶ τὰ προβάτα, καὶ τὰ κρημνιστά, καὶ τὰ σφόδρα
 πτωχὸν ἢ τὴν ψυχὴν ἡμῶν καταξενος· ἐδὲν πολλοῦ
 ἔς τὸ μέγιστον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. ἔτα μὲν
 ὀλίγα λέγει· καὶ ἤκουσε Μωυσῆς κλαϊόντων
 αὐτῶν κατα δῆμους αὐτῶν, ἔκαστος ἐπὶ τῇ θυ-
 ρᾷ αὐτοῦ· καὶ πάλιν μὲν ὀλίγα· κύριός φη-
 σι τῷ Μωϋσῇ καὶ τῷ λαῷ, ἔρῃς ἀγνίστατος
 αἰετοὶ καὶ φάγεσθε κρέας, ὅτι ἐκλαύσατε ἐν-
 ἀντίον κυρίως λέγοντες· τίς ἡμεῖς ψαυσιεὶ κρέας;
 ὅτι κελὸν ἡμῖν ἐστιν ἐν Αιγύπτῳ· καὶ δώσθι ὑμῖν
 κύριον κρέας φαγαῖν, καὶ φάγεσθε κρέας· ἐχ'
 ἡμέραν μίαν φαγαδί, ἐδὲ δύο, ἐδὲ πίντι
 ἡμέρας, ἐδὲ καὶ ἡμέρας, ἐδὲ ἔκαστον ἡμέρας·
 ἕως μέγιστος ἡμερῶν φαγαδί· ἕως ἂν ἐξέλθῃ
 ἐκ τῆς μυκτῆρας ὑμῶν, καὶ ἐσθι ὑμῖν εἰς χολέ-
 ραν· ὅτι ἡπειρησάτε κύριον, ὅς ἐστιν ἐν ὑμῖν, καὶ
 ἐκλαύσατε ἐναντίον αὐτοῦ λέγοντες, ἰατρίᾳ ἡμῶν
 ἐξέλθῃ ἐξ Αιγύπτου; ἰδοὺ μὲν οὐκ ἔτιν ἰσχυρῶν,
 οἱ χρησίμως ὑμῖν παρὸς ἀλλοτρίον αὐτῶν πορ-
 λύνει· ἀπιδυμῶντες ἐν τῷ, μὴ ἔστιν ἐγκυρὸς
 ἡμεῖς εἰς πειρασμόν, καὶ ἐν ταῖς ἀπετολικαῖς
 λήξεσιν. ἐπιθυμήσαντες ἐπιθυμίαν ὁ ἐπίμειν
 ὁ ἐν ὑποῖς Ἰσραὴλ ἐκλογόν, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
 σὺν αὐτοῖς· καὶ φανερόν, ὅτι ὅσον σὺν ἔχον τὰ
 ἐπιθυμῶντα, κέρειν σὺν ἡδυνῶντο αὐτῶν λα-
 βῆν· ἐδὲ παύσας τὸ πένθος, ἀπὸ καὶ ὁ φι-
 λαίηραπ· καὶ ἀγαθὸς θεὸς διδὼς αὐτοῖς τὸ
 ἐπιθυμῶντον, ἐχ' ἔτις ἐβέλει διδόναι ὡς τὴν
 καταλιπῶν ἐν αὐτοῖς ἐπιθυμίαν· διότι φησί,
 μὴ μίαν ἡμέραν φαγαδί αὐτὸς τὰ κρέα·
 ἐμμεν γὰρ ἂν τὸ πένθος αὐτῶν ἐν τῇ ψυχῇ
 πιπυρε-

πεπυρωμένη καὶ φλεγόμενη ὑπὸ αὐτοῦ, εἰ ἐπ' ὀλίγον ἢ κριῶν μετέληφασαν. ἀλλ' ἐδὲ ἐπὶ δύο δίδωσιν αὐτοῖς τὸ ἐπιθυμῶμενον ἡμέρας βυλόμην· ὃ αὐτὸ ποθοῦσιν αὐτοῖς ποιῆσαι, οἷον ἐστὶ ἐπαγγέλλειν, ἀλλὰ τὸ σιωπῆσαι δυναμὴν ἀπειλεῖ δι' ὧν χειρίζοιτο αὐτοῖς ἐδοκίμαζον, ἐδὲ πίνετε μέρας ποιήσετε ἡμέρας ἐδιδόντες ὡς κρέα· ἐδὲ πᾶς τέτων διπλασίους· ἐδὲ ἔτι πᾶς ἐκένων διπλασίους· ἀλλ' ἐπὶ τοσούτων φάραγγος, ἐφ' ὅλοις κρεωφαγούσις μὲν, ἕως ἐξελθῇ ἐκ τῆς μυκτῆρας μὲν χειρὸς πύθους τὸ νομοισμὸς ὑμῶν καλόν, καὶ ἡ αὖτε αὐτὸ ψεκτὴ καὶ αἰχρὸς ἐπιθυμίας· ἢ ὑμεῖς ἀπαλλάξω ὅτι βίβη μετέπει ἐπιθυμῶμεν, καὶ τοῦτοι ἐξελθόντες, διωκῆναι ὡς κατὰ τὸν λόγον ἐπιθυμίας, μεμνημένοι τε δι' ὅσον πόνην αὐτῆς ἀπηλλάγητε, ἢ ὅτι μετὰ μὲν αὐτῇ ἀπεισῶν ἐπ' ἡ, ἐὰν αὖτε τὸ ποτὶ γίνεται μακρὰς χρόνων ἀειδόσεις, ἐπιλασσανόμενοι ὡς πεινῶνται ἀφ' ὧν ἐπιθυμίας, ἐὰν μὴ ἐαυτοῖς ἀσείχητε, καὶ ὅτι πλείους ἀπαλλάττονται πᾶν πᾶντος λόγον ἀνκλῶνται· τοῖς κακοῖς ἀπεισιπῶν· ὑστερὶν τι ὅτι χροῖσας ἐπιθυμῶντες, πάλιν διηγήτε τοῦ δις τυχεῖν ὡς ἐπιθυμῶντες, μισήσαντες τὸ ἐπιθυμῶμεν, καὶ τότε ἔτι παλινδρομῶν ἐπὶ τῇ καλῇ καὶ τῇ ἐξόντιον τρέφω, ἢ κατὰ φρονήσαντες ὅτι χρόνων ὠρέχθησαν. τὸ ὅμοιον ἔν τε τοῖς πᾶσι· οἱ ἀκράτως τῶν δόξαν ἔχοντες· ἢ ὅτι ἀφ' ὧν, ἐν ὁμοίωματι ἐκείνου φησὶ· τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ πιπυῶν, καὶ περὶ πόδων, καὶ ἐρπετῶν, ἀφ' τοῦ ἐκκαταλείπειας περὶ διδόμενοι ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις ὅτι κατὰ αὐτῶν εἰς

ἡρώσεως^α ἐμπορεύει^β γὰρ ὡς πῦρ χυνομένη, &
 ὡς ποταμοὶ πληνόντων, ἀποπλυνῶν καὶ καθαίρων
 τὰς ἱστίων φαρμάκων διδμηδύας, ἀλλὰ τὸ
 μὴ διδουμένης ἴσθαι ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει τῆς
 θείας οἷς παρεδιδόντες ἐκόντες μισήσαντες τὸν
 ἀδελφίμου νοῦν· ἢ γὰρ βύλει^γ ὁ θεὸς πῦρ τὸ ἀ-
 γαθὸν ὡς κατὰ ἀνάγκην ἡβίασεν, ἀλλὰ ἐκείνης
 ταχα πῦρ, ὅτι ἐπιπλεῖον ἐμιληκέναι τῇ
 κακίᾳ, μέγας τὸ αἶμα^δ αὐτῆς καὶ ἰσχυροτέρων,
 καὶ ἀποστροφῶν αὐτῶν ὡς ψυδῶς ὑποληφ-
 θείσιν εἶναι καλῶς ἐπίστησιν, ἢ, ἀλλὰ τῷτο
 καὶ σκληρύνει τὴν τῆς Φαρυγγὸς καρδίαν ὁ θεός,
 ὅτι ὅπως εἶπε μὴ σκληρυνθεὶς, δυνάστη· ἐπὶ αὐ-
 τῷ^ε ὁ κύριος^ε δίκαιος, ἐγὼ ἢ, καὶ ὁ λαὸς μου
 ἄσπετος, ἀλλὰ ἐπὶ πλεῖον δέεται τῇ σκληρύ-
 νει, καὶ ἐπὶ πλεῖον παύει πῦρ, ἵνα μὴ ὅτι τῷ
 πύριον τῷ σκληρυνθείσιν παύεται, καὶ ἀφροσύνη
 ὡς κακῶν, τῷ σκληρυνθείσιν, ἐπὶ πλεονάκει
 ἄξιον^ε τῷ σκληρυνθείσιν γίνῃ. ἢ ἢ τῶν ἐκ
 ἡδονῶν ἐκείνης^ε δίκτυα πλεοναυτοῖς, καὶ πᾶσι
 ἐν ταύτῃ παρεμύειας ἐρημύει· ἀλλὰ οὐλόγως
 εἰσάγει ὁ θεὸς εἰς τὴν παγίδα, κατὰ τὴν ἐπιπλεῖον
 εἰσάγει ἡμῶν^ε εἰς τὴν παγίδα, καὶ ἀνὰ τῆς
 ἢ βελῆς τῷ πατρὸς ἡδὲ τὸ ἀπελίσσεται πῦρ
 ἐκ τῆς παρῶν φρενῶν ἐμπόλιν εἰς τὴν παγίδα·
 τῷ ἐμπόλιντος εἰς τὴν παγίδα, ἀλλὰ τοῦτο
 ἐμπόλιντος, ἐπεὶ μὴ καλῶς τῇ τῆς πλεοναυτοῖς ἐκεί-
 νων διδουμένων ἐπὶ τὸ ὑψὺς ἐξουσία· ἀλλὰ
 μὴ μὴδὲν ἄξιον ποιῶσαι τῷ ὑπὸ τῷ δικαίᾳ
 κρίσει τοῦ θεοῦ εἰσέλθουσαι εἰς τὴν πλεοναυ-

^α Malac. 3. 2. ^β Exod. 9. 27. ^γ Prov. 1. 17.
^δ Psal. 65. 11. ^ε Luc. 12. 6.

μὲν ἐσφειρομένους πάντες τε τῷ παρεδιδ-
 μένῳ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐν ταῦς ἐπιθυμίαις ἡ καρ-
 δίας ἑαυτοῦ εἰς ἀκαθαρσίαν· καὶ πάντες τοῦ
 παρεδιδδόμενου εἰς πᾶσιν ἁλμύραις, καὶ πάντες τοῦ
 θεοῦ, κατὰ τὸν ἐδοκίμασε ὁ θεὸς ἔχειν ἐν ἑαυ-
 τῷ, παρεδιδδόμενος εἰς ἀδοκίματον τοῦ ποιεῖν
 τοῦ μὴ κατήχησθαι. ἢ ὅτι χρεῖα τῷ πειρασμοῦ
 τοιαύτη τις ἐστίν, ὥστε ἐδιδέχασθαι ἡμῶν ἡ ψυχὴ
 λαμβάνονται πίνειται πλὴν τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ
 ἡμῖν αὐτοῖς φανεροῦ ἀφ' ὅτι πειρασμῶν γί-
 νεται· ἡ μὲν γὰρ λαμβάνεται ὁποῖοι ποτὶ ἑσμεν,
 ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπιγινώσκοντες, συναρπάμεθα
 ἐν βεβλήμεθα ὅτι ἰδῶν καρπῶν, καὶ ἀχαριστῶ-
 μεθα ἐπὶ τοῖς φανεροῦς ἡμῖν ἀφ' ὧν πει-
 ρασμῶν ἀγαθοῖς. ὅτι ὅτι οἱ ἡσυχασταὶ πειρασμοῖ
 ὑπὲρ τοῦ ἀναφανῶντος ἡρώς διπλῆς ποτὶ ἑσμεν,
 ἢ ἀγνωσθῶναι τὴν ἐγκεκαυμένην τῇ καρδίᾳ
 ἡμῶν γίνοιτο, παρίστησι τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου ἐν
 τῷ ἰσθμῷ λογισμοῖ, καὶ τὸ ἐν τῷ Δούπερονομίᾳ
 γυγνόμενον, ἔτι· ἔτι· α· οἷον δὲ μοι ἄλλως
 ὅτι καὶ χρηματικῶν, ἢ ἡ ἀναφανῶντος δίκης· ἢ
 καὶ ἐν τῷ Δούπερονομίᾳ ἔτι· β· ἐκείνῳ σε
 ὅτι ἐλπίσῃ σὲ, καὶ ἐψάμωσέ σε τὸ μάταιον,
 ὅτι διήγαγέ σε ἐν ἐρήμῳ, ὅτι ὅφεις δάκνυν, καὶ
 σκορπίος, καὶ διψα, ὅπως ἀγνωσθῇ τὸ ἐν
 τῇ καρδίᾳ σε. εἰ ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἐπείρας ἀνα-
 μησθῶν βεβλήμεθα, ἵσταται ὅτι [Εὐα] τὸ ἐν ἐξα-
 κείνῳ καὶ τὸ σκεπτόν τοῦ λογισμῶ αὐτῆς, ἔχ'
 ὅτι παρεκέσασα τοῦ θεοῦ τῷ ὀφείως ἡγουσιν
 ὑπὲρ· ἀλλὰ καὶ σφόδρα οὐ ἐλέγχῃ, τῷ ὀφείως

α Rom. 1. 24, 26, 28. β Job. 40. 3. γ Deut. 8. 3.

ἀλλ' ὅτι αὐτῇ περὶ τῆς ἐκείνης, ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ
 φρονιμότητι ἀντιτάξας τὸ ἀδυνατῆαι αὐτῆς·
 αἰκ' ἐδὲ ἐν τῷ Κεῖν παντελῶς ἤρξατο γίνεσθαι.
 ἐπὶ ἀπείλῃ τὸ ἀδελφὸν αὐτοῦ· ^α καὶ ἀφ' ἑ-
 ρου ἥ ἐπὶ τῷ Κεῖν, καὶ ταῖς ἡσυχίαις αὐτοῦ ὅ-
 ' ὡς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ κερδοζήτης· διὸς· εἰς φανερὸν
 ᾧ ἤλθεν ἡ κακία αὐτοῦ, ὅτι ἀνῆλθε τὸ Αἰκλ.
 αἰκλ' καὶ εἰ μὴ πᾶν ὅ ἐκείνην οἶνε, ἐμ-
 θύσθη· ^β Νῶε καὶ ἐργαζόμενος ὅτι ἂν ἀνεφάνη
 ὅτι ἡ τῷ· ^γ Καὶ μὲν ὡς περὶ ταῦτα, καὶ εἰς τὴν παύσασθαι
 ἀσέβειαν, ὅτι ἡ πᾶν ἀδελφῶν αὐτοῦ σπουδῆς,
 καὶ αἰδώς πρὸς τὴν γυναικαίαν. ^δ ἡ κατὰ τῷ
 Ἰακώβ τῷ Ησαΐ· ἐπὶ ἐκείνῃ, ἀφ' ἧς ἐδίδξαν
 ἐκζητῆσαι τὴν τῆς εὐλογίας ἀφαιρέσει· ^ε ὡς
 περὶ τὴν τέττα, ῥίζας τῷ πορνεῖ καὶ βίβλῃ
 εἶναι ἐκείνῃ αὐτοῦ ἡ ψυχὴ· ^ς τὴν τε λαμψύτητα
 τῆς τῷ Ἰωσήφ σπουδῆς, παρεκκλυσσόμενος
 ὡς τὸ μὴ ἀλῶναι τὸν ἴον· ἐπιθυμίας, ὅτι
 ἂν ἐκζητῆσαι, μὴ ἐκζητῆσαι αὐτοῦ τὸ διατί-
 ναι. ἀλλ' ὅτι ἐν τοῖς μετὰ τὴν κατὰ τὸν
 περὶ ταῦτα ἀφ' ἧς ἐκζητῆσαι ὡς τὸ ἐκζητῆσαι
 καὶ τὴν παρεκκλυσσόμενος ὡς τὸ ἐκζητῆσαι
 πᾶν τὸ συμπίπτειν, ὅτι ὅτι πᾶν ἂν γίνεσθαι, μὴ
 ἐκζητῆσαι ὡς ἀνέναντον, αἰκλ' φανερωθῆναι
 ὡς ἐκζητῆσαι ἐκείνης ἀφ' ἧς ἐκζητῆσαι, τὸ γὰρ
 ἐκζητῆσαι ἀλλ' ὅτι πᾶν ἀνέναντον ἀφ' ἧς ἐκζητῆσαι,
 πᾶν τὸ πᾶν καὶ ἐκείνης ἐκζητῆσαι, πληροῦς
 ὁ θεός, ὁ ^ζ ὅτι ἐκζητῆσαι αὐτὸν πᾶν τὸ σπου-
 δῶν εἰς ἀφ' ἧς, ὅτι κατὰ τὴν ἀφ' ἧς ἀφ' ἧς

^a Gen. 4. 5. ^b Ibid. 9. 21. ^c Ib. 9. 22. ^d Ibid. 27. 41.
^e Ibid. 39. 7. ^f Heb. 12. 13, 16. Rom. 8. 28.

‘‘*၂၁၈၀၀၀* နေ့တို့, ဝံကံ နား၊ ‘‘*၂၁၈၀၀၀* နေ့တို့, နေ့တို့
၂၁၈၀၀၀ နေ့တို့.

[illegible]

a Psal. 33. 26. b 2 Cor. 4. 8. c Psal. 4. 1.

θεῶ, τὸ τ' ἀλγοῖας ἡμῶν ἰλαρόν, καὶ εὐθυμῶν
 αὐτῷ χαίρει· ἡ δὲ ἀρετὴ πᾶν ἀπὸ θεῶν γινώ-
 μινον, παλαιόμας ἀνόμενον. ὁμοίως δὲ νοη-
 τὸν ὁ τὸν οὐδὲν πᾶν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐργάσαι-
 ται ὁ θεός, [τ' ἰωβ]· ἐχὲν τῷ μὴ ἀληφείναι ἐξουσίαν
 τοῖς δὲ ποι τοῖς πειρασμοῖς αὐτὸν ἀεὶ ἀλλεῖν,
 ἀλλ' ἡ γὰρ· ἡ δὲ ἐν πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσι
 ἐμνηστὴν ἀμνηστὴν αὐτὸν ἐν ὁμοίᾳ κυρίᾳ, ἀλ-
 λά ἀναφανῶναι δέημον. ἡ ἀπάντησις, μὴ δὴ
 βίαν σέβεται ἰωβ τ' κύριον; ἡ δὲ ἐν ἀφ' ἑαυ-
 τῆς τῶν ἐξ αὐτοῦ, καὶ τῶν ἐστὶν τ' οἰκίας αὐτοῦ,
 καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ πάντων τ' ὄντων αὐτῷ κύριον
 ἐργα αὐτοῦ ἀλόγητος, καὶ τῶν κτίων αὐτοῦ
 πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τ' γῆς, ἀλλὰ ἀπίστευτον
 τίς χεῖρ σου, καὶ ἄψαι πάντων αὐτῷ ἐχθρῶν, ἡ
 μὴ αὐτὸς ἀπὸ πᾶσι ἀλόγητος, καὶ ταῖς κτί-
 τας, ὡς καὶ τίς καὶ ψεύσεται μὴ καὶ τοῦ ἰωβ,
 ὅτις ἡσυχάζει παθόν, ἐχὲν ὡς ἔλεον ὁ ἀνιπκί-
 ρηται, ὡς ἀπὸ πᾶσι ἀλόγητος τ' θεόν, ἀλλὰ καὶ
 παροδιδόει τῷ κειράζοντι ἐπὶ μὴ ἀλόγων τ'
 κύριον, ἡ ἐπιπῶν τῇ γυναικὶ λεγέσθῃ, ἡ πᾶν
 πρὸς αὐτὸν κύριον καὶ τελοῦται, καὶ ἐπι-
 πῶν αὐτὸν ἐν τῇ φάσει, ὡς αὐτὸς μίαν ἀφ' ἑαυ-
 τῶν γυναικῶν ἐλάλησας, ἐν τῇ ἀγαθῇ ἐδέξα-
 μεθα ἐν χειρὶ κυρίου, καὶ καὶ ἐχὲν ἰσχύ-
 σμεθα; καὶ δόξα σου ἡ δὲ ἰωβ, ὁ ἀλό-
 γος ἡ πᾶν τῷ κυρίῳ· ἡ δὲ δόξα σου δέσποτος,
 ὅτις ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ ὡς τ' ψυχῇ.

α Job. 1.22. Ib. 40.3. β Ibid. 1.9. γ Ibid. 2.9.
 δ Ibid. 2.4.

αὐτοῦ ἐκλήσῃ· ἔ μὲν γ', ἀλλὰ δόξαιτιλον τίω
 χεῖρσ' οὐ, καὶ ἄψαυ' ὅσων αὐτοῦ καὶ πῶν
 σπερχῶν αὐτῷ, ἢ μὲν εἰς ἐπὶ σωματὸν σε δόξα-
 γήσῃ· νικητὴρ γ' ὑπὸ τῷ ἁγίῳ ἀνδρα-
 γῶν, ψαυδῆς ἀποδείκνυ'· καὶ τριζὰρ τὰ χαλιπα-
 ταίη πιπρωτῶς ἐπίμειν, μηδὲν ἀμωρτῶν τοῖς
 χάρισις ἐνώπιον τῷ θεῷ· δὲν γ' παλαίσματι
 παλαίσας ὁ ἰσὺς καὶ νικησας, τρεῖς δὲν ἀγ-
 νίζηται τηλικῶτον ἀγῶνα· ἔδ' ἂν τίω ἐπὶ τῶν
 τριῶν πάλιν τηρηθῶναι τὰ σωτῆρα, ἥ τις ἐν
 τοῖς τριῶν ἐκαστῶν ἀναγέγραπται, τὰ τρία
 νικῆσαντος τῷ κρατὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ σωτῆρι· ἡμῶν
 νοσηρῶς, τ' ἐχθρῶν· ἵ' οὐκ οὐκ αὐτῶν τῷ
 θεῷ τῷ, μὴ ἐσελθῆν εἰς περὶ σμῶν, καὶ τὸ
 ῥυθμῶν δὲν τῷ ποιηρῶ, ἐπιμειλίτερον ταῦτα
 ἐξετάσαντες, καὶ παρ' ἑαυτοῖς ἐρδυνήσαντες, ἄ-
 ξιοι εἶναι τῷ ἀκέρῳ θεῷ, τοῦ ἀκέρῳ ὑπὸ αὐ-
 τοῦ γενόμενοι, ἑ παρακαλῶμεν περὶ ζώμενοι μὴ
 θνατῶν· καὶ βαλόμενοι ὑπὸ τῶν τῷ πο-
 νηρῶ πιπρωμένων βελῶν μὴ ἀνάπλοισιν ὑπὸ
 αὐτῶν· ἀνάπλοισιν γ' ὑπὸ αὐτῶν πάντες, ὡς
 καὶ ἑ πνα τῶν δώδεκα, αἱ κερδαίαι ὡς κλίβαν-
 οῖς ἐκλήθησαν· ὅτε ἀνάπλοισιν γ', ἑ οἱ τῷ θ-
 ρεῷ τῷ πίστει πῶτα σβέννυνται· ὡς ἐπιπρω-
 πόμῳ αὐτοῖς πιπρωμένῳ ὑπὸ τοῦ ποιηρῶ
 βίβη· ἑ ἐπὶ ἐχθρῶν ἐν ἑαυτοῖς ποταμὸς ὑδα-
 τῶν ἀπορρῶ εἰς ζώαν αἰώνιον, τὰς μὴ ἐν τῷ
 ἐχθρῶ τὸ τῷ ποιηρῶ, ἀλλὰ ὁχρῶς αὐτὸ λυ-
 οῖται τῷ κερδακλυσμῷ τῶν ἐχθρῶν, καὶ σωτηρίαν
 λογισμῶν, ἐντυπεμένῳ δὲ τῷ τῷ αἰλη-

ἡ 2 Cor. 6. 9. ἡ Luc. 24 32. ἡ Eph. 6. 16. ἡ Jo. 4. 14.

θεῶς

ἀσθεῖς ἐστὶ τὴν γὰρ καὶ τὸν, καὶ ἀνεμύρον ἐρεσέλ-
 θαν, καὶ ὁσπερὲς καὶ φρονουῦνται· ἀπὸ γὰρ ἡμῶν
 πᾶσι τοῖς ἀλλοτρίοις ἔστιν ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τὸ εὐξέσθαι,
 ὡς τὸ χεῖρ ὁσπερὲς τὴν ψυχὴν ἐκτείναντα,
 καὶ ὡς τὸ ὀφθαλμῶν τὸ νοῦν ὡς τὸ θεὸν ἐν-
 τείνανται, καὶ ὡς τὸ εὐχέσθαι διεξείρανται χαρμῶν
 καὶ ἡμεμῶν, καὶ ὡς τὸ σῶμα αὐτὸ πρὸς τὸ ὅλον
 κύριον, πᾶσι μνηστικῶν τὴν ὡς πνεῦμα
 ἡδονικῶν δακτύλων ἐπὶ τοῦτον ἀποτέμνον,
 ὅστις περὶ αὐτῶν [μὴ] μνηστικῶν τὸ θεὸν βυλεται
 ἡδονικῶν, καὶ εἰς πᾶσι τὸ πλῆθος ἡμεμῶν
 καὶ, ἢ ὅπως δὴ πᾶσι πᾶσι τὸ ὅλον λόγον π-
 πρὸς [μὴ] αὐτῶν σπινθῆρας. ὅδε δὲ διδάσκει γὰρ
 καὶ, ὅτι μὲν καὶ κατὰ τὴν ἑσθίαν ὡς τὸ σῶμα
 τῶν, τὴν καὶ τῶν τῶν μετὰ ἐκείνης τὸ χε-
 ρῶν, καὶ ἀνατίσκει τὴν ὀφθαλμῶν πάντων
 ὡς κρείττον· οἷον τὴν εἰρήνην τὴν σφαιρικήν
 ἰδιωματικῶν τῇ ψυχῇ καὶ τὴν εὐχὴν φέροντα,
 καὶ ἐπὶ τὸ σῶμα τῶν τῶν λίγαν καὶ καὶ
 πᾶσι τῶν τῶν δὲ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
 καὶ γὰρ τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν τῶν
 διζόμενοι εὐχέσθαι ἀλλὰ πᾶσι τῶν τῶν τῶν
 ἐκκαταφρόνητον, ἢ καὶ κατὰ τὴν ἀλλὰ πᾶσι
 τῶν, ἢ τῶν αὐτῶν αὐτῶν· ἐπὶ ἀλλὰ τῶν τῶν
 ἢ φέρεται, ἐπὶ πλείον, ἢ τῶν πᾶσι τῶν
 μὴ ἐπὶ τῶν ἀναχωρουμένων μὴ ἀποδοῦναι τὴν
 ὀφθαλμῶν ἐκκαταφρόνητον, ἐπὶ εὐχέσθαι, μὴ δὲ ὡς
 ποιέμενοι τῶν τῶν καὶ ἢ κατὰ τὴν ἀλλὰ πᾶσι
 ἀνακαταφρόνητον, ὅτι περὶ μέλλει τὸ ἰδίον ἐπὶ τῶν
 ἀμνηστικῶν κατὰ τῶν, ἐκκαταφρόνητον τῶν
 ἐπὶ τῶν τῶν, καὶ τὸ ἀφίσκει αὐτῶν, ἐ-
 δίδαι καὶ ὅτι σύμβολοι τυχεῖς τῶν τῶν τῶν
 καὶ τῶν,

ἡστος κὺ ὑποπαιγμός, Παύλε λέγοντος, α' τὸ
 τε χρίει καὶ μύστω τὸ γινώσκω με αὐτὸς ὅτι
 παπῆρα, ἐξ ἧς πᾶσα πατρίς ἐν ἕραιοις κὺ
 ἐπὶ γῆς ὀνομαζέται· τὸ δὲ νοητὴν γινώσκω
 εἰς αὐτὸς ὀνομαζόμενον παρὰ τὸ, ὑποπι-
 πλωκέναι τὸ θεῶν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ, καὶ
 ἐκείνου τῶν ὄντων αὐτῶν ἑαυτὸν πειπειωκέναι,
 δηλοῦν μοι ὁ Ἀπόστολος φαίνεται ἐν τῷ, β' ἵνα
 ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γένος καὶ μύστω ἐπου-
 ρανίων, ἔπηγαίον, κὺ καπαχθονίων. ἐξημα-
 τίσας ὅτι τῶν ἐπερραίων τὸ σῶμα, ὡς κὺ
 γινώσκω σωματικῶς ἔχει αὐτὸ ὑπολαμβάνειν,
 ἔπειν πρὸς, σφαιραειδῶν παρὰ τοῖς ἀπερ-
 ραῖς αὐτῶν τέτων διελυφῶσι ἀποδεδειγμένων
 αὐτῶν τῶν σωματικῶν· ὁ δὲ μὴ βεβλόμενος
 τῷ ὀνόματι ὡς ἀποδείξει, κὺ τὰς χρείας ἐκείνης τῶν
 μιλῶν, ἵνα μὴ μάλιστα ἢ πὶ διδμημωρημένων
 αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐὰν μὴ ἀναιδόληται αὐτὸς
 ὅτι λόγον, παρὰδείξει, ἐκατέρωθεν πλάιν· ἔπει
 φήσας μέλη σώματος μάλιστα, κὺ μὴ ἐπὶ τῷ
 ἰδίῳ ἔργῳ γινώσκω αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἔπει
 ἐρεῖται ἔγχα, ἔπει τὸ πιστισμῶν ἐνπρον τὰς
 ἰδίας χρείας ἐπιτελεῖν, ἔπει ἐν τοῖς ἐπερραίοις,
 σφόδρα δὲ μωρῶς ἀνασφαφίσεται, ἐὰν τρέπον
 ἀνδριάντων πρὸ νομίζη τὸ μὴ ἐπιφάνειαν
 μόνον εἶναι ἀνθρωποειδῆ, σὺνίπ δὲ κὺ τὸ ἐν
 βάσει. ταῦτα δὲ μοι λέγει ἐκτελεῖται τὸ
 γινώσκω εἰς αὐτὸς ὀνομαζόμενον Ἰησοῦ
 πᾶν γένος καὶ μύστω ἐπερραίων κὺ ἐπηγαίων, κὺ

4 Eph. 3, 14. Legisse videtur πᾶσα λατρεία,
 aliter ejus argumentatio minus consistit. 6 Phil.
 2, 10.

τὸ κυρίον τ' ἐπίστατο τῶν πιστευόντων σω-
 λῶσαις, ὡς ἀπὸς καὶ ἀγγελικῶν δυνάμεων
 ἐφισταμένων τοῖς ἀθροίσμασι τ' πιστευόντων· καὶ
 αὐτοῦ τῷ κυρίῳ, καὶ σωτῆρι ἡμῶν δυνάμει,
 ἥδη ἢ καὶ πνέουσιν ἀγίων, οἶμαι δὲ ὅτι καὶ
 πνευματικῶν, σφίσι δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ βίῳ
 ἐδείκνυνται, αἱ καὶ τὸ πῶς, ὅσα ὀφείδεις εἶπαι. καὶ
 ἐπὶ μὲν ἀγγέλοις ἕτως ἐπιλογιστοί· ^α εἰ πε-
 ριμολογῶν ἀγγελῶν κυρίῳ κύκλῳ τ' φεδωμένων
^β αὐτῶν, ἐρύσεται αὐτῆς· καὶ ἀληθῶς ὁ Ια-
 κώβ εἰς αὐτοῦ μένει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάν-
 τω τ' ἀνακειμένων τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι λίγων·
 ὁ δὲ ἀγγελῶν ὁ ῥυόμενος με ἐκ πάντων τῶν
 ἡλικῶν, πῶς ἐστὶ πλεονόντων σωτηριολογῶν
 ἡγεσίως εἰς δοξαίαν χριστοῦ, περιμολογῶν τὸν
 ἐκείνου ἀγγελόν, τ' κύκλῳ ἐκείνῳ τ' φεδωμένων,
 μὲν τῷ αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ δι' ὀφρῶν, καὶ οἰκονομῶν
 πεπιδυμένοι· ὥς εἶναι ἐπὶ τ' ἀγίων σωτηριολο-
 γομένων δι' ὅλων ἐκκλησιῶν· τῷ μὲν, ἀνθρώπων
 τῷ δὲ, ἀγγέλων· καὶ εἰ μέντοι τ' τοῦτ' ὁ
 Ραφαήλ φησιν, ^γ εἰς μνήμοσιν ἀντιμολογῶ-
 ναι τῷ πνεύματι καὶ μετ' αὐτὸν Σαββᾶς τ'
 ὑστέρως νόμφης ἡγομένης αὐτοῦ διὰ τὸ μακα-
 ριῶν αὐτῶν τῷ τοῦτ' αἰ, π' λεκτοῖς πλεονόντων
 ἐν τῷ αὐτῷ τοῖς, καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ σωτοδου-
 λῶνται, καὶ σωματοποιεμένων ἐν χριστῷ· ἐπὶ ἢ
 τ' δυνάμει τ' κυρίῳ συμπαιδείας τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ ὁ Παῦλος φησιν· ^δ συναχθέντων ὁμῶν
 καὶ τ' ἐμὴν πνέουσαν σὺν τῇ δυνάμει τοῦ

^α Psal. 33. 8. ^β Gen. 48. 16. ^γ Tob. 12. 12.
^δ 1 Cor. 5. 4.

'κυρίε Ιησῦ· ὡς δυνάμειος ἔ' κυρίε Ιησοῦ
 συναπλομήνης ἔ' μόνοι μὲν Εφισίαι, ἀλλὰ καὶ
 Κορινθίαι· ἔ' εἰ ὁ ἐπὶ τὸ σῶμα παλαιόμορος
 Παῦλ' συναρροῶν νομίζει τὴν ἑαυτοῦ πνύ-
 μωπ ἐν τῇ Κορίνθῳ, ὅτε ἀπηναστοί ἔ'ται ἔ'
 τὰς ἐξελλυθόσας μακαρίας φησίν τὴν πνύ-
 μωπ, πᾶσα μὲντοι ἔ' ὅντος ἐν τῷ σῶμαπ ἐπὶ
 ταῖς ἐκκλησίαις, διότι ἔ' κατωφρονητοί τῶν
 ἐν αὐταῖς δόχων, ὡς ἐξαιρετὸν π' ἐχούσιν τὰ
 γνησίως συναρροῶν κῦτῶν. ὥστε ἡ δυνάμειος
 Ιησοῦ, καὶ τὸ πνύμω Παύλ', ἔ' τῶν ὁμοίων,
 ἔ' οἱ παριμῶλλοντες ἐκείνῳ τ' ἀγίῳ κύκλῳ
 ἄγγελοι, κύριε συναρροῶσιν, καὶ συναρροῶν τὰς
 γνησίως συναρροῶσιν κῦτῶν, ἔ' τῶν μακαρίων, μή-
 ποτε ἐὰν ἀγίῳ ἀγγέλῳ ἀνάξῃ π' καὶ καὶ ἐπὶ
 τὸ ἑαυτῶν ἀγγέλων ἀλφειόλῳ δι' ὧν ἀμαρτανί-
 κα ἡμεῖς κατωφρονηῶν παραινόμεν· ὅτι ὁ τοιῦτ',
 σωτηρίαν μὲν τῶν ὁμοίων αὐτῶν τοῖς κατόντων, ὅτε
 ἐπιπολὺ λήσεται τ' τ' ἀγγέλοις σωτηρίας,
 ὑπερησία ἔ' θείῃ βελήμειος ἐπισκοποῦτος
 φῶς ἐκκλησίαν, φέρους εἰς γνῶσιν τ' πολλῶν
 ἔ' τοιῦτε π' πλάσματος· ἐὰν ἡ πολλῶν γλυ-
 μῶροι οἱ τοιῦτοι καὶ ἐταιρείας ἀνθρωπίνης, ἔ'
 σωματικῶτερον π' πλάσματος κῦτῶν σω-
 χόνται, ὅτε ἐπισκοπηθήσονται· ὅτι δηλῶν ἐν
 τῷ Ησαΐᾳ, ἔ' κύριε λέγοντος· α' ἐδὲ ἂν ἔρ-
 'χιωδὲς ὁφθαλμοί μου· ἀπὸ ψαλμῶν, φησί, τὰς
 'ὁφθαλμοί μου ἀφ' ὑμῶν, καὶ ἐὰν πληθύνῃ
 'τῶν δεικνόντων, ὅτε εἰσπαύσομαι ὑμῶν· πᾶσα γὰρ
 ἀντὶ τ' σωτηρίας διπλῆς συναρροῶσιν ἀν-

ἰσχύων, καὶ μακαρίων ἀγγέλων πάλιν διπλῇ γίνεται ἐπιστοαυτὸ συνέδοξ ἀνθρώπων ἀστέων, καὶ ποιηρῶν ἀγγέλων· καὶ λέγεται ὡς ἐπὶ τῆς τῶν τριῶν συναγωγῆς ὑπὸ πρὸς τῶν αἰώνων ἀγγέλων, καὶ τῶν ἱερῶν ἀνθρώπων· ὅσα ἐκάλεσαν· ἡ μὲν συνιδεῖν μεταμορφότητος, καὶ μὲν ἡ παρενομύεντων ἢ μὴ εἰσέλθω· ἐμίσηται ἐκ· ἡ κλησίαν ποιηρῶν· καὶ μὲν ἀστέων ἢ μὴ ἡ κλησίαν· ἂν τῷ οἴμα καὶ τὸς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ πᾶσι τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν πολλοῖσι ἀμαρτήμασι μαρτυρούμεν ὑποχρεῖν μαρτυρίαν· τῆς ἐκ τῶν τοῦ κλησίου λαοῦ τὰς καὶ ἀποστόλους· τὸ νόμον καὶ ὑπὸ τῷ ἁγίῳ καὶ τῷ ὑπερεμψίζοντων ἀγγέλων, καὶ τῶν σωτηρίας τῶν αἰώνων ἀνθρώπων. ἔτι γὰρ καὶ ὅλα ἀπορίσματα ποτε κλησίου ἐμπιστῆν εἰς περὶ σμῆν, ἢ ἵνα καὶ ἡ δοκῶσι εἶναι, ἀρτῇ ἀπ' αὐτῶν· ὁμοίως τῇ κλησίου συκῇ, καὶ ἐκ μίζων ἀνάστασις ἂν τὸ μὴ διδόναι τῷ Ἰησοῦ πενήντι κερπὸν, ἐπερὶ ὁμοίως, καὶ εἰ π ἔχον ὀλίγον ζωπκῆς κατὰ τὸ πῶς διναμειως ἀποκλῶντες. Ἰδοὺ δὲ μοι ἀνακρίτως ἐρῶν φαίνεται τόπος ὁμοίως ἐξελίγονται, καὶ τὸ ἐξαίρετον ὡς ἐν τῷ παλαιῷ ἐπὶ τῷ ἁγίῳ, καὶ ἐν τοῖς ἐπὶ τῷ ἐκκλησίᾳ γινόμενων συνελδύσεως. ἥδη δὲ καὶ ὡς ἐκ κλησίου εἰς ὃ ἀφορῶνται ἰσχύος δι, ὀλίγα λεκτέον.

21. Τεσσάρων ἢ ὄντων κλησίου, τῷ πρὸς ἄρτον, καὶ μνησμοῦσαν, καὶ ὡς ὅσον, καὶ ἀνατολῶν, πῶς ὅσον ἂν αὐτῷ ὁμοιοποίηται

α Psal. 35. 4. β Matt. 25. 29. γ 21. 19.

τὰ πρὸς ἀνατολὴν ἐνερῶς ἐμφαίνειν τὸ δὲ
ἐκείνους συμβολικῶς, ὡς τὸ ψυχῆς ἐνο-
ρώσης τῇ θ' ἀληθινῇ φωτὶς ἀνατολῇ, ποιῶν
ὡς ἐνθάδε; ἐν δὲ ἡς ὁπερὶ ποτε τ' ἡρώων τῶ
οἴκῳ νεκρῶν βελέει) μῦθον κατὰ τὸ ἀνιῶντος
τ' οἰκίας ὡς σφίρειν πᾶς ἐπιδόξαις, λέγων
τῷ ἐς τὸ ἔρανον ὅψιν ἔχειν π μῦθον ὡς σ-
καλὺ μῦθον ἐφ' ἑαυτῷ τ' ἐπὶ τ' ἡρώων ἐπιόλε-
ψις, ἐς τὴν μὴ ἀφαιρῶνται θ' οἶκον πᾶ
πρὸς ἀνατολὰς· λεκτίον ὡς αὐτόν· ὅτι θίσι
τ' οἰκοδομημάτων ἀνθρώπων κατὰ πᾶσι πᾶ
κλίματι ἢ πᾶσι ἀφαιρῶντων φύσις ἢ τῆς
ἀνατλήσεως τ' λοιπῶν ὡς κεκρυμμένης κλιματῶν,
τὸ φύσις τῆς θίσι ὡς πακτίον· ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν
πιδόξῃ εὐξασθαι βελέει, π μῦθον κατὰ
τέτοι, ἢ ἐπὶ δύσιν ὡς σφίρειν; ἐς ἢ ἐκείνους ὡς
κρίσιον πᾶς ἀνατλήσεως κατὰ τὸ εὐλογεῖν, ἀφαι-
τῶν ἐς πανταχοῦ ποιητίον; καὶ πᾶσι μὲν ἐπὶ
ποσῶτον.

22. Δοκῇ δὲ μοι ἔπ' ὧς τ' τόπων τῆς
ἐνθῆς ἀφαιρῶνται, ἔτα κατὰ πᾶσι τ' λόγον
τίσας δὲ μοι τόποι ὑποχρηστέοι φαίνονται,
ἐς εὐροὺ διεπισθασμένους ἐν πᾶσι γραφαῖς, καὶ
συνεπείποιησιον ἐκείνους κατὰ τέτοις ἐνθῶν.
ἔσι ἢ οἱ τόποι ἔπ'· κατὰ δύναμιν δοξολο-
γίας ἐν τῇ ἀρχῇ, καὶ τῷ ὡς οἰμῶν τ' ὡς
λεκτίον, τῆς θίσι ἀφαιρῶντων συνδοξολογῶν
ἐν τῷ ἀγίῳ πᾶσι σινυμῶν καὶ μὲν
τῶν πακτίον ἐκείνους ἐνθῶν ἐνθῶν ὡς
πολλὰς εὐεργασίας, ὡς αὐτῶν ἐπὶ τ' ἐνθῶν
τίας καὶ ὧν ἰδέει τέτοις ἀπὸ θίσι· μὲν ἢ πᾶσι
ἐνθῶν φαίνεται μοι πᾶσι πᾶσι δὲν γινώ-
μῶν

ῥῆμον τ' ἰδίῳν ἁμαρτημάτων κατήγορον ἐπ'
 ἡμῶν, αὐτῶν ὡς ἔστιν ἡ ἰσότης ὡς τὸ ἀπαλ-
 λαγνύμεν τ' τὸ ἁμαρτάνειν ἐπιφειρήσης ἕξεως,
 διότερον ἄφισιν πῶν παρεληλυθότων. μὲν δὲ
 τὴν ἐξομολόγησιν τέταρτον μοι συνάπτεται φαί-
 νεται δ' εἶναι, τὴν ὡς πῶν μεγάλων, ὅτι ἐπε-
 ρωνίων αὐτῶν, ἰδίῳν τε καὶ καθολικῶν, καὶ πε-
 ρί οἰκείων, καὶ φιλαίων· καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὴν
 οὐκ ἔστιν εἰς δοξολογίαν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐν
 αἰῶνι πνέοντος κατεπαυσέον. τέταρτος ὅτι τὸς
 τοπικὰς ὡς ὡς ἀποδοῦναι διαπαρρηδύας ἐνδομῶν
 ἐν τῇς γραφαῖς. τ' μὲν τῆς δοξολογίας ἀλλὰ τέ-
 των ἐν ἑκατοσὶν τρίτῳ ψαλμῷ. ^α· κύριε ὁ θεὸς
^β· μὲν ὡς ἐμβραβυλῶν σφόδρα, ἐξομολόγησιν
^γ· καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσθαι, ὁ ἀνακαλλόμενος
^δ· φῶς ὡς ἡμεῖς, ὁ ἐκτείνων τ' ἐκτείνων ὡς
^ε· δ' ἐκτείνων, ὁ ἐκτείνων ἐν ὕδασι καὶ ἐκτείνων αὐτῶν,
^ς· ὁ πᾶσι νέφη τὴν ἐπὶ ὕδασι αὐτῶν, ὁ ἐκτείνων
^ζ· τῶν ἐπὶ πτερύγων αἰνέμων· ὁ ποιῶν τὸς ἀγγέ-
^η· λους αὐτοῦ πνέοντα, καὶ τὸς λειτουργούς
^θ· αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· ὁ ἡμεῖς τὴν τὴν ἐπὶ
^ι· τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ἐκτείνωνται εἰς τ'
^{ια}· αἰῶνα τῶν αἰώνων· ἕως ὅτου ὡς ἡμεῖς τὸ
^{ιβ}· ὡς ὡς αὐτοῦ· ἐπὶ τῶν ὁρίων ἡμεῖς
^{ιγ}· ὡς αὐτοῦ, ἀπὸ ἐπιτημέσεως σε φέρονται, ἀπὸ
^{ιδ}· φωνῆς βροχῆς σε δειλιάσας· καὶ ὡς αὐτοῦ
 ὅτι τέταρτος τῶν ψαλμῶν δοξολογίαν ὡς ἐκτείνων
 πατρός· εἰσι δὲ πῶν αὐτῶν ὡς αὐτοῦ αἰνέ-
 ῳμοι ὡς αὐτοῦ, ὡς ὁ τόπος τ' δοξολογίας πολ-
 λαχῶν διαπαρρηδύας. τ' ὅτι ὡς αὐτοῦ αἰνέ-

23. Ταῦτα κατὰ δυνάμειν ἐμὴν εἰς τὸ τῆς
 εὐχῆς ἀποτέλεσμα, καὶ εἰς τὴν ἐν ἱεῖς ευαγγελί-
 λιοις ἐν χλῶ, ταῦτα ἀπὸ αὐτῆς ἀποδίδει τῷ Ματ-
 θαίῳ εἰρημνία, ὅμιν διαδληται φιλομαθῆσαι-
 τοι καὶ γνησιώτατοι ἐν θεοσιδεῖα ἀδελφοί,
 Ἀμβρόσι καὶ Τατιανή. ὅτε ἀπογινώσκων δὲ
 αὐτοῖς ἐμπαροῦσιν ὑμῶν ἐπικλεινομένων, καὶ τῶν
 ὁποῦσιν ἐπιλαμπανομένων, ἀρχομένων τε ἐν τῇ
 τῆς ὁντων ἀπὸ ἡμῶν, πλείονα καὶ θεοπρεπὲς
 πάλαι τοῦτο δυνήσονται χωρεῖσθαι ἀπὸ τῆς διδόν-
 τος θεῷ, ὅ λαβόντες πάλιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν
 ἀφ' ἑαυτῶν μεγαλοφύστερον, καὶ ὑψηλόπερον, καὶ
 τρανότερον πάλιν ἐπὶ τῇ παρόντι μὲν συγ-
 γνώμῃς τέτοις ἐστὶν ὁξεία.

a Philip. 3. 13.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Π Α Ρ Α Φ Ρ Α Σ Ι Σ

Εὐχῆς τῆς κυριακῆς.

Ἐκτυπωθεῖσα ἀπὸ Μορήλλου ἐν ἔτει τῆς
 θεογονίας α.χ.α.

ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ. Τότε πατὴρ ἡμῶν
 ὁ θεὸς χρηματίζει, ὅτε διὰ τῆς τῆς
 πνύμετος ἐπιφοιτήσεως τῇ ὑιοθε-
 σίας ἀξιογνώμῃ. ὁ γὰρ πατήρ κα-
 λῶν τὸν θεόν, ὁφείλει κατὰ τὴν εἰσφ-
 ἀπὸ ἀμερτιῶν, καὶ κληρονομῶν τῇ βασιλείας τῇ
 ἐρασίᾳ. Ἰσχυρὸς δὲ ὁ μορφωθεὶς ἀπὸ τῆς ἀφ-
 βολον, λίγων πατέρων τὸν θεόν, ὃν ἐδεξάμεθα.

M. 3.

Εἰπάτω —

Εἰπὼν δὲ τὸ ΗΜΩΝ. Ἐὰν τὰς πολλὰς δέ-
κνυσιν, ὡς ἐνὸς σώματος, μιᾶς ἀπαύτατι ἔσῃ
καταλήξῃς ὅτι. ὡς φαίνεται δὲ ἐν τῷ ὑπο-
ἀκλήλῳ ἐν ἑαυτῷ, ὡς ὅτι πάντες ἀδελφοί
ἐσμὲν.

Τὸ δὲ ΕΝ ΤΟΙΣ ΟΥΡΑΝΟΙΣ. Οὐκ ἔστιν,
ἐκ οὗ αὖ τὸν θεὸν συγκαλέωμεν τοῦτο φησιν. ἀλλὰ τῆς
γῆς ἀπαύτων τὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ τοῖς ὑψηλοῖς
κατασπλῶν.

Τὸ δὲ ΑΓΙΑΣΘΗΤΩ. Οὐ κατακλινόν,
ἐκπεκνῶς δὲ, οἷον ἀγαθότης. ὅτι ἵνα ἐν βεβή-
λῳ ἀγαθότητι. ἀλλὰ ἵνα ἡμῖν ἀποκαλυφθείης
τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ, ἀξίως αὐτῷ διδοῦμεν ἀγα-
θήν. ὁμοφρονῶντες θεῷ, ἢ τὴν μετὰ ἡμῶν
ἀγαθῶν ἀπὸ λαοῦ φησιν, ἢ τὴν, ἀλλὰ ὅτι ἀγία
πνέουσα δυνάμις, ἢ τὴν δυνάμιν αὐτοῦ
παρουσία.

ΕΛΘΕΤΩ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΟΥ. Ἐπειδὴ δὲ
φύσῃ θεὸς ἀνθρώπων, χρῆσθαι, οἰκονομικῶς καλεῖται
βασιλεύς ὡς ἀνθρώπων, ἐκδύχονται οἱ πατέ-
ρες καὶ ἐπὶ τὰς ἀπίστες ἐλθεῖν, ἵνα εἰς χρι-
στὸν πιστεύουσιν, βασιλεία ἰδοὺ ἐπιγερῶνται
αὐτῶν.

Τὸ δὲ ΓΕΝΗΘΗΤΩ ΤΟ ΘΕΛΗΜΑ ΣΟΥ.
Θεοὶ, ὡς ἐν ἐκείνῳ κατὰ τὴν καὶ ἀνέμπτως
πάντες οἱ ἄγγελοι πολιτεύονται. ἔτι καὶ τὰς
ἀνθρώπους ἐν τῇ γῇ ποιήσιν. ἢ ἔτι. ὡς οἱ
ἄγγελοι ἐν ἐκείνῳ εἰσιν. ἔτι καὶ ἡμεῖς ἀξίως
ἐν τῇ ἀνθρώπῳ ὅτι πνευματικῶς καὶ κατὰ τὸ
σώμα.

ΑΡΤΟΝ ὁ ΕΙΜΟΥΣΙΟΝ. ἢ τὸν σωματικόν
τὸ σῶμα ἡμῶν φησί. τούτῳ τὸν ἐφ' ἡμῶν, ἢ
τὸν

τὸν ἐπιόντα, καὶ στυγερὰ κώμῳ τὸ πάλαι ποτε
ζωοποιῶν ἄρτον. οὕτως τὸ μέλλον. ὁμοί-
ωσι ποιῶν τὸν ἐπίστον, ἢ παρὰ τὸ ἐπίστα
καὶ ὑπερέχον. ἵνα ἢ, τὸν μὴ ὅτι εἰσὶν
αἰῶν. οἰκῶν, ἀλλὰ τὸν ἀποδεδησὶ μῶν ἐν
τῷ μέλλοντι τοῖς αἰγίοις δὲς ἡμῖν ἤδη. ἢ ἐπεί-
σας ἑστία κυρίως ἐστὶν ἢ ἐκείνου καὶ βίβλου,
οἷα ἢ τῆς ψυχῆς ἡμῶν φύσις. φορῶνται τὰ κατ'
εἶδη τῷ ἀράτῃ θεῷ καὶ τῷ λείπῳ. ἄν
ὁ τῇ κυρίως ἑστία ὁμιλῶν, ἄρτον ἐπίστον,
θεὸς ὢν λόγος, ζῶν ἄρτον. αἶμα δυνάμει ὁ
λόγος ἀμνησικακῶν, συνεκδοῦναι αὐτοῖς ἀμνη-
σίας, μεταλλάττει διδάσκει. τὸ, ὅτι ἴσταν θελή-
τη καὶ φησὶ γδ,

ΚΑΙ ΑΦΕΣ ΗΜΙΝ ΤΑ ΟΦΕΙΛΗΜΑΤΑ.

πάντες δὲ ἀμάρτημα ὀφειλημέτα ἐσιν. εἰ γὰρ μὴ ἐνδύ-
σῃται τις τῇ ἀμνησικακίας ἀρετῇ, ὅτι δυνάμει τυ-
χεῖν ἀφίσταται. εἴτα διδάσκει μὴ παραγρησὶ τὸς
ἀγῶνας, πολλὰ μὴ ἐπιρρίπτειν αὐτοῖς.

Εἰ δὲ ἀνάγκη καλίστη, διὰ τοῦτο καὶ τοῦ
ΡΥΣΘΗΝΑΙ. ὅτι μὴ ἡττηθῆναι. ὁ γὰρ ἐν τῇ πάλῃ
νικῶν, καὶ μὴ ἐγκαταλείπεται, ὅτι εἰσέ-
ξει εἰς πειρασμόν. πειρασμός γάρ ἐστιν ἡ ἥτις,
καὶ ἢ ἀπὸ τοῦ ἀφ' ὅλου πλάττει.

Ὁ δὲ μὴ εἰσέλθων εἰς δίκην ΠΕΙΡΑΣΜΟΥ.
ἐρρύθη ἀπὸ τοῦ ΠΟΝΗΡΟΥ. πονηρὸς δὲ ἐστὶν ὁ
ἀφ' ὅλου, ὅτι φύσις, ἀλλὰ σωματική. ὅτι γὰρ
ὅτι ἐν φύσει ἐστὶν ἡ πονηρία, ἀλλὰ ἐξ αὐτῆς
εἰς κακίας καὶ σωματικῶς γίνεται. καὶ ἐξο-
χλὺ δὲ ἔτι καλεῖται ἀφ' ὅλου ὑπερβολῇ τῇ
κακίας.

Τ Ε Λ Ο Σ.

INDEX LOCORUM

S. Scriptura.

		Pag.			Page
Genes.	1. 3.	77.	Deut.	9. 9.	88.
	1. 5.	11.		9. 18.	45.
	1. 11.	77.		15. 9.	37.
	3. 8.	71.		16. 9.	28.
	3. 9.	72.		16. 16.	62, 100.
	3. 20.	93.		23. 1, 7.	61.
	4. 5.	123.		23. 14.	72.
	4. 16.	72.		30. 14.	72.
	9. 21, 22.	123.		32. 2.	75.
	17. 5.	74.		32. 6.	65.
	18. 2.	24.		32. 20.	65.
	18. 11.	3.		32. 43.	50.
	19. 37.	27.		32. 45.	59. Gr.
	27. 28.	53.		37. 18.	65.
	27. 41.	123.	Jos.	10. 12.	47.
	28. 10.	9.		22. 16.	97.
	39. 7.	123.	Jud.	11. 30.	14.
	48. 16.	131.		13. 8.	38, 53.
Exod.	2. 7.	75.		16. 31.	47.
	3. 14.	74.	1 Reg.	1. 9.	13, 38.
	8. 8.	104.		1. 11.	45.
	8. 18, &c.	10.		1. 12.	8.
	9. 27, 33.	11, 121.		1. 20.	53.
	10. 18.	11.		2. 25.	101, 108.
	12. 3, 15.	98.	2 Reg.	7. 18.	136.
	19. 5.	91.		12. 17.	42.
	32. 10.	45.	4 Reg.	20. 2.	38.
Levit.	16. 29.	98.	2 Chron.	32. 25.	112.
	17. 1.	11.	Tobit.	3. 1.	45.
	23. 24.	98.		3. 17.	33.
	25. 8, 10.	98.		8.	32.
Num.	6. 1, &c.	12.		12. 1, 2.	131.
	11. 4.	117.	Judith.	8. 23.	110.
	30. 5.	12.	Esther.	4. 18.	45.
Deuter.	4. 20.	41.		7. 10.	53.
	8. 3.	122.		9. 27.	38.
					Job.

Index loc. S. Script.

	<i>Pag.</i>		<i>Pag.</i>
Job.	1. 5. 108.	Pfal.	106. 20. 87.
	1. 9. 22, 125.		108. 1. [23.
	1. 22. 30.		108. 7. 28.
	2. 4. 125.		108. 11. 76.
	3. 8. 42.		109. 4. 49.
	7. 1. 109.		118. 25. 6.
	40. 3. 122, 125.		118. 62. 37.
Pfal.	4. 1. 124.		120. 1. 28.
	4. 7. 28.		122. 1. 72.
	5. 3. 37.		140. 2. 37, 127.
	7. 5. 26.		147. 3. 24.
	7. 30. 109.	Prov.	1. 17. 121.
	9. 30. 112.		3. 18. 94.
	14. 1. 28.		4. 23. 113.
	19. 7. 39.		10. 31. 114.
	21. 23. 51.		15. 17. 90.
	24. 18. 136.		16. 3. 106.
	25. 2. 111.		20. 24. 13.
	27. 3. 136.		22. 27. 104.
	29. 1. 76.		30. 9. 111.
	30. 19. 76.	Ecc'el.	5. 1. 73.
	32. 17. 39.		5. 5. 13.
	33. 4. 7, 6.	Cant. Cant.	2. 9. 114.
	33. 7. 131.	Sap. Sol.	9. 13. 1, 2.
	33. 20. 110.		16. 28. 127.
	33. 26. 121.	Isaias	1. 2. 65.
	37. 5. 136.		1. 12, 15. 132.
	44. 19. 75.		4. 4. 120.
	57. 3. 16.		25. 8. 40.
	57. 6. 40.		38. 3. 53.
	65. 11. 121.		40. 6. 55.
	68. 38. 39.		43. 9. 82.
	73. 14. 94, 95.		45. 24. 130.
	73. 20. 41.		49. 23. 50.
	89. 1. 17.		58. 6. 29.
	89. 4. 97.	Jerem.	7. 27. 29.
	91. 13. 41.		15. 1. 38.
	94. 8. 97.		23. 24. 30.
	103. 1, &c. 135.	Dan.	6. 13. 36.
	104. 24. 1.		6. 22. 38, 53.
			Cant.

Index loc. S. Script.

		Pag.			Pag.
Cant. 3.	P. v. 1.	45, 53.	Matt.	19. 7.	59.
	v. 20.	38, 53.		20. 32.	51.
Hosea	14. 9.	9.		21. 19.	133.
Amos	8. 11.	90.		22. 33.	51.
Jon.	1. 17.	53.		22. 40.	90.
	2. 4.	46.		24. 20.	4.
	2. 11.	19.		25. 29.	133.
Habac.	3. 1.	46.		25. 36.	33.
Zachar.	7. 10.	29.		26. 41.	4.
Malac.	1. 6.	65.		28. 15.	97.
	1. 11.	130.		28. 18.	83.
	3. 2.	121.	Marc.	1. 35.	37.
a Macc.	15. 15.	32.		3. 16.	74.
Matt.	9. 5.	8.		11. 25.	5, 29.
	3. 7.	95.		12. 30.	102.
	4. 3.	31.	Luc.	1. 13.	44.
	4. 9.	56.		4. 10.	67.
	4. 11.	33.		6. 12.	37.
	5. 1.	57.		10. 18.	85.
	5. 23.	4.		10. 19.	41.
	5. 26.	120.		11. 1. 7, 37, 48.	4
	5. 44.	4.		11. 2.	5, 7.
	5. 45.	67.		11. 5.	31.
	6. 2.	113.		11. 10.	31.
	6. 5.	50.		11. 11.	31.
	6. 6.	63.		12. 6.	121.
	6. 7.	4.		15. 7.	31.
	6. 8.	64.		16. 25.	60.
	6. 9.	56.		17. 4.	106.
	6. 14.	27.		17. 20.	77.
	6. 19.	84.		18. 1.	31.
	6. 23.	15.		18. 21.	47.
	6. 33.	14, 33, 51.		22. 27.	34.
	8. 10.	61.		22. 40.	115.
	9. 38.	4.		24. 32.	126.
	10. 30.	35.	Joan.	1. 12.	66.
	11. 9.	8.		1. 14.	89.
	17. 15.	48.		1. 51.	34, 88.
	18. 10.	35, 103.		3. 8.	68.
	18. 31.	105.		3. 9.	66.
					Joan.

'Index loc. S. Script.

	Pag.		Pag.
Joan.	3. 24. 55.	8. 28. 123.	
	4. 14. 126.	8. 29. 17.	
	4. 34. 83.	8. 37. 6.	
	4. 35. 42.	9. 11, &c. 16.	
	5. 44. 59, 113.	10. 10. 67.	
	6. 26. 86, 87.	12. 2. 68.	
	6. 32. 88.	12. 6. 56.	
	6. 51. 88.	13. 7. 101.	
	6. 59. 83.	14. 2. 8, 9, 90.	
	11. 42. 38. 1 Cor.	1. 10. 76.	
	11. 52. 34.	1. 30. 1.	
	13. 1. 69.	2. 9. 101.	
	14. 13. 70, 78.	2. 10. 7.	
	14. 28. 69.	2. 11. 2, 3.	
	15. 15. 2.	2. 16. 2.	
	16. 5. 69.	3. 2. 89.	
	16. 23. 63.	3. 17. 112.	
	16. 24. 49.	3. 22. 101.	
	17. 1. 37.	4. 9. 103.	
	20. 23. 107.	4. 11. 111.	
Evang. Naz. p. 4, 43, 52.		5. 4. 131.	
Act.	7. 49. 73.	6. 6. 64.	
	7. 59. 47.	6. 15. 80.	
	7. 60. 47.	6. 17. 83.	
	10. 11. 36, 96.	6. 20. 102.	
	13. 9. 74.	7. 5. 5, 130.	
	14. 22. 110.	10. 13. 109.	
	16. 25. 37.	11. 5. 5.	
	20. 28. 102.	12. 3. 66.	
	21. 23. 13.	12. 7. 52.	
	22. 20. 23.	12. 16. 33.	
Rom.	1. 22. 115.	13. 5. 79.	
	1. 23. 119.	14. 15. 7, 35.	
	1. 24. 122.	15. 9. 24.	
	1. 28. 121.	15. 28. 80.	
	6. 12. 79, 80.	15. 47. 82.	
	8. 13. 41.	15. 49. 82, 84.	
	8. 15. 66.	15. 55. 81.	
	8. 16, &c. 67. 2 Cor.	3. 18. 28.	
	8. 26. 3, 8, 46.	4. 8. 124.	
		2 Cor.	

Index loc. S. Script.

		Pag.			Pag.
2 Cor.	5. 10.	104.	Coloss.	2. 3.	62.
	6. 9.	116.		2. 14.	104.
	10. 3.	40.		3. 5.	80.
	11. 23.	110.		3. 10.	87.
	11. 28.	33.	Thessal.	5. 17.	36, 68.
	12. 4.	21.	1 Tim.	1. 2.	127.
	12. 6.	3.		2. 1.	44.
	12. 7.	111.		2. 8.	4, 27, 127.
Galat.	1. 4.	78.		2. 9.	27.
	1. 15.	16, 23.	2 Tim.	3. 4.	61.
	4. 1.	65.	Heb.	1. 6.	50.
	4. 6.	6.		1. 8.	73.
	5. 17.	109.		1. 14.	94.
	6. 8.	96.		4. 15.	50.
Ephes.	1. 5.	17.		5. 12.	82.
	2. 7.	99.		7. 20.	49.
	3. 14.	129.		9. 26.	99.
	3. 20.	100.		10. 1.	98.
	4. 30.	103.		12. 15.	123.
	5. 27.	61.		13. 8.	97.
	6. 11.	84, 109.	Jac.	4. 4.	109.
	6. 16.	126.		4. 17.	43.
Philip.	2. 8.	84.	1 Joan.	5. 16.	108.
	2. 10.	126.	Apoc.	1. 10.	28.
	3. 13.	13, 137.		1. 19.	34.
	3. 20.	69.		3. 20.	95.
	4. 13.	17.		17. 14.	55.

ORIGENIS

ORIGENIS

DE

ORATIONE

Libellus.

QUÆ maxima cum fiat, & supra homines posita, multumque sortem nostram caducam excedentia, impossibile est rationali & mortali generi comprehendere: illa multiplici & immensurabili gratia Dei in homines effusa, per Jesum Christum ministrantem, & spiritum sanctum cooperantem gratiæ illi, Deo sic volente, possibilia fiunt. Nam sapientiæ possessio qua omnia facta sunt, (secundum Davidem enim, 'Deus omnia condidit in sapientia) humanæ naturæ impossibilis, ex impossibili possibilis redditur per Dominum nostrum Jesum Christum, 'qui factus est nobis sapientia & justitia, & sanctificatio, & redemptio; quis enim hominum poterit scire consilium Dei, 'aut quis poterit cogitare quid velit
 A 'Deus?

'Deus? Cogitationes enim mortali-
 'um timidæ; Et incertæ providentiæ
 'nostræ. Corpus enim quod corrum-
 'pitur, aggravat animam, & terrena
 'habitatio deprimit sensum multa
 'cogitantem. Et difficile æstimamus
 'quæ in terra sunt, & quæ in prospe-
 'ctu sunt invenimus cum labore, quæ
 'autem in coelis sunt, quis investi-
 'gabit? Porro quis non agnoscat im-
 'possibile esse homini investigare ea
 quæ in coelis sunt: hoc tamen utcun-
 que impossibile per immensam Dei
 misericordiam possibile redditur; qui
 enim in tertium coelum raptus erat,
 investigasse putandus est quæ in tri-
 bus illis coelis fuerant, 'siquidem au-
 'divit arcana verba, quæ non licet ho-
 'mini loqui. Quis vero dixerit, quod
 homini possibile sit mentem Domi-
 ni cognoscere? Sed hoc ipsum Deus
 per Christum largitur. [Is enim
 dixit, 'Jam non dicam vos servos,
 'quia servus nescit quid faciat domi-
 'nus; vos autem dixi amicos qui
 'omnia quæ audivi à patre meo nota
 'feci vobis. Dicit quod non novit.]
 jam voluntatem domini sui, quando

* Hiatum qui in MS. præunte Origene, qui in
 codice comparebar, per sequentibus, pro more
 Domini verba Jo. 14. suo, locum illum enar-
 15. supplendum duxi; randum suscipit.

docet

docet illos voluntatem Domini quam vult fieri, sed se in amicum transferentis eorum quorum prius erat dominus. 'Quis enim hominum scit quæ sunt hominis, nisi spiritus hominis qui in ipso est, ita & quæ Dei sunt, nemo cognovit nisi spiritus Dei. Si autem nemo noverit quæ Dei sunt, nisi spiritus Dei, impossibile est homini scire quæ Dei sunt. Quin observes quomodo hoc possibile redditur. 'Nos autem, inquit, non spiritum hujus mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ à Deo donata sunt nobis, quæ & loquimur non in doctis humanæ sapientię verbis, sed in doctrina spiritus. Sed Ambrosie pientissime & laboriosissime, tuque Tatiana ornatissima & fortissima, apud quam quemadmodum Saræ, arbitror defuisse fieri muliebria, merito miremini, proposito nobis de Oratione sermone, hæc in præmio dici, de impossibilibus apud homines, quæ Dei gratia possible redduntur. Ego quidem omnem de Oratione sermonem, accurate & Deo non indigne explicare, infirmitati nostræ impossibile esse judico: Nimirum quomodo orare oportet, & quæ inter orandum Deo dicere, & quæ tempora præ aliis Orationi maxime sunt opportuna.

2. Videmus Apostolum Paulum, qui ob magnitudinem revelationum metuebatur ne quis illum existimet supra id quod videt in illo, aut aliquis audire ex eo, profiteri se nescire quomodo orare oporteat. Nam quid oremus, sic ut oportet, nescimus. Necessarium autem est non tantum orare, sed etiam eo modo quo oportet, & insuper quæ oportet, petere. Scire enim quæ oportet petere mutilum est, si non etiam & quomodo oportet, adjiciamus. Quid enim profuerit nobis, ignorantibus quomodo orare oporteat, petere quæ oportet? Aio ergo, id quod oportet, esse ipsas precationis voces; quomodo oportet vero, esse ipsam precantis dispositionem. Ut instantia utar, petendi quod oportet. Petite magna, & parva vobis adjicientur. Et, petite coelestia; & terrena vobis adjicientur. Et orate pro persequentibus vos: &, rogate dominum messis, ut mittat operarios in messem suam: &, orate ut non intretis in tentationem. Et, orate ut non sit fuga vestra in hieme, vel sabbato: &, orantes nolite multum loqui: & si qua sint his similia.

* Verba hæc similiter lib. 1. Strom. prope fi-
landantur, à Clem. Alex. nem.

3. Petendi

DE ORATIONE. 5

3. Petendi quomodo oportet. 'Vo-
'lo ergo viros orare in omni loco, le-
'vantes puras manus, sine ira & disce-
'ptatione. Similiter & mulieres in
'habitu ornato, cum verecundia &
'sobrietate ornantes se, non in tortis
'crinibus, aut auro, aut margaritis,
'vel veste pretiosa: sed quod decet
'mulieres promittentes pietatem, per
'opera bona.

4. Insuper petendi quomodo oportet documentum præstat. 'Si ergo of-
'fers munus tuum ad altare, & ibi
'recordatus fueris quia frater tuus ha-
'bet aliquid adversus te; relinque ibi
'munus tuum ante altare, & vade pri-
'us reconciliari fratri tuo, & tunc
'veniens offeres munus tuum. Quod
vero donum reddere poterit homo
Deo, majus precatione boni odoris,
quæ ex conscientia offertur à fæto-
re peccati libera? Petendi quomodo o-
portet, est etiam instantia, id quod di-
citur. 'Nolite fraudare invicem, nisi
'forte ex consensu ad tempus, ut vacetis;
'[jejuniis &] orationi, & iterum re-
'vertimini ad id ipsum, ne insultet vo-
'bis Satanas propter incontinentiam
'vestram. Reprimitur enim Satanae
insultus per ipsum hoc, quomodo o-
portet; si nuptiarum arcana, & silen-
tio premendum opus verecundius,

cunctantius, ac sedatiore animo transigantur. Consensus enim, cujus hic mentio occurrit, affectuum discordantiam tollit, & intemperantiam exhaurit, & Satanæ malitiam impedit.

5. Porro, petendi quomodo oportet instructivum est: 'cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem. Nec non & illud Pauli, 'Omnis vir orans aut prophetans velato capite, deturpat caput suum, omnis autem mulier orans aut prophetans, non velato capite deturpat caput suum; petendi quomodo oportet, est exhibitivum. Sed hæc omnia, & hisce plura cognoscens Paulus à lege & prophetis; & ex plenitudine evangelica de singulis diversimode enarrationes addere instructus, ex animi habitudine non tantum modesta, sed & veraci, locutus est.

6. Nimirum, perspiciciens post hæc omnia, quantum absit, ut sciatur, quid oremus, & quomodo oportet, & hoc ipsum quod orare oportet quomodo oportet, non cognoscimus: verbis hæc superaddit, unde compleatur, quod deficit non scienti quidem, seipsum vero præparanti, ut dignus fiat, ut quæ desunt in ipso perficiantur: dicit enim, 'quod 'ipse spiritus superpostulat Deum pro pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

' Qui

' Qui autem scrutatur corda, scit quid
 ' desideret spiritus, quia secundum De-
 ' um postulat pro sanctis: qui quidem
 spiritus in cordibus beatorum, ' cla-
 ' mat Abba pater; probe intelligens
 eos qui in tabernaculo (corporis no-
 stri) sunt gemitus, oneri futuros lapsis &
 transgressoribus, ideo ' gemitibus in-
 ' enarrabilibus superpostulat Deum;
 nostros quidem, pro summo suo erga
 homines amore & misericordia, gemitus
 excipiens: sed pro sapientia sua con-
 siderans ' humiliatam in pulvere ani-
 ' mam nostram, ac in corpore humili-
 ' tatis coarctatam; gemitibus certe non
 quibuslibet utitur, cum superpostulat
 Deum, sed inenarrabilibus quibusdam,
 proximis utique ' arcanis illis sermo-
 ' nibus, quos non licet homini loqui.
 Spiritus autem hic postulare Deum
 non contentus, interpellationem in-
 tendens, superpostulat. Superpostulat
 autem, meo quidem iudicio, pro super-
 vincentibus, cujusmodi erat Paulus,
 qui dixit: ' sed in his omnibus plus
 ' quam victores sumus; ac merito: pro
 aliis, qui non quidem huiusmodi sunt
 ut plusquam vincant, neque tales qui
 vincantur, sed vincentibus, postulat
 duntaxat. Affine autem hoc, dicto isti
 apud Apostolum: ' quid autem ore-
 ' mus, sicut oportet, nescimus; sed ipse
 ' spi:

‘spiritus superpostulat gemitibus in-
‘enarrabilibus. Et: ‘Orabo spiritu,
‘orabo & mente: psallam spiritu,
‘psallam & mente. Neque enim mens
nostra orare poterit, si non & spiritus
prius oraverit, utpote in ejus obsequio:
quemadmodum neque psallere; & or-
dinate, cum melodia, metrica, & cum
symphonia Patrem laudare in Chri-
sto, nisi ‘spiritus qui omnia scrutatur,
‘etiam profunda Dei, prius laudibus
atque hymnis, mentis profunda scru-
tatus fuerit, & pro viribus comprehen-
derit.

7. Ego, putaverim quendam ex Do-
mini Jesu discipulis, conscium huma-
næ infirmitatis quæ nescit quomodo
orare oporteat, omnino autem per-
suasum de sermonibus magnis & pru-
dentibus, atque à salvatore in preca-
tione ad patrem constabilitis, ut cessa-
vit ab oratione, dixisse ei. ‘Domine
‘doce nos orare, sicut docuit Joannes
‘discipulos suos. Totus vero sermonis
contextus sic se habet. ‘Et factum est,
‘cum esset in quodam loco orans, ut
‘cessavit, dixit unus ex discipulis ejus
‘ad eum, Domine, doce nos orare sicut
docuit & Joannes discipulos suos.
An ergo vir eruditus sub legali cate-
chesi, & sermonum prophetorum
auditione, nec synagogæ desertor, o-
mnino

DE ORATIONE. 9

mnino orare nescivit, usque dum viderat dominum orantem, in quodam loco? sed hoc dictu absurdum: precabatur ergo secundum Judæorum morem; sensit vero, se uberiore cognitione indigere, quantum ad orationis locum.

8. Quid vero & Joannes docuit discipulos suos de oratione, 'cum exibat ad eum Ierosolyma & omnis Judæa, & omnis regio circa Jordanem, 'ut baptizarentur ab eo; nisi quædam, 'utpote plusquam Propheta, de Oratione viderit, quæ jure merito non omnibus Candidatis baptismi, sed iis duntaxat qui una cum baptismo etiam disciplinam ejus admiscere, secreto tradidit? Istiusmodi vero preces quæ revera Spirituales, per Spiritum in cordibus sanctorum orantem inscriptæ sunt: plenæ arcanorum & mirabilium dogmatum. Nam in primo Regum, ex parte Annæ scriptum est, 'cum multiplicaret preces coram domino, loquebatur in corde suo, erat amaro animo. In Psalmis vero, decimus sextus psalmus 'Oratio David inscribitur. Et Octogesimus nonus, 'Oratio Moyfi hominis 'Dei. Et centesimus primus, 'Oratio 'pauperis cum anxius fuerit, & coram Domino effuderit precem suam. Quæ quidem præcationes siquidem
rever

TO ORIGENIS

revera spirituales erant ; prolatæ dogmatum divinæ sapientiæ adeo plenæ fuerunt ; ut, quoad hæc quæ in illis annunciantur, dixerit aliquis certe, 'quis sapiens & intelliget ista, intelligens & sciet hæc ? Si igitur adeo difficile sit de Oratione differere, ut is qui Argumentum hoc tractat, opus habeat & Patre qui eum ad hoc illuminet, & Verbo ejus primogenito qui doceat, ac Spiritu qui operetur in eo ut ea sentiat & loquatur, qui tanto Argumento conveniunt : Precatus ut homo, (nec enim usquam arrogaverim mihi quod Orationem Spiritualem capiam, rationem & naturam orationis nondum callens) peto ut sermo copiosissimus ac spiritualis mihi concedatur, ut Orationis formulas in Evangeliiis descriptæ dilucidem. Jam itaque nostram de oratione Dissertationem exordiamur.

9. Nomen autem *ευχῆς*, quantum observaverim, primum occurrat, quando Jacob ab ira fratris ejus Esau profugus, ex mandato Isaaci & Rebeccæ in Mesopotamiam abiit. 'Et vovit Jacob votum '[*ευχῶν*.] dicens si fuerit dominus mecum, & custodierit me in via per quam ambulo, & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum

D E O R A T I O N E. II

'duendum, reversusque fuero prospere
 'ad domum patris mei, erit mihi Do-
 'minus in Deum, & lapis iste quem e-
 'rex in titulum, vocabitur domus
 'Dei, cunctorumque quæ dederis
 'mihi, decimas offeram tibi. Ubi adno-
 'tandum, quod vox *ἰν* non raro in alio
 sensu accipitur, quam cum Orationem
 denotat: quando scilicet *μὴ δὲ* spon-
 demus nos talia facturos, si talia à Deo
 consequamur.

IO. Tonitur vero in magis usitata
 notione; quemadmodum in Exodo
 reperimus; post ranarum plagam, quæ
 ordine est duodecima. 'Vocavit au-
 'tem Pharao Moysen & Aaron, &
 'dixit eis: Orate Dominum ut aufe-
 'rat ranas à me, & à populo meo, &
 'dimittam populum ut sacrificet Do-
 'mino. Si quis vero putet, quia de Pha-
 raone sermo habetur, vocem hanc non
 intelligendam in priore & magis usi-
 tato precationis significatu; observet
 quæ sunt deinceps in hunc modum.
 'Constitue mihi quando deprecer
 'pro te & pro servis tuis, & pro po-
 'pulo tuo, ut abigantur ranæ à te & à
 'domo tua, & à servis tuis, & populo
 'tuo, & tantum in flumine remane-
 'ant. Observo autem, quod de scini-
 phibus, quæ tertia erat plaga, neque
 Pharao precationem fieri petit, ne-
 que

que Moſes precatur. In illa vero muſcarum, quæ quarta eſt, dicit. ‘Ro-
 gate pro me, ad Dominum. Et ait
 Moſes, ‘egreſſus à te orabo Domi-
 num, & recedet Muſca à Pharaone,
 ‘& à ſervis ſuis, & à populis ſuis cras.
 Et paulo poſt. ‘Egreſſuſque Moſes
 ‘à Pharaone, oravit Dominum. Rur-
 ſus in quinta & ſexta plaga, cum nec
 Pharaon peteret orationem fieri, nec
 Moſes oraverit; in ſeptima ‘mittens
 ‘Pharaon, vocavit Moſen & Aaron,
 ‘dicens ad eos, peccavi etiam nunc,
 ‘Dominus juſtus, & ego & populus
 ‘meus impii, orate Dominum ut de-
 ſinant tonitrua Dei, & grando, &
 ignis. Et paulo poſt, ‘Egreſſuſque
 ‘Moſes à Pharaone ex urbe, teten-
 ‘dit manus ad Dominum, & ceſſave-
 ‘runt tonitrua. Quare autem non di-
 citur, & orabat, quemadmodum ſu-
 perius habetur, ſed tetendit manus ad
 Dominum, alibi opportunius inqui-
 rendum. Et in Octava plaga dicit
 Pharaon, ‘& rogate Dominum Deum
 ‘veſtrum, ut auferat à me mortem
 ‘iſtam. Egreſſuſque eſt Moſes de
 ‘conſpectu Pharaonis, & oravit Do-
 ‘minum.

II. Dicimus, ſubinde vocem *ἰκέω*,
 non in uſtatiore ſignificatione poni,
 ut de Jacobo dictum: ſic etiam in
 Levitico.

DE ORATIONE. 13

Levitico. 'Locutusque est Dominus
 'ad Moysen dicens, loquere filiis
 'Israel, & dices ad eos, homo qui
 'votum fecerit, & sponderit Do-
 'mino animam suam, sub æstima-
 'tione dabit pretium. Si fuerit ma-
 'sculus à vicesimo anno usque ad sex-
 'agesimum annum, dabit quinqu-
 'ginta siclos argenti ad mensuram
 'sanctuarii. Et in Numeris: Locu-
 'tusque est Dominus ad Moysen di-
 'cens, loquere ad filios Israel, & dices
 'ad eos: vir, sive mulier, cum fecerint
 'votum ut sanctificentur, & se volue-
 'rint Domino consecrare: à vino &
 'omni quod inebriare poterit, absti-
 'nebunt, & quæ sequuntur de eo qui
 'dicitur Nazaræus. Deinde post pauca:
 'Omni tempore separationis suæ, no-
 'vacula non transibit per caput ejus,
 'usque ad completum diem quo à Do-
 'mino consecratur. Et rursus, pau-
 'lo post. 'Ista est lex consecrationis,
 'cum dies quos ex voto decreverat,
 'complebuntur. Et paulo deinceps:
 'post hæc potest bibere Nazaræus vi-
 'num. Ista est lex Nazaræi, cum vo-
 'verit oblationem suam Domino, tem-
 'pore consecrationis suæ, exceptis
 'his quæ invenerit manus ejus. Juxta
 'quod mente devoverat, ita faciet ad
 'perfectionem sanctificationis suæ.

B

Et

Et in fine Numerorum : ‘ Locutus est
 ‘ Moyſes ad principes tribuum filio-
 ‘ rum Iſrael : iſte eſt ſermo quem præ-
 ‘ cepit Dominus. ‘ Si quis virorum
 ‘ votum Domino voverit, aut ſe con-
 ‘ ſtrinxerit juramento, non faciet ir-
 ‘ ritum verbum ſuum, ſed omne quod
 ‘ promiſit implebit. Mulier ſi quip-
 ‘ ſiam voverit & ſe conſtrinxerit ju-
 ‘ ramento, quæ eſt in domo patris
 ‘ ſui, & in ætate adhuc puellari; ſi
 ‘ cognoverit pater votum quod polli-
 ‘ cita eſt, & juramentum quo obli-
 ‘ gavit animam ſuam, & tacuerit,
 ‘ voti rea erit. Quicquid pollicita
 ‘ eſt, & juravit, opere complebit :
 ac deinceps de ejuſmodi muliere
 plura præſcribuntur. Eadem vocis
 ſignificatio in Proverbiis occurrit :
 ‘ Ruina eſt homini devorare ſanctos,
 ‘ & poſt vota (*μὴν τὸ ὀρκιζομένη*) re-
 ‘ tractare. Item in Eccleſiaſte : Melius
 ‘ eſt non vovere, (*ὀρκιζομένη*) quam
 ‘ poſt votum ꝑromiſſa non reddere.
 Ac demum in Apoſtolorum Actibus :
 ‘ ſunt nobis viri quatuor, votum (*ὀχλῶ*)
 ‘ habentes ſuper ſe.

12. Mihi quidem viſum eſt à ratio-
 ne haud alienum, vocabuli *ὀχλῶ*, quod
 duas res ſignificat, vim in ſcripturis
 primum explicare : atque idem de vo-
 cabulo *ὀρκιζομένη* dicendum eſt : hoc e-
 nim

DE ORATIONE. 15

nim nomen, præter communem, & usitatam significationem, usurpaturetiam pro voce *δύχης*, juxta communiorum hujus sensum. Quod patebit ex sermone, qui de Anna habetur, in primo Regum libro: ‘ Et Heli sacerdote
‘ sedente super sellam ante postes templi Domini, cum esset Anna amaro
‘ animo, oravit (*προσηύχαστο*) ad Dominum, flens largiter; & votum vovit, (*ἠνέχαστο δύχῳ*) dicens; Domine exercituum, si respiciens videris afflictionem famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuæ, dederisque servæ tuæ sexum virilem; dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non ascendet super caput ejus. Scilicet quicumque diligentius attenderit hæc verba, ‘ Oravit (*προσηύχαστο*) ad Dominum, & votum vovit, (*ἠνέχαστο δύχῳ*) haud inepte queat dicere; quod si Anna duas res fecerit, nimirum *προσηύχαστο* ad Dominum, & *ἠνέχαστο δύχῳ* fortasse vox *προσηύχαστο* Orationem notat quæ vulgo sic appellatur; istæ autem voces *ἠνέχαστο δύχῳ* eo sensu statuuntur, qui in Levitico, & Numeris habetur: iste enim sermo, ‘ Dabo eum Domino omnibus diebus vitæ ejus, & novacula non ascendet super caput ejus, non est proprie Oratio,

(*πρόσδωκεν*) sed votum ; (*δωκεν*) quale etiam Jephthe nuncupavit his verbis :
 ‘ Et Jephthe votum vovit (*ἔθηκεν ὅρκον*)
 ‘ Domino, dicens ; si tradideris filios
 ‘ Ammon in manus meas, quicun-
 ‘ que primus fuerit egressus de foribus
 ‘ domus meæ, mihiq̃ue occurrerit re-
 ‘ vertenti cum pace à filiis Ammon,
 ‘ eum holocaustum offeram Domino.

13. Proinde si post hæc oporteat, sicut jussistis, eorum rationes primum exponere, qui arbitrantur nihil à Precibus effici, ac propterea dicunt Orationem esse rem supervacaneam ; hoc etiam pro facultate nostra præstare haud gravabimur. Orationis autem vocabulum simplicius, usitatoque sensu à nobis jam intelligitur. Sunt nonnulli quidem, qui Precationem omnino tollunt ; hic autem sermo infamis est, nec obtinuit patronos insignes, à quibus defendatur : adeo ut ex illis, qui Providentiam tuentur, Deumque Universitati præficiunt, nemo prorsus inveniatur, quin precandi usum admittat. Est enim hæc sententia, aut plane Atheorum, hominumque qui Deum existere negant ; aut eorum qui verbo tenus Deum ponunt, sed ejus Providentiam de medio tollunt. Jam vero Satanæ potestas sub Christi nomine, filiiq̃ue Dei doctrina
 fcele-

sceleratissimas opiniones inferre cupiens; etiam eo pervasit, ut quibusdam persuadeat orandum haud esse: quam sententiam defendunt, qui ea penitus auferentes quæ sensibus percipiuntur, & nec^a Baptismum, nec Eucharistiam usurpantes, scripturas calumniantur; tanquam si hunc orandi usum nequaquam vellent, sed aliam notionem ab hac diversam edocerent.

14. Age vero ponamus eorum sermones, qui Preces nihili faciunt; nempe de istis loquor, qui Deum ad mundi gubernacula admoventes, Providentiam esse dicunt: non enim mihi jam propositum est, exquirere quæ dicta sunt ab iis, qui Deum, & Providentiam omnino inficiantur. Deus universa novit, antequam oriantur; nec ulla rerum præsentium, ab illotum primum cognoscitur, cum ea præsens fuerit, tanquam si antehac haudquaquam esset perspecta. Quænam igitur necessitas est ei preces offerendi, qui, quorum indigemus, antequam precemur, cognoscit? Pater enim cœlestis ' novit quid opus sit

^a Hæreticorum, qui Irenæus notat. Scripturæ baptismum rejiciunt merarum calumniatores uminit Tertullianus: Eucharistiam contemnentes

‘nobis antequam petamus eum. Rationi autem consentaneum est, illum, cum sit Universitatis Pater, atque Opifex, ‘diligens omnia quæ sunt, ‘&c nihil odio habens eorum quæ ‘fecit, ea quæ ad unumquemque spectant salutariter dispensare, idque sine ulla postulatione; Patris instar, qui infantes tuetur, nec tamen illorum preces expectat; quoniam aut prorsus nequeunt postulare, aut propter ignorantiam ea sæpenumero postulant, quæ utilitati, commodisque adversantur: nos autem homines magis deo indigemus, quam pueruli providentiâ parentum suorum.

15. Porro verisimile est à Deo non solum præcognosci quæ futura sunt, sed etiam ante decerni; ac nihil ab eo fieri, præter ista quæ sic definita sunt. Quamobrem ut stolidus plane censeretur, siquis peteret ut sol oria-
tur; id nempe precibus efflagitans, quod sine illis futurum esset: sic etiam insulsus foret, qui propter orationem suam ea fieri crederet, quæ omnino futura sunt illo nequaquam orante. Rursus autem, velut omnium maxime insaniret, qui, quoniam molestiam sentit, adustus à sole æstivo, cum ad circulum tropicum accesserit; putat se precibus effecturum, ut sol ad
verna

verna signa regrediatur, adeoque ipse fruatur aere temperato : ita quæ humano generi calamitosa necessario contingunt, si quis existimaret se orationis causa neutiquam passurum, ultra omnem dementiam delirare videretur.

16. Præterea si ‘ peccatores alienati
‘ sunt à matrice, & justus segregatus est
‘ ex utero materno ; ita ut cum non-
‘ dum nati fuissent, aut aliquid boni
‘ egissent, aut mali, ut secundum ele-
‘ ctionem propositum Dei maneret,
‘ non ex operibus, sed ex vocante, di-
‘ ctum sit, Quia major serviet mino-
‘ ri : certe peccatis veniam frustra
petimus, frustra spiritum fortitudinis ;
ut ‘ omnia possimus efficere, Christo
‘ nobis vires suppeditante. Si enim
peccatis contaminamur, à conceptu
alienati sumus : si ex utero materno
segregati sumus, optima quæque no-
bis etiam haud orantibus obvenient.
Quam enim orationem obtulerat Ja-
cob, de quo antequam nasceretur præ-
monstratum est, quod Esau antecel-
leret, fratremque haberet sibi in ser-
vitutem datum ? quid porro impium
fecerat Esavus, qui prius odio habitus
est, quàm in lucem ederetur ? quare
item supplicat Moses, ut in 89. Psal-
mo reperitur, si ‘ Deus illi refugium
‘ factus

‘ factus est, priusquam montes fierent,
 ‘ aut formaretur terra, & orbis? quin-
 etiam de omnibus, qui salutem obti-
 nebunt, in Epistola ad Ephesios scri-
 bitur; ‘ Quod elegerit eos in Christo
 ‘ Pater ante mundi constitutionem, ut
 ‘ essent sancti, & immaculati in con-
 ‘ spectu ejus in caritate; Qui præde-
 ‘ stinavit eos in adoptionem filiorum
 ‘ per Jesum Christum in ipsum.

17. Quocirca homo quilibet, aut
 electus est ante jacta mundi funda-
 menta, & tum fieri non potest, ut ex
 electione cadat; cui proinde nulla im-
 ponitur orandi necessitas: aut non e-
 lectus, nec prædestinatus est; & tum
 frustra precibus operam dat, quoniam
 non exaudietur, etiam si millies sup-
 plex inveniat. ‘ Nam quos præsci-
 ‘ vit Deus, & prædestinavit confor-
 ‘ mes fieri imaginis filii sui: quos au-
 ‘ tem prædestinavit, hos & vocavit;
 & quos vocavit, hos & justificavit;
 ‘ quos autem justificavit, illos & glo-
 ‘ rificavit. Quid est igitur cur laboret
 Josias? & quare inter precandum so-
 licitus fuit, utrum exaudiretur, nec-
 ne? cum à multis seculis nominatim
 prænunciatus esset; ac quid gereret
 non modo esset præcognitum, sed e-
 tiam prædictum; idque multis audi-
 entibus. Quare item Judas precatur,
 adeo

adeo ut istius oratio in peccatum quoque vertatur; cum à Davidis temporibus prænunciaretur, illum Episcopatu deturbatum iri, alio in ejus locum successuro?

18. Cum vero immutabilis sit Deus, & res universas præoccupet, atque in istis maneat quæ prius ordinavit; dissentaneum videtur hominem precari, existimantem se Dei propositum oratione sua immutaturum; adeoque ipsum perinde adire, ac si non prius decerneret, sed cujusque precationem expectaret; ut quod oranti convenit precum causa disponderet; tum statuens quod rationi videtur congruere, haud antehac à se animadversum. Ponantur vero in præsentia totidem verbis, ea quæ per tuas ad me literas ad hunc modum ordinasti: primum, si Deus præscit futura, eaque fieri oportet, mutila est precatio. Deinde, si omnia ex Dei voluntate sunt, ac bene disposita sunt illius consilia, nec eorum quæ velit quicquam mutari potest, frustra fit omnis precatio. Hæc autem, quæ sequuntur, animo tenenda sunt; quippe conducunt, ni fallor, ad ea dissipanda, quæ nobis in precandi officio torporem injiciunt.

19. Quæ moventur, eorum quædam motionis principium extra se habent;

bent; ut res inanimatæ, & quæ à solo partium nexu constringuntur; nec non ea quæ ab anima, naturaque aguntur; scilicet interdum mota, non qua talia, sed ad rerum illarum similitudinem, quæ ab habitudine sola colligantur: lapis enim, & ligna ferro excisa, vel quæ germinandi vim perdiderunt, à solo corporis habitu jam constricta, moventur extrinsecus. Quinetiam animantium corpora, & plantæ quæ deferri possunt, si quando ab alio deportantur, non quatenus animalia, plantæque transferuntur; sed ad similitudinem lapidum, lignorumque quibus crepta est germinandi facultas; tamen si ea sint ad movendum apta, & quandoquidem corrumpi solent, eo quod fluxa sit omnium corporum conditio, dum corrumpuntur consequentem habent motum. Secundo autem, præter hæc moventia, sunt alia quorum motio ex interiore natura, atque anima fluit; quæ etiam, qui proprie vocabulis utuntur, dicunt ex seipsis moveri: tertium vero est in animantibus motionis genus, quod nominatur motus à seipso: rationale autem motus, ut arbitror, est motio per seipsam. Porro si auferamus ab animali motum ex seipso, id ne animal quidem amplius existimari queat:

queat: sed simile utique fuerit aut plantæ quæ à sola natura motum habet, aut lapidi qui ab extrinseco projicitur. Si vero proprium quis sequatur motum, quandoquidem hoc illud est quod per seipsum moveri diximus, necesse est id esse rationis particeps.

20. Qui ergo volunt in nostra potestate nihil positum esse, necessario quid ineptissimum admittent; primum quidem, quod non sumus animantia; deinde, quod nec rationalia: sed tanquam ab externo principio acti, nos haudquaquam moventes ea facere per illud dicamur, quæ à nobis effici creduntur. Præterea qui proprias affectiones expendit, videat an non impudenter diceret; se non voluntate uti; & se non comedere; & se non ambulare; nec se approbare, & amplecti dogmata qualiacunque; nec se alia recusare tanquam falsa. Quemadmodum enim sententiæ quædam ab homine comprobari nequeunt, quanquam dicendi solertia, sermonibusque ad persuadendum aptis, eadem millies confirmet: sic fieri non potest, ut homo erga res humanas perinde afficiatur, quasi nihil in nostra potestate relictum esset. Quis enim ita dispositus est, ut credat nihil com-
prehendi

prehendi posse; aut eam vitæ rationem tenet, tanquam si in omni re assensum cohiberet? Quis autem servum non objurgat, cum animo conceperit famulum hunc peccasse? quis est qui non criminatur filium, parentibus, quod debitum est non reddentem? quis adulteram non vituperat, & reprehendit, quasi quæ turpe flagitium admiserit? Cogit enim veritas, & impellit hominem, etsi verba inania sexcenties fundat, tamen impetu quodam ferri, & laudare, & increpare; tanquam servato nobis liberi arbitrii usu, eoque aut laudem, aut vituperationem postulante. Quod si liberum arbitrium nobis relinquitur, infinitas propensiones habens erga virtutem, aut vitium; ac rursus, erga officium, aut id quod præter officium est; necessario hoc, quale futurum sit, una cum reliquis, antequam fiat, Deo à mundi constructione cognoscitur. Porro in rebus singulis quas Deus ante decernit, congruenter operibus, quæ libere facimus, ab eodem prævisis; id cuique motioni in potestate nostra positæ merito præstituitur, quod cum illius providentiæ obversari debet, tum juxta rerum futurarum seriem evenire. Præscientia enim Dei non est futurorum omnium causa; præsertim istorum
quæ

quæ libera voluntas effectura est, prout impetus in nobis excitabitur. Concedamus nempe, Deum futura haud cognoscere; non propterea liberius minitatur, quæ facere, quæ velle nobis constitutum est: potius vero providentiæ opus est. ex rebus singulis, quæ sunt in nostra manu, eas in universitatem administrandam ordinatim sumere, quæ ad mundi statum quam maxime conducunt.

21. Quapropter si à Deo cognoscitur, quicquid est in nostro arbitrio situm; idcirco quoniam ei prævisum est, ab ejus providentia ordinatur, quid cuique pro dignitate conveniat; & quid precibus unusquisque petat; & quali animo affectus, quidque sibi fieri volens, hic, aut iste vir tali fide imbutus, anteoccupetur. Quam anteoccupationem mox consequitur hujusmodi decretum; quod hunc prudenter oraturum exaudiam, orationis causa quam habiturus est; istum vero non exaudiam, vel quoniam indignus erit qui exaudiat; vel quoniam talia rogaturus est, qualia neque commodum erit petenti accipere, neque mihi decorum tribuere: quare hujus precationem, verbi gratia, exaudiam, istius vero non exaudiam.

22. Siquis autem angatur, eo quod

C

Deus

Deus futura præcognoscens falli omnino nequeat, ac si res omnes propterea fuissent necessitate coactæ; ad hunc dicendum est, quod hoc ipsum à Deo apposite cognoscitur: scilicet utrum vir aliquis quæ meliora sunt, apte, & constanter velit; an pejora similiter voluerit, adeo ut constet nullum conversioni locum fore, qua se ad frugem bonam recipiat. Rursus vero, ista quidem huic oranti faciam, mihi enim id convenit; quoniam preces haud reprehendendas habiturus est, nec indiligenter in oratione versabitur: isti autem rem certam petenti multo plura donabo, quam quæ postulat, aut cogitat; est enim mihi decorum beneficiis eum vincere, ac plura subministrare, quam ipse rogare potuisset. Ad illum porro, quem talem fore præsentio, angelum adiutorem mittam; qui ab hoc tempore incipiet ejus salutem operam navare, & usque eo simul futurus est: alteri autem hunc dabo; verbi gratia, angelum isto nobiliorem homini qui futurus est melior. Demum ab alio, qui, postquam se doctrinæ excellentiori addixerit, languescet, atque ad res mundanas revertetur, bonum hunc adiutorem amovebo: quo recedente, ut decet, Spiritus quidam sanguinarius,

rius, cui occasio ad ignaviam ejus invadendam oblata est, eum ad quæ peccata propensior est impellet; ac eundem stimulabit, qui jam seipsum in peccati potestatem tradidit.

23. Sic igitur Deum, qui res varias præstituit, quasi loquentem fingamus. Amon procreabit Josiam, qui patris sui delicta non imitabitur; sed eorum ope quibuscum vixerit, semitam quæ ad virtutem ducit ingressus, honestam, piamque vitam ager; ac Jeroboami male ædificatum altare demolietur. Præterea novi Judam, Filio meo ad humanum genus adveniente, principio quidem honestum, bonumque fore; postea vero declinaturum, ac scelera gravissima humanitus admissurum: quem deinceps ea quæ commeruit pati oportet. Porro eadem præscientia forsan de omnibus, certe de Juda, aliisque mysteriis, etiam in Dei filio reperitur; qui futura prospiciens redarguenda, Judam prævidit, eaque flagitia quæ esset admissurus: adeo ut ipse rem animo comprehendens, etiam antequam Judas nasceretur, per Davidem dixit: 'Deus laudem meam ne tacueris, & quæ sequuntur. Quinetiam inter ea quæ ventura sunt, cum sciam, quali animo Paulus ad pietatem inclinabit; hunc,

simulac creationis initia moliar, prius mihi seligam, quam mundum condero: eumque à matris utero segregatum spiritibus, qui hominum saluti inserviunt, ut primum natus erit, committam; ac principio ejus juvenuti potestatem faciam, ut zeli inscientis impulsu, sub pietatis specie, eos qui in Christum meum credunt persequatur; & vestimenta illorum servet, qui servum meum, martyremque Stephanum lapidibus cædent: quæ permittam, ut post juvenilem petulantiam, deinceps occasionem arripens, atque ad meliora conversus, non gloriatur in conspectu meo. Dicit autem, 'non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei: & quidem post juvenutis crimina sub religionis nomine commissa, cum meam perceperit erga ipsum benignitatem futuram, ita loquitur, 'gratia Dei sum id quod sum; ac impeditus à conscientia, propter ea quæ, cum adhuc juvenis esset, adversus Christum egerat, non supra modum extolletur à magnitudine Revelationum, quas ex benignitate eadem patefaciam.

24. Demum ad id quod objicitur, de precatione ut oriatur sol, hoc dicendum

cendum est. * Est aliquid etiam in sole à libero arbitrio profectum, siquidem is cum luna Deum laudat; dicitur enim, 'Laudate eum sol, & luna: constat idem de luna, atque, ut consequens est, de astris omnibus; 'Laudate enim eum omnes stellæ, & lumen. Quemadmodum itaque Deum diximus singulorum quæ sunt in terra liberis facultatibus utentem, in rerum terrestrium usus eadem commode disposuisse: ita existimandum est eum utentem libero solis, & lunæ, stellarumque arbitrio, quippe apto, firmoque, & stabili, ac sapienti; omnem coeli ornatum, & astrorum gressum, motumque ad mundum accommodatè ordinasse. Si vero de re quæ penes alium est haud frustra precor, multo magis de eo quod est in libera potestate stellarum cœlestium, quæ choros exercent in salutem universitatis.

25. Præterea non absurdum erit huiusmodi exemplo uti, quo homines ad orandum invitemus, & à precum

a Quid locutio το ιο
 significet, è Philo-
 sophis notissimum est;
 sed ea rem in tertia per-
 sona positam an alibi de-
 signet, haud scio: certe
 iste sensus huic loco, &
 orationis telæ accommo-
 datissimus est; nec ab O-
 rigenis sententia pervul-
 gata discrepat, quæ solem,
 lunam, stellæque rationis
 participes facit. (v. lib. 5.
 cont. Cels p. 258.) Dogma
 autem istud à schola pe-
 ripateticorum derivatum;
 qui formas assistentes
 stellis assignarunt.

neglectu dehortemur. Quemadmodum nulli concessum est procreare liberos, absque foemina, & facultate ad generandum idonea; ita & has res consequi contingit nemini qui ad hunc modum non oraverit, cum huiusmodi affectu, & fide, quique ante conceptas preces hanc vitæ rationem non tenuerit. A multiloquio igitur abstinendum est; nec petenda sunt humilia; nec pro terrenis orandum; nec cum ira aut affectu perturbato ad preces accedendum: imo nec sine puritate licet animum ad orandi studium adungere: sed nec veniam peccatorum consequi ullo modo potest qui precatur, nisi & ipse ex animo fratri contra se peccanti, & petenti veniam, condonet.

26. Utilitas vero ut nascatur eo quo oportet modo oranti, aut in hanc rem quoad poterit intendenti animum, id multis modis arbitror contingere. Ac primum quidem, fructum omnino aliquem percipit qui orare intendit, quod in animo hanc imaginem format, se in ipso orandi instituto semetipsum Deo sistere, & præsentem dicere, tanquam coram intuitu. Nam quemadmodum quæcunque visa, & cuiusque recordatio earum rerum quarum habetur recordatio,

datio, eliminant cogitationes [alias,] tum obortas, cum illæ species animo obversantur; eodem prorsus modo statuendum est, utilem esse memoriam persuasi numinis, & probe consciï qui motus sint in intimo recessu mentis, seipsam apte comparantis, ad placendum illi tanquam præsenti & inuenti, & per omnia mentem ipsam prævenienti, inquirenti corda & scrutanti renes. Nam si daremus nullam præter hanc utilitatem nasci cogitationes suas ad orandum componenti, non vulgare aliquid accipere putandus est qui ad hunc modum reverenter sese apteque comparat in ipso tempore orandi: hujus rei exercitatio à quibus arceat peccatis, & ad quam multa recte facta perducant, experti sciunt, qui ad assidue orandum sese contulere.

27. Si enim recordatio, & obversatio præclari viri & sapientia cumulari, ad illum æmulandum nos accendat, & appetitum à rebus malis sæpenumero cohibeat; quanto magis Dei, parentis universi recordatio juncta precibus ad illum directis eos juvat, qui sibi persuadere, quod præsenti atque audienti sistunt sese & loquuntur Deo?

28. Confirmanda autem sunt quæ diximus ex Scripturis sacris hunc in modum.

modum. Oportet 'orantem manus
'puras levare; dimittendo unicuique
'qui contra se peccaverit, affectum
iræ ex animo delentem, & adversum
nemini. Oportet rursus ne perturbe-
tur animus cogitationibus alienis, re-
rum omnium quæ sunt extra oratio-
nem oblivisci, quo quis tempore pre-
catur. (Ita autem comparatum esse,
quomodo non est beatissimum?) sicut
docet Paulus in priori ad Timothe-
um dicens: 'Volo ergo viros orare in
'omni loco, levantes puras manus si-
'ne ira, & disceptatione. Ad hæc
mulierem, præcipue orantem decet,
compositum atque decorum animi
corporisque statum præter cætera præ-
sertim obtinere: & cum precatur,
Deum venerari; & sensum omnem
intemperantem atque muliebrem è
mente [prorsus] exterminare; nec
'cincinnis, auro, gemmis, aut vesti-
'bus sumptuosis ornari; sed quemad-
'modum ornari decet mulierem pieta-
'tem professam. (Miror autem si cui
dubium esse poterit, an beatam illam
vel ex solo hoc statu fore constet, quæ
ad orandum talem sese adhibet:)
quemadmodum docuit in eadem epi-
stola Paulus dicens: 'similiter & mu-
'lieres in habitu ornato cum verecun-
'dia & sobrietate ornantes se, & non
in

‘intortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosa, sed quod decet mulieres promittentes pietatem, per opera bona.

29. Quin & David propheta multa alia obtinere dicit virum sanctum orantem; quæ adjicere non intemptivum est, quo fiant nobis manifestæ utilitates maximæ quas affert vel sola habitudo, & ad orandum præparatio [hominis] semetipsum Deo commendantis. Dicit igitur, ‘Ad te levavi oculos meos qui habitas in coelis. &, ‘Ad te Domine levavi animam meam. Quippe levata mentis acie, donec à terrestrium consuetudine abductæ materialium rerum species non insideant; & eo evecta ut mortalia despicat, & in hoc una tota sit ut Deum cogitet, & cum illo velut auscultante graviter atque decore versetur: quidni plurimum profecerint illi ipsi mentis oculi ‘revelata facie gloriam Dei ‘speculantes, & in eandem imaginem ‘transformati à claritate in claritatem? Nam profluvium intelligibilis cujusdam diviniore co tempore participant, quod colligitur ex illo, ‘signatum est super nos lumen vultus tui ‘Domine. Anima autem cum levatur, & sequitur spiritum, & ex corpore excedit, neque sequitur tantum spiri-

spiritum, sed 'in spiritu est, quod ostendit illud, 'ad te levavi animam 'meam; quidni exuta jam animæ natura spiritualis facta sit?

30. Quod si præclara plane res sit injuriarum oblivio, adeo ut in ea summam comprehendatur tota lex (uti censuit Jeremias propheta dicens, 'hoc præcepi patribus vestris cum egrederentur ipsi ex Ægypto: verum 'hoc præcepi; Quisque proximo suo 'ne sit memor acceptæ injuriæ:) & cum animo malorum immemori ad orandum accedentes, custodimus mandatum Salvatoris nostri dicentis, 'cum stabitis ad orandum, dimittite si 'quid habetis adversus aliquem; certe quando tales 'stamus ad orandum, res pulcherrimas jamdudum consecuti sumus.

31. Atque hæc quidem quasi ex hypothesis dicta sunt; quippe nos etsi nihil aliud orando consequeremur, tamen pulcherrima lucrari contingeret, dum ea cogitamus & facimus quæ orantes decet. Clarum autem, sic orantem, dum 'adhuc loquitur exaudiri, obedientiæ virtute intuentem illud; 'Ecce adsum, cum impatientiam omnem providentiæ abjecerit antequam oraret. Id enim significatur hoc loco, 'si abstuleris à te colligationem & digitum
'exten-

‘extentum, & verbum murmurationis: cum ‘ab omni vinculo liber sit, qui in iis quæ eveniunt acquiescit; nec ‘dignum exerat contra Deum, quicquid sibi placuerit ad excercitationem nostri decernentem; sed nec in ipso cogitationis secreto murmure, absque voce homini audita; cujusmodi murmuratione (instar nequam servorum, qui non aperte incusant imperata Dominorum) murmurant ii qui non audent clara voce & tota mente calumniari providentiam, propter ea quæ eveniunt, quasi sperantes etiam ipsum universi Dominum fore clam quæ iniique ferunt. Atque hoc arbitror intelligi in libro Job: ‘cum hæc, inquit, ‘omnia evenissent, non peccavit Job ‘labiis suis contra Deum: habito scilicet respectu ad tentationem ejus proxime memoratam, ‘in omnibus hisce ‘quæ evenerant nihil peccavit Job ‘coram Deo. Quod autem jubet hujusmodi nihil fieri, in Deuteronomio verbum, inquit: ‘cave ne forte subrepat verbum, impietas tacita in corde tuo dicens, appropinquat annus ‘septimus, & quæ sequuntur.

32. Itaque qui ad hunc modum orans tot jam commoda perceperit. fit magis idoneus permisceri illo spiritu, qui universum Dei ministerium implet,

plet, & totam terram coelumque replet, juxta Prophetam dicentem :
' numquid non coelum & terram ego
' impleo dicit Dominus ? Porro per
prædictam puritatem, particeps fiet
precum [quas fundit] Verbum Dei,
quod ' stetit medium eorum qui ipsum
' nesciebant ; quod nullius precibus
deest, pro quo intercedit cum eo una
Patrem orans. Nam Pontifex obla-
tionum nostrarum, & apud Patrem
advocatus est Dei filius, pro orantibus
orans, & cum obsecrantibus una ob-
secrans. Neque vero pro iis tanquam
necessariis suis orat, qui non ipsi per
eum orant assidue ; neque pro iis fu-
turus est tanquam pro suis advocatus
apud Deum, qui non obediunt doctri-
næ, quod oportet semper orare & non
' deficere. Nam, ' dicebat eis, inquit,
' parabolam quoniam oportet semper
' orare & non deficere, [dicens,] Ju-
' dex quidam erat in quadam civitate,
& quæ sequuntur. Et in iis quæ præ-
cedunt, ' Et ait ad illos, quis vestrum
' habebit amicum, & ibit ad illum
' media nocte, & dicet illi, amice com-
' moda mihi tres panes, quoniam a-
' micus meus venit de via ad me, &
' non habeo quod ponam ante illum.
Et post nonnulla : ' Dico vobis, etsi
' non dabit illi surgens eo quod amicus
' ejus

ejus sit, propter improbitatem tamen
 ejus surget & dabit illi quotquot ha-
 bet necessarios. Jam eorum qui in
 Jesum credere non mendaci ore [pro-
 fitentur] quis non ad impigre oran-
 dum impellatur, quando ille dicat pe-
 tite & dabitur vobis, omnis enim qui
 petit accipit? Quoniam bonus pater
 quando eum nos panem viventem
 poscimus, non lapidem quem voluit
 adversarius Jesu ejusque discipulis ci-
 bum fieri, eis donat qui à patre spiri-
 tum adoptionis acceperunt. & Pater
 vester de coelo dabit donum illud
 bonum petentibus se.

33. Neque solus ille Pontifex cum
 germane orantibus una orat, sed &
 ipsi in coelo angeli, qui gaudent su-
 per uno peccatore poenitentiam a-
 gente, quam super nonaginta novem
 justis qui non indigent poenitentia.
 Quae quidem demonstrata sunt, quan-
 do Tobit & Sarræ præstaret Raphael
 rationabilem in sacris operam apud
 Deum. Cum enim ambo orassent,
 exaudita sunt (inquit Scriptura) pre-
 ces amborum in conspectu gloriæ
 summi Dei. Et missus est [angelus
 Domini sanctus] Raphael, ut curaret.

*et Codices plerique Graeci Cantabrigie vultu vetus, cum
 ci legunt nūquam a quo nostro habet a quod dōg.*

‘eos ambos. Atque ipse quidem Raphael exponens quid utrique ex mandato Domini ipse tanquam angelus præstitisset: ‘& nunc, inquit, quando orasti tu & nurus tua Sarra, ego ‘obtuli memoriale orationis vestræ ‘coram sancto. Et post nonnulla: ‘Ego ‘sum Raphael unus ex septem sanctis ‘angelis qui offerunt orationes sanctorum, & ingrediuntur in conspectu ‘gloriæ sancti. Quare juxta sententiam Raphaelis, ‘bonum oratio cum ‘jejunio, & eleemosyna, & justitia.

34.^a Quin & animæ sanctorum qui jam [in Domino] dormierunt, una [nobiscum] orant. Sicut enim in Maccabaicis [legitur]: visus est Jeremias ætate & gloria mirabilis, & ‘magni decoris habitudine circa illum; & extendisse dexteram, & dedisse Judæ gladium aureum: de quo restatus est alius vir sanctus qui ante

a Sanctos vita defunda suadent; pariter Deo
 hos Deo preces fundere; opt. Max. & sanctis ejus
 nemo jure negaverit, qui sunt injurii. Filii illi re-
 illos agnosceat Deo vivere. surrectionis ieremias
 Animas subtus altare, per- & non aliter excipient
 petua interpellatione di- cultum temere illis obla-
 vinam benignitatem sol- tum quam angelus Apoc.
 licitantes, representat S. 19. 10. Vide ne feceris,
 Joannes Apoc. 6. 9. Qui conservatus sum, & fra-
 autem illos orandos ex- trum tuorum habentium te-
 inde confectum volunt, stimonium Jesu, Deum ad-
 & iisdem altaria erigen- ora.

obdor-

obdormierat, 'hic est qui multum-
 'rat pro populo, & [universa] sancta
 'civitate, Jeremias propheta Dei. Ab-
 surdum enim est, cum 'scientia nunc
 'per speculum in ænigmate merenti-
 bus ostendatur, 'tunc autem facie ad
 'faciem revelabitur, [absurdum in-
 quam] idem proportionem non sentire
 de virtutibus reliquis, idque modo
 quodam excellentiori; quippe tum
 perficienda sunt quæ in hac vita in-
 choantur. Una autem è præcipuis
 virtutibus juxta verbum Dei, est ca-
 ritas erga proximum; quam necesse
 est putemus multo magis adesse san-
 ctis qui obdormierunt erga eos qui in
 vita decertant, quam iis qui in huma-
 na imbecillitate constituti, cum dete-
 rioribus una luctantur. Neque enim
 fratres diligentibus in hac tantum vita
 accidit quod, 'siquid patitur unum
 'membrum compatiuntur omnia
 'membra, sive gloriatur unum mem-
 'brum, congaudent omnia membra:
 sed & illi, quæ extra præsentem vitam
 est, caritati convenit dicere: 'Instan-
 'tia mea quotidiana sollicitudo omni-
 'um Ecclesiarum: quis infirmatur &
 'ego non infirmor? quis scandaliza-
 'tur, & ego non uror? Nam & Chri-
 stus ipse proficitur, quacunque sancti
 laborant ægritudine eadem sese labo-
 rare;

rare; similiter in carcere una esse, & nudum & hospitem, & esurire una & sitire. Quis enim in Evangelio versatus nescit, quæcunque fidelibus accidunt ea Christum in sese transferendo pro calamitatibus propriis habere?

35. 'Angeli autem Dei accedentes ad Jesum ministrarunt ei. Nec existimare par est tantillo tempore angelos Jesu ministrasse, quanto ille cum hominibus in carne versatus est; quo & ipse inter fideles erat, 'non sicut recumbens sed sicut qui ministrat. Quanto magis consentaneum est, volenti Jesu 'filios Israel colligere, & 'dispersos in unum congregare, & 'servanti eos qui [Deum] timent atque invocant famulantes angelos, majorem sane quam legatorum operam conferre ad incrementum & frequentiam Ecclesiæ? Ita ut quidam Ecclesiarum præpositi, à Joanne in Apocalypsi appellentur angeli? Neque enim frustra 'angeli Dei ascendunt & 'descendunt super filium hominis, videntes oculis scientiæ luce collustratis: & in tempore igitur orationis, ab orante admoniti, quibus ipse orans indigeat, præstant ea quæ possunt; de quibus [scil.] generale mandatum accipere.

36. Adhibenda autem est hujusmodi

di imago quædam ad demonstrandum id quod mente concepimus. [Fingamus nobis] medicum æqui amantem adesse ægro pro salute sua oranti; scientem etiam quomodo mederi oporteat morbo cuius causa ille preces suas obtulerit: clarum est quod movebitur ille ad sanandum orantem; fortasse nec inepte conjiciens, in eadem mente etiam Deum esse, exaudientem hominis preces ab illo morbi remedium impetrantis. Vel beneficus aliquis qui abundat rebus ad vitam necessariis audierit preces pauperis, postulationem pro necessariis ad Deum referentis: manifestum est, quod & ille voti summam implebit; futurus [ea in re] minister paternæ erga pauperem voluntatis [Dei,] qui in ipso precum tempore, in eundem cum orante locum compulit [hominem] qui posset illi subvenire; quique pro naturæ suæ bonitate, harum rerum indigentem negligere non posset. Quemadmodum igitur ista cum eveniunt, evenire casu non putandum est, sed eum, 'qui capillos omnes capitis sanctorum numeravit, commodum in ipso precum tempore, cum fideli paupere commisisse auditorem, qui oranti minister foret, & præbitor ejus beneficii quod in sua potestate haberet. Pariter exi-

esse, ut aspirent iis quæ qui orat postu-
laverit. Quin & angelus ille cujus-
que parvuli in Ecclesia, qui semper
videt faciem Patris qui in cœlis est,
quique divinitatem ejus qui nos crea-
vit intuetur, una nobiscum orat; &
operam suam quoad licet, accommo-
dat ad obtinenda illa pro quibus ora-
mus.

7. Denique vi [quadam] plena esse
stimandum est, angelos qui prospici-
unt nobis & Deo serviunt, apud oran-
tium aliquem interdum ex condito
arbitror ipsa verba orationis sancto-
rum; præsertim quando orantes spi-
ritu orant & mente, quæ ad instar
luminis ex orantis meditatione orta,
ex ejusdem ore egreditur; [in esse in-
quam verbis quandam vim] quæ per
Dei potentiam extinguat virus illud
intelligibile, quod adversæ potestates
instillant animis eorum qui orare neg-
ligunt, neque illud, sine intermissio-
ne orate, quod monitis Jesu consen-
taneum à Paulo dictum est, observant.
Nam sagittæ instar ex orantis anima
[depromptæ], & scientiâ, ratione, aut fi-
de [missæ], à viro sancto proficiscitur,
expurgando & reconciliando vulne-
rans inimicos Deo spiritus, qui pec-
cati vinculis nos volunt implicare. Si-
ne intermissione autem orat (quippe
quæ

quæ secundum virtutem aut præcepta sunt, ea in orationis partem veniunt) qui cum officio preces, & cum precibus facta congrua conjungit. Illud enim sine intermissione orate, hoc uno modo excipere possumus; nempe ut fieri possit quod præcipitur, modo totam viri sancti vitam, magnam quandam atque continuam orationem esse dicamus, cujus pars sit ea quæ vulgo appellatur oratio.

38. Preces certe singulis diebus, ter saltem, habendas esse, demonstrat exemplo tuo Daniel: qui licet ob hoc ipsum extremo capitis discrimine versaretur, tribus tamen temporibus in die, pro more, Deum suum adoravit. Petrus etiam cum ascenderet in superiora, ut oraret circa horam sextam; (tunc sc. cum vas è coelo descendens vidit, quatuor initiis submissum;) per sextam, è tribus orationis horis mediam designat. De qua ante illum etiam & David: 'mane exaudies vocem meam, mane astabo tibi & videbo. Deque ultima non minus clare: 'elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Quid quod neque noctu divinum hoc officium prorsus omitti par sit. Ita nempe David: 'media nocte surgebam ad confitendum tibi, super judicia justificationis

‘ficationis tuæ. Et de Paulo ac Sila referunt acta Apostolorum, quod ‘in Philippis, media nocte orantes laudarint Deum; adeo ut audierint eos, ‘qui in custodia erant.

39. Quod si Jesus ipse precatus sit; nec incassum, omnium utpote quæ petebat compos ex precatione factus; absque oratione, fere dixerim, nec impetraturus quidem: nostrine quisquam adeo vecors, ut officium hoc negligat? De domino sic Marcus: ‘diluculo valde surgens, egressus abiit ‘in desertum locum, ibique orabat. Lucas autem: ‘& factum est, cum ‘esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis ejus ad ‘eum. Et alibi: ‘& erat pernoctans ‘in oratione Dei. Exhibet autem Joannes etiam formulam orationis ejus: ‘Hæc locutus est Jesus, inquit; & ‘sublatis oculis in cœlum, dixit: ‘Pater venit hora, clarifica filium tuum, ‘ut filius tuus clarificet te. Illud vero, ‘sciebam autem quia semper me ‘audis, quod apud eundem Joannem dicit dominus, ostendit semper auditum iri qui semper precatur.

40. Nec est ut recenseam eos, qui ob preces rite institutas maxima à Deo beneficia consecuti sunt. Exempla passim occurrunt in sacris literis, quæ facile

facile quisque [pro instituto suo] colligat. Anna sterilis orationis ac fidei suæ fructum tulit. Samuelem, Moysi ipsi [à Davide] accensum. Ezechiae, sine prole adhuc, etiam post indictam ei ab Esaia mortis sententiam, precanti id honoris obigit, ut [procreato postmodum filio de quo Christus descendit] ejusdem cum Domino nostro stemmatis haberetur. Cum ex edicto, quod Aman insidiosè procuraverat, internecioni destinata esset Judæorum natio; jejuniis precibusque Mardochæi atque Esther factum, ut idem ipse in quo excindendi essent dies, in festum cesserit, ac Mosaicis ipsis adderetur. Judith impetrato ex oratione Dei auxilio devicit Holoferuem: & una mulier Hebræa fecit confusio- nem in domo [regis] Nabuchodonosor. Ananias, Azarias & Misael [è mediis ignibus] exauditi, ventum roris flantem, quo excussa erat flammæ vis, accipere meruerunt. Etiam &, qui in lacu Babylonico erant, leonum ora precibus Danielis conclusa sunt. Jonas item, haudquaquam desperans etiam ex imo piscis, qui eum deglutierat, ventre se auditum iri, id certe consecutus est, ut, egressus è pisce, legationem Propheticam ad Ninivitas prius inchoatam jam feliciter absolveret.

41. Etiam & unicuique nostrum beneficia huiusmodi nobis collata, modo recordari ista animus, ac qua par est gratitudine complecti, enumerare liceat. Animæ scil. [ut Anna,] cum plerumque steriles sint; istiusque porro sterilitatis quoad principales facultates suas, illam inprimis quæ Mens dicitur, probe consciæ; à Spiritu sancto per orationem assiduam imprægnatæ [si ita dicam,] sermones salutares ac speculationibus veritatis abundantes peperere. Quot vero [sicut Ezechias olim] myriadas hostium contra nos militantium, ac de nostra in Deum fide dimovere non semel studentium, prostratas vidimus? Hac nimirum fiducia nixi, dum ‘hi in curribus, & hi ‘in equis, nos autem in nomine Domini invocaremus; deprehendimus plane, quod ‘fallax equus ad salutem. Quid quod & ducem vis adversariæ, sermonem in fallaciam artificiose compositum loquor, eorum etiam qui fidelium nomine censentur complures [ceu Holofernes alter] in deditionem fidei suæ perterrentem, laudibus divinis confusus excindit quisque. Judith enim laudationem denotat. Etiam & [eadem ipsa quæ tres pueri] ardentioris flammæ pericula subeuntes nonnulli, idque sæpius, nihil

hil exinde mali passi sunt; imo vero adeo plane incolumes evasere, ut ne tantillum quidem 'odoris ignis per eos transierit. Quid autem memorem, quoties bestiis rabidis, [uti Daniel,] spiritibus malignis, hominibusque crudelibus objecti nos, eorum ora non semel precibus adeo obturavimus, ut membra nostra, membra scilicet Christi, dentibus lacerare non valuerint. Quia & in particularium sanctorum gratiam non raro 'molas leonum confregit dominus: ad nihilum devenerunt tanquam aqua decurrens. Novimus autem complures ex iis qui fugerunt [ut olim Jonas] à mandatis Dei, absorptique proinde sunt à morte quæ prius adversus eos prævalebat, per poenitentiam certe de tanto malo ereptos; ut qui neutiquam desperarint in vitam restitui posse vel in ventre mortis detentos. 'Devoravit enim mors prævalens: & rursus 'abstulit Deus omnem lacrymam ab 'omni facie. Atque hæc sane catalogo illorum qui ex oratione beneficia summa retulere, necessario subjungenda duxi. Siquidem id ago, ut eos qui spirituales & ipsius Christi vitam anhelant, queis in manus incidat libellus iste, suadeam ne mundana ac viliuscula à Deo petant; sed in bona nitan-

nitantur [interiora] mystica, quorum ista quæ modo dixi umbræ sunt duntaxat, ac figuræ.

42. Qui enim ' non militat secundum carnem, sed spiritu facta carnis ' mortificat, is in oratione omni spiritualia ac mystica, quorum ante meminimus, spectat: reconditiora hæc, ex institutione nimirum summaque animi indagine conquisita, beneficiis istis anteponebat quæ precibus suis alij littera tenus impetraverint. Exempli causa: cum spirituales ' spirituales le- ' gem audiamus, id unice laborandum, ne quid usquam in nobis sterilis aut infructuosum sit; ut sic missa infœcunditate, pariter atque Anna, vel Ezechias exaudiamur: item, ut ab insidiantibus inimicis ' spiritualibus ne- ' quitie liberemur, prout [à temporalibus] Mardocheus, Esther, & Judith. Quum autem ' fornax ferrea ' sit Ægyptus, ac proinde mundi huius symbolum, quisquis vitia seculi fugit, nec adustus peccato sit, [ut ita dicam,] aut cor tanquam caminum istiusmodi igne plenum habuerit; non minus certe gratulatur sibi de incolumitate sua, quam pueri isti quos in mediis flammis venti roscidi beneficio conservatos diximus. Quin & qui Deum sic affatus: ' ne tradas bestiis animam
 ' con-

‘confitentem tibi, exauditus ab eo est; nihil mali ab aspide & basilisco [spiritualibus] passus, cum super eos propter Christum incederet: Qui ‘conculcavit leonem & draconem, præclara potestate usus, à Jesu sibi tradita; potestate, inquam, ‘calcandi supra ‘serpentes, & scorpiones, & super ‘omnem virtutem inimici, penitus illæsus; agnoscat is beneficium, isto quod Danieli contigit, excellentius; à bestiis multo terribilioribus, magisque noxiis liberatus. Præterea, qui novit cujus ceti typus fuerit iste qui Jonam deglutiit, [Diaboli scilicet,] Leviathan istius, de quo Job: ‘maledicat ei qui maledicit diem illam, ‘qui habet magnum cetum opprimere: siquando propter contumaciam erga Deum in ventre ceti concludatur; resipiscat, oret, egreditur. Egressus autem, si in observantia mandatorum Dei perstet, poterit &, Propheta favente Spiritu jam factus, Ninivitarum pereuntium salutem procurare: non indigne ferens quod eorum misereatur Deus, ac poenitentibus exitium indictum non inferat. Quod vero maximum fecisse dicitur Samuel virtute orationis, id sane spirituali sensu poterit & nostrum, qui Deo vere consecramur, quilibet etiam hodie

E

præ-

præstare: dignum illud auditu. Scriptum est enim: 'sed & nunc state, & videte rem istam grandem, quam facturus est Dominus, in conspectu vestro. Numquid non messis tritici est hodie? invocabo Dominum, & dabit voces & pluvias. Deinde paulo post: ' & clamavit, inquit, Samuel ad Dominum, & dedit Dominus voces & pluvias in illa die. Omni enim pio ac in disciplinam Christi tradito dicit Dominus: 'Levate oculos vestros, & videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem. Et qui metit mercedem accipit, & congregat fructum in vitam æternam. In hoc etiam tempore messis, 'rem grandem facit Dominus in conspectu eorum qui Prophetas ejus audiunt. Cum enim Spiritu sancto exornatus quispiam invocarit Dominum, dat Deus de cœlo voces & pluvias animam irrigantes; ut qui ante peccarit, 'timeat nimis Dominum, & ministrum hunc beneficentiæ hujus, quem veneratione omni dignum exauditæ preces ostendunt. Elias per annos tres & sex menses clausum impiis cœlum verbo divino aperuit. Certe, non minus insignis ille, qui precibus imbres cœlestes in eorum animas deducit, quibus ante spiritualis ob peccata siccitas.

43. Atque explicatis hactenus beneficiis quæ ex oratione sanctis obtigere, recolamus Domini illud: 'petite magna, & parva adjicientur vobis; & petite cœlestia, ac terrena addentur vobis. Omnia autem symbolica & typica bona, ratione realium & intellectualium, parva ac terrena sunt. Et apposite sacra Scriptura, cum sanctorum preces nobis imitandas proponat, ut petamus sc. reale illud, quod exterioribus quæ assequebantur illi beneficiis adumbratum est; magna & cœlestia illa pronunciat, quæ parvis ac terrenis hisce rebus repræsentantur. Vos, inquit, qui spirituales esse vultis, precibus in id inprimis contendatis, ut adepti spiritualia, ceu cœlestes, cœlorum regnum possideatis, & bonis maximis, utpote quæ sola vobis magna, fruamini: quæ terrena interim ac parva, corpori necessaria nimirum, illa vero, prout opus cuique, subministrabit Pater.

44. Quum autem, sermone de oratione, prima ad Timotheum, res quatuor affines sibi invicem, quatuor itidem nominibus consignarit Apostolus; necesse est, ad explicanda ejus sensa, quid singula ista quatuor nomina proprie significant, assequamur: Puto itaque per obsecrationem [N. N.]

intelligi supplicationem boni alicujus, quo indigemus. Orationem vero, [*προσευχῇ*] quam [in periculis versatus] quis ob beneficia aliqua præstantiora fidentius offert, cum Doxologia, seu divini nominis celebratione conjunctam. Postulationem autem, [*ἐννοητικῇ*] factam ab aliquo, qui majori aliqua apud Patrem fiducia pollet, [Spiritu sancto inprimis] de re aliqua petitionem apud Deum. Gratiarum actionem autem, [*εὐχαριστικῇ*] agnitionem in precibus, boni alicujus à Deo accepti, profectam ab eo qui beneficii sic impetrati, quantum occurrit sibi, magnitudinem animo complectitur.

45. Exempla primæ speciei, sc. obsecrationis. Gabrielis ad Zachariam, uti sibi filius daretur, prout par erat, orantem sermo, qui sic se habet: ‘ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: & uxor tua Elisabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus Joannem. Item quæ, occasione vituli [aurei] conflatis in Exodo conscripta sunt hoc modo: ‘Moses autem orabat Dominum Deum suum, dicens: cur Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti, in fortitudine magna? ut & in Deuteronomio: ‘& procidi ante Dominum
‘ sicut

‘ficut prius, quadraginta diebus & no-
 ‘stibus panem non comedens, & a-
 ‘quam non bibens, propter omnia
 ‘peccata vestra quæ peccastis. Et in
 libro Esther, ‘Mardochæus deprecatus
 ‘est Deum, memor operum omni-
 ‘um Domini; & dixit, Domine rex
 ‘omnipotens. Etiam & Esther ipsa
 ‘deprecabatur Dominum Deum Isra-
 ‘el; & dixit, Domine rex noster.

46. Exempla speciei secundæ, sc.
 orationis. In libro Danielis: ‘& stans
 ‘Azarias oravit sic, aperiensque os
 ‘suum in medio ignis, ait. Et in li-
 bro Tobix: ‘& oravi cum dolore, di-
 ‘cens: justus es Domine: & omnia
 ‘opera tua, omnes viæ tuæ, miseri-
 ‘cordia & veritas: & iudicium verum
 ‘& justum tu judicas in seculum.
 Quoniam autem dictum istud apud
 Danielelem, quod in Hebraico non oc-
 currat, obelo transfixerint Judæi; ac
 Tobix librum, tanquam haud cano-
 nicum rejiciant: proponere lubet, è
 primo Regum, illud Annæ: ‘& ora-
 ‘vit ad Dominum, flens largiter, &
 ‘votum vovit, dicens: Domine exer-
 ‘cituum, si respiciens videris afflictio-
 ‘nem famulæ tuæ, & quæ sequuntur.
 Et in [Prophetia] Habacuc: ‘oratio
 ‘Habacuc Prophetæ, cum Cantico.
 ‘Domine audivi vocem tuam, & ti-

‘mui. Domine consideravi opera tua,
 ‘& obstupui. In medio duorum ani-
 ‘malium cognosceris: cum appropin-
 ‘quant anni, agnosceris. Oratio au-
 tem hæc [Habacuc] luculentius osten-
 dit id quod ad definitionem orationis
 strictius sumtæ [*αὐτοῦ τοῦ*] pertinuisse
 dixi; nimirum, quod à precante fiat,
 cum Doxologia. Sed & in libro Jo-
 næ: ‘oravit Jonas ad Dominum De-
 ‘um suum de utero piscis, & dixit:
 ‘clamavi in tribulatione mea ad Do-
 ‘minum Deum meum: & exaudivit
 ‘me; de ventre inferi clamoris mei
 ‘audisti vocem meam; projecisti me
 ‘in profunda cordis maris, & flumina
 ‘me circundederunt.

47. Exemplum tertię speciei, sc. postulationis, apud Apostolum occur-
 rit: qui recte notat orationem à no-
 bis fieri; postulationem autem, à præ-
 stantiori aliquo, ac fiduciam, quod
 ad ea quæ postulat, apud Deum habente,
 nempe Spiritu. ‘Nam quid ore-
 ‘mus, inquit, sicut oportet, nescimus:
 ‘sed ipse Spiritus postulat [pro nobis]
 ‘apud Deum gemitibus inenarrabili-
 ‘bus. Qui autem scrutatur corda, scit
 ‘quid desideret Spiritus; quia secun-
 ‘dum Deum interpellat pro sanctis.
 Interpellat sc. & postulat Spiritus, nos
 precamur:

48. Postu-

48. Postulatio autem mihi videtur dictum illud Jesu [Nave] de statione solis contra Gabaon : ‘ tunc locutus est Jesus ad Dominum, in die qua tradidit Amoræum subjugatum Israel; quando contrivit eos in Gabaon: & contriti sunt à facie filiorum Israel. Et dixit Jesus : stet sol super Gabaon, & luna super vallem Ælom. Etiam & in libro Judicum puto Samson postulasse, cum dixit : simul moriatur anima mea; quoniam inclinavit in fortitudine, & cecidit domus super satrapas, & super omnem populum qui in ea. Quamvis enim in textu non dicantur Jesus & Samson postulasse, sed tantum dixisse; dictum tamen eorum videtur esse postulatio. Quam ab oratione [*oratio*], siquidem propriam nominum istorum significationem attendamus, distinctam censeo.

49. Exemplum quintæ speciei, nempe gratiarum actionis, est Domini illud : ‘ confiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Confiteor enim ibi idem est ac gratias ago. Obsecrationem quocirca, & postulationem, & gratiarum actionem, haud incongruum fuerit etiam hominibus offerre;
ita

ita quidem ut postulatio ac gratiarum actio non ad pios solum, sed etiam quoslibet homines dirigantur; obsecratio, ad pios solum, puta quales Paulus vel Petrus, ut nos, capaces modo, beneficio dignentur potestatis sibi datæ remittendi peccata. Quod si vero quis non sit pius, ac nos eum injuria affecerimus? Sensu injuriæ tactis datum hoc certe, ut obsecrent hujusmodi, ut nocentibus nobis veniam indulgear. Si autem hominibus piis præstanda sint ista, quanto magis Christo gratias agendum, qui tot nobis, ex voluntate Patris, beneficia largitus est! quin & postulandum apud eum, ad exemplum Stephani: 'Domine, inquit, ne statuas illis peccatum hoc. Et imitati Patrem lunatici, dicemus: 'obsecro Domine, miserere filii, mei ipsius, aut etiam alterius cujuscunque.

50. Sed si audiamus, quod oratio [*ἀντί* *ἀντί*] sit, quæ profertur, cavendum ne ad quenquam mortalium eam dirigamus, imo nec ad ipsum^a Christum, sed ad Deum

^a Suspectissimum hoc ribus impingebatur, cujus Origenis dogma, quod etiam in libris contra Christus non sit orandus, Celsum vestigia occurrunt; eatenus excusando est, quod expressis andrino, aliisque è veteribus verbis alibi contrarium doceat,

Filius: secundum essentiam alius sit à Patre, quod alibi demonstravimus, & quidem Patri subjectus; certe vel orandum est ad filium, & non ad Patrem, aut ad utrumque, aut ad Patrem solum. Ut ad Filium & non ad Patrem oremus, id vero absurdissimum uno ore fatenter omnes, & quod inefficax porro futurum sit. Sin autem ad utrumque dirigamus preces plurali numero, præbete v. gr. benefacite, subministrate, salvate, & si quid simile inter precandum dicentes: quod & illic comparere, nemo in Scripturis ostenderit, ab aliquo dictum. Dicitur vero, orate ad Deum solum, omnium patrem: sed nec hoc quidem, absque summo sacerdote cum jurejurando à patre facto, secundum illud. 'Juravit, Dominus, & non poenitebit eum, tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedec. Gratias agentes sancti in precibus eorum, Deo per Jesum Christum, gratias illi agentes. Quemad-

a Cum dicit, secundum
essentiam filium alium esse
à patre, videtur respicere
subordinationem quæ de-
betur Patri, respectu prin-
cipit & causalitatis; qui
à Basilio *ὁ πατήρ καὶ υἱὸς*
appellatur, hom. 27. cont.

Sabell. Quid Origenes de
filii *ὁμοούσιος* orthodoxe
sensit, consulantur post
Pamphilum sive Ruffi-
num; Cl. Huetius in O-
rigenianis, & Bullius no-
ster Defens. fid. Nicæne
Sect. 2. c. 9.

modum

modum vero, recte preces instituens non debet illum orare qui ipse orat, sed eum patrem invocare, quem docuit inter precandum dominus noster Jesus: sic nec absque illo, oratio aliqua offerenda est Patri, sicut ipse monstravit, aperte sic dicens: ‘Amen Amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo, petite & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Non enim dicit petite me, nec petite Patrem simpliciter; sed, ‘siquid petieritis Patrem, dabit vobis in nomine meo. Etenim usque dum hæc docuit Jesus, nemo aliquid Patrem petiit in filii nomine: & verum erat quod à Jesu dictum; ‘usque modo non petistis quicquam in nomine meo, verum etiam & illud: ‘petite & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

§I. Si quis vero ea sit in sententiâ ut credat, Christum orare oportere, confundens vocis adorationis notationem, adducat illud; ‘adorent eum omnes angeli Dei, quod sine controversia, in Deuteronomio de Christo dicitur: respondendum est illi, quod ipsa Ecclesia Hierosolymitana à Propheta dicitur adoranda, à regibus principibusque, qui nutrices & nutritii
ejus

ejus futuri narrantur, his verbis: 'ecce levabo ad gentes manum meam, & ad populos exaltabo signum meum, & afferent filios tuos in sinu, & filias tuas super humeros portabunt; & erunt reges nutritii tui, & reginæ nutrices tuæ: vultu in terra demisso adorabunt te, & pulverem pedum tuorum lingent, & scies quia ego Dominus, super quo non confunderis. Quomodo vero secundum responsum dicenti, 'quid me interrogas de bono, 'unus est bonus, Deus pater, non idem est ac si dixisset; loco orationis ad me; oportet solum patrem orare, cui & ipse preces fundo, quod etiam à sacris Scripturis edocti estis. Pontifici enim à Patre constituto, & Paracleto à Patre esse suum suscipienti, orare non oportet: sed per Pontificem & paracletum, 'qui possint compati infirmitatibus nostris, tentatum autem per omnia per similitudinem nostri, sed à patre tentatum qui eum mihi dederat; absque peccato.

52. Discite ergo quam grande donum à Patre accepistis, per regenerationem in me, 'spiritum adoptionis accipientes, ut Dei filii, & fratres mei diceremini. Legistis enim quæ à me apud Davidem dicta sunt ad Patrem de vobis: 'narrabo nomen tuum
fratri-

‘fratribus meis, in medio congrega-
 ‘tionis laudabo te. Minime autem
 decet illos qui unum Patrem agnos-
 cunt, fratrem orare; Patri autem soli
 mecum & per me, oratio à vobis red-
 denda est. Atque hæc quidem Jesum
 dicentem audientes, Deum per ipsum
 oramus idem dicentes omnes, nec de
 orationis modo dissidentes: at nonne
 divideremur, si aliqui Patrem, alii au-
 tē filium orarent? Stulti per nimi-
 am simplicitatem, & ob disquisitionis
 & examinis defectum peccant, qui fi-
 lium orant vel cum patre, vel seorsim
 ab illo.

53. Oremus ergo ut Deum, postu-
 lemus ut patrem, obsecremur ut Do-
 minum, gratias vero agamus, ut Deo
 & Patri & Domino, sed non mere ser-
 vi Domino. Recte enim Pater ha-
 bendus est filii dominus, & eorum
 qui per ipsum filii fiunt, Dominus;
 sed ut ‘Deus non est mortuorum, sed
 ‘viventium, ita non est dominus illi-
 beralium servorum, sed qui metu pri-
 mum propter infantiam mancipati,
 beatiorē deinceps per dilectionem
 servitutem obeunt præ illa ‘servitute
 ‘in timore. Sunt enim in anima cha-
 racteres quidam Deo cordium scruta-
 tori conspicui, servorum Dei, & fi-
 liorum ejus. Omnis vero qui ‘terrena

& parva petit à Deo, mandatum ejus transgreditur, qui jubet cœlestia & magna petere ab illo numine, quod nihil terrenum aut parvum largiri novit.

54. Si vero quis reponat, res corporeas sanctis à precibus ipsis concedi, & vocibus Evangelicis doceri, quod terrena & parva adjicientur; illi respondendum est, quod sicut non dici solet cum quis corpus aliquod nobis donaverit, quod is umbram nobis corporis est elargitus; non enim proponens duo aliqua pro muneribus corpus & umbram, corpus largitur; sed intentio est donantis corpus conferre, consequitur vero donum corporis, ut una cum eo umbram accipiamus; ita si mente generosiore perpendamus, magis principalia nobis à Deo concessa dona, rectissime dicemus res corporeas esse consecraria cœlestium & spiritualium charismatum. Quæ sanctorum unicuique dantur ad utilitatem; aut ad analogiam fidei; vel prout vult is qui dat. Vult autem sapienter, licet nos minime possimus in singulis quæ donantur, idoneam instituti ejus causam & rationem assignare.

55. Uberiorem certe fructum protulit à sterilitate sua concipiens Annæ ani-

anima, quam corpus Samuelem pariens; & magis divinam prolem mentis suæ genuit Ezechias; quam in filiis ejus è femine corporeo oriundis: & consummatius ab hostibus spiritualibus liberabantur Hester, & Mardochæus, & populus Israeliticus; quam ab Amane, & ejus confœderatis in eorum perniciem. [Et potior erat victoria] Judith, quæ potentiam Principis animam ejus quærentis fregit, quam istius Holophernis. Quis vero non agnoverit, Azaria & sociis ejus, spiritualementem benedictionem, obvenientem omnibus sanctis, Jacobo ab Isaaco promissam, ‘det tibi Deus de rore cœli, multum excellere corporeum rorem flammam Nabuchodonosoris temperantem? Magis etiam Prophetæ Daniel. conclusa erant ora leonum invisibilibus, ut non nocerent ipsius animæ, quam sensibilibus, de quibus omnes, qui sacras Scripturas legunt; audivimus. Quis vero ita evitabit ventrem ceti à Jesu Salvatore nostro cæsi, qui omnem à Deo transfugam devorat, quemadmodum Jonas capax redditus, ut sanctus, sancti spiritus?

56. Nec mirum si non omnibus pariter accipientibus, ut ita dicam, factiva talia umbrarum corpora, vel quod simile est, umbra non datur; quibus-

dam autem umbra datur. Hoc enim ii qui gnomonica problemata callent, & umbræ ad corpus illuminatum rationes perspectas habent, passim contingere intelligunt. Inter corpora; quibusdam nullam injiciunt umbram gnomones, aliquibus temporibus. Quidam, ut ita dicam, umbram diminutam: quidam præ aliis longiusculam. Non multum autem, si ex donantis instituto, qui principaliora elargitus est secundum analogias secretas & mysticas recipientibus aptas, & temporibus quando donaverat principaliora; aliquando recipientes nullam omnino umbram post se habent, aliquando nonnulli habent, alii non item: aliquando umbræ minores, comparatione ad alios habita, consequuntur. Quemadmodum ergo, eum qui radios solares expetit, nec præsentis nec absentes corporum umbræ, aut exhilarant, aut contristant, inprimis necessarium sibi sortitus, siquidem ipse illuminatus, licet umbra destituatur, vel de illa aut plus aut minus participaverit. Eodem prorsus modo, si spiritualia nobis adsint, & à Deo illuminemur, in perfecta possessione veri boni, non illiberaliter de rebus frivolis rationes inibimus quæ umbras concernunt. Omnia enim materialia
&

& corporea, quæcunque fuerint, umbræ fugacis & evanidæ rationem habent, quæ nullatenus comparari poterint cum salutaribus sanctisque Dei optimi maximi donis. Quæ enim competitio opum corporearum, adversus omnimodas divitias, & universam sapientiam? Aut quis sanis sensibus, carnes & ossa recte se habentia, ad sanam mentem, valentem animam, & sobrias cogitationes comparaverit? quæ omnia Dei verbo æstimata minutum aliquod tuberculum, & si quid eo levius corpora nostra afficit, reputabuntur.

57. Qui autem spectaverit sponsæ pulcritudinem qualis & quanta sit, quam deperit sponsus, Dei verbum; animæ nimirum, supercoelesti & supermundana venustate florentis: pudebit eum, formæ nomine corpoream pulcritudinem foeminæ, aut pueri aut viri cohonestare. Veram enim pulcritudinem caro non admittit, quippe quæ omnimoda sit deformitas; 'omnis enim caro foenum, & omnis gloria ejus conspicienda in feminarum & juvenum pulcritudine, verbis Prophetæ stolculo comparatur dicentis: 'omnis caro foenum, & omnis gloria ejus tanquam flos agri, exsiccatum est foenum, & cecidit flos, verbum

‘autem Domini nostri manet in æter-
‘num.

58. Quod ad generis nobilitatem spectat, quis in animo habens filiorum Dei generosum stemma, eo nomine si rem ipsam utique rite eloqui velit, dignabitur quæ vulgo apud homines titulis istis insigniuntur? Mens regum regem Christum considerans, quomodo non contemptui habuerit, tanquam res nullius pretii, omnia mundi regna? porro angelorum exercitus, & copiarum istarum Domini duces; ‘Arch-
‘angelos & thrones, & dominationes, ‘& principatus, & potestates supercoelestes (quantum per corporis vincula licet) perspiciciens & comprehendens anima, quæque à Patre sibi aliquando communicanda æqualia decora speraverit; quomodo non aspernabitur, comparatione cum his instituta, umbra magis evanida utcunque apud stultos in admiratione habita fuerint, tanquam meras tenebras & nullo in pretio reponenda: & licet ‘omnia hæc ‘darentur, despiciet ea, ne forte veris principatibus & diviniore potestatibus excidat.

59. Orandum ergo, orandum, pro præcellentibus & vere magnis, atque supercoelestibus; quod autem consequentes umbras attinet, Deo prorsus permit-

permittendæ, cognolcenti, quorum,
 ob fragile nostrum corpus, opus habemus,
 antequam ab ipso petierimus.
 Sufficienter vero in istis [egimus]
 secundum gratiam à Deo per Christum
 ejus concessam; & ut spero, in
 sancto Spiritu. Quæ si recte se habeant
 lectorum judicium, esto; qui hoc
 de oratione problema diligenter per-
 penderit.

[Explicatio Orationis Dominicæ.]

I. J Am ad alterum quod sequitur ac-
 cedimus, orationem quæ Domi-
 nica dicitur; volentes perspicere qua-
 li efficacia sit referta. Primo autem
 in loco admonendum; Matthæum &
 Lucam ut plurimis visum, eandem
 utrosque formulam præscripsisse, quo-
 modo orare oporteat. Verba vero
 Matthæi sic se habent: ‘Pater noster,
 ‘qui es in coelis, sanctificetur nomen
 ‘tuum, adveniat regnum tuum, fiat
 ‘voluntas tua sicut in coelo & in ter-
 ‘ra, Panem nostrum supersubstantia-
 ‘lem da nobis hodie, & dimitte nobis
 ‘debita nostra, sicut & nos dimitti-
 ‘mus debitoribus nostris, & ne nos
 ‘indu-

'inducas in tentationem, sed libera nos
 'à malo. Lucæ vero sic : 'Pater
 'a sanctificetur nomen tuum, adveniat
 'regnum tuum, panem nostrum quo-
 'tidianum da nobis hodie ; & dimitte
 'nobis peccata nostra, siquidem & nos
 'dimittimus omni debenti nobis. Et
 'ne nos inducas in tentationem. Di-
 cendum vero sic opinantibus, primum
 quod licet illa quædam inter se confi-
 milia habeant, tamen in aliis differre :
 ut ea discutientes manifestum facie-
 mus. Secundo, quod possibile non sit,
 eandem esse orationem & in monte
 prolata : ubi 'videns Jesus turbas a-
 'scendit, & cum sedisset accesserunt ad
 'eum discipuli ejus ; & aperiens os su-
 'um docebat eos : nam in contextu
 promissarum beatitudinum, & præ-
 ceptorum quæ sequuntur apud Mat-
 thæum oratio hæc scripta reperitur :
 & quæ dicebatur à Domino cum esset
 'in loco quodam orans, & desiisset :
 'ad quendam ex discipulis, qui orare,
 'quemadmodum Joannes discipulos
 'suos docuit doceri expetebat. Quomo-
 do enim fieri potest, eosdem sermones
 sine omni præcedente interrogatione

a Notetur, hæc verba enim magis in Exemplari
 ἡμῶν, ὅ ἐν τοῖς ἀρχαίοις, comparent, quam in ver-
 uncis in Græco contextu, sione vulgata, ideo hic
 includenda fuisse ; non prorsus omittimus.

abso-

absolute prolatos, utique ad discipuli
cujusdam petitionem proferri?

2. Sed verissimiliter quis dixerit,
quod æquivalentes sint utræque pre-
ces, quæ tanquam unæ proferebantur,
sive in sermone absolute habito, sive
ad discipulum interrogantem, qui for-
te non aderat, quando, quæ apud
Matthæum occurrunt, dicebantur:
aut qui olim audita oblivioni tradiderat:
fortean ut rectius sit credere, om-
nino distinctas fuisse preces, par-
tes licet quasdam communes habue-
rint; nos disquisitionem instituentes
apud Marcum, ne forte talis utrarum-
que æquivalentia repetita nos lateret;
nec volam nec vestigium istiusmodi
preces invenire potuimus.

3. Siquidem vero, ut in superioribus
diximus, primum aliquatenus præpa-
rari & disponi debeat precibus vaca-
turus, & deinde sic orare: videamus
sermone à Salvatore nostro apud
Matthæum enunciato, qui precem
hanc antecesserunt; qui sic se habent:
‘Cum oratis non eritis sicut hypocri-
tæ, qui amant in synagogis & angu-
lis platearum stantes orare, ut vide-
antur ab hominibus. Amen dico
‘vobis, receperunt mercedem suam.
‘Tu autem cum oraveris, intra in cu-
‘biculum tuum, & clauso ostio, ora
‘patrem

‘patrem tuum in abscondito, & pater
‘tuus qui videt in abscondito reddet
‘tibi. Orantes autem nolite multum
‘loqui, sicut ethnici faciunt: putant
‘enim quod in multiloquio suo exau-
‘diantur. Nolite ergo assimilari eis,
‘scit enim pater vester, quid opus sit
‘vobis, antequam petatis eum; sic er-
‘go vos orabitis.

4. Sæpius quidem apparet dominus
noster in vanam gloriam, ceu affectum
exitiabilem invehi, quod & hic fecit,
monens ut non in tempore precum
hypocritarum opus obeatur. Est au-
tem hypocritarum opus velle ob pie-
tatem hominibus placere, potius quam
cum Deo communionem habere. O-
porteret autem memores dicti istius,
‘quomodo vos potestis credere qui
‘gloriam ab invicem accipitis; & glo-
‘riam quæ à solo Deo est non quæritis,
‘contemnere omnem inter homines
gloriam, licet ob pulcrum aliquid con-
tingere videatur: & quærere primariam
atque veram gloriam, quæ à solo gloriæ
largitore expectanda, qui decenter sibi
ultra merita honorat eum qui gloria
fuerit dignus. Et quidem ipsum quod
pulcrum & laudabile putatur, pollui-
tur, si fieri videatur, ut ab hominibus
glorificemur; vel, ut videamur ab
hominibus id faciamus; unde nulla
mer-

merces à Deo nos consequetur.

5. Verax quidem est omnis Jesu sermo, sed si liceat quid coactius loqui, veracior fit, quando quid cum assueta ipsius asseveratione dicitur. Dicit autem de iis qui proximo benefacere videntur humanæ gloriæ ergo, vel in synagogis, & angulis platearum precantes, ut videantur ab hominibus, hoc ipsum: 'Amen dico vobis' receperunt mercedem suam. Sicut enim Dives apud Lucam qui dicitur, 'recepisse bona sua in vita sua; quia illa receperat, non iisdem gaudere poterit post hanc vitam; pariter qui recepit mercedem suam, sive in dono aliquo, sive in precibus, siquidem 'quoniam' non seminat in Spiritu, sed in 'carne sua, metet corruptionem, non 'autem metet vitam æternam. In carne vero seminat, qui in synagogis & vicis facit eleemosynam tuba ante se canente, 'ut honorificetur ab hominibus; vel qui amat in synagogis & in angulis platearum stans orare; ut ab hominibus visus, pius & sanctus à spectatoribus habeatur: imo omnis per 'latam portam & spatiosam viam' incedens quæ ducit ad perditionem, nihil rectum & æquabile in se habentem, sed omnino incurvam atque angulis fractam. Sæpius enim recta via inter-

interrumpitur, in qua non bene constitit in angulis platearum orans, ob libidinem; nec quidem in una, sed pluribus consistit plateis: in quibus qui 'sicut homines moriuntur, quandoquidem divinitate exciderint, glorificant & pro beatis efferunt illos, qui in viis spatiosis, impie agere videntur.

6. Multi autem 'apparent hominibus orare, voluptatum amatores certe magis quam Dei, inter pocula ac in mediis computationibus precibus, [ut ita loquar] ceu comeffationi vacantes. Hi vere 'in angulis Platearum stant orantes. Voluptatibus enim addictus quisque spacioſa via gaudet, deque angusta & arcta illa Jesu Christi, ubi nihil uspiam anfractus angulive, deflectitur.

7. Siquid autem interfit inter Ecclesiam & Synagogam: ut Ecclesia scilicet principaliter dicta illa sit, 'quæ non 'habeat maculam, aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed sancta & immaculata sit; in quam ingredi non debeat 'de scorto natus, neque attritus, 'aut abscissus; verum neque Ægyptius 'aut Idumæus, (quorum filiis non nisi 'progenie tertia Ecclesiæ adjungi fas 'erat;) neque Moabites & Ammanites, 'usque ad generationem decimam, seu

seu completum sæculum : ^a Synagoga vero sit, quam immundo non solum ingredi, sed etiam ædificare liceat ; ab hujusmodi enim extructam unam sub ætate Christi legimus, antequam ad civitatem Caphernaum accederit is, homine dico, ethnico, infideli ; necdum enim testimonium hoc ei datum erat, habuisse se fidem, quantam nec in Israel invenerat filius Dei : certe qui amat orare in Synagogis, parum abest ab eo, qui orat in angulis Platearum ; neutiquam sanctus ille, quem dixi, qui ingreditur Ecclesiam. Is nimirum haud carnali aliquo affectu ac sanctitatis laude, sed sincero Dei amore ducitur ad orandum ; nec in Synagogis, sed Ecclesiis ; nec in angulis Platearum, sed in angusta & arcta via, quæ omnimodo recta est ; neque vero ut videatur ab hominibus, sed appareat in conspectu domini Dei. Masculus enim est, annum Domini acceptum in animo habens, ac mandatum servans quod præcipit, ut tribus vicibus per annum appareat om-

^a Revera apud Judæos nem accepit : congregante eorum republica tionis & reipublicæ primulum intererat inter privilegia ab hæredibus, se Ecclesiam & Synagogam. pro admodum post seculo- Quilibet fœderis profely- rum decursum erant ex- tus, omnia Synagogæ jura spectanda. statim post circumcisi-

‘ne masculinum in conspectu Domini
‘Dei.

8. Diligenter autem considerandum est istud [*φαιῶσιν*] appareant. Nullum siquidem [*φαινόμενον*] apparens reapse bonum est; in opinione existit, non realiter; imaginationem decipit, non accurate ac vere informat. Quemadmodum autem in theatris histriones in agendis dramatibus alienos sermones, alienas personas ementiuntur. Ita & omnes qui afficta sibi honesti specie ludunt alios, non iusti ii sunt, sed histriones iustitiæ; & ipsi ludum agentes in theatro sibi proprio, ‘Synagogis
‘& angulis Platearum.

9. Qui vero non est hypocrita, nec alienum quidquam præ se fert, is in theatro, omni isto quale ante diximus longe longeque præstantiore plausum à semetipso captans, intrat in suum ipsius [sive cordis] cubiculum ad reconditas ibi divitias, ‘sapientiæ dico] ‘& cognitionis thesaurum [Christum] quem sibi ipsi occlusit: ac in exteriora neutiquam defigens oculos, externisve inhians; quinimo fores occludens omnium sensus organorum, ne trahatur [aliorum] à sensibus, speciesve eorum mentem ejus ingredia-
tur, orat Patrem, qui talem occultum non fugit, neque deserit, sed habitat
in

in eo, præfente fimul cum Patre etiam unigenito ejus. ‘Ego enim, inquit, & Pater ad eum veniemus, & manfionem apud eum faciemus, juftum videlicet. Si verò fic oremus, non Deum folummodo fed Patrem interpellabimus, qui non derelinquit filios, quin & noftri abfcondito intereft, penitus illud introfpicit, ac majora porro reddet nobis in cubiculo, fi oftium ejus occludamus.

10. Cæterum orantes, non battologi fimus, fed Theologi. Battologos autem agimus, cum neutiquam fevere advertentes nofmet ipfos, preceffe quas proferimus, dicamus ea quæ factu, dictu, cogitatu turpia funt, vilia, reprehenfione omni digna, ac à puritate divina longe aliena. Et vero qui in orando battologum fic agit, is fane deteriore adhuc, quam [hypocritæ] quos ante diximus, fenfu Synagogicus eft; & pejore conditione, quam qui ftant ad angulos Platearum; apud quem nullum fc. etiam vel hypocriteos, [feu fimulatæ pietatis] veftigium. Βαττολογία enim in Evangelii contextu dicuntur ethnici foli, qui magnarum ac cœleftium petitionum nullam omnino notionem habent, fed in corporeis duntaxat atque externis hifce petendis occupati funt. Ethnico igitur

tur βαττολογῆν plane similis iste, qui inferiora isthæc à Domino in cœlis, imo supra cœlos altissimos habitante, postulat. Videntur autem de se invicem ac reciproce dici qui ‘multum ‘loquitur, & qui battologus. Nihil enim è materialibus ac corporeis vere unum est, sed eorum quodlibet, utur unum videatur, revera scissum, dissectum, divisum est in plura, quæ unitatem istam destruunt. Bonum enim est unum, turpia vero plura; veritas una, falsitas multiplex; justitia realis una, habitus qui eam simulant multi; ‘sapientia Dei una, multæ autem sæculi hujus, & principum sæculi hujus quæ destruuntur; & unus quidem Dei sermo, multi autem sermones à Deo alieni. Quapropter ‘ex multiloquio nemo effugiet peccatum: neque quisquam qui ‘putat quod in multiloquio suo exaudiat, exaudiri poterit. Quare ‘nolimus assimilari inter orandum ethnicis, battologis, multiloquis, aut iis qui quidquam faciunt ad similitudinem serpentis. Scit enim Deus, qui sanctorum pater est, quid opus sit filiis ejus, siquidem id quod opus eis, dignum est quod in cognitionem Patris deveniat. Quisquis autem ignorat Deum, ignorat & ea quæ Dei sunt, imo vero ignorat etiam

etiam quid sibi opus sit: vitiosa enim sunt quæ sibi opus esse putat. Qui vero probe perspectum habet quid sibi opus est, præstantiora quæque scil. diviniora, ac Deo cognita, quæ perspexit impetrabit; nota siquidem Patri illa fuerint, ante omnem petitionem. Atque hæc certe de his quæ apud Matthæum orationem [Dominicam] præcedunt, dicta sunt: videamus jam in oratione ipsa quid contineatur.

II. 'Pater noster, qui es in cœlis. Operæ pretium fuerit diligentius perscrutari Testamentum, Vetus quod dicitur, an alicubi in ea reperias orationem cujusquam qui Deum Patrem vocat; necdum enim impræsentiarum sedulo quam possem perquirenti mihi tale quidpiam occurrit. Non autem hoc dicimus, quod Deus ibi nusquam appelletur Pater; seu quod homines fideles non vocarentur filii Dei; sed quod nusquam invenerimus exemplum fiduciæ, qualis hic à Servatore indicatur, ut quis compellet Deum in oratione sub nomine Patris. Quod autem Deus Pater dicatur, & qui Dei sermonibus attendunt, filii ejus, id vero passim videre est; ut in Deuteronomio: 'Deum qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Dei nutrientis te. Et iterum: 'nonne hic ipse Pa-

'ter tuus possedit te, & fecit te, &
 'creavit te? Et iterum: 'filii quibus
 'non est fides in eis. Et in Esaia: 'fi-
 'lios genui, & exaltavi; ipsi autem
 'spreverunt me. Et in Malachia: 'fi-
 'lius glorificabit Patrem, & servus
 'Dominum suum. Et si pater ego sum,
 'ubi est gloria mea? Et si Dominus
 'sum ego, ubi est timor meus? Etsi
 dicatis ideo Deum esse Patrem, & qui
 verbo fidei geniti sunt, filios ejus; at
 vero nusquam ei filiationem certam
 ac immutabilem tribuunt veteris Te-
 stamenti scriptores. Ideoque loca quæ
 citavimus, ostendunt filios, qui sic di-
 cti sunt, istos obnoxios fuisse. Quod
 ipsum & Apostolus: 'quanto tempo-
 're, inquit, hæres parvulus est, nihil
 'differt à servo, cum sit dominus om-
 'nium; sed sub tutoribus, & actoribus
 'est, usque ad præfinitum tempus à
 'patre. Plenitudo autem temporis ex
 adventu domini nostri Jesu Christi
 jam adest, quando, quotquot volunt
 adoptionem filiorum accipimus. Sicut
 Paulus de illis docet: 'non enim acce-
 'pistis, inquit, Spiritum servitutis in
 'timore, sed accepistis Spiritum ad-
 'optionis filiorum, in quo clamamus,
 'Abba Pater. Et in isto secundum
 Joannem: 'quotquot autem recepe-
 'runt eum, dedit eis potestatem filios
 'Dei

‘Dei fieri, his qui credunt in nomine
 ‘ejus. Et per Spiritum hunc adoptionis
 filiorum in epistola Joannis Catho-
 lica, de iis qui ex Deo nati sunt,
 didicimus, quod ‘omnis qui natus est
 ‘ex Deo, peccatum non facit, quo-
 ‘niam semen ipsius in eo manet; &
 ‘non potest peccare, quoniam ex Deo
 ‘natus est. Quocirca si probe confi-
 deremus quid sibi velit id quod à Lu-
 ca scriptum: ‘cum oratis, dicite, Pa-
 ‘ter; pudebit utique, cum genuini e-
 jus filii non simus, titulo hoc illum
 compellare; ne forte præter alia pec-
 cata nostra, impietatis erga Deum, ac
 læsæ divinæ majestatis arguamur.
 Quod dico autem, huc recidit. Dicit
 Paulus ad Corinthios priore: ‘nemo
 ‘potest dicere, dominum Jesum, nisi
 ‘in Spiritu sancto; & nemo in Spiritu
 ‘Dei loquens; dicit Anathema Jesum:
 eundem vocans Spiritum sanctum, &
 Spiritum Dei. Quid autem sit dicere
 in Spiritu sancto dominum Jesum,
 non ita liquido constat: vocem hanc
 proferentibus hypocritis innumeris,
 heterodoxis compluribus, aliquoties
 etiam & dæmonibus, ab ea quæ no-
 mini huic inest potestate devictis. Ne-
 mo igitur audebit istorum aliqua pro-
 ferre qui dicit in Spiritu sancto do-
 minum Jesum: quia nec sic quidem
 cum

cum verba ista, dominus Jesus, pronunciat, intelligat quid illa valeant; cum iis solis qui [λογω] verbo Dei serviunt, nullumque præter unicum hunc in omni actione vitæ deprædicant dominum, datum sit [vere &] affectuose dicere, τὸ dominus Jesus. Si vero huiusmodi soli dicant, dominum Jesum, statim sequitur, omnem qui peccat, ceu qui eo ipso quod leges Dei violet, anathematizat [λογω] verbum divinum, operibus suis palam dicere, ‘anathema Jesus. Sicut igitur iste prior dicit dominus Jesus, hic vero alter isti contrarius, ‘anathema Jesus: ita ‘omnis qui ex Deo natus est, & non ‘facit peccatum, eo quod seminis Dei peccatum omne avertentis particeps sit, actionibus suis dicit, ‘Pater noster ‘qui es in cœlis: ipso Spiritu testimonium reddente Spiritui eorum, quod sunt ‘filii Dei, & hæredes ejus, ac co-
 ‘hæredes Christi; siquidem compassi, ‘etiam & conglorificari merito sperant. Ne autem dimidiatè dicant huiusmodi, ‘Pater noster; una cum actionibus etiam & cor, bonorum operum fons & origo, ‘credit ad iustitiam, ac consonum eis ‘os confitetur ad salutem. Omne igitur opus ipsis, & sermo, & cogitatio ab unigenito λογω formata secundum Patrem, imaginem
 Dei

DE ORATIONE. 81

Dei invisibilis imitantur, fiuntque ad imaginem Creatoris ipsius, 'qui solem oriri facit super malos & bonos, ' & pluit super justos & injustos: adeo ut in iis sit imago [filii] cœlestis, qui & ipse est imago Dei. Sancti igitur cum sint imago imaginis, nempe filii, etiam & ipsam ejus filiationem in semetipsis expressam ac delineatam habeant necesse est; non soli corpori glorioso Christi conformes facti, sed & ei ipsi qui in corpore isto habitat; conformes, inquam, Christo in corpore illo glorioso habitante, dum transformantur in novitate sensus. Quod si tales omnino sint qui dicunt, 'Pater noster qui es in cœlis, certe 'qui facit peccatum, ut ait in epistola Catholica Joannes, 'ex Diabolo est, 'quoniam ab initio Diabolus peccat. Ac quemadmodum semen Dei in eo qui ex Deo genitus est manens, causa sit quod non possit peccare, secundum unigenitum λόγος utpote formatus; ita etiam omni qui facit peccatum semen Diaboli inest, non concedens ei cui inest, quamdiu inhæret animæ, vel facultatem recte ac pro officio quicquam præstandi. Cæterum cum 'in hoc apparuerit filius Dei, ut dissolvat 'opera Diaboli; possibile est, ut solutis quidem, ex [Christi] λόγος Dei in ani-

animam nostram adventu, operibus Diaboli, disperdatur quod nobis inest semen malignum, ac fiamus iterum filii Dei. Non igitur putemus edocendos nos esse sententias quibus utendum statim quodam orationis tempore; sed si teneamus ea quæ prius diximus in Apostoli illud, 'sine intermissione orate; universa vita nostra, qui indefinenter oramus, dicat, 'Pater noster 'qui es in cœlis, conversationem habens neutiquam in terra, sed in cœlis; id est, in nobis, qui throni Dei sumus; erigatur siquidem Dei regnum in omnibus 'qui portant imaginem cœlestis, & ob hoc ipsum sunt etiam ipsi cœlestes.

12. Cum dicatur sanctorum Pater in cœlis esse, non putandum est figura corporea circumscribi illum, & in cœlis habitare; sic enim comprehensus minor cœlis invenietur Deus, cœlis illum utpote continentibus. Congruum est immensæ potestati divinitatis ejus, ut ab eo gubernentur, comprehendantur, contineantur omnia; & in universum, loca ista quæ quoad literam videntur simplicioribus affirmare de Deo, quod in loco sit, istiusmodi sensu sumenda sunt certe, qui sublimibus quas habemus, ac spiritualibus de Deo notionibus usquequaque con-

congruat: Cujusmodi sunt in Evange-
 lio secundum Joannem ista: 'ante
 'diem autem festum Paschæ, sciens
 'Jesus quia venit hora ejus ut transeat
 'ex hoc mundo ad Patrem; cum di-
 'lexisset suos, qui erant in mundo, in
 'finem dilexit eos. Et paulo post:
 'sciens quia omnia dedit ei Pater in
 'manus, & quia à se exivit, & ad
 'Deum vadit. Et post alia: 'audistis
 'quia ego dixi vobis, vado & venio ad
 'vos. Si diligeretis me, gauderetis
 'utique, quia vado ad Patrem. Et
 iterum post alia: 'nunc autem vado
 'ad eum qui misit me, & nemo ex vo-
 'bis interrogat me, quo vadis? Si e-
 nim hæc localiter [ut ita dicam] intel-
 ligenda sint, videlicet etiam sumen-
 dum ita erit & illud: 'respondit Jesus,
 '& dixit eis, si quis diligit me, ser-
 'monem meum servabit, & Pater
 'meus diligit illum, & ad eum venie-
 'mus, & mansionem apud eum facie-
 'mus. Hæc autem, si transitum loca-
 lem intelligis, à Patre ac filio adversus
 eum qui sermonem Jesu diligit, haud-
 quaquam fiunt; ideoque non omnino
 localiter accipienda sunt: sed λογος
 Dei, velut infra suam ipsius dignita-
 tem, nobis condescendens, cum apud
 homines humiliatus est, transire dici-
 tur 'ex hoc mundo ad Patrem; ut &
 nos

nos ibi perfectum illum videamus, ab ea quæ apud nos inanitate, qua 'se-
'ipsum exinanivit, in propriam plenitudinem [πληρωμα] recurrentem; ubi nos, si illo duce utamur, etiam impleti, inanitate omni liberabimur. Abeat igitur ad eum qui misit eum λογος Dei, relicto mundo, ac vadat ad Patrem. Ac dicto illius in fine Evangelii secundum Joannem, 'noli me tangere, non enim ascendi ad Patrem meum, sensum magis adhuc mysticum inquiramus; ascensu filii ad Patrem pia quadam perspicuitate Deo congruentius quiddam denotante, scil. ascensum animæ magis quam corporis. Atque hæc, ad verba ista 'Pater noster qui es in cœlis, explicanda duxi, ad tollendam eorum vilem de Deo sententiam, qui existimant eum in cœlis esse localiter, vel etiam esse posse in aliquo loco corporeo. Hoc enim dato, nil restat quam ut Deum a corpus esse dicamus; unde sceleratissima illa dogmata, eum divisibilem esse, materiale, corruptibilem; omne siquidem corpus istiusmo-

a Falso Hieronymus loci, sed passim in libris Ep. 59. ad Avit. & Theoph. Alexand. i Pasch. tra Celsum, non sine stor. Origeni imputant Anmacho & indignatione thropomorphitarum dog-impugnat.
ma, quod non solum hic

di est. Aut dicant nobis (non inanes homines loquor, sed) qui claram hujus rei cognitionem profitentur, quomodo possibile, est ut alterius cujuscpiam naturæ sit à materiali diversæ? Cæterum, cum, etiam ante Christi adventum in corpore, complura Scripturæ loca affirmare de Deo videantur, quod in loco corporeo sit; haud importunum mihi visum est etiam eorum aliqua proferre, ut evasionem omnem ab iis tollam, qui, pro vulgari captu suo, Deum ipsum, qui super omnia est, parvo, quantum in eis, atque angusto spatio complectuntur. Ac primum quidem in Genesi: ‘Adam & Eva, inquit, ‘audierunt vocem domini ‘Dei deambulantis ad vesperam in ‘paradiso; & absconderunt se Adam ‘& mulier ejus à facie domini Dei in ‘medio ligni paradisi. Eos jam quibus in Scripturæ thesauros devenire non est animus, imò principium ac januam ejus ne pulsare quidem, interrogarim; an possint repræsentare dominum Deum, qui coelum & terram implet, qui utitur, etiam sensu corporeo, seu per modum corporis, ut opinantur ipsi, coelo tanquam throno, & terra ceu suppedaneo pedum ejus; an eum, universo demum coeli ac telluris ambitu comprehensum, sub parva

adeo comparatione repræsentare possint, ut nec ipse, corporeum quem fingunt, paradysus à Deo compleretur? sed quidem adeo longe major eo esset, ut ambulantiem illum contineret, audita voce quæ ex gressu pedum ejus facta erat. Etiam & aliud erat secundum eos multo adhuc absurdius: scilicet formidantes Deum ob prævaricationem suam Adamum ac Evam, abscondisse se à facie Dei in medio ligni paradysi. Nec enim dicitur, eos voluisse se abscondere, sed vere se ipsos abscondisse. Quomodo vero secundum illos interrogabat Adamum Deus, dicens: 'ubi es? Verum de his plus satis differuimus, ista quæ apud Genesin explicantes. Veruntamen ne tantum [de paradiso] problema penitus silentio prætereamus, suffecerit in memoriam revocare quod in Deuteronomio de seipso dicat Deus: 'inhabitabo in illis, & inambulabo inter eos. Qualis enim est ambulatio ejus in sanctis, talis est & in paradiso: ubi peccans quisque seipsum abscondit à Deo, fugit conspectum ejus, ac ab omni cum eo commercio summoveatur. Sic enim & Cain egressus est à facie Dei, & habitavit in terra Nod contra Eden. Sicut igitur in sanctis inhabitat, ita etiam in coelo, scilicet omni

ni sancto, quique 'portat imaginem
'coelestis; aut Christo, in quo servati
omnes luminaria sunt & stellæ cœli;
aut etiam in cœlo, una cum sanctis
suis, inhabitat. 'Ad te levavi oculos
'meos, qui habitas in cœlo. Atque
illud item in Ecclesiaste: 'noli festi-
'nare ad proferendum verbum in con-
'spectu Dei, quia Deus in cœlo sur-
'sum, & tu super terram deorsum.
Distantiam indicare vult [immen-
sam] eam quæ intercedit inter Deum,
& ea quæ sunt in 'corpore humilita-
'tis, usque dum ad cœlestem statum
evehantur apud angelos, (& ipsos au-
xilio divini ~~ægis~~ exaltatos,) ac potesta-
tes sanctas, etiam & ipsum Christum.
Non incongruum enim ut sit ille pro-
priè thronus^a Patris, quem & allegori-
ce cœlum dixeris; ut & Ecclesiam
proinde terram pariter appellatam,
suppedaneum pedum ejus. Citavi-
mus autem è veteri Testamento pauca
quædam, quæ nudâ literâ tenus, De-
um in loco concludere videantur, ut
omnino pro virili nostra lectorem
suadeamus, quoties in loca sacræ Scri-
pturæ, quæ Deo localitatem adstruere
videntur, inciderit, sublimiorem eis

^a Minime dubito au- Dei patris esse filium, ut
torem Heb. 1. 8. respi- & ipse sit Deus.
cere. Ita quidem thronum

ac spiritualement magis sensum affingat. Oportebat autem fufius edifferi ifta, ad claufulam hanc, 'Pater noster qui 'es in coelis; ut natura Dei fcil. ab ifta mortalium quorumcunque diftinguatur; quibus utpote nihil fit gloriæ ac potentia Dei, nifi quam, effluxu divinitatis, ut ita dicam, fibi communicatam habeant.

13. 'Sanctificetur nomen tuum. Alius certe dicit haud obtigiffe fibi quidpiam ob quod orat; alius vero quod obtinuit, non manere fecum aut confervari poffe queritur: manifestum hinc, quod ad claufulam iftam, quod, haud dum sanctificato Patris nomine, jubeamur nos dicere fecundum formulam cum apud Matthæum, tum & Lucam nobis præfcriptam; 'Sanctificetur nomen tuum. Quomodo vero, dixerit aliquis, postulet homo ut sanctificetur nomen Dei; quasi vero ex fe non effet sanctificatum? Expendamus ideo quid per 'nomen 'Patris, quid item per 'sanctificatio-nem nominis ejus, intelligatur. Est igitur nomen summaria quædam appellatio, peculiarem qualitatem [feu naturam] rei nominatæ repræfentans. Peculiarem, exempli caufa, qualitatem puta Pauli Apostoli; peculiarem qualitatem animæ, fecundum quam talis est;

est; mentis, juxta quam ad talia vel talia contemplanda disponitur; corporis, secundum quam hoc modo & non alio se habet: harum jam qualitatum peculiaritas, qua ita in eo sunt, ut eodem modo nulli alteri congruant, (alius siquidem cum ipso Paulo plane idem, ac non omnino differens, in rerum natura nusquam datur,) id ipsum est quod nomine indigitatur. Cæterum apud homines, facta subinde peculiarium harum qualitatum quasi mutatione, recte in sacris literis mutata sunt & nomina. Sic mutata Abrami qualitate, vocabatur Abraham: mutata Simonis, Petrus cognominatus est; itemque Saulis, qui Jesum persecutus est, Paulus dictus est. Quod ad Deum vero, qui ipse quidem semper omnino invariabilis ac immutabilis est; propterea nomen Jehovæ, seu 'Sum qui sum, aut hujusmodi quiddam impositum in Exodo legimus. Quandoquidem igitur varias pro ingenio quisque suo notiones de Deo fingimus, quoties de eo cogitamus, non omnes autem, quid ille revera sit, assequuntur: pauci enim, imo si fas dicere, è paucis istis admodum paucissimi sunt, qui sanctitatem ejus in omnibus comprehendunt: jure merito docemur, hujusmodi semper de Deo no-

titias in animis nostris consignandas esse, quæ sanctitatem ejus includant. Ut eum scil. in creatione, providentia, judiciis, sive deligat sive deferat, sive amplectatur sive rejiciat, sive præmia sive poenas cuique pro meritis rependat, sanctissimum semper agnoscamus. In his enim, & hujusmodi consimilibus characterem, ut ita dicam, videas peculiaris qualitatis [seu naturæ] Dei; quam in Scripturis Dei nomen appellari censeo. In Exodo quidem: ‘non assumes nomen domini Dei tui in vanum. Ac in Deuteronomio: ‘expectetur, ut pluvia, eloquium meum; descendant, sicut ros, ‘verba mea; tanquam imber super ‘herbam, & tanquam stilla super ‘gramen; quoniam nomen Domini vocavi. Et in Psalmis: ‘memores erunt nominis tui in omni generatione, & generatione. Quisquis enim his quibus non oportet accommodat nomen Dei, ‘assumit nomen domini ‘Dei in vanum. Item qui eloqui ea potest, quæ, ceu pluvia, auditoribus in fertilitatem animarum conferre plurimum possint, ac verba suasoria roris instar distillat, ac in vico ædificationis, verborum imbrem, aut stillam utilissimam summeque commodam auditoribus infundit, is certe per
nomen

DE ORATIONE. 91

nomen Dei universum hoc præstat; reputans sc. secum animo sine Dei auxilio perfici ista non posse, illum in auxilium invocat, à quo prædicta ista subministrantur. Et quicumque res divinas explicat, is, licet aliunde tradita sibi accepisse, vel etiam suoapte Marte ac ingenio explorasse videatur, revera non tam discit, quam a memoriæ suæ divinitus indita habet religionis mysteria. Sicut autem hæc considerare debet orans quisque qui petit, ut 'Sanctificetur nomen Dei; ita etiam & in Psalmis illud quod dicitur, 'exaltemus nomen ejus in id ipsum. Jubente Patre, ut summa cum concordia, 'eadem mente & eadem sententia, ad veram atque sublimem propriæ Dei naturæ cognitionem perveniamus: hoc enim illius est, qui 'exaltat nomen Dei in id ipsum. Qui divinitatis effluxum eousque participavit, ut sustineatur à Deo, hostesque suos devicerit, ut casu ejus lætari non valeant, is certe exaltat potestatem divinam illam quam participavit. Quod in Psalmo vigesimo nono clarius elucescit, commate isto nimirum: 'exaltabo te Domine, quoniam suscepisti 'me, nec delectasti inimicos meos su-

^a Hæc hausta videntur sententiam omnem pro remissione Platonis schola, qui scientiam habuit.

' per

‘per me. Exaltat vero Deum, qui dedicavit ei domum in seipso. Sic enim se habet Psalmi istius epigraphæ: ‘Psalmus cantici dedicationis domus ‘ipsius David. Quod autem ad clausulam hanc ‘Sanctificetur nomen tu- ‘um, reliquæque quæ sequuntur, imperativa dicendi forma prolatas; notandum, Interpretes non raro imperativa pro optativis usurpare; ut in Psalmis: ‘muta fiant labia dolosa, ‘quæ loquuntur adversus justum iniquitatem. Ubi *λογηθήτω* fiant, pro *λογηθῶσιν*, utinam fiant. Item: ‘scrutetur fornicator omnem substantiam ‘ejus; non sit illi adjutor; in Psalmo centesimo octavo, de Juda. Totus enim Psalmus de Juda deprecatorius est, ut hujusmodi quædam illi contingant. Non considerans autem Tatianus τὸ *λογηθήτω* non semper optativo, sed aliquando etiam imperativo sensu accipi, impiissimam hanc de Deo opinionem fovebat, illum nempe, cum dixerit, ‘fiat lux, optasse potius quam imperasse ut fieret; siquidem inquit ille, (qui erat animi ejus atheismus)

a De hac ipsa re Clemens Alex. in 8. Strom. *ὡς δὲ Ταπανὸν λέγοντα ἐν κρυπτῷ εἶναι τὸ γενηθήτω φῶς, λεκτέον,*

εἰ τίνων ἐν κρυπτῷ ἢ δὴ τὸν ὑπερεκείμηνον θεόν, πῶς λέγει ἐγὼ θεός, καὶ πᾶσι ἐμὲ ἄλλοις ἐδείξ;

Deus

Deus tunc in tenebris erat. Quem ideo rogatum velim, quomodo illud intelligat : ‘germinet terra herbam ‘pabuli. Et : ‘congregetur aqua sub ‘coelo. Et : ‘producant aquæ repti-
 ‘lia animarum viventium. Et : ‘pro-
 ‘ducat terra animam viventem. Num-
 quid enim ut super firmum solum pe-
 dem figeret, optat ‘aquam quæ sub
 ‘coelo est congregari in congregatio-
 ‘nem unam ? aut ut ea quæ de terra
 germinant participaret, in votis illud,
 ‘germinet terra ? Quid autem consi-
 militer opus ei obsecro lucis, aquati-
 lium, volatilium, terrestrium anima-
 lium, ut & illa optaret ? quod si vero,
 iudicio ejus, absurdum fuerit ista opta-
 re, quæ tamen etiam imperantibus
 vocabulis efferuntur ; cur non idem
 dicendum de isto, ‘fiat lux, nimirum
 non operative, sed imperative sumi de-
 bere ? Necessarium autem mihi visum
 est, cum vocibus imperativis concipi-
 piatur oratio [dominica], Tatiani in-
 terpretamenta prava ac falsas illatio-
 nes adnotare, propter complures, ut
 experti sumus ipsi, in impiorum ejus
 dogmatum professionem seductos.

14. ‘Adveniat regnum tuum. Si
 ‘regnum Dei, secundum id quod dicit
 dominus noster ac Servator ipse, ‘non
 ‘veniat cum observatione ; neque di-
 ‘cent,

cent, ecce hic, aut ecce illic, regnum
 enim Dei intra nos est. Prope siqui-
 dem est verbum valde, in ore nostro,
 & in corde nostro: qui orat utique
 ut adveniat regnum Dei, jure precari
 censendus est ut germinet, & fructum
 ferat, ac ad summam perfectionem
 seu maturitatem perducatur regnum
 Dei quod in corde ejus est. Omnis
 etenim sanctus à Deo regitur, spiri-
 tualibus Dei legibus obtemperat, in
 seipso, plane tanquam optime instituta
 quadam civitate, habitans. Ubi adsit
 illi Pater; ubi consilia misceant Pater
 & Christus in eversa ad perfectionem
 anima, juxta id quod paulo prius cita-
 vimus: ad eum veniemus, & man-
 sionem apud eum faciemus. Per re-
 gnum Dei nempe, siquid ego censeo,
 intelligitur ipsius *ἡ μακροχρόνιος* seu partis
 animæ principalis beata conditio, qua
 cogitatis sapientibus mens, iisque [cer-
 tis ac] ordinatissimis, vacat gaudetque.
 Per regnum Christi autem, sermo-
 nes qui procedunt, auditoribus saluta-
 res, ac perfecti justitiæ virtutumque
 reliquarum actus: λόγος enim seu ver-
 bum, & justitia est filius Dei. Pec-
 cator autem omnis [ad hoc Christi
 regnum non pertinens] sub domina-
 tione ac tyrannide a principis hujus
 a. Menzies, Hilarius, Chrysostomus, Theodo-
 seculi.

seculi gemit. Siquidem huic præ-
 senti seculo se penitus accommodarit
 addixeritque omnis hujusmodi; de-
 tractato ejus imperio, qui dedit se-
 metipsum pro peccatis nostris, ut eri-
 peret nos de præsentī seculo ne-
 quam, secundum voluntatem Dei &
 Patris nostri; prout in epistola ad
 Galatas dictum est. Qui autem prin-
 cipis seculi hujus dominationi subest,
 ut voluntario peccet, is sane peccati
 subditus. Unde & in Pauli manda-
 tis, ne peccato dominatum in nos af-
 fectanti subjiciamur; proptereaque
 præceptum etiam; non ergo regnet
 peccatum in vestro mortali corpore,
 ut obediatis concupiscentiis ejus.
 Verum dixerit aliquis forte, quod ad
 utramque clausulam, Sanctificetur
 nomen tuum; & etiam, adveniat
 regnum tuum: quod, modo is qui
 ita orat, eo animo oret, ut exaudiat,
 ac porro etiam de facto exauditur;
 nimirum tali homini jam certe, sen-
 su quo diximus, sanctificatur nomen
 Dei, ac adest Dei regnum. Quod
 si hæc etiamnum ei obtigere; quā fieri
 potest, ut ex officio oret is pro iis quæ

retus, Photius, Theophylactus, de universorum
 factis, aliisque à patribus Deo, hæc intelligenda
 ut hunc locum Manichæi contendebant.
 chæi & Marcionistis cri-

actu habet, ac si nusquam obtinuerit, dicens: 'sanctificetur nomen tuum, 'adveniat regnum tuum? Imo vero si res ita se habet, officii utique fuerit omnino non dicere, 'sanctificetur nomen tuum, adveniat regnum tuum. Ad hæc dicendum, quod quemadmodum is qui orat ut 'sermonem scientiæ & sermonem sapientiæ assequatur, ex officii ratione pro istis semper orabit, majora scilicet eo quod exaudiatur, lumina ac incrementa scientiæ & sapientiæ continuo accepturus; nimirum 'cognoscens ex parte quidem, nititur porro in id quod perfectum, in id quod 'evacuat quod ex parte est, quantum quidem assequi datur, tum demum clarius & aperte revelandum, quando 'facie ad faciem, mens absque intermediis sensibus intellectuali suo objecto proxime admovetur: sic quidem sanctificatio divini nominis usquequaque perfecta, regnique ejus adventus in unoquoque nostrum fieri non potest, donec accenderit etiam cognitionis & sapientiæ, forte etiam & reliquarum virtutum, perfectio. Tendimus autem in perfectionem, sive scientiam sive virtutem, si 'ad ea quæ sunt priora extendentes nos ipsos, ea quæ retro sunt 'obliviscamur. Regni itaque, quod nobis

nobis continuo proficientibus inest, divini summitas, ut ita dicam, & culmen tum demum advenerit, cum adimpletum est Apostoli illud; ut Christus sc. 'postquam subjecta fuerint illi 'omnia, tradiderit regnum Deo & Patri, ut sit Deus omnia in omnibus. Quapropter indefinenter orantes, cum dispositione, *λὸς* ipsius ad modum, plane divina, dicamus Patri nostro qui est in coelis, 'sanctificetur nomen 'tuum, adveniat regnum tuum. Porro de regno Dei etiam & hoc statuendum, quod sicuti 'non est participatio justitiæ cum iniquitate, neque 'societas luci ad tenebras, neque conventio Christi ad Belial; ita nec posse simul subsistere regnum Dei & regnum peccati. Si ideo velimus ut Deus in nobis regnet, cavendum ne quo pacto 'regnet peccatum in nostro 'mortali corpore, nec obediamus mandatis ejus, cum animam nostram ad opera carnis, aliaque à Deo summe aliena sollicitet; sed ut, 'mortificantes membra quæ sunt super terram, fructum spiritûs feramus; ut nobis, ceu spirituali cuidam paradiso inambulet Deus, solus nobis imperans cum Christo ejus, in nobis à dextris ejus sedente; (cujus spiritualis potestatis ut participes simus, oramus.) Sedente

I

dente quidem, donec omnes ejus, qui in nobis sunt, 'inimici suppedaneum' pedum ejus fiant, ac aboleatur à nobis 'omnis principatus, & potestas, & virtus. Possibile enim est ista evenire in unoquoque nostrum, etiam 'novissimam inimicam destrui mortem, imo vero ut in nobis dicat Christus, 'ubi est mors stimulus tuus? ubi est mors victoria tua? Quapropter etiam nunc induat corruptibile nostrum cum omnimoda castitate ac puritate conjunctam sanctitatem & 'in corruptionem; & 'mortale induat, abolita morte, eandem ipsam quam & Pater noster immortalitatem. Ut ita sub imperio Dei existentes, etiam hic dum in terris, inter regenerationis ac resurrectionis bona recenseamur.

15. 'Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra. Lucas post illud, 'adveniat regnum tuum, prætermisissilento reliquis, subjungit, 'panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Quocirca clausulam istam, ceu à Matthæo solo citatam, tanquam hætenus tradita proxime subsequenter, explicemus. Cum adhuc in terra sumus ipsi nos qui oramus, recolentes apud animum, præstari Dei voluntatem ab universa familia coelesti; oremus ut etiam à nobis in terra qui sumus,

mus, illorum ad instar, in omnibus fiat voluntas divina: quod tum certe continget, cum nihil contra voluntatem ejus fecerimus. Quando vero voluntatem Dei, quemadmodum in coelo fit, etiam nos, qui in terris, omni ex parte perfecimus, similes coelestibus illis incolis facti, portantes nempe, sicut illi, 'imaginem coelestis, regnum coelorum possidebimus; his jam qui in terra, orantibus ut nobis coelestibus similes fiant. Quinimo possunt etiam, secundum Matthaeum duntaxat, verba ista, sicut 'in coelo & in terra, *ὡς ἐν οὐρανῷ* accipi; ut hujusmodi nempe fit, quod in hac oratione dicere jubemur: Sanctificetur nomen tuum, sicut in coelo & in terra. Adveniat regnum tuum, sicut in coelo & in terra. Nam & nomen Dei sanctificatum est ab iis qui in coelo sunt, ac advenit eis regnum Dei, factaque est ab ipsis voluntas Dei quibus omnibus destituimur, qui in terris versamur; ita tamen ut eorum certe capaces simus, modo animo recte composito digni simus, qui à propitio numine omnia illa consequamur. Cæterum quod ad clausulam hanc, 'fiat voluntas tua sicut in coelo & in terra, quaerat forte quispiam, quomodo fiat voluntas Dei in coelo., ubi sunt

‘ spiritualia nequitiae, propter quae in-
‘ ebriabitur gladius Dei etiam in coe-
lo. Quod si oremus, voluntatem Dei
sic fieri in terra ut sit in coelo; non-
ne, ignorantes licet, oramus ut ma-
neant in terra ea, quae voluntati divi-
nae quam maxime repugnant? Siqui-
dem & talia etiam de coelo veniunt;
plurimis ad scelera perpetranda ada-
ctis vi ‘ spiritualium istorum nequitiae
‘ quae sunt in coelestibus. Sed qui
[prout ante monuimus] allegorice
per coelum Christum intelligit, per
terram autem Ecclesiam, (& sane, quis
adeo proprie thronus Patris, ac Chri-
stus? quidve adeo vere suppedaneum
pedum Dei, ac Ecclesia?) is facile
quaestionem solverit, dicendo, opor-
tere quemlibet qui de Ecclesia est ora-
re, ut sic capiat voluntatem Patris,
quemadmodum capiebat Christus;
‘ qui in hunc finem venit ut faceret vo-
‘ luntatem Patris sui, & quidem univer-
sam illam exacte adimplevit. Possi-
bile nimirum est ‘ agglutinari Christo,
[ut Apostoli verbis utar] & unus fieri
Spiritus cum eo; & sic quidem ita vo-
luntatem divinam assequi, ut quemad-
modum perficitur in coelo, ita perficiatur & in terra. ‘ Qui agglutinetur
‘ enim Domino, unus Spiritus est,
inquit Paulus. Et opinor, haud facile
le

DE ORATIONE. IOI

le rejectum in interpretationem hanc ab eo, qui diligentius illam expendere. Si quis autem contradicat sententiae huic, conferat velim id quod in fine Evangelii huius, post resurrectionem à Domino ad undecim discipulos dictum est: 'data est mihi omnis potestas ut in coelo, & in terra. Dicit enim habere se potestatem eorum quae in coelo, assumpta insuper potestate eorum quae in terris: istis quidem quae in coelo sunt, ab hoc *λογος* prius illuminatis; in consummatione autem seculi etiam & illis quae in terra, ex potestate filio Dei tradita, coelestia, (quae sub illius item ditione) perfecta ac consummata imitantibus. Ideo sumere discipulos suos vult quasi cooperarios ad Patrem, ut ad coelestium veritati ac *λογος* [Christo sc.] subjectorum exemplum composita terrestria isthac, ex imperio quod accepit in coelo ac terra, ad finem subditorum suorum beatum perducatur. Qui autem per coelum intelligi vult Salvatorem, per terram autem Ecclesiam; 'Primogenitum omnis creaturae, asserit coelum illud esse super quod eum thronum requiescit Pater; illum reperisse hominem quem induerat, adscitum divinae illi potestati quod seipsum humiliarit, ac factum obedientem usque

ad mortem dicere post resurrectionem, 'data est mihi omnis potestas ut 'in coelo, ac in terra. Sumente qui Servatori unitus erat homine potestatem eorum quæ in coelo, tanquam unigenito inexistentium; ut sc. ejus particeps sit, ejus divinitati sc. 'ad. mistus, eique unitus. Quod autem ad dubia clausulam hanc secundam spectantia, quæ nondum excussimus, quomodo nimirum voluntas Dei fiat in coelo, cum in coelestibus spiritualia nequitiae dentur iis quæ in terra sunt adversantia; quæsi exinde succurrit solutio. Quod sicuti non quoad locum, sed quoad mentem ac voluntatem certe, qui adhuc in terris agit, si conversationem, thesaurum, cor in coelo habeat, ac 'imaginem coelestis 'portet, revera non amplius de terra est, ac mundo hoc inferiore, sed de coelo, eoque præstantiore quidem quam sit mundus iste coelestis: sic etiam ista, quæ in coelestibus jam versantur 'spiritualia nequitiae, cum conversationem habeant in terra, ac eo quod insidias hominibus struant, thesauros congerant in terra, ac imaginem terreni portent (terreni, inquam, 'qui est principium formationis Domini, facti ut illuderetur ab angelis)

• *Αναρπιδίον* MS. leg. *ἀναρπιδίον*•

vere

vere non sunt coelestia, neque in
 cœlis propter maleficam naturam
 commorantur. Cum igitur dictum sit,
 ' fiat voluntas tua sicut in cœlo, & in
 ' terra, istos in cœlo nequaquam esse
 putandum est, qui in modum ' caden-
 ' tis de cœlo sicut fulgur animi pro-
 pensione ceciderunt. Utique Salva-
 tor noster dicens orare oportere, ut
 ' fiat voluntas Patris sicut in cœlo, sic
 ' etiam in terra, non omnino pro illis
 qui localiter sunt super terram jubet
 fieri preces, ut in loco cœlesti
 degentibus assimilentur: sed vult per
 præceptum orationis, omnia in terris,
 hoc est deteriora & terrenis accom-
 modata, melioribus & ' in cœlis con-
 ' versationem habentibus, quæ omnia
 jamdudum quasi cœlum facta sunt, æ-
 quiparari. Nam quicumque peccat,
 ubicunque sit, terra est, ac, nisi resip-
 piscat, in cognatam terram resollen-
 dus: qui vero facit Dei voluntatem,
 neque præcludit aures legibus Spiritûs
 salutaribus, cœlum dicendus est. Sive
 igitur propter peccatum terra adhuc
 sumus, precamur usque ad nos etiam
 extendi [divinæ] voluntatis efficaciam,
 emendationis causa, sicut præve-
 nit illos qui ante nos cœlum facti
 sunt, vel fuerunt: sive non diutius
 terra, sed cœlum existimemur apud
 Deum,

Deum, supplicemus ut in terra (de deterioribus mihi sermo est) sicut in coelo voluntas Dei adimpleatur, ad ipsam (ut ita loquar) coelificandam, ita ut terra nullibi amplius sit, sed omnia coelum fiant. Si enim in coelo, secundum superius explicata, voluntas Dei fiat ut in terra, terra non manet terra. Vel ut alio exemplo manifestius dicam : si sicut fit voluntas Dei super sobrios, ita & fiat super dissolutos, dissoluti sobrii evadent : vel, sicut fit voluntas Dei erga justos, sic etiam erga injustos, injusti iusti emergent. Quapropter, si sicut voluntas Dei fit in coelo, fiat etiam in terra, omnes coelum erimus. Siquidem ‘caro quæ non prodest quidquam, & sanguis ei cognatus, non possint possidere regnum Dei; at possessurum esse dicenda sunt, modo ex carne, & terra, & sanguine, & pulvere, in substantiam coelestem transmutentur.

16. ‘Panem nostrum supersubstantialem [*ὑπερσυστασιαστικόν*] da nobis hodie, vel ut Lucas habet, ‘panem nostrum *ἐκ τῆς οὐρανῆς* da nobis hodie. Quandoquidem pro pane corporeo nos orare dici quidam autument, operæ pretium erit, eorum falsam opinionem in sequentibus convellentes, statuere quod verum de pane *ὑπερσυστασιαστικόν*. Propterea dicendum

D E O R A T I O N E. 105

dum illis quod, quomodo, qui dicit
 oportere petere coelestia & magna,
 cum coelestis non sit panis qui in no-
 stram carnem convertitur, neque pe-
 titio aliqua magna sit pro hoc rogare,
 quasi oblitus secundum illos quæ prius
 docuerat, præcipit interpellare Pa-
 trem pro terreno & parvo? nos au-
 tem magistrum de pane docentem se-
 quuti, pluribus hæc proponemus. Di-
 cit in Evangelio secundum Joannem,
 iis qui venerant Capharnaum quæren-
 tes illum: 'Amen Amen dico vobis,
 'quæritis me non quia vidistis signa,
 'sed quia manducaistis ex panibus &
 'saturati estis. Quippe qui vescitur pa-
 nibus à Jesu benedictis, ac illis satu-
 ratur, eo enixius laborat accuratius as-
 sequi filium Dei, & properat ad illum:
 quamobrem bene præcipit dicens, 'o-
 'peramini non cibum qui perit, sed
 'cibum qui permanet in vitam æter-
 'nam, quem filius hominis dabit vo-
 bis. Ad hæc rogantibus auditoribus
 & dicentibus, 'quid faciemus ut ope-
 'remur opera Dei, respondit Jesus;
 'hoc est opus Dei, ut credatis in quem
 'misit ille. Misit autem Deus verbum
 'suum & sanavit illos: uti scribitur in
 Psalmis, morbosos scilicet; cui verbo
 qui credunt operantur opera Dei,
 quæ sunt cibus permanens in vitam
 æter-

eternam. Et, 'Pater meus, ait, dat
' vobis panem de coelo verum, panis
' enim Dei est qui de coelo descendit,
' & dat vitam mundo. Sane panis
verus est, qui verum pascit hominem
' ad imaginem Dei formatum, quo qui
' alitur, secundum similitudinem Crea-
toris renovatur. Quid autem magis
animam alit quam verbum? aut quid
sapientia divina pretiosius menti illius
qui capit illam? quidve naturæ ratio-
nali veritate congruentius? verum
siquis ad hæc obijciens regerat, illum
neutrquam docere, ac si pro pane quo-
dam diverso à quotidiano vellet oran-
dum; audiat, quod in Evangelio se-
cundum Joannem aliquando quasi de
diverso quodam differit, aliquando
vero quasi ipse panis esset. Quasi de
diverso in his: 'Moyſes dedit vobis
' panem de coelo, non verum, sed Pa-
' ter meus dat vobis panem de coelo
' verum. De seipſo loquitur ad illos
qui dixerunt ei, 'semper da nobis pa-
' nem hunc, Ego sum panis vitæ, qui
' venit ad me non esuriet, & qui cre-
' dit in me non sitiet unquam. Et post
pauca: 'Ego sum panis qui de coelo
' descendit: siquis manducaverit ex
' hoc pane vivet in æternum, & pa-
' nis quem ego dabo caro mea est,
' quam ego dabo pro mundi vita. Cum
autem

autem omne genus esca [æer^o] panis
 secundum Scripturam nuncupetur, ut
 patet ex eo quod de Moyse scriptum
 comperimus, 'quadraginta dies pa-
 'nem non comedisse & aquam non
 'bibisse, multipliciter enim & varie
 verbum quod alere potest vim suam
 exerit, cum omnes idonei non sint
 nutrirī soliditate & vehementia divi-
 narum^a doctrinarum, ideo cupiens
 proponere robustum perfectioribus
 aptatum alimentum dicit, ' & panis
 'quem ego dabo caro mea est, quam
 'dabo pro mundi vita. Et paulo post :
 'nisi manducaveritis carnem filii ho-
 'minis, & biberitis ejus sanguinem,
 'non habetis vitam in vobis : qui
 'manducat meam carnem, & bibit
 'meum sanguinem, in me manet, &
 'ego in illo. Sicut me misit vivens
 'Pater, & ego vivo propter Patrem,
 ' & qui manducat me, & ipse vivet
 'propter me. Hic est verus cibus,
 nempe caro Christi, quæ cum fuerit
 verbum caro facta est, secundum quod
 dicitur, ' & verbum caro factum est.
 Cum vero bibamus illum, illud dictum
 impletur, ' & habitavit in nobis ; cum
 denique in membra nostra distribu-
 'tur, illud, & vidimus gloriam ejus.

*a Divina doctrina, ex carne Christi ; quæ cum fuit
 Origenis sententia, sanctis verbis, caro facta est.*

' Hic

‘ Hic est panis qui de cœlo descendit,
‘ non sicut manducaverunt patres, &
‘ mortui sunt ; qui manducat hunc pa-
‘ nem vivet in æternum. Porro Pau-
lus differens Corinthiis quasi parvulis
& secundum hominem ambulanti-
bus, ‘ lac, inquit, vobis potum dedi,
‘ non escam ; nondum enim poteratis,
‘ sed nec nunc quidem potestis, adhuc
‘ enim carnales estis. Et in epistola
ad Hebræos ; ‘ & facti estis quibus la-
‘ cte opus sit, non solido cibo ; omnis
‘ enim qui lactis est particeps expertus
‘ est sermonis justitiæ, parvulus enim
‘ est ; perfectorum autem est solidus ci-
‘ bus, eorum qui pro consuetudine exer-
‘ citatos habent sensus ad discretionem
‘ boni ac mali. Ego autem existimo
& illud : ‘ alius enim credit se mandu-
‘ care omnia, qui autem infirmus olus
‘ manducat, non ab eo imprimis enun-
ciari de eis corporeis, sed potius de
sermonibus Dei animam alentibus ;
cum ad apicem fidei & perfectionis
evectus omnium particeps esse possit,
quem innuit per, ‘ alius enim credit
‘ se manducare omnia, infirmiore in-
terim & imperfectiore, doctrinis non
ita magnam vim & vigorem efficien-
tibus contento, qualem ipse indicare
volens ait, ‘ qui autem infirmus est o-
‘ lus manducat. Illud etiam apud So-
lomonem

lomonem in Proverbiis sonare puto, quod qui non capit fortiora & sublimiora dogmata præ simplicitate, modo nihil erroneum sentiat, solertiori & acutiori, resque plures capeffenti, nondum vero verbum pacis & concordiae universorum perspicuè intelligenti præferendus est. Sic autem sermo ipsi instituitur; ‘melius est vocari ad olera cum caritate, quam ad vitulum saginatum cum odio. Certe sæpius in meliorem partem accepimus vulgarem & tenuem refectionem cum bona conscientia, apud eos convivati qui nos lautius excipere non poterant, quam grandiloquentiam ‘exaltantem se adversus scientiam Dei, cum multa suadela prædicantem dogma aliquod alienum contra Patrem domini nostri Jesu, qui legem tradidit & prophetas. Ut igitur neque inedia maceratis animabus ægrotemus, neque præ ‘fame verbi Domini à Deo moriamur, panem verum, qui idem est cum [*ἡμῶν*] supersubstantiali, obtemperantes magistro Salvatori nostro, credentes rectiusque viventes, à Patre impetremus. Quid autem [*ἡμῶν*] significet in proximis pensandum venit. Inprimis vero hoc sciendum est, quod hoc vocabulum à nullo Græcorum aut sapientum usurpatur, sed neque

que vulgi commercio proteritur, verum ab Evangelistis videtur fictum: collati siquidem Matthæus & Lucas de eo, illud ipsum nulla discrepantia proferunt: simile dicendum de iis qui in Hebraicis interpretandis desudarunt. Quis enim Græcorum usus est hac loquendi formula [ἐν ὀνόματι], aut hac [ἀκούσθαι] pro auscultare, aut audire fac? Apud Moysen phrasis à Deo prolata huic [ἐν ὀνόματι] quam simillima scripta reperitur: 'eritis mihi populus' [ἐν ὀνόματι] peculiaris; & mihi videtur utraque dictio ab [ὄνομα] efformari: illa quidem panem in nostram [ὄνομα] substantiam conversum denotante, hac vero populum [ἐν ὀνόματι] circa substantiam occupatum, & cum ea commune aliquid sortitum significante. Equidem substantia proprie dicta ab illis qui præexistentiam asserunt rerum incorporearum rebus incorporeis tribuitur, quæ suum esse fixum habent, utpote neque additamenti capaces, nec subtractioni obnoxie; nam hoc corporibus proprium est, quibus incrementum & corruptio accidere solent, eo quod sint fluxa, ut indiga superingrediente quodam suffulciente & alente; quod si plura recipiantur quam fuerant excreta, sit augmentatio, si vero minus succedat, diminutio:

DE ORATIONE. III

minutio: aut quæ nullum omnino super-
ingrediens recipiunt, in meræ (ut ita
loquar) diminutionis statu fiunt. Ii
vero qui consecutivam opinantur [sc.
rerum incorporearum,] præcedaneam
vero corporum existentiam, ita substan-
tiam definiunt. [*scilicet*] substantia est pri-
ma rerum materia, & ex qua res: aut
materia corporum, & ex qua corpora:
porro materia nomine insignitorum, &
ex qua nomine insignita: aut primum
subsistens informe: aut quod præsubsi-
stit rebus: vel quod omnes suscipit mu-
tationes & alterationes, ipsum vero se-
cundum rationem suam formalem in-
variabile. Aut quod subit omnimo-
dam alterationem & mutationem. E-
nimvero secundum hos [*scilicet*] sub-
stantia secundum propriam rationem
est expers qualitatis & figuræ, sed ne-
que determinatam habens magnitudi-
nem, omni tamen subjecta qualitati,
sicut quidam paratus locus. Qualita-
tes autem summatim vocant effica-
cias, necnon & operationes quascun-
que communiter, quibus motus &

a Materiam cujusque rei, licet Aristoteles, nec se peripateticos dici vo-
lunt, materiam primam
quid nec quate, nec quan-
tum esse voluit: tamen
istiusmodi principium a-
gnovit ex cujus poten-
tia formæ omnes educe-
rentur. Et nonnulli qui
dicamento substantiæ est
contendunt.

habitudines inesse contigit: nullum enim horum [*ὑποστάσεις*] substantiam secundum rationem propriam participare statuunt, verum aliqua illorum passionis actu semper inseparabiliter affici, nihilominus vero omnium agentis operationum susceptricem, quandiu agere & mutare pergat. Nam quæ ei inest vis per omnia dimanans, omnis qualitatis omniumque circa eam dispositionum causa est. Insuper per omnia mutabilem, & per omnia divisibilem esse contendunt, omnemque materiam quamlibet formam suscipere posse, unitam scilicet. Quandoquidem autem de [*ὑποστάσεις*] substantia commentantes, in panem [*ἄρτον*] supersubstantialem, & populum [*ἄμμον*] peculiarem ad discernendum [*ἰδιότητα*] substantiæ significata hæc dixerimus; panis vero in præcedentibus intellectualis erat quem nos petere oportebat, [*ὑποστάσεις*] substantiam pani cognatam esse intelligamus necesse est: ut quemadmodum panis corporeus in corpore nutriti distributus cedit in ipsius substantiam, sic vivus, & qui de coelo descendit panis in mentem & animam dispensatus, de propria virtute impertit illi qui sese illius alimentum nutriendum sistit, & sic fiet quem quærimus panis supersubstantialis.

lis. Et rursus, quo modo secundum statum alimenti, ut cum sit solidum & athleticis aptum, vel è contra ex lacticiiniis, vel oleribus, diversum roboris gradum his pastus recipit; sic consentaneum est verbo Dei, sive ut lac parvulis congruenter, sive ut olusculum infirmis opportune, sive ut caro certantibus administrato, ut unicuique victum sumentium servata proportionem, prout se verbo tradidit hoc vel illud, & talem vel talem fieri, attemperetur. Attamen est quædam esca pro lethali habita, alia morbifica, alia denique concoctu impossibilis: quæ omnia per analogiam ad differentias doctrinarum vim altricem exercere agnitarum transferenda sunt. Panis igitur [ἰσχυρὸς] supersubstantialis est, qui naturæ rationali congruentior, & ipsi [ἰσχύς] substantiæ affinis, sanitatem simul & bonam habitudinem, ac vires, acquirit, & de propria immortalitate (quippe immortale est verbum Dei) illi qui eo vescitur, impertit. Hic autem supersubstantialis panis alio nomine in Scriptura lignum vitæ mihi videtur appellari, in quod 'qui mittat manum vivet in æternum. Et tertio nomine lignum hoc à Solomone vocatur sapientia Dei, per hæc quæ sequuntur. 'Lignum vitæ est omnibus

‘qui apprehenderint eam, & qui tenuerint eam beati. Quandoquidem angeli aluntur sapientia Dei per contemplationem sapientiae junctam secundum veritatis normam, habiliores facti propria exequi officia, dicitur in Psalmis & angelos cibum sumere, hominibus Dei (qui Hebraei cognominantur) cum angelis communicantibus, & quasi eorundem convivis factis. Huc pertinet illud, ‘panem angelorum manducavit homo. Ne in tantum humi serpat intellectus noster, ut opinetur aliquem panem corporeum visibilem ad egres- sos ex Aegypto descendisse, quo angeli indefinenter vescerentur, Hebraeis cum administratoriis spiritibus Dei eo sensu communicantibus. Non praeter institutum nostrum erit, disquirentium panem supersubstantialem, lignum vitae, & sapientiam Dei, necnon & communem sanctorum hominum & angelorum escam, dispicere de tribus in Genesi commemoratis viris, perductis ad Abrahamum & participibus factis trium satarum similae ad conficiendos subcinericeos panes commistarum, ne forte per nudum tropum haec dicta sint; quoniam angeli victum intellectuali & rationalem non solum hominibus, sed & diviniore potestati- bus largiri queant, sive in suum ipso-
rum

DE ORATIONE. II5

rum commodum, five ad ostentationem alimentorum quæ sibi comparare possunt, exhilaratis & pastis angelis ejusmodi spectaculo, & agilioribus factis omnimodo cooperari, & in posterum pluribus & sublimioribus comprehendendis conspirare, siquidem quod supra præparatum nutrictis conceptibus refocillaret, & ut ita dicam, aleret illos. Neque mirum videri debeat, quod homo alit angelos, cum Christus ipse fateatur 'se stare ad ostium, pullantem ut intret, & cum illo 'qui ei januam aperuerit cœnet de eo quod iste habet, postea vero cum eodem suum communicaturus, qui prius pro virium modulo convivio exceperat filium Dei. Quapropter qui panis supersubstantialis participatione cor suum confortat, fit filius Dei : qui vero draconem participat, ab intellectualli Æthiope nihil differt, per draconis insidias & ipse in serpentem transmutatus, adeo ut à Verbo reprehensus, quantumvis dicat se velle baptisari, audiat ; serpentes, 'progenies viperarum, quis demonstravit vobis fugere 'à ventura ira? De draconis autem corpore Æthiopum epulis consumto hæc loquitur David, 'tu confregisti 'capita draconum in aquis, dedisti 'cum

‘eum escam populis Æthiopum^a. Si autem non absurdum sit filium Dei [*ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ*] substantialiter subjectum, subjectum itidem & adversarium, utrumque horum escam fieri hujus vel illius, cur gravamur amplecti de omnibus potestatibus, melioribus & deterioribus, ac de hominibus, unumquemque nostrum istis omnibus ali posse. Quinetiam Petrus cum Cornelio centurione cæterisque Cæsareæ simul congregatis convivaturus, deinde vero gentes participaturus verborum Dei, ‘videt vas quatuor initiis coelitus summissum, in quo omnia quadrupedia, ‘& reptilia, & bestię terræ : quo tempore quoque jubetur surgens occidere ‘& manducare ; postquam vero recusans dixisset ; ‘tu nosti quod nihil unquam commune aut immundum in os meum intravit, mandatum accipit ‘nullum hominem communem aut ‘immundum appellare, eo quod quæ à

^a Mirifica sunt quæ comminiscuntur Rabbinide epulato Behemoth : nec multo potiora quæ à nostris in locum illum Psalmi 73. afferuntur. Interim de sensu mystico quem Origenes exequitur, lis esse non poterit.

Disertis verbis draco in Apocalypsi 4. 12. Diabolus & Satanias esse dicitur, & cetus grandis, qui ipso Domino nostro interpretatur, sunt potestates inferorum, à quibus, Jonæ ad instar, ultra triduum detineri non potuit.

Deo

DE ORATIONE. II.

Deo purificata non debebant per Petrum communia reddi. Sic enim se habet dictum, 'quod Deus purificavit tu commune ne dixeris. An non ergo mundam escam, & immundam secundum legem Mosaicam appellationibus plurimum animalium discretam, relationem habentem ad varios rationalium mores docet? hos autem nobis esui aptos, illos vero è contra, usque dum universos purificans Deus esui aptos reddat, & de omni genere. Propterea his sic se habentibus, & tanta escarum comparente differentia, unus præ omnibus prædictis est panis substantialis, pro quo orare necesse est, ut illo donati, & alii 'verbo quod 'in principio erat apud Deum, pcnitus divini fiamus. Dixerit autem aliquis, hanc vocem [*ἡ ἱερά*] ab [*ἡ ἱερά*] post sequi, sive succedere, derivari; ac si panem petere præciperemur futuro seculo accommodum, ut per anticipationem, Deus illum jam nobis largiatur. Ita ut quod quasi cras nobis dari debeat, hodie nobis donetur, hodie præsens seculum designante, crastino autem futurum. Sed, me iudice, siquidem prior interpretatio potior est, verborum Matthæi, de die hodierno, quæ apud Lucam habentur discutiamus.

Solent

Solent Scripturæ passim seculum omne hodie appellare. Sic cum dicitur, 'ipse est pater Moabitum, usque in præsentem diem. Et: 'ipse est pater Ammonitarum usque hodie. Et: 'divulgatum est verbum illud apud Judæos, usque in hodiernum diem. Et in Psalmis: 'hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra. Et in libro Joluzæ hoc ipsum disertissime dicitur: ' & vos hodie reliquistis Dominum. Si vero seculum hoc omne sit hodiernus dies, annon præteritum tempus heri dicitur? hoc in Psalmis & Paulo in epistola ad Hebræos dictum comperimus. In Psalmis ad hunc modum: 'mille anni ante oculos tuos, tanquam dies hesternæ, quæ præterit. Quæ forte est celebratum illud millennium = quod assimilatur hesternæ diei, quæ ab hodierna distinguitur. Ab Apostolo autem scriptum est, 'Jesus Christus heri & hodie, ipse & in secula. Nec mirum apud Deum totum seculum unius diei apud nos spatium, & minoris

Chiliasarum dogma Origene passim oppugnatum. Scilicet comment. in Ier. & lib. 2. *dei ap. xvi.* Met. & lib. 2. *dei ap. xvi.* Justinum & Tertullianum aliosque à veteribus patronos habuit; ab

credi-

DE ORATIONE. II,

crediderim, comprehendi. Porro dispiciendum, an ad secula referantur sermones de diebus mensibus, temporibus, aut annis, quibus festa & solennitates adscribuntur. Si enim 'umbram habeat lex futurorum bonorum, necesse est multa sabbata, multarum aliquarum dierum esse umbras; & novilunia per temporum spatia instare, sub nescio cujus lunæ, cum sole quodam conjunctione peracta. Si vero primus mensis, & dies decima, usque ad quartam decimam, & festivitas azymorum, à quarta decima usque ad vicesimam primam, umbram habet futurorum, quis sapiens & ita Deo

a Recepta fuit apud te eodem Apostolo, qui Judæos sententia, tabernaculum ex sabbato lege Mosai-
 ca fabricam, & omnem leviticum apparatus sabbatistum populo Dei,
 orbis universi gessisse imaginem; cui suffragatur Apostolus in Ep. ad
 Hebræos, qui illud *ἡμετέριον* appellat Heb. 9. *Æonas* creationi orbis
 i. & sacerdotis summi in die expiationis in san-
 ctum sanctorum ingres-
 sum, Domini in cœum
 supremum ascensum ad
 umbras proficitur. Nec
 inepte Origenes festorum
 Judaicorum intervalla, ad
 seculorum decursum pa-
 riter extendit, suffragan-

ex sabbato lege Mosai-
 ca fabricam, & om-
 nem leviticum appara-
 tus sabbatistum populo Dei,
 Heb. 4. 9. Crediderim por-
 ro, Origenem pio consilio,
 ut Valentinianorum profa-
 na dogmata evertere, quæ
 creationi orbis
 præpositos venditabant, &
 totam ethnicam theogo-
 niam una inverterant; de-
 cantatos istos *Æonas* ad
 futuræ temporum spatia
 deflectisse; in hoc culpan-
 dus quod Evangelii sim-
 plicitatem in crustaverat,
 gentilis philosophiæ in-
 somniis, de mundi in-
 carus,

carus, ut è plurimis mensibus primum videat, & ejusdem diem decimam? & quæ sequuntur. Quid vero dicam, de festo hebdomadarum & de septimo mense, cujus novilunium est sabbatum memoriale clangentibus tubis: & decima die expiationis, quæ soli Deo legislatori eorum cognita? Quis vero cœsusque Christi mentem percepit, ut apprehendat, septem hebdomadas annorum, remissionis fervorum Hebræorum, & remissionis debitorum, & requietionis sanctæ terræ à satione? est vero ultra septimi anni sabbatum, id quod Jubilæus dicitur. Quod quanticunque sit perspicue intelligere, aut veras in eo adimpletas leges: nullius est momenti apud eum, qui viderit consilium Patris de seculorum omnium ordinatione, secundum inscrutabilia ejus judicia, & vias ejus impervestigabiles. Sæpius autem mihi dubitare subit, duas Apostolicas dictiones conferenti, quomodo consummatio seculorum esse possit in qua semel, ad destitutionem peccati

nitis sibi invicem succedentibus; & Academicis. Hic breviter exhibentur fundamenta cogitacionis Origenis. Diabolum ipsum, aliquando fore salvandum, & damnandos in gratiam recipiendos.

Jesus

DE ORATIONE. 121

Jesus apparuit; si futura sint secula quæ deinceps supervenient? verba autem ejus sic se habent in epistola ad Hebræos: 'nunc autem semel in consummatione seculorum ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit. Sed in epistola ad Ephesios: 'ut ostenderet in seculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos. Et de istiusmodi dictis, conjectura usus, puto, quod sicut consummatio anni est mensis post quem principium mensis alterius consequitur; ita forte plurimum seculorum, puta anni seculorum completi, consummatio est instans seculum, post quod futura aliqua secula consequentur, quorum principium est sequens; & in istis secuturis, ostendet Deus 'abundantes divitias gratiæ suæ in bonitate: quando nequissimus, & qui Spiritum sanctum blasphemaverat, à peccato detentus in toto præsentī seculo; & à principio usque ad finem; in futuro, post hæc nescio quomodo, œconomia quadam disponetur. Hæc qui viderit & seculorum hebdomadam, ut sabbatismum quendam sanctum contempletur; considerans etiam seculorum mensem, ut sanctum Dei videat novilunium; & anni festa, quando oportet 'omne masculinum

L linum

linum^a coram domino Deo apparere, & quæ his respondent seculorum annos, ut septimum annum sacrum apprehendat; & seculorum septies septem jubilæum, ut laudet tantarum rerum legislatorem, disquirens: quomodo fieri possit ut præsentis seculi dieculæ, & horulæ ejusdem partis minimæ minutiis, turpiter animum intendat; nec omnia faciat, ut ab hac præparatione dignus existens, panem supersubstantialem percipere in hodierno die, illum etiam quotidie deinceps accipiat? Ex prædictis apparet quid significetur voce quotidiani: à Deo enim ex infinito in infinitum existente petere licebit non solum de hodierno die, sed de quotidiano, (id est singulis diebus in immensum procurrentibus, Deo inquam) qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, & accipere licebit, ut ita hyperbolice loquar, quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Et hæc necessario mihi disquirenda videbantur, ut quid valeat vox hodie [οἷον] quid item quotidianum, [καθ' ἡμέραν] intelligi possit, cum panem supersubstantialem nobis dari à Patre ipso precamur. Si vero posterius Evan-

^a Masculinum perfectum denotat.

gelium [Lucæ scilicet] prius consulamus, ubi *τὸ ἡμῶν*, [de voce, nostro] non ita se habere deprehendemus, 'Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie; sed, Panem nostrum quotidianum da nobis quotidie: inquirendum porro erit quomodo panis hic noster dicitur. De hoc docet Apostolus: 'sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura, omnia sanctorum sunt; de quibus [plura] dicere in præsentiarum non est necesse.

17. 'Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Aut ut Lucas: 'Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem & nos dimittimus omni debenti nobis. De debitis autem Apostolus dicit, 'red-dite ergo omnibus debita, cui tributum tributum, cui vectigal vectigal, cui timorem timorem, cui honorem honorem: nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis. Debitorum ergo sumus, officiis utpote adstricti liberalitatis, affabilitatis, & huiusmodi reliquis; atque cum actu his defungi non licet, animo saltem esse ad ea peragenda paratissimo. Quæ quidem debentur, sive quæ nostrarum sunt partium expleverimus, legi divinæ obsequium præstantes; sive ob contemptum sani sermonis, morem non gerentes;

tes; utique debitores permanemus. Similia considerata sunt in illis quæ fratribus debentur, illis qui nobis conjunguntur religionis in Christo sermone: porro uterinis & germanis; est & debitum concivibus, aliudque universis hominibus commune, speciatim adversus hospites, & in senili ætate constitutos. Aliud vero in aliquos quos æquum fuerit tanquam filios vel fratres honore prosequi. Qui ergo officia fratribus debita non præstiterit, eorum debitor permanet quæ facere omisit. Ita si deficiamus in iis, quæ à benigno sapientiæ Spiritu nobis conferuntur, gravius est debitum. Imo & nobis ipsis quædam debemus, corpore nimirum ita uti, ut non carnem nostram voluptatibus corrumpamus. Debemus etiam & animæ curam suscipere, & de mentis acumine providere, & satagere, ut sermo noster sit aculeatus, & utilis, & nullatenus otiosus. Siquidem si officia erga nosmet ipsos à nobis præstanda non perficiamus, grave admodum debitum consurgit. Et post hæc omnia, & super omnia, cum opus & figmentum Dei simus, debemus affectum quendam erga hoc ejus opificium tueri, & dilectionem exhibere ex toto corde, & totis viribus, & ex tota mente: quæ
fi

si non præstemus, debitores Dei permanemus, & peccatores adversus Dominum, & quis in istis intercedet pro nobis? Si peccaverit vir in virum, placari ei potest Deus: si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? ut loquitur Eli in primo Regum. Insuper Christi debitores sumus, qui acquisivit nos sanguine suo, quemadmodum omnis servus emtoris est debitor, pro pecuniis quas in ipsum erogavit. Est vero quoddam erga Spiritum sanctum debitum, ne contristemus eum in quo signati sumus, in die redemptionis: & illum non contristantes, fructus qui à nobis requiruntur proferamus ipso nobis assistente, & vivificante animam nostram. Porro licet non distincte cognoscamus, quis uniuscujusque sit angelus videns faciem Patris in cœlis: tamen consideranti manifestum redditur, quod ejusdem debitores simus. Si vero simus in hoc mundo spectaculum angelis & hominibus, sciendum quod sicut in theatro debitor est quilibet, ea ut agat & dicat coram spectatoribus, quæ si neglexerit, tanquam erga illos con-

^a Angelum custodem Christiani veteres. Pro homini nascenti assigna-
cujusque meritis aut be-
ri crediderunt ethnici. nignum aut durum sub-
Hoc in baptismi regene- inde tribui, credidit Ori-
ration: factum putabant genes.

tumeliosus punietur : sic & nos toti mundo, & omnibus angelis, & humano generi ea debemus; quæ, si velimus, à sapientia edocebimur. Præter hæc vero quæ generalia sunt, est debitum Viduæ quæ ab Ecclesia sustentatur, aliud vero Diaconi, & aliud Presbyteri, nec non gravissimum Episcopi debitum, quod exigit totius Ecclesiæ salvator, & nisi redditum sit, vindicabit. Porro Apostolus, commune debitum dixit viri & uxoris, dicens : ‘uxori vir debitum reddat’, similiter autem & ‘uxor viro, & concludit, ‘ nolite fraudare invicem : & quid referre opus est, quæ sibi quis poterit congerere scripti hujus Lector ; quæ debentes nec reddentes nexi detinebimur, reddentes vero liberabimur ? Sed fieri non potest ut qui in hac vita versatur, horæ vel diei noctisve spatio officii alicujus debito sit immunis. Cum vero debuerit, aut debitum reddit, aut illud subtrahit : & fieri potest in hac vita, ut reddat quis aut subtrahat, & aliqui nulli quidquam cum noxa debent ; quidam vero plurimis obnoxii, pauca reddentes, plurima debent : & forte est aliquis qui nihil reddit &

¶ Hos tres ordines in Ecclesia & eorum munia, desum est, disertissime hic quibus, novatoribus non-

omnia

omnia debet. Et qui omnia reddiderit, ita ut nihil cum noxa debere videatur, cum post temporis decursum se in integrum restituit, venia indigebit de prioribus debitis, quam utique merito obtinebit, qui per spatium idoneum talis esse studuerit, ut ab eo nihil intermittatur, quod ad rationes dispungendas conducere poterit. Iniquæ autem operationes, principali animæ parti impressæ, sunt ‘illud quod ‘adversus nos est chirographum, à quibus justificabimur, quasi libris, ut ita dicam, ab omnibus conscriptis; qui in medium proferentur, ‘quando ‘omnes manifestabimur ante tribunal Christi, ut referat unusquisque ‘propria corporis, prout gessit sive bonum, sive malum. De his debitis, & illud Proverbiorum dicitur: ‘noli ‘esse cum his qui defigunt manus suas, ‘& qui vades se offerunt pro debito, ‘si enim non habes unde restituas, ‘quid causæ est ut tollat operimentum ‘de cubili tuo? Sed si tot debeamus, certe & nobis aliqui debebunt. Quidam enim nostri debitores sunt ut homines, alii ut concives, alii ut patres, alii ut filii: porro debebunt nobis ut viris uxores, & amici amico. Si ergo inter plurimos hosce debitores, remissius aliqui circa ea quæ debentur se

se gesserint, humanius agemus, veniam in istis facile impertientes: nostrorum debitorum memores, quæ sæpe admisimus non solum erga homines, sed etiam erga ipsum Deum. In memoriam enim revocantes quorum debitores, non solvimus modo, sed damno affecimus, prætermittentes tempus in quo oportebat officia istiusmodi erga proximum præstitisse, leniores futuri sumus erga debitores nostros, nomina non liberantes; præsertim quando nobis conscii sumus in quibus Deum offendimus; & verbis blasphemis omnem impietatem sumus prætergressi, siue hoc ex ignorantia veritatis contigerit, siue ex impatentia eorum quæ minus ex voto nobis contigerunt. Si autem nolimus moderate nos gerere erga debitores nostros, ad morem conservi cui centum denarii debebantur condonare detrectantis, similia patiemur iis quæ in Evangelica parabola describuntur: interminans exigit Dominus quæ prius condonaverat dicens illi, 'serve nequam & piger, nonne oportuit te 'misereri conservi tui, sicut & ego 'tui misertus sum: mittite eum in carcerem, donec redderet debitum; quibus subnectit Dominus, 'sic & pater 'meus cœlestis faciet vobis si non re-
'miser-

'miseritis, unusquisque fratri suo de
 'cordibus vestris. Venia quidem danda
 est dicentibus se poenitere eorum quæ
 adversus nos deliquerint; licet debi-
 tor noster id sæpius fecerit : ' & si
 'septies in die peccaverit in te, &
 'septies in die conversus fuerit ad te,
 'dicens poenitet me, dimitte illi. Non
 autem [opus est ut] nos graves simus
 iis qui poenitentiam agere detrectant,
 siquidem tales sibi met ipsis nocent :
 'qui rejicit increpationes seipsum o-
 'dit. Id quod medicinam facientes
 sæpius experiuntur, inesse quibusdam
 omnino deploratis hanc calamitatem
 ut nec mala sua sentiant, sed ebrieta-
 tem patiantur magis illa perniciosam
 quæ à vino est, præ stupore ex mor-
 bi malignitate contracto. Porro Lu-
 cas dicens, ' & dimitte nobis pec-
 'cata nostra; siquidem peccata me-
 morat quatenus debitores sumus, non
 quatenus satisfecimus, in quibus fui-
 mus obnoxii, idem cum Matthæo di-
 cit: qui non videtur locum facere;
 ut quibus libuerit poenitentibus, quis
 veniam concedat; debitoribus solum
 dicens id à Salvatore injungi, pro-
 inde inter precandum addi non de-
 bere, ' siquidem & nos dimittimus
 ' omni debenti nobis. Certe om-
 nes potestatem habemus dimitten-
 di,

di, quæ in nos peccantur, quod manifestum est ex verbis, 'sicut nos dimittimus debitoribus nostris, & ex istis, 'siquidem nos dimittimus omni debenti nobis : sed is in quem Jesus insufflavit, quemadmodum in Apostolos, & qui à 'fructibus poterit cognosci, quod Spiritum sanctum acceperit ; & spiritualis factus, à 'Spiritu ducitur tanquam filius Dei, in omnibus quæ secundum rationem geri debent, dimittit solum quæ Deus dimittit, & retinet peccata insanabilia ; obsecutus (non aliter ac Prophetæ, dum non sua dixerint, sed quæ voluntati divinæ congrua) & ipse Deo, qui solus potestatem habet condonandi peccata. In Evangelio vero Joannis, de potestate remittendi Apostolis data, verba sic se habent : 'accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt. Si quis autem absque examine hæc susceperit, criminabitur forte Apostolos non omnium peccata remittentes, ut universis remitteretur, sed quorundam peccata retinentes, quæ per ipsos à Deo erunt retenta. Utile erit instantiam ex lege mutuari, ut intelligatur peccatorum per homines remissionem hominibus concessam, à Deo ratam habitam. Secundum

cundum legem Moſis ſacerdotes prohibentur pro quibuſdam delictis ſacrificia offerre, ut dimittantur noxæ quarum cauſa offerebantur; & nunquam pro quibuſdam involuntariis^a & flagitiis gravioribus, poteſtatem habuit ſacerdos oblationes faciendi; nec de adulterio, & homicidio, vel offenſa aliqua graviore holocaustoma vel hoſtiam pro peccato offert. Simili modo & Apoſtoli, & Apoſtoliſ conſimiles ſacerdotes, ſcientiam accipientes miniſterii divini cultus à magno principe ſacerdotum, cognoscunt à Spiritu edocti, ob quæ oportet offerre hoſtias pro peccato, & quando, & quo modo; & intelligunt de illis quorum cauſa id facere non oportet. Sic Eli ſacerdos cognoscens filios ſuos Hophni & Phinees deliquiſſe, ut nihil conferre poſſit ipsis ad peccatorum remiſſionem, & pro deploratis hoc futurum, fateatur illis quæ dicit: ‘ſi peccaverit vir ‘in virum, placari ei poteſt Deus, ſi

^a Crediderim *involuntariis* nulla erat venia expectan-
reponi debere; ſed à co-
dice non temere receden-
dum iudico, præſertim
cum præſens lectio ſuſti-
neri poſſit. Quibuſdam e-
nim prorsus involunta-
riis ex lege M ſaica, ſi
doctoribus eorum fides,

la. Qui per infortunium
volens vicinum ſuum oc-
ciderit, ſi cum gladio, aut
celo in necem parato, id
ab eo factum; nullum e-
rat aſyli jus vel poſt ſum-
mi ſacerdotis mortem,
ſacrificii oblatio.

‘ autem

‘autem in Dominum peccaverit vir,
 ‘quis orabit pro eo? At quidam, ne-
 scio quomodo, sibi assumentes quæ
 sacerdotalem dignitatem excedunt, &
 fortassis non probe callentes scientiam
 sacerdotalem, se idololatriæ a veniam
 facere posse gloriantur, adulterium
 quoque & fornicationem remittere;
 ac si ipsorum precibus qui hæc perpe-
 traverant, ‘dimitteretur peccatum
 ‘quod est ad mortem. Non enim le-
 gisse videntur istud: ‘est peccatum
 ‘ad mortem, non pro illis dico ut ro-
 ‘get quis. Nec silentio prætermittendum
 tortissimum Job, pro filiis
 sacrificantem dixisse, ‘ne forte pecca-
 ‘verint filii mei, & benedixerint Deo
 ‘in cordibus suis. De iis quæ in du-
 bio sit an peccaverint, & quæ pri-
 ma labia vix pertigerint, sacrificium
 offert.

18. ‘Et ne nos inducas in tentatio-
 ‘nem, sed libera nos à malo: hoc ve-
 ro, ‘sed libera nos à malo, apud Lu-
 cam reticetur. Disquisitione mihi di-
 gnum videtur, si non impossibilia ora-

« Licet venia gravioreseos nota alicui anti-
 bus flagitiis ante Orige- quam Ecclesiæ praxin tue-
 nis tempora ab Ecclesiis ri concederetur. Mutati
 quibusdam fuerat indul- patriæ mores bono civi-
 ta: non tamen ea disci- displicere poterint; licet
 plina veteris relaxatio ita nefas sit desciscere, & res
 inolevit, ut non sine hæ- novas moliri.

re Salvator jubet. Cum vita omnis hominum super terram tentationum officina sit, quomodo precari jubemur non 'ingredi in tentationem? quamdiu enim super terram sumus, 'carne circumdati, 'quæ pugnat adversus spiritum, 'cujus sapientia inimica est 'Deo, quæ legi Dei non est subiecta, 'nec enim potest, in tentatione versamur. Quod vero tentatio sit super terram vita humana, à Job docemur his verbis: 'an non tentatio est vita 'hominis super terram? Et Psalmo 17. idem declaratur: 'in te eripiar à tentatione. Et Paulus ad Corinthios scribens, minime ait eos non tentari, sed à Deo accipere 'ut non tententur 'supra id quod possunt, dicens: 'tentatio vos non apprehendit nisi humana, fidelis autem Deus est, qui 'non patietur vos tentari supra id 'quod potestis, sed faciet etiam cum 'tentatione proventum, ut possitis sustinere. Sive enim 'colluctatio sit 'adversus concupiscentias, & oppugnationes carnis erga Spiritum; aut animam omnis carnis, quod aliis verbis est illud per quod mentis principatus corporis est incola, quod cor dicitur: talis est colluctatio eorum qui humanis tentationibus exercentur; sed deinceps ut præparatis & perfectis athleticis,

tis, non adhuc adversus carnem & sanguinem est lucta, nec humanis tentationibus probantur quas facile conculcarent; ‘sed adversus principes & ‘potestates, adversus mundi rectores ‘tenebrarum harum, contra spiritualia ‘nequitiae in coelestibus, est nobis coluctatio. A tentationibus non liberamur; quomodo ergo jubet Salvator, precari ‘non induci in tentationem, cum Deus aliquatenus universos tentet? ‘Memores sitis, inquit Judith, (non seniores sui temporis admonens, sed omnes qui scriptum ejus lecturi essent) ‘quae fecit Deus Abrahamo, & quomodo Isaacum tentavit, & qualia Jacobo evenerunt in Mesopotamia ‘Syriae, quum pasceret oves Laban avunculi ejus: non enim sicut illos exploravit in probationem cordis illorum, nec vindictam de nobis sumfit; ‘sed ad emendationem flagellat appropinquantes sibi. Sed & universim dicitur de omnibus justis à Davide, ‘multae tribulationes justorum. Et Apostolus in Actis, ‘per multas ‘tribulationes oportet nos intrare in ‘regnum Dei. Et si non confideremus, quod multos latet, de precatione ‘ne inducamur in tentationem, opportunum est dicere, quod Apostoli orantes non exaudiebantur, infinita
mala

mala passi in omni tempore eorum :
 ' in laboribus pluribus, in plagis supra
 ' modum, in carceribus abundantius,
 ' in mortibus frequenter : ipse Paulus
 ' à Judæis, quinquies quadragenas una
 ' minus accepit plagas, ter virgis cæsus,
 ' semel lapidatus, ter naufragium fecit,
 ' nocte & die in profundo fuit ; vir in
 omnibus afflictus, & destitutus, &
 persecutionem passus, & dejectus ;
 professus quod, ' usque in hanc horam
 ' esurimus & sitimus, & nudi sumus,
 ' & colaphis cædimur, & instabiles su-
 ' mus, & laborantes operantes mani-
 ' bus nostris : maledicimur & benedi-
 ' cimus, persecutionem patimur &
 ' sustinemus, blasphemamur & obse-
 ' cramus. Cum vero Apostoli in pre-
 cibus non exaudiantur, quæ spes sub-
 est, ut supplex aliquis illis longe im-
 par Deum habeat sibi facilem & votis
 propitium ? Id vero quod in Psalmo
 vicesimo quinto occurrit ; ' proba me
 ' Domine & tenta me, ure renes meos
 ' & cor meum ; non sine causa quis suspi-
 cetur, eorum esse qui non satis intelle-
 xerunt, mentem mandati Salvatoris no-
 stri, siquidem contrarietur illis quæ Do-
 minus de precatione docuit. Quando
 vero quis putaverit hominem à tenta-
 tionibus esse immunem, aut earum ra-
 tiones dispunxisse ? & quod fueri

tempus in quo à luctu liber, à peccato securum se jure dixerit? ‘Pauper est quispiam, metuat ne furtum faciens pejeret nomen Dei: aut si ditescat, ne superbiat: nam satiatus illici potest mendax fieri, & elatus dicere, quis me videt? Nec ipse Paulus, instructus ‘omni sermone, & cognitione omni, periculo eximebatur ne in istis supra modum elatus peccaret, sed indiguit ‘stimulo carnis, angelo Satanæ qui ‘eum colaphizaret, ne magnitudo revelationum eum extolleret. Si quis vero de eximiis sibi conscius fuerit, & à malis evolaverit, recogitet id quod dicitur de Hezekia libro secundo Chronicorum, qui cecidisse dicitur, ‘eo quod elevatum est cor ejus. Si vero quoniam pauca de paupertate attigimus, securum se putet aliquis, quasi nulla tentatio paupertatem comitaretur; sciat quod, ‘insidiatur in occulto ‘ut dejiciat pauperem & inopem; & maxime secundum Solomonem: ‘qui ‘pauper est increpationem non sustinet. Quid vero refert dicere, quot per corporeas divitias, male illas administrantes divitis Evangelici locum in tormentis accipere? quot etiam degeneri animo paupertatem tolerantes; & inhonestius, magisque serviliter quam sanctos decet, se gerentes, spe
coelesti

coelesti exciderunt? Nec inter utrumque statum positi divitiarum & egestatis, possessione mediocri à peccato omnino liberantur. Porro sanus corpore & validus, se fortassis, ob bonam valetudinem, & robur, extra tentationis aleam crediderit: sed quorum potius quam sanorum & validorum scelus est, 'Dei templum violare? Nemo confidat; siquidem in promptu est, omnia quæ ad rem hanc spectant exponere. Anne ægrotus incitamenta violandi Dei templum evitavit, vacans curis illo tempore, & rationes iniens secum rerum impudicarum? Sed quantumvis in istis sibi molestiam creaverit, 'nisi omni custodia 'cor custodierit, quid dicere opus est? enimvero multi doloribus victi, & nescientes viriliter morbos ferre, animo magis ægrotare deprehensi sunt, quam corpore. Insuper & multi ut contumeliam evitarent, cum pueret generose Christi nomen profiteri, in opprobrium sempiternum inciderunt. Sed quis securum se crediderit à tentatione, quod 'honorificetur ab hominibus. Sed quam grave illud; promissam 'mercedem ab hominibus acceperunt, qui efferuntur gloria à multitudine accepta, tanquam ob bonum aliquod? An non antem illud est ob-

jurgantis, 'quomodo vos potestis cre-
'dere, qui gloriam ab invicem acci-
'pitis, & gloriam quæ à solo Deo est
'non quæritis? Quid vero recensere
opus est delicta eorum qui ob natalium
splendorem superbiunt; & etiam igno-
bilitium, ob errorem adversus eos qui
excellere videntur assentationem sub-
missam, qua à Deo receditur: sine-
ram benevolentiam minime habentes,
quod inter homines optimum est,
caritatem simulantes. Certe vita om-
nis, sicut superius dictum est, 'tenta-
'tio hominis super terram: igitur
precamur liberari à tentatione, non
autem ne tentemur, quod quidem ma-
xime impossibile est illis qui in terris
versantur; sed ut non tentationibus
superentur. Puto autem eum qui à
tentatione superatur, in tentationem
induci retibus ejus implicatum, per quæ
retia, ut subveniret captis in illis in-
gressus Salvator, 'prospiciens per can-
cellos, quemadmodum in cantico can-
ticorum dicitur, responderet prius ab illis
illaqueatis, atque in tentationem in-
ductis, & tanquam sponsæ suæ ait;
'surge aperi mihi foror mea, amica
'mea, columba mea, immaculata mea.
Porro adjiciam, nullum esse tempus
tentationi hominum exemptum, & hoc
minime evitaverit à tentatione im-
munis;

munis, 'qui in lege Domini meditatur die ac nocte, se exercens ut recte agat; secundum illud, 'os iusti sapientiam meditabitur. Qui vero adducunt se studio sacrarum literarum, perperam etiam illi excerpunt quæ in lege & Prophetis annunciantur, unde seiplos imbuunt atheis & impiis opinionibus, stultis etiam & ridiculis. Quod & dicere licet, de iis qui videntur negligentis lectionis notam effugere, in infinitis pariter lapsi; & hoc ipsum plurimis in lectionibus apostolicis & evangelicis contigit, ex stultitia sua fingentibus alium à divinitus descritto, & secundum veritatem cognito à sanctis, Filio & Patre: qui enim non recte sentit de Deo & Christo ejus, à vero descivit Deo, & unigenito ejus: quemque perperam finxerat Filium & Patrem esse, non reipsa adorat; id passus, quia tentationem non consideraret, quæ in lectione sacra intervenit; nec in ea staret armatus, tanquam in procinctu tunc temporis versaretur. Oportet ergo precari, non tentemur, hoc enim est impossibile; sed ut tentatione non circumveniamur, quod iis accidit, qui in illa detinentur & vincuntur. Siquidem ergo

^a Marcionem respice, genes peculiari libello stridetur, in quem Ori-
lum strinxit

&c.

& extra orationem Dominicam scribitur, 'ne intretis in tentationem, quod ex dictis aliquatenus poterit constare; insuper in precatione oportet nos dicere ad Deum patrem, 'ne introducas nos in tentationem; consideratione dignum videtur, quomodo intelligere debeamus Deum in tentationem inducere illum qui non precatur, aut etiam qui non exauditur. Incongruum enim videtur, siquidem victus inducatur in tentationem, Deum velle introducere aliquem in tentationem, pariter ac si tradiderit eum ut vinceretur; & incommodum usque subsistit, quocunque modo explicetur, 'orate ne intretis in tentationem. Si enim malum sit in tentationem incidere, quod quidem ne patiamur oramus, quomodo non absurdum erit cogitare, bonum Deum, qui non potest 'malos fructus facere, aliquem malis implicare? Ad hæc, utile erit adducere quæ in epistola Pauli ad Romanos dicuntur in hunc modum: 'Dicentes se sapientes, stulti facti sunt, ' & mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. 'Propter quod tradidit illos Deus in 'desideria cordis eorum, in immunditiam,

'ditiam, ut contumeliis afficiant cor-
 'pora sua in semetipsis. Et paulo post :
 'Propter quod tradidit illos Deus in
 'passiones ignominiae; nam foeminae
 'eorum mutaverunt naturalem usum,
 'in eum usum qui est contra naturam.
 'Similiter autem & masculi, relicto
 'naturali usu foeminae, exarserunt. Et
 iterum post pauca : 'Et sicut non pro-
 'baverunt habere Deum in notitia,
 'tradidit illos Deus in reprobum sen-
 'sum, ut faciant ea quae non conve-
 'niunt. Hæc observare oportet eos
 qui Deum criminantur. Et dicendum
 adversus eos, qui opinantur bonum pa-
 trem Domini nostrum alium esse à Deo
 legis auctore. An non bonus Deus il-
 lum in tentationem inducit cujus pre-
 ces non exaudiuntur, & pater Domini
 in desideria tradit cordium suorum
 eos qui antea peccaverunt, ad immun-
 diciem, contumeliis afficere corpora
 sua in semetipsis? Et, quemadmodum
 illi aiunt, à iudicio & poena cessans,
 tradit in passiones ignominiae, & in
 reprobum sensum, ut faciant ea quae
 non conveniunt, non utique in desi-
 deriis cordium suorum versantibus, si
 non traditi essent à Deo, neque pas-
 sionibus ignominiae subjectis illis qui
 à Deo non erant traditi : neque etiam
 in reprobum sensum inciderent, nisi
 Deus

Deus illos sic condemnasset in illud tradi? Satis novi quod hæc illos torquebunt, qui ideo alium fingunt Deum, præter coeli & terræ creatorem, siquidem plurima reperiunt istiusmodi in lege & Prophetis, & proinde adversantur ipsi, ac si bonus non esset qui tales voces protulisset. Dispiciendum jam est nobis ob dubitationes motas de, 'Ne inducas nos in tentationem, quarum quidem causa Apostolicas voces in medium adduximus; si reperire possimus commodas difficultatum solutiones. In ea sum sententia, Deum omnem animam rationalem œconomia quadam regere, quæ æterna earundem vita procuratur libero illis arbitrio semper concesso, & causalitate non ad unum determinata:

Ex hypothesi Platonica de ascensu & purgatione animarum; & dogmate suo quod pœnæ omnes sint purgatoriz, quibus non modo hominum nequissimi, sed & dæmones donec sciam facti, agnovisset. Minime omnem deposuerint excoquantur; porro peccata pœnas esse: adnititur Origenes se à difficultate hac expedire, quomodo Deus in tentationem inducat, & tamen in mali consortium non veniat: sed si considerasset quousque se extenderit admatum ejus de libero hominum arbitrio placitum, quod certe ad malum est liberrimum, eundem mali auctorem & facti, agnovisset. Minime quidem expectandum à bono Deo, ut gratiæ suæ præsidia iis donaret, qui eam in lasciviam abuturi essent; tanto nequiores futuri quanto meliores, nisi per ipsos stetisset, redpotuissent.

Has

Has quidem inter ascensum per meliora, quo in bonorum summa adnuntantur, varie per incogitantiam descendere contingit, ad hanc aut illam malitiæ confusionem; quoniam vero brevis & accelerata curatio, contemptum quibusdam inducit morborum in quos inciderunt, quibus præsto sunt remedia, sicut iterum post sanitatem redditam in eosdem relaberentur; merito in istis Deus malitiæ augmenta præteribit; pestem exitialem in illis multum diffusam despiciens, ut diutius malo detenti, & ingurgitantes quæ concupiverunt peccata, nauseam exinde contrahentes, odio haberent quæ prius amplexabantur; majoremque utilitatem caperent tandem sanati, quam si perpetuam retinuissent animarum valetudinem. Tale est illud: ‘vulgus promiscuum inter filios Israel flagravat desiderio carniū, sedens & flens, junctis sibi pariter filiis Israel, & ait, quis dabit nobis ad vescendum carnes? recordamur piscium quos comedebamus in Ægypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones, porrique & cepe & allia, anima nostra arida est, nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi Man. Deinde post pauca dicitur: ‘audivit ergo Moses flentem populum per familias,

‘miliis, singulos per ostia tentorii sui.
Et iterum post pauca: ‘dixit Domi-
‘nus ad Moysen & populum, sancti-
‘ficamini cras, & comedetis carnes,
‘quoniam flevistis coram Domino di-
‘centes, quis dabit nobis escas car-
‘nium? bene nobis erat in Ægypto;
‘ut det vobis Dominus carnes, & co-
‘medatis. Non uno die, nec duobus,
‘vel quinque aut decem, nec viginti
‘quidem, sed usque ad mensem die-
‘rum, donec exeat per nares vestras
‘& vertatur in nauseam, eo quod re-
‘puleritis Dominum qui in medio
‘vestri est, & fleveritis coram eo di-
‘centes quare egressi sumus ex Ægy-
‘pto? Videamus jam an historiam u-
‘tiliter in medium produximus, ad ex-
‘plicandum id quod dictum est in, ‘ne
‘inducas nos in tentationem, atque
etiam in verbis Apostoli [eodem spe-
‘ctantibus.] ‘Vulgus promiscuum inter
‘filios Israel fleverunt, junctis sibi pa-
‘riter filiis Israel: & manifestum est
quod quamdiu non haberent quæ con-
cupiscebant, non potuerunt nauseam
eorum sumere, & à desiderio cessare:
sed benignus & bonus Deus, conce-
dens illis quod cupierant, ita de-
dit, ut concupiscentiam in illis non
ultra relinqueret. Ideo dicit, ‘non
‘uno die comedetis carnes: man-
fisset

fisset enim desiderium eorum animis,
 flagrans atque ardens si ad parvum
 tempus carnes concederentur. Sed
 neque per duos dies dedit illis, in ani-
 mo habens satietatem illis facere; ita
 ut non promittat, sed, si quis recte in-
 telligat, interminetur, ea quæ largiri
 videbatur, dicens; 'nec quinque tan-
 'tum transigetis dies carnes comedentes,
 'nec eorum duplum, nec adhuc
 'eorum itidem duplum; sed eo usque
 comedetis, 'per totum mensem car-
 'nes devorantes, donec exeat per na-
 'res vestras, ex cholera morbo, quod
 adeo jucundum vobis videbatur; &
 cesset vituperandum & turpe deside-
 rium; vosque in melius immutem, ut
 quæ ad victum pertinent non ultra
 concupiscatis; & tales existentes, à
 cupiditatibus puri permaneat, me-
 mores à quantis laboribus, earum cau-
 sa susceptis, estis liberati, ut non de-
 inceps iisdem incidatis. Aut si contingat
 post longas temporum periodos, ut
 obliviscamini quæ perpeffi estis per
 concupiscentiam minus vobis atten-
 dentes, nec verbum suscipientes quod
 ab omni desiderio impuro perfecte li-
 berat, omnino peribitis. Postea tamen
 natalium memores, iterum orate iis de-
 nuo ad quæ anhelatis potiri, odio ha-
 bentes concupita: & dein ita recur-

N

retis

retis ad ea quæ pulcra sunt, & coelestes illos cibos, quos qui contemserant sequiora expetebant. Similia istis patientur, qui permutant gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum & serpentium, ob derelictionem in desideria cordis eorum in immunditiam, ut contumeliis afficiant corpora sua, siquidem ad inanime & sensu vacuum corpus descendunt. Vox [animarum] in sensicivis ratione præditis, non solum sentire, sed cum ratione sentire, & in quibusdam perfecte, & cum virtute sentire designat, & merito traduntur, quæ derelinquente illos Deo, qui ipsum prius dereliquerunt, ad passionibus ignominie, erroris mercedem accipientes, quo dilexerunt corporeæ voluptatis impetiginem. Istis vero qui passionibus ignominie traditi sunt, merces erroris magis redditur, quam qui purgantur igne exploratorio, & in carcere detinentur donec eorum quæ debent ultimam quadrantem persolverint. Passionibus namque ignominie, non illis solum quæ secundum naturam sunt, sed quæ contra naturam, traditi polluantur, & à carne saginantur, quasi nec animam nec mentem habuerint, sed toti essent caro; in igne vero

vero & carcere, non mercedem erroris, sed beneficium reportant, ob purgationem malorum quæ ex errore ob-
venerunt: & salutaribus ærumnis, quæ
voluptati deditos consequuntur, libe-
rabuntur omnes: à sorde, atque sangui-
ne, quibus conspurcari & polluti fue-
rant, adeo ut cum perirent, quæ ad
salutem pertinerent cogitare non po-
terant; abluit enim Dominus sor-
dem filiorum atque filiarum Sion, &
sanguinem lavabit de medio ejus,
Spiritu judicii, & Spiritu ardoris:
advenit enim quasi ignis constans, &
quasi herba fulgonum abluens & ex-
purgans eos qui hujusmodi remediis
indigent, propterea quod non pro-
bantur velle Deum habere in nomi-
ne, quibus qui se ultro tradunt, & sen-
su reprobo abhorrebunt. Neque e-
nim vult Deus bonum cuiquam qua-
libet necessitate fieri, sed voluntarie
quibusdam fortasse ex frequenti usu
atque consuetudine malitiæ, turpitu-
dinem ejus minus sentientibus, eam-
que minus averfantibus, quam falso
pulchram esse putaverunt. Inquire au-
tem annon cor Pharaonis ideo etiam
induraverit Deus, ut quod dixit non
induratus posset dicere; Dominus ju-
stus, ego [vero] & populus meus
impii: sed ulterius indurari opus ha-

bet, & quædam amplius patitur, ne cessante citius induratione, illud ipsum indurari tanquam malum quiddam contemnendo, mereatur adhuc amplius indurari. Quamobrem si [non] frustra jacitur rete ante oculos pennatorum, secundum ea quæ in Proverbiis dicuntur; sed consulto Deus in laqueum inducit, juxta dicentem: 'induxit nos in laqueum; & 'sine consilio Patris, ne vilissimus quidem passerum pennatorum in laqueum incidit; seu potius quovis qui incidit in laqueum hanc ob causam incidente, quod non recte usus sit alarum beneficio, quæ illi ut attolleretur datæ sunt; oremus ne nihil dignum faciamus, quare justo Dei judicio inducamur in tentationem: cum inducantur omnes quos 'tradidit Deus, in desideria cordis eorum in immunditiam. Et quoscunque 'tradidit in passionem ignominie, & quoscunque, 'sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit Deus in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non conveniunt. Utilitas vero tentationis est hujusmodi. Quæ recepit anima nostra clam omnia præter [unum] Deum, ea nobismet ipsis manifesta per tentationes fiunt: ne nos amplius lateat quales simus, sed nosmetipsos cognoscen-

cognoscentes, conficci sumus si voluerimus propriæ malitiæ, & gratias agamus propter ea bona quæ in nobis manifesta per tentationes sunt. Eas autem quæ eveniunt tentationes idcirco evenire, ut indicetur nobis quales simus, vel quæ latent in corde nostro dignoscantur, [id] ostendit quod à Domino cum in Job dicitur, tum in Deuteronomio scriptum est, quæ sic se habent: *putas autem me aliter tibi respondisse quam ut appareas iustus?* & in Deuteronomio ad hunc modum: *[&] affixit te penuria, & cibum dedit tibi Manna, & ductor tuus fuit in solitudine in qua erat serpens flatu adurens, & scorpio ac dipsas, ut nota fierent quæ in tuo animo versabantur.* Quod si placeat etiam aliquid ex historia commemorare, sciendum est de Eva, quod proclivitas ejus ad errorem, & corruptio cogitationis ejus non tum primum exstitit, quando minime dicto audiens Deo, serpenti auscultavit; verum ante exstitisse deprehensa est, cum ad eam ideo accederet serpens, pro versutia sua, ut doli occasionem ex illius infirmitate lumeret. Sed nec in ipso Cain, nasci coepit malitia quando fratrem suum occideret; ante enim ad Cain & ad munera ejus non respexit

scrutator cordium Deus: sed malitia
 ejus in apertum prolata est quando A-
 bel occidit. Quod si Noe non bibens
 de vino quod coluerat, inebriatus at-
 que denudatus non fuisset, neque
 constitisset de petulantia Cham, ejus-
 que erga patrem impietate, neque de
 fratrum ejus gravitate & erga paren-
 tem reverentia. Etiam Esau contra
 Jacob insidia, prætectum noctæ vide-
 bantur ex præcepta benedictione: sed
 priusquam hoc fieret, erat ei in corde
 radix cujus vitio fornicator esset &
 'profanus. Neque illustris illa Jo-
 seph continentia, qui ita erat compa-
 ratus ut a nullo vinceretur affectu,
 nobis unquam innotuisset, nisi ille
 domina sua adamatus esset. Propterea
 in tentationum sibi invicem succe-
 dentium intervallis, obstrictes instan-
 tibus, parati simus ad ea omnia quæ
 evenire possunt, ut cum evenerint,
 non ut imparati arguamur, sed [con-
 tra] manifesti simus summæ diligen-
 tiæ in nobismetipsis [ad pugnam] in-
 struendis. Quæ enim nobis defuerint
 per humanam imbecillitatem, post-
 quam omnia quæ in nobis præstiteri-
 mus, ea supplebit Deus qui, & faciet
 '[mala] omnia cooperari in bonum
 & diligentibus se, quos certa sua præ-
 scientia prævidet in iis aliquando futu-
 ros.

DE ORATIONE. 151

19. Jam & Lucas mihi videtur per illud, Ne nos inducas in tentationem, virtualiter quoque docuisse illud, 'Liberat nos à malo: quodque merito ad discipulum jam proVectum Dominus per compendium locutus est, clarius vero ad populum doctrina magis perspicua indigentem. Liberat autem nos Deus à malo, non cum hostis nunquam ingruit, nullisve nos artibus suis aut ministris suæ voluntatis oppugnat, sed cum eum vincimus, in acie viriliter stando contra ea quæ eveniunt. Sic intelligi accepimus etiam illud, 'multæ tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus. Liberat enim à tribulationibus Deus, non quod nullæ prorsus sint tribulationes, siquidem & Paulus dicit: 'in omnibus tribulationem patimur. Ad hoc ut nullum sit tempus in quo non affligimur, sed quod per Dei auxilium, afflicti non angustiamur: quippe ita significat. *Salic. 103* apud Hebræos ex

ni mangug bs aliquem in patris
4. Satis constat vocem quæ male sibi conscium, Hebræam quam *Salic. 103* & de rebus suis despectu accommodat. Origenes fuisse in de de Juda proditore. A loco allegato Psal. 13. Occhitophale perduelli, & currit. Voci autem *Salic. 103* Anna Raguelis filia ab aptandam credi ancillis ejus irritata dicitur *Salic. 103* quæ illas per illos *Salic. 103* denotat animi angustias, tionem vero hanc angustiam

stantiam

patrio quodam more loquendi, ut ad eam spectet calamitatem quæ homini invito accidit, [five in quam homo non sponte incidit;] *συνεχόμενον* vero ad spontaneam, quando [sc. aliquis] calamitate victus semetipsum illi dedit. Pulcre itaque Paulus: *ἐν* omnibus *(ἐν ὅλοις τοῖς)* tribulationem patimur, *(ἀλλ' ἔσυνεχόμενον)* sed non angustiamur. Simile esse existimo etiam illud in Psalmis, *ἐν* tribulatione dilatasti mihi: qui enim cooperatione & præsentia consolantis & servantis nos verbi Dei letus atque compositus animi status calamitatis tempore à Deo efficitur, ille latitudo nominatur. Eodem itaque modo intelligendum etiam est, *ἐν* Liberari aliquem à malo. Liberavit Deus, non quod [Malus ille] non acceperit potestatem, in has vel illas tentationes hominem conjiciendi, accepit enim: *ἐν* sed quod in omni-

stantium dolorem, qui-
bus supprimebantur Spi-
ritus, & passionibus hyste-
ricæ faties induci con-
sueverant, apud Judæos
familiaritatem fuisse admo-
dum ulterius apparebit
ex parabola Salvatoris, di-
centis Matt. 13. 22. *Soliti-
tudinem seculi suffocare ven-
tum.* Et Pauli locutione 2

Cor. 6. 12. *συνεχόμενον* in
τοῖς πένανθους ὁμῶν.
Tantum vero abest ut
Christianus utcumque af-
flictus angustiatum five
in *ἐν* ingemiscat, & de
suffocatione periclitetur;
ut letari tunc temporis
in primis admoveatur,
Jacob. 1. 2. & Matth.

bus

'bus quæ evenerunt nihil ille pecca-
 'verit coram Domino, sed justus ap-
 'paruerit. Quippe qui dixerat: 'num-
 'quid frustra Job timet Deum? non-
 'ne tu vallaſti eum, ac domum ejus,
 'universamque substantiam per circui-
 'tum, operibus manuum ejus bene-
 'dixiſti, & poſſeſſio ejus crevit inter-
 'ra? ſed extende paululum manum
 'tuam, & tange cuncta quæ poſſidet,
 'niſi in faciem benedixerit tibi: in is
 dedecore affectus eſt, ut qui calumni-
 am intentaviſſet Jobo, qui tot & tanta
 perpeſſus, non, quod dixit adverſarius
 'in faciem benedixit Deo; ſed cum
 traditus eſſet tentatori, uti par erat
 Dominum expectat, uxorem increpans
 dicentem, 'benedic Deo & morere,
 & redarguens his verbis: 'quaſi una
 'de ſtultis mulieribus locuta es: ſi
 'bona ſuſcepimus de manu Dei, mala
 'quare non ſuſcipiamus? Iterum au-
 tem Diabolus dixit Domino de Job:
 'pellem pro pelle, & cuncta quæ ha-
 'bet homo dabit pro anima ſua: allo-
 'quin mitte manum tuam & tange os
 'ejus & carnem, & tunc videbis quod
 'in faciem benedicat tibi. Superatus
 vero à virtutis athleta mendax eſſe de-
 monſtratur: nam acerbiffima quæque
 perpeſſus [Job] duravit, 'nihil pec-
 'cans labiis ſuis coram Deo. Dupli-
 cem

cem vero luctam luctatus Job, cum
 [in utraque] victor extitisset, tertium
 ejusmodi certamen non adiit: quippe
 triplicem luctam Salvatori nostro ser-
 vatam oportuit; quæ in tribus Evan-
 geliis conscribitur, ubi ter superat ho-
 stem, is qui secundum hominem Sal-
 vator noster apprehenditur. Ut igitur
 [hæc] intelligentes rogemus De-
 um, Ne inducamur in tentationem,
 & Ut liberemur à malo; diligenter
 ista excutientes, & apud nosmetipsos
 scrutantes, Deo auscultando, ab eo
 exaudiri merentes, hortemur, castiga-
 tos non mortificari, & subiectos re-
 lis nequissimi igneis ne his ardeant.
 Ardent autem, quorum corda uti an-
 quidam ex duodecim [Prophetis]
 quasi clipeus facti sunt: non ardent
 vero, qui ea scuto fidei extinguunt,
 quæ in ipsos à nequissimo directæ
 sunt tela ignea: quandoquidem in
 se habent, fontem aquæ salientis in
 vitam æternam; qui non finit illam
 nequissimi vim dominari, sed eam fa-
 cile obruit torrente cogitationum di-
 vinarum atque salutarium, quæ per
 regulas veritatis in eo efformantur, qui
 studium adhibet ut mente spiritualis
 sit.

20. Adhæc, haud absurdum mihi
 videtur, quo [tota illa] de oratione
 questio

quæstio exhauriatur, differere breviter de statu atque figura quam orantem oportet obtinere; item de loco in quo decet orare, & plaga ad quam fas est respicere illos qui nulla circumstantia impediri sunt: & de tempore ad orandum idoneo atque eligendo, & siquid [aliud] est ejusmodi. Atque ea quæ de statu sunt dicenda, ad animum spectant, quæ de figura autem ad corpus. Dicit itaque Paulus, uti supra monuimus, [animi] statum describens, quod oportet orare 'sine ira & discereptione: figuram vero [corporis] in hoc, 'Levantes puras manus; quod sumfisse mihi videtur ex Psalmo hæc habente, 'Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. De loco autem, 'Volo ergo viros orare in omni loco. De plaga autem Sapientia Solomonis [inquit,] 'Ut notum [omnibus,] esset quoniam oportet prævenire solem ad benedictionem tuam, & ad ortum lucis te adorare. Existimo igitur illum qui venit ad orandum, si subsistat paululum & seipsum paret, majorem attentionem atque vehementiam per totas preces adhibiturum, ubi tentationem omnem animique perturbationem abjecerit, secum animo complexus quoad poterit, quantus sit ad quem accedit, quodque

que impietatis est ad illum molli atque remisso animo, contemnentis instar accedere; abjectis alienis omnibus ad hunc [denique] modum oratum ire: ante manus, anima quodammodo protensa, ante oculos, mente in Deum intenta; porro antequam confistat [ipse] principatum animi humo tollere, & universi Domino sistere; animum injuriæ cujuscunque memoria, cuicunque demum qui eam intulisse videbitur infestum, ita penitus deponentem, ut qui Deum optet non aliter eorum oblivisci quibus ipse contra eum peccavit, vel contra proximorum quamplurimos deliquit, vel quorum quocunque modo contra rectam rationem admissorum sibi met ipsi conscius est. Neque vero dubitandum est, quia cum mille sint corporis figuræ, ea quæ extensis manibus oculisque sublatis [cernitur,] cæteris præferenda sit: quippe quæ imaginem quandam dispositionis quæ animæ inter orandum convenit, præfert etiam in corpore. Atque hæc quidem dicimus ubi nulla impedit circumstantia præcipue fieri oportere. Posita enim

^a Scilicet ad preces sed iniqua de re videatur epistolæ prostrationes habitu præfata Marci Aurelii Antonini in rebus arctis consisti apud Justinum Martirem. Apollini superdebant Christiani, 2.

circumstantia, damus etiam decenter orare sedentem ex aliquo [scilicet] pedum morbo non facile contemnendo; vel etiam decumbentem ex febre, aliove ejusmodi languore: vel etiam propter circumstantiam, v. g. si navigemus, aut quam [cum alio] rem habemus, ea nos secedere debitasque preces persolvere (vel, & orandi pensum absolvere) non sinat, orare [certe] etiam nihil tale præ se ferentibus licet. Quoniam vero genuflexio necessaria est, quando quis se peccatorum suorum accusaturus est apud Deum, & ab his sanari, eorumque remissionem suppliciter petiturus, sciendum est [illam] esse symbolum ejus quod submittit se atque subjicitur: dicente Paulo, * huius rei gratia flecto genua mea ad * patrem Domini nostri Jesu Christi, * ex quo omnis paternitas in celo & * in terra nominatur. Genuflexionem vero intelligibilem ita nominari à subjectione Deo in nomine Jesu, quodque illi demittant se singula quæ existant, id Apostolus mihi ostendere videtur his verbis: * ut in nomine Jesu * omne genu flectatur coelestium, terrestrium, & infernorum. Eam enim esse corporum coelestium figuram, ut genua etiam habeant corporea suspicari nequaquam decet, nam de his qui

O

scripse-

scripserunt accurate, sphærica esse hæc corpora demonstrarunt. Qui autem nolit hæc admittere, sed esse singulis membrorum usum, ut nequid illis à Deo frustra fabricatum sit; is admittet [tamen,] nisi sit fronte contra rationem obfirmata; cum utrinque peccet, siue dixerit membra corporis frustra, nec suis usibus destinata his à Deo data esse; siue affirmaverit viscera, quæque illis esse concedit intestina, sua munia etiam in cœlestibus obire. Valde autem inepte faciet, si quis ea statuarum more existimet superficie sola hominum esse similia, non autem quoad ea quæ sunt interius. Hæc autem mihi dicta sunt, inquirenti de genuflexione, & videnti quod, in nomine Jesu omne genu flectetur cœlestium, terrestrium & infernorum. Quin & illud in Propheta scriptum: mihi curvabitur omne genu idem vult. De loco autem sciendum est, quemcunque locum orationi idoneum à recte orantibus fieri. Nam in omni loco offerte mihi suffimentum dicit Dominus. Et: volo ergo viros orare in omni loco. Usus autem obtinuit, ut quo suas quisque preces sine distractione absolvat, locum eligat, si permittatur, privata (ut ita dicam) domo sanctiorem; adeoque in eo oret qui.

-Eccle-

Ecclesiæ conventui destinatur: hujus quippe quæstionis est considerare; nihilne, unquam in eo in quo oratur loco præter legem [Dei] rectamve rationem sit admissum? id enim non ipsum solum hominem, sed & locum quodammodo talem reddit, ut præsentiam Dei inde arceat. Mihi autem plurimum de hoc etiam argumento consideranti dicendum est, gravem videri posse hanc sententiam, & fortasse diligenter eam ventilanti minime contemnendam: ubi enim sit coitus præter legem, concessus scilicet (ut Apostoli verbis utar) 'per indulgentiam & non per imperium, inquirendum est utrum sanctum castumque sit, Deum eo in loco interpellare: nam si eo quo oportet modo orationi vacare impossibile est, nisi quis ex consensu, ad tempus huic rei semetipsum dedat, fortasse etiam de loco, sitne ille legitimus dispiciendum est. Habet autem dulcem quandam utilitatem orandi locus, quando idem est in quo fideles una conveniunt. Cum angelicæ, uti par est credere, virtutes, fidelium congregationibus interfint; atque ipsius Domini & Salvatoris nostri virtus, Spirituum quoque sanctorum, etiam defunctorum, ut ego existimo; sed de superstitibus clara res est, etsi quo-

modo interfint haud ita facile explicā-
tu est. Et de angelis quidem, res ad
hunc modum confici potest. Si ‘im-
‘mitter angelus Domini in circuitu
‘timentium eum, & eripiet eos; &
verum dicit Jacob non de seipso tan-
tum, sed & omnibus qui se Deo adjun-
gunt, intelligenti dicens, ‘angelus qui
‘eruit me de cunctis malis [meis:]
verisimile est ubi plures legitime con-
gregantur ad gloriam Christi, cujus-
que angelum circa quemque timen-
tium castrametaturum, cum eo una,
cujus illi [peculiaris] custodia regi-
menque conceditur. Estque adeo ubi
sancti congregantur duplex Ecclesia,
virorum alia, altera angelorum. Et si
Tobit solius Raphael ‘se in memoria-
‘le obtulisse dicat orationem, & prae-
ter ejus, Sarrae quæ postea illi nurus
facta est, propterea quod Tobiae nup-
serat, quid dicendum est ubi plures in
eodem animo eademque sententia
conveniunt, corpus unum in Christo
facti? De virtute autem Domini quod
in Ecclesia praesens sit, dicit Paulus;
‘congregatis vobis, & meo spiritu,
‘cum virtute Domini nostri Jesu: qua-
si Domini Jesu virtute non cum E-
phesiis solum, sed Corinthiis quoque
cohærente. Et si Paulus adhuc cor-
pore indutus, cum spiritu suo etiam
Corin-

Corinthy in commune consuli existimavit; non negandum est beatos illos qui [è vita] exierunt, Spiritu similiter adesse, & fortasse magis quam illi qui in corpore sunt in Ecclesiis. Quapropter minime contemnendæ sunt quæ in iis preces celebrantur, cum eximum aliquid afferant cum iis legitime convenienti. Jam quemadmodum virtus Jesu, & spiritus Pauli ejusque similibus, & castrametantes circa quemque sanctorum Dei angeli concurrunt atque conveniunt cum legitime congregatis; ita conjectura opus est, atque haud scio an se ita res habeat, si quis angelo sancto sit indignus, & quod in se est Diabolo ministrat, per ea quibus peccat; contemtoque Deo, legem transgreditur: qui est hujusmodi ubi pauci sunt ejus similes, is plerumque non latebit angelorum solertiam quæ ministra divinæ voluntatis Ecclesiam administrantis ad multorum notitiam perfert hujusmodi hominis delicta. Quod si jam multitudo convenerit ad morem societatum humanarum, quæ negotiationis causa fiunt, hi non [sigillatim] visitabuntur, [universis simul semelque rejectis:] quod ostendit Isaias dicente [per eum] Domino: 'neque veniatis ut appareatis mihi,

'nam avertam, inquit, oculos meos à
 'vobis; & cum multiplicaveritis ora-
 'tionem non exaudiam [vos.] Fortaf-
 'sis vero pro antedicto illo duplici con-
 'ventu hominum sanctorum, & ange-
 'lorum ^abeatorum, iterum duplex fiet
 conventus in unum, impiorum homi-
 num & angelorum malorum: & dica-
 tur de illorum congregatione, & an-
 gelorum beatorum, 'non sedi cum
 'concilio vanitatis, & cum iniqua ge-
 'rentibus non introibo, odivi Eccle-
 'siam malignantium, & cum impiis
 'non sedebo. Hanc puto ob causam
 Hierosolymorum incolas, & totius Ju-
 dææ, peccatorum plurimorum reos,
 hostibus fuisse subjugatos, & legis de-
 sertorum deserta templa, à Deo, &
 tutelaribus angelis, & salutaribus suf-
 fragiis sanctorum hominum. Sic &
 universæ multitudines derelictæ, in
 tentationem quandoque inciderunt,
 ut 'quod videntur habere, auferatur
 'ab iis. Similiter marcescentes ut fi-
 cus cui Dominus maledixit, quæ ex
 radice exaruit, quia fructum non pro-
 tulit esurienti Jesu, amittentes tantil-

^a Angeles, & forte procul erat ut sentiret,
 sanctos vita defunctos, no- quod suffragia jungeren-
 biscum in Ecclesia preces tur alterius duplicis con-
 suas jungere credidit Ori- ventus, impiorum homi-
 genes: illos vero ibi à num & angelorum ma-
 nobis invocandos; italorum.

lum

lum id vitæ quod ex fidei viribus habuerunt. Hæc mihi dictu necessaria videbantur, locum precationis enarranti, & peculiarem utilitatem illi obvenientem qui se aggregat congregationi sanctorum, piorumque cœtui in Ecclesia. Jam de cœli plaga [seu cardine] quem respicere inter precandum oportet, paucis agamus.

21. Quatuor cum sint cœli cardines, nimirum ad boream, meridiem, occasum & orientem; quis non confiteatur orientalem plagam manifeste præmonstrare, quod oporteat illuc significanter converfos, anima ceu veræ lucis ortum intuentem, preces facere? Si vero quis, foribus domus quocunque spectantibus, velit potius ad fenestratas partes orationes dirigere, dicens cœlorum a spectum quiddam in se habere, quod magis ad divinum cultum provocet, quam ad parietem obverti, si contingat domus aperturas orientem non spectare: huic dicendum est, quod ex structura hominum arbitraria ædificia, ad hos aut illos cœli cardines obverti, sed à natura a orientem

a De precibus versus Orientem habendis Clem. Alexandrin. Strom. 7. αὐτὸν τὸ φῶς αὐξάνει ἐν ὁρίωνι λαμπρύνει τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν εἰκῶν ἡ ἀνατολή, καὶ καὶ ἀγνοία καὶ ἀνδρῶν ἀνέτιλα

tem habere ut cæteris præcellat plagis : at naturam, structuræ istiusmodi arbitrarie præferendam. At quando quis in aperto campo precaturus fuerit, an non ad orientem potius quam occidentem oraverit ? Si vero illic oriens jure præponi debeat ; quare non idem ubique faciendum ? & de his hæcenus.

22. Commodum mihi insuper videtur, ut de [communibus] locis [sive argumentis] precum sigillatim agens, sic sermonibus finem imponerem. Quatuor vero istiusmodi a loca describenda

ἀντίπλεῖ γνώσεως ἀλη-
θείας ἡμῶν κατὰ λόγον
τῆς ἡλίου, πρὸς τὸ ἐν
δυνάμει ἀναθελῶ ἀνιχνεύει.
Ait author quæst. & re-
spons. ad Orthodox. Resp.
118. τὸ ὅτι ἐν τῇ παρ-
ῶν ἐκκλησίᾳ ἡ ἐκκλησία
τὸ εὐχέλαι, ὡς τῇ παρ-
ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ πᾶν εὐ-
χέλαι. τῇ τῇ ὡς τῇ παρ-
ἀγίων διπλοῦν Nec
quidem facile fieri possit
ut aliis auctoribus, mos
iste per Christianum or-
bem ubique propagare
tur.

a His quatuor capitibus, (quæ loca rhetorum more appellat Origenes)

partes maxime conspicuas officiorum sacrorum Ecclesie veteris, contineri videntur. Hæc, pro more suo, Scripturarum testimoniis illustrat, & privatas etiam preces ad ea exigendas suadet Adamantius. Si quis vero vetustissimas Ecclesie tam Orientalis quam occidentalis missas sive liturgias evoluerit ; in subsidium sumtis earum enarratoribus, Dionysio Areopagita, Clemente constitutionum auctore & Cyrillo catechista, deprehendet in primo missæ introitu Trisagion, hymnum Cherubicum, aut Angelicum ; quæ certe ad doxologiam sunt

benda apparent, quæ dispersa reperi in sacris Scripturis, ad quorum singula orationem delineare fas erit. Sunt vero loca ista hujusmodi. Doxologia, pro viribus, in principio & procemio precum dicenda, Deo per Christum conglorificato, in Spiritu sancto colaudato: & post hæc gratiarum actio-

sunt referenda, sibi occurrunt. In canonis item exordio conspicitur nobilis acclamatio Eucharistica, *ἀναχωρῶν τῆς καρδίας. Ἀξιὸν κὶ δίκαιον σε ὑμνεῖν, σε εὐλογεῖν, σε αἰνεῖν, σε εὐχαριστεῖν, σε ὁμοσκηψῆν. Ὡς σου corda, habemus ad Dominum. Dignum & iustum est &c.* Quam formulam in Ecclesia meridionali, sive Africana pariter obtinuisse, auctor est omni exceptione major Cyprianus. Exomologesin representantur verba illa quæ sequuntur maxime solennia, *κύριε σὺν εἰμὶ ἁγίοις; & εὐδὲς ἁγίων τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις, & ὁ θεὸς ἡμῶν, ἄντες, ἅφες, συγχώρησον. Non sumus digni, &c.* Accedunt αἰτήσεις, sive litaniæ, pro omnium fidelium variis

necessitatibus, in quibus subinde repetitur *κύριε ἐλέησον, αὐτὸς τῷ κυρίῳ δεηθῶμεν. Domine miserere nostri, & exaudi nos Domine.* Quorum omnium clausula repetita doxologia, *σοὶ σὺ ἐπὶ κὶ ἐποφείλαται ἡ παρὰ πάντων ἡμῶν δόξα, τιμὴ & ὁμοσκυψήσις κὶ εὐχαριστία τῷ πατρὶ, κὶ τῷ υἱῷ, κὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν κὶ ἀεὶ. οὐ ὁ ἄριστος ἡμῶν, κὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀνατίμωμεν, τῷ πατρὶ κὶ τῷ υἱῷ κὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν κὶ ἀεὶ, κὶ εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν.* Gloria in excelsis Deo &c. &c. Gratiarum agimus Patri &c. Hæc sive casu juxta contigerint; vel ab Ecclesiæ primordiis pari ubique consensu fuerint recepta, judicet lector.

nes succedent unicuique, quæ communes sunt multis; quæ deducunt ad ea agnoscenda, quæ privatim quis acceperit à Deo. Post gratiarum actiones [confessio seu] acerba accusatio peccatorum uniuscujusque quæ commissa sunt apud Deum, apparet mihi peragi debere; qua quis primo petat curationem, ut liberetur à proclivitate ad peccandum, à malis habitibus contracta; deinde remissionem præteritorum peccatorum. Post hanc confessionem, quarto in loco subnectenda mihi videtur petitio rerum magnarum & coelestium, privatarum & publicarum, pro necessariis & amicis; & in omnibus, orationem claudere oportet in glorificando Deum per Christum, in Spiritu sancto. Hæc loca [communia] prout diximus in sacris Scripturis dispersa invenimus. Doxologiæ formam exhibet Psalmus centesimus tertius. Domine Deus meus
' magnificatus es vehementer, confes-
' sionem & decorem induisti, amictus
' lumine sicut vestimento, extendens
' coelum sicut pellem, qui tegis aquis
' superiora ejus, qui ponis nubem a-
' scensum tuum, qui ambulas super
' pennas ventorum, qui facis angelos
' tuos spiritus, & ministros tuos ignem
' urentem; qui fundasti terram super
' stabi-

'stabilitatem suam, non inclinabitur
 'in seculum seculi. Abyſſus sicut ve-
 'ſtimentum amictus ejus, super mon-
 'tes stabunt aquæ: ab increpatione tua
 'fugiant, à voce tonitruui tui formida-
 'bunt. Et maxima pars istius Psalmi,
 doxologiam continet Patris. Licebit
 cuilibet sibi plura colligenti videre,
 quam hic locus doxologiæ [sive glo-
 riolæ celebrationis nominis divini]
 multum diffunditur. Gratiarum vero
 actionis proponatur hoc exemplum;
 in secundo Regum positum; quod post
 promissa à Nathane Davidi facta, à
 Davide cum stupore quodam admi-
 rante Dei beneficia, & gratias pro istis
 referente, his verbis redditur: 'quis
 'ego sum Domine Deus, & quæ do-
 'mus mea, quia adduxisti me hucuf-
 'que? sed & hoc parum visum est in
 'conſpectu tuo Domine Deus, nisi
 'loquereris etiam de domo ſervi tui
 'in longinquum, ista est enim lex A-
 'dam Domine Deus. Quid ergo ad-
 'huc addere potuit David, ut loqua-
 'tur ad te? tu enim ſcis ſervum tuum
 'Domine Deus. Propter verbum tu-
 'um & ſecundum cor tuum feciſti
 'omnia magna hæc, ita ut notum
 'faceres ſervo tuo. Idcirco magnifi-
 'catus es Domine Deus. Confessio-
 'num exemplum eſto. 'De neceſſita-
 'tibus

'tibus meis erue me. Putruerunt &
 'corruptæ sunt cicatrices meæ, à facie
 'insipientiae meæ. Miser factus sum
 '& curvatus usque ad finem, tota die
 'tristatus ingrediebar. Petitionum ve-
 ro Psalmo vicesimo septimo: 'ne si-
 'mul tradas cum peccatoribus animam
 'meam, & cum operantibus iniquita-
 'tem ne perdas me. Et siqua his si-
 milia. Oportebit autem à doxologia
 incipientem, finientem pariter clau-
 dere orationem, laudantem & glorifi-
 cantem Patrem omnium, per Jesum
 Christum, in Spiritu sancto, cui glo-
 ria in secula seculorum.

23. Hæc pro viribus nostris pertra-
 ctavimus, ad problema de Oratione,
 & precem evangelicam, & quæ in
 contextu Matthæi præcedunt illu-
 stranda, studiosissimi & germani in
 pietate fratres Ambrosie & Tatiana.
 Nec despero 'quin vobis quod retro
 'sunt obliviscentibus, ad ea vero quæ
 'sunt priora extendentibus vosmet-
 'ipsos, precibusque pro nobis usque
 intercedentibus, plura & diviniora,
 concedi posse à largitore Deo, ut ultra
 quæ acceperim, de iisdem obtineam
 nobiliora, altiora & magis dilucida.
 Jam vero istis cum venia attendatis.

F I N I S.

Paragr. 7. part. 2. mendum restitues si legas pro
 χρῆ, ρχῆ. i.e. ἐν ἁγίῳ πνεύματι & οἰκονομῇ, nam p. 100. valet.

